GİZLİ ÖZNE

NİHAN KAYA

ithaki

3. BASKI

Nihan Kaya Boğaziçi Üniversitesi İngiliz Edebiyatı mezunu. İngiltere'de, University of Essex, Centre for Psychoanalytic Studies'te Psikanaliz üzerine yüksek lisans yaptı. King's College London'da Karşılaştırmalı Edebiyat bölümünde yazdığı doktora tezi, sanatsal yaratıcılığı Jung açısından inceliyordu. 2005'ten bu yana, edebiyat ve psikoloji alanlarında Avrupa ve Amerika'nın değişik yerlerinde konferans tebliğleri sundu, konuşmalar yaptı. Türkçede psikoloji içerikli romanlar, İngilizcede sanat ve edebiyat konulu psikoloji metinleri yayınladı. *Çatı Katı* kitabı Türkiye Yazarlar Birliği ödülü aldı. Routledge Yayınları'ndan çıkan *Dreaming the Myth Onwards: Revisioning Jungian Therapy and Thought* kitabının ortak yazarlarından. MEF Üniversitesi Psikoloji bölümünde ders veriyor.

Romanları: *Kırgınlık, Kar ve İnci, Disparöni ya da Yaşama Korkusu, Buğu, Gizli Özne.*

Öykü kitapları: *Ama Sizden Değilim, Çatı Katı.*

İnceleme kitapları: *Yazma Cesareti, Fildişi Kuyu.*

Gizli Özne
Nihan Kaya

İthaki Yayınları - 1373
Türkçe Edebiyat Dizisi - 20

Yayıma Hazırlayan: *Ayla Duru Karadağ*
Kapak Tasarımı: *Hamdi Akçay*
Kapak İllüstrasyonu: *Şeyhmus Kino*
Sayfa Düzeni ve Baskıya Hazırlık: *B. Elif Balkın*
1. Baskı, 2003, Dergâh Yayınları
İthaki Yayınları'nda 3. Baskı, Ocak 2020, İstanbul

ISBN: 978-605-375-823-5

Sertifika No: 11407

© Nihan Kaya, 2018
© İthaki, 2018

Yayıncının yazılı izni olmaksızın alıntı yapılamaz.

İthaki™ Penguen Kitap-Kaset Bas. Yay. Paz. Tic. Ltd. Şti.'nin tescilli markasıdır.
Caferağa Mah. Neşe Sok. 1907 Apt. No: 31 Moda, Kadıköy - İstanbul
Tel: (0216) 348 36 97 Faks: (0216) 449 98 34
editor@ithaki.com.tr – www.ithaki.com.tr – www.ilknokta.com

Kapak, İç Baskı: Deniz Ofset Matbaacılık
Maltepe Mah. Hastane Yolu Sok. No: 1/6, Zeytinburnu - İstanbul
Tel: (0212) 613 30 06 denizmatbaamucellit@gmail.com
Sertifika No: 40200

NİHAN KAYA

Gizli Özne

ithaki

Bu romanda Bihter'in farkında olmadan koşmasına dair bütün detaylar gerçek bir yaşam öyküsünden mürekkeptir. Aynı şekilde, Bihter'in okulda ve psikiyatristlerle yaşadıkları da kendi aktarımıdır.

Giriş

Bir sabah, başında şapkası ve boynunu örten atkısı, üzerinde uzun trençkotuyla ansızın çıkageldi. Evime nasıl, nereden girmişti bilmiyorum. Kimdi? Kadın mı erkek mi, onu bile anlayamamıştım. Uykumdan sıçramış olacağım. "Neden geldin?" deyiverdim o şaşkınlıkla. Ne biçim bir soruydu bu? Karşımda kaskatı duruşuyla dikilmiş, kendinden emin:

"Bir hikâyem var," dedi; "Yazmanı istiyorum."

Yeni yeni açılmaya başlamış gözlerimle o binbir siluet arasından yüzünü seçmeye çalışıyordum. Tuhaf; ama yüzü seçilmiyordu. O... o bir insan mıydı?

Dik ve hareketsiz şekilde bana bakıyordu. Sesi kulaklarıma sarsılmaz bir mesafeden gelip çarptı.

"Tek tanıdığım sensin. Senden başkası yazamaz."

Şapka ve atkısı ardında saklanmış meçhul yüzüne, vücudundan hiçbir ipucu vermeyen siyah, bol trençkotuna baktım. Onu kabul ettiğim takdirde az sonra içeri geçip üzerindekilerden soyunacak bu bedenin o an için bilinmez görüntüsü beni ürküttü. Sesimi çıkaramadım.

O ise, kararsızlığımı hiç fark etmemiş gibi, ne istediğini

çok iyi bilen bir tavırla, sordu. Sözleri ağzından sanki bir emir gibi dökülmüştü.

"Yazacak mısın?"

Birden başımı kaldırıp dibi görünmeyen gözlerinin içine, bir an orada yandığını fark ettiğim karşı konulmaz, inatçı ışığa baktım. Tereddütsüz:

"Pekâlâ," dedim; "Yazacağım."

Cevabımı önceden biliyormuş gibi dosdoğru, içeri girdi.

İşte bu, O'nun hikâyesi...

NİHAN KAYA

Hiç beklenmedik bir gün evimin kapısını çaldığında, elinde tek bir valiziyle resim dosyası, üzerindeyse bir zamanlar bana ait o eski mavi pelerin vardı.

"Merhaba. İsmim Revnâ Yenal," dedi, çekinerek.

"Adımı duymuş olmalısınız. Ben... oğlunuz Reha'nın nişanlısıydım."

Gözleri ürkekti; ama sesi ne yüzünden okunan yolculuk yorgunluğuna ne çekingen duruşuna ne de kullandığı "di'li geçmiş zaman"ın henüz pek taze acısına boyun eğecek kadar sağlam çıkmıştı. Reha'nın ani ölüm haberi üstünden henüz bir ay geçmemişti. Kelimelere gerek duymadan, bu her nasılsa hiç görmediğim ve hakkında hemen hemen hiçbir şey bilmediğim esrarengiz kızcağızı sessiz evimizden içeri buyur ettim.

Çizgilerine derin bir keder yerleşmiş sakin yüzü, yandan ayrılarak arkada toplanmış kumral saçları altında son derece ciddiydi. Bu ciddiyetin ortasına ışıl ışıl doğmuş, ona neredeyse tezat kestane rengi gözleri hem çok ılımlı hem çok keskin bakıyordu. Hareketlerinin tümüne ilk bakışta fark edilen ağırbaşlı bir hava hâkimdi. Acısını taşıyış bi-

çimi miydi ona böyle ruhani bir hava veren, bilmiyorum. Mahcup, çekingendi; ama dik duruşundaki sarsılmaz vakar eli yüzü temiz, hanım hanımcık, kibar görüntüsüyle birleşerek insanda saygın bir etki uyandırıyor, iri kemikli bedeni, uzun boyunda, uysallıkla karışık bir çeşit heybet âbidesi izlenimi veriyordu. Çok sade, kendisine has bir cazibesi vardı. Geniş alnı, yüzünün düzgün hatlarını bilhassa bir araya toplamış gibi, üzerlerinde dümdüz yükseliyordu. Vücudunu geniş bir kavisle saran omuzlarına düzgünce oturmuş kahverengi hırkası, uzun bacaklarını örten eteği, düz pabuçlarıyla giyimi de en az yüzü kadar sade, temiz ve iddiasızdı. Çıt çıkarmadan hareket ediyor; bakışları hep, bir şeylerden özür diler gibi, önüne dikili kalıyordu.

Onunla hemen hiç konuşmadık. Bununla birlikte Revnâ hayatımıza çok kolay, sorusuz ve cevapsız, sözsüz ve tavırsız, sanki her şey önceden konuşulmuş ve kabul edilmiş gibi doğal, kuralsız; âdeta yavaşça sokularak girdi. Tek çocuğumuz Reha'nın ölümünden sonra huysuzluğu her geçen gün daha da artan Kemal dahi Revnâ'yı homurdanışlarının altında gizli bir şefkatle kabullendi. Revnâ evimizin sakin yaşantısına ilk günden itibaren sanki bu yavaş tempo için yaratılmış ve ömrü boyunca hep burada, bizimle yaşamış sanılacak kadar rahat ayak uydurmuştu. Kemal küçük odasında çalışıyordu, ben salondaki masamda "Yas Tutmanın Metafiziği"ni yazıyordum; Revnâ ise pencere önüne yerleştirdiği ayaklı tuvali üstüne resim yapıyordu. Evde her yere boya bulaşması hiçbirimizin umrunda değildi. Müsveddelerimiz, kitaplarımız, çay içtiğimiz bardaktan çekmece kulbuna kadar her yer irili ufaklı, renk renk boya lekeleriyle kaplıydı. Boya lekeleri kendiliğindenmiş,

Kemal'le bu evde daha önce de hep boya lekeleri arasında yaşıyormuşuz gibi sürdürüyorduk hayatımızı.

Hep derin bir sessizlik içinde yenen yemeklerimizin, yavaşça kurulup kaldırılan sofralarımızın, tekdüze günlük işlerimizin ayrılmaz bir parçası olmuştu artık Revnâ. Fotoğraf bölümünden mezun bir ressam olması bir yana, hemşireydi. Reha'nın ölümüyle bozulmuş sağlığımla yakından ilgileniyor, düzenli olarak tansiyonumu ölçüyor, nabzıma bakıyor, şeker ve tansiyon haplarımı tam vaktinde yanında bir bardak suyla başucuma getirmeyi ihmal etmiyordu. Akşamüstleri üzerinde eski bir kıyafetle küçük bahçemize çıkmayı alışkanlık edinmişti. Uzun zamandır kendi haline bırakılmış bahçeyi dışarıdan alıp getirdiği tohumlarla elinden geldiğince yeşertmeye çalışıyor, işi bitince etrafı seyre dalarak güneş batıncaya kadar burada vakit geçiriyordu.

Reha'nın herkesçe bilinen, fakat hiç konuşulmayan yokluğu sık sık gözlerimizde birbirini bularak kenetleniyor, ancak asla ağza alınmıyordu. Evimiz, ortak kaybımızın bizi birbirimize sessizce bağladığı acıyla sus pustu. Bazen, her gün tek kelime etmeden oturduğumuz sofrada tabaklarımızı doldurup başımız önümüzde bir süre hiç konuşmadan oturduktan sonra, hiç dokunmadığımız yemeği yine tek kelime etmeden tabaklarımızdan tencereye geri boşaltarak kalktığımız olurdu. Öyle dört başı mamur, emek verilerek yapılmış yemekler değildi bunlar. Üçümüz de neredeyse hiç evden çıkmıyorduk; Kamil Efendi dediğimiz, arada bir gelip eve şöyle bir çekidüzen veren, alışveriş gibi dışarı işlerimizle ilgilenen bir çalışanımız vardı. Bazen ben, bazen Revnâ, Kamil Efendi'nin getirdiği sebzeleri, bakliya-

tı biraz tuzla birlikte haşlıyor, sonra bunu yemek niyetine sofraya getirip götürüyorduk. Ama aslına bakılırsa hiçbirimizin doğru dürüst bir şey yiyebildiği yoktu.

Aramızda kederini en güçlü zapt eden Revnâ idi. Yaslanacak bir kaleye ihtiyaç duyduğumdan bana mı öyle geliyordu bilmiyorum, ama Revnâ sanki bu acının ortasında yükselen, takdire şayan bir metanet heykeli gibi sapasağlamdı. En dokunaklı anları dahi gözleri yaşarmadan, serinkanlı bir olgunlukla karşılamayı iyi biliyordu. Ona Reha'nın odasını verdiğimde, bir süre oradaki eşyalarla, Reha'nın tıp dereceleriyle, yüksek başarı belgeleriyle, aldığı diplomalarla oyalandı. Sonradan merakı Reha'nın çocukluğundan beri tuttuğu defterlere, notlara, yazdığı yazılara kaydı. Her ayrıntıyı özenle gözden geçiriyor, gece gündüz sonsuz bir ciddiyetle okuyordu. Sanırım, Reha'nın son on yılda artan bir şiddetle ezber bozan, tıp otoritelerini rahatsız eden iddialarına nereden vardığını anlamaya çalışıyordu. Zira bunları bitirince Reha'ya ait, çoğunu yanında getirdiği yazıları, araştırmaları incelemeye başladı. Dikkatle, hatta hırsla okuyor, okuduklarını dosyalar halinde ayırıp fotokopilerini değişik adreslere postalıyordu. Reha'nın medikal mafya tarafından öldürüldüğüne kâni idi. "Reha ömrümde tanıdığım en dikkatli insandı. Çok iyi bir şofördü. Nasıl olur da ters yola girer?" deyip duruyordu konuştuğumuzda. Reha'nın aldığı tehditleri, Reha gibi tehdit alan ve sonra ölen başka doktorları örnek veriyordu. Nitekim bunları tartıştığımız o günlerde Rus doktor Buteyko'nun ölümünü haber aldık. Buteyko'nun astıma dair bütün ilaçların ve tedavi yöntemlerinin astımı daha da kötüleştirdiğini nasıl savunduğunu, tehdit edildiğine, zehirlendiğine, arabasını

park ettiği tenha otoparkta peşinden koşan adamların ona defalarca ateş ettiğine dair iddialarını ikimiz de biliyorduk.

Reha'yla ilgili meselelerde Revnâ'nın olgun kişiliğini görünür kılan sert, inatçı, kırılmaz bir yan vardı. Bununla birlikte tuhaf, insanın içini acıtan bir sessizlik içindeydi. Hep düşünceliydi. Her gün odasına kapanıyor, dışarı çıkınca uzun parmaklı beyaz ellerini kollarında kavuşturarak dakikalarca evin içinde dolaşıyor, bazen belli belirsiz bir noktaya dalarak saatlerce düşündüğü oluyordu. Bakışlarımız buluştuğunda yüzünden yarı acı yarı sevecen bir tebessüm gelip geçiyordu. Fakat hülyalı çehresi bir sırrı, ama güzel bir sırrı saklar gibi, hep dingindi.

Nereden geldiğini bilmiyordum. Kimlerin yanında doğup büyüdüğü, Reha'yla nasıl tanıştığı, nasıl bir hikâyenin içinden çıkıp geldiğine dair hiçbir fikrim yoktu. Daha tuhafı, çocukluğum boyunca üzerimden çıkarmadığım ve Reha'nın doğumundan çok önce bir yabancıya -benim için çok önemli bir yabancıya- teslim ettiğim bu mavi pelerin, nasıl olmuştu da onun eline geçmişti? Baş harflerim renkli iplikle üzerine işlenmiş, yıllar sonra bile ilk bakışta tanıyacağım bir pelerindi bu. Reha'yla yıllardır süren ilişkileri müddetince nasıl olmuştu da benimle bir kez bile görüşmeyi kabul etmemiş, hakkında varlığı dışında bir bilgi verilmesini istememiş, nişanlarını dahi bizden uzakta takmayı rica etmişti de, sonra bir gün ansızın her şeyiyle ayağımıza kadar gelmişti; hepsi muammaydı. Ne aradığı biri ne de onu arayan vardı. Hayata yanında birkaç parça eşyasıyla evimize geldiği gün başlamış gibiydi. Belki böyle bizden başka kimsesi yokmuş gibi, evime geçmişsiz ve geleceksiz gelmiş olmasından, belki de kapımı kalbimin

çok derin bir yerinden sızladığı bir zamanda çaldığından, onu bana Tanrı tarafından yollanmış, yeni doğmuş bir evlat kabul ederek bağrıma basmış, geçmişi hakkında hiçbir şey sormamıştım. Sadece bir kez, saatler süren bir sessizlik içinde salonda karşılıklı oturduğumuz günlerden birinde, gözlerimi yüzüne kaldırıp "Revnâ," dedim, "Hiç akraban, tanıdığın; kimsen yok mu?"

Revnâ bir an şaşırarak yüzüme baktı, sonra başını olumsuz anlamda iki yana sallayarak önüne eğdi.

"Hiç mi?" diye sordum hayretle, "Gerçekten hiç mi akraban yok? Uzak bir akraba, bir arkadaş, bir tanıdık?"

Revnâ başını eğdiği yerde yavaşça, bir kez daha iki yana salladı.

Eski öğrencim Serhat'ın evimize gelip gitmeye başlaması bahar aylarına rastladı. Serhat ilk önce, doktora teziyle ilgili birkaç fikir danışmak için gelmişti. Bunu çoğu, araştırmasıyla ilgili olmak üzere her seferinde ayrı bir neden bahane ettiği birçok ziyaret izledi. Artık uzun bir makaleden ziyade kitaba dönüşmeye başlamış "Yas Tutmanın Metafiziği"ni büyük merakla takip ediyor, her geldiğinde makaleyi yeniden, yeniden okuyup tartışıyor, konuşuyor, konuşuyor; o kadar ki fikir sormak amacıyla geldiğini söylediği tezi hakkında tek kelime etmeden ayrıldığını çoğu zaman fark etmiyordu. Dikkatini Revnâ'dan alamadığı aşikârdı. Biz konuşurken gözleri sık sık az ötede kendi halinde resim yapan, boyalarını karıştıran, bize elinde küçük bir tepsiyle çay ve kurabiye taşıyan, ancak neyle meşgul olursa olsun, başını asla işinden kaldırmayan Revnâ'ya kayıyor, fakat ne yaparsa yapsın onu kendisiyle ilgilenmeye teşvik edemiyordu.

Serhat normal şartlar altında herhangi bir genç kızın ilgisini çekebilecek türden bir gençti. Reha'nın ölümü üzerinden neredeyse bir yıl geçmişti. Durum Kemal'in de gözüne çarpmış olacak ki bir gün Serhat'ın arkasından, içini çekerek "Revnâ talihsiz bir kızcağız," dedi, "Bundan sonra biraz mutlu olabilse keşke!"

Yalnız kaldığımız bir gün Revnâ'yla ben de konuşmak istedim. "Serhat ya da bir başkası. Bir ilişki, bir iş, uğraş, yahut başka bir şey," dedim, "bu yaslı evin dışında koskoca bir dünya içinde türlü şeyle dönmeye devam ediyor. Ne olacak bunun sonu Revnâ? Ömrünün sonuna kadar günlerini böyle izbe bir köşede resim yaparak, iki hasta ihtiyardan başka insan yüzü görmeden mi geçireceksin? Kaybedilenlerin geri geleceği yok. Henüz yirmi beş yaşındasın."

Revnâ bakışlarını cesurca gözlerimin içine dikti, "Hiç beklemezdim bu sözleri sizden," dedi; "Lütfen bana bir daha böyle şeyler söylemeyin."

İşte şimdi, bir yılı aşkın süredir her akşam yaptığımız gibi yine hiç konuşmadan, gözlerimiz yerde, kıpırdamadan oturuyoruz. Revnâ az önce oturduğu yerden usulca kalkarak bu hareketsizliği bozdu ve bir süre sonra elinde iki fincan sütlü kahveyle geri döndü. Fakat fincanlar Revnâ'nın eğilirken kolunu koltuğa çarpmasıyla düşerek büyük bir şangırtıyla yerde parça parça dağıldılar. Porselen fincanların kırılınca cama dönüşmesini hayretle izledim. Ortalığı bir anda nefis bir kahve kokusu sarmıştı.

"Hay Allah, hemen toplayayım," diyerek yere eğildi Revnâ.

Kolundan tuttum, "Bırak kalsın," dedim; "Ne kadar da güzel oldu. Bu kahve kokusunu çok severim."

Revnâ bana baktı, ve bir an sessiz kaldıktan sonra uzun zamandır gülümsemediği gibi, bahçeye ektiği karanfillerin açtığı gün gülümsediği gibi, gülümsedi.

"Evet," dedi; "kahve kokusunu ben de çok severim..."

Cam kırıklarının ortasında gözlerimiz kapalı kalakaldık.

Revnâ anlatıyor

Yedi yıl önce

Elimde zor taşınan eski bir valizle hem ürkek hem heyecanlı Yanık Köşk'e girdiğim gün, bana tarif ettikleri üzere dümdüz yürüdüğüm sofada kimsecikler yoktu. Avluda uçuşan güvercinlerin kanat vuruşları duyuluyordu, ama ölü sessizliğiyle döşenmiş hareketsiz evde, tüm havaya dağılmış keskin kahve kokusundan başka hiçbir şey yaşamıyor gibiydi. Kahve kokusunu korkak adımlarla takip edince vardığım büyük, beyaz kapıyı çalmaktan başka yapacak şey gelmedi aklıma.

"İyi günler, ben Revnâ Yenal," diye seslendim; "Evdeki çocuk için gelen hemşireyim."

Kapıyı dağınık saçları, terlemiş kırmızı yüzü, kolları dirseğine kadar çekilmiş pejmürde gömleğiyle şişmanca bir kadın açtı. Kadının dolgun bedeni arkasında, çok büyük bir eski mutfağın o sırada içerisinde yoğun çalışıldığı belli olan karmakarışık görüntüsü yükseliyordu. Muhtemelen yemek hazırlığı için çıkarılmış kap kacak ile yiyecek malzemeleri, mutfağın geniş çevresini üç taraftan kuşatan

tezgâhın üzerine gelişigüzel dizilmişlerdi. Ortadaki masada, marketten yeni getirilmiş birkaç dolu poşet ile kese kâğıdı göze çarpıyordu. Fakat o an bu eski konak mutfağına yegâne nazlı hareketiyle hâkim olmuş tek canlı, ocakta kaynayan cezveden etrafa dağılan keskin kahve kokusuydu. Kadın, bizi ve sardığı eşyaları sanki kucağında sallayan bu kahve kokusu içinde bana basit bir kukla gibi görünerek ocağı gösterdi:

"Kahve yapıyordum da," dedi. "Biraz içeri girip otursana." Acele hareketlerle işinin başına dönen kadın aynı hızla bir yandan kahve fincanlarını çıkarıp bir yandan da doğrayacağı soğan ve domatesleri seçerken hiç durmadan konuşuyordu.

"Bahtiyar Bey'in kahve saatidir bu. Hiç aksamaz. Tam bir tiryaki. Her yemekten en az bir saat evvel mutlaka içer kahvesini. Gerçi usulen diğerlerine de götürürüm bazen ama, onların yataklarından doğrulup kahveye uzandıkları bile olmaz genelde. Ama Bahtiyar Bey her şeyi saatinde ister. Sanki diğerleri kural bilirmiş gibi!"

Ev çok sessizdi. Neden bahsettiğini anlayamıyordum.

"Evde bizden başkaları da var mı?" diye sordum hayretle, oturduğum yerden.

"Tabii," dedi kadın; "Bahtiyar Bey'in oğluyla torunu, sonra diğer torunu Cemre, evden dışarı hiç çıkmazlar. Ben yalnızca çalışıyorum burada. Gündüzleri gelip yemeği yapar, ortalığı temizler, akşam olunca kalkar evime giderim. Zaten benden başka da girip çıkan olmaz bu eve pek. Bahtiyar Bey desen, çocukları da hayvanları da içeri sokmaz. Bahçeye giren kedileri, kuşları bile kovdurur. Karanlık odasında tek başına oturur bütün gün. Ferit Bey'le

Nevzat gündüzleri uyur, akşam olunca kalkarlar. Gece de kâğıtlarından, kitaplarından kimsenin yüzlerini gördükleri olmaz doğru dürüst. Cemre'ninse varlığı yokluğu bir zaten."

"Ne iş yapıyorlar?"

"Ne iş yaptıklarını ben de anlamadım," dedi, kahveyi fincanlara dağıtırken. "Mirasyediler galiba. Kiralarla geçiniyorlar muhakkak. Kimsenin haberi yok yaptıkları işten."

Tepsiyi götürürken onu takip etmem için işaret etti. Kapıdan çıkmadan önce:

"Burası çok garip bir evdir," dedi birden elinde tepsiyle bana dönerek. "Göreceksin, neyin nasıl yürüdüğünü anlamak çok zor burada."

Onu, köhne duvarlarında boyası çoktan eskimiş evin geçtiğimiz karanlık koridorlarında, gıcırdayan ahşap merdivenlerinde içimde sürekli artan bir korkuyla izledim. Burada hayat uzun zaman önce sükut etmiş gibiydi. Bahtiyar Bey'in çatı katına gizlenmiş kuytu bölmesine vardığımızda kadın kahveyi masanın üzerine usulca bırakarak yanımızdan çekildi. Küçücük odadaki her şeyin üstünü örtmüş karanlık, etrafta varlığı hissedilen bir sürü ufak tefek eşyanın detaylarını açıklamıyordu. Kapalı perdelerin arasından sızan loş ışık Bahtiyar Bey'in esmer yüzünü ancak belli belirsiz aydınlatabilmekteydi. Sert bakışları altında titreyen ellerimle ona mektubu uzattım. Bu, kendisinin gazeteye verdiği ilanla ilgili kısa yazışmalarımızdan sonra, beni işe kabul ettiğini bildirdiği mektubuydu. Mektuba şöyle bir göz attıktan sonra aynı sert sessizlikle beni süzmeye devam etti. On sekiz yaşındaydım. Bahtiyar Bey'in evin içinde hiçbir şekilde çocuk istemediğini bili-

yordum; gazete ilanında dahi çocuksuz bir bayan arandığı özellikle belirtilmişti. O, hükümran bakışlarının kollarında öyle güçlü, bense saklanmaya çalıştığım eski kıyafetlerimin içinde öyle sıkılgandım ki, bir an bana bakıp "İyi ama, sen daha kendin çocuksun!" diyeceğinden korktum. Yaşının gençliğini bir eksiklik, yeri doldurulmaz bir özür gibi iliklerimde duyuyordum. Gittiğim her yere; girdiğim her yeni mecliste, tanıştığım her insanda derinleşiveren tarifsiz bir eziklik duygusunu da üzerimde taşımaktan sıyrılamadığım yıllardı. Geldiğim yeri öğrenen insanların benden hemen uzaklaşacaklarına inancım öyle kuvvetliydi ki kovulmayı göze almadan kimsenin yanına yaklaşamayacağımı sanırdım.

Fakat öyle olmadı. Bahtiyar Bey yaşımdan da, geldiğimi bildiği yetiştirme yurdundan da bahsetmedi.

"İstanbul'a bu sabah mı geldiniz?" diye sordu sadece, kısa süren bir sessizlikten sonra.

"Evet...." dedim.

Konuşmuş olmak için konuşuyor gibiydik. Sözcükler, yerine getirilmesi icap eden zorunlu bir formaliteyi öyle veya böyle doldurabilmek için rastgele seçilmiş malzemelerden başka şeyler değillerdi. Aramızdaki boşluğu kapatan tek hareket, dışarıdan odaya dolan vapur sesleri oldu. Bahtiyar Bey etrafa bakınarak söyleyecek bir şeyler daha aradı, ve "Perihan Hanım'a söyleyin de odanızı göstersin bari," diye geveledi sonunda.

Sesi yüzyıllardır kimseyle konuşmamış gibi beceriksizce çıkmıştı.

İsminin Perihan olduğunu öğrendiğim kadın beni ıssız koridorlardan ikinci katta yarı aydınlık bir odaya götürdü-

günde kendimi hayatın öbür ucunda bir yere gelmiş gibi hissettim. Burası, eşyaları gayet yerli yerinde ve muntazam döşenmiş olduğu halde ilk bakışta çıplak izlenimi uyandıran, geniş hacmini bir manastır gibi saran yüksek tavanın altında kalın taş duvarlarla çevrili, girdiği anda insanın içine işleyen soğuk havası, içine bir mezarlığın gri nefesi üflenmiş sanılacak kadar durgun ve hareketsiz bir odaydı. Ayrılırken "Cemre'nin odası da hemen bitişikteki," dedi Perihan Hanım; "Benim işim var mutfakta. Sen istediğinde gider görürsün kızı."

Kapıyı kapatınca bir süre olduğum yerde kalakaldım. Odanın, her yeri kaskatı sarmış buzlu etkisi beni de taşlaştırmıştı. Fakat ilk şaşkınlığımdan sıyrılıp etrafı daha dikkatli incelemeye koyulunca odanın aslında içindekilere birer birer bakıldığında hiç de ürkütücü bir tarafı olmadığını fark ettim. Odayı ortadan ikiye bölen büyükçe yatak, alçak komodin, çift kapılı gardırop gayet sade ve sıradandı. Fakat bu gayet olağan mobilyanın üzerine, varlığını yakînen hissettiğim, ancak ismini açık seçik harflerle bir türlü koyamadığım garip bir hal çökmüş gibiydi. Daha yakından bakınca bunun çıplak duvarların, tozlu halının altına saklanmış taş zeminin, başlarından geçtiği anlaşılan bir felaketi haber veren karanlık, pürüzlü yüzeyinden kaynaklandığını anladım. Pencereden, köşkün geriye yalnızca duvarları kalmış diğer yarısı ile bu duvarları uzayıp giden bir sınırla çevreleyen, üzerinde ne olduğu anlaşılmayan kalıntılar göze çarpan, toprağı kurumuş ıssız bir arazi görünüyordu. Köşkün bir tarafı kullanılamayacak kadar harap haldeydi; o an içinde bulunduğum nispeten sağlam kısmı ise bariz bir hasarın izlerini taşıyordu. Bu harabenin birkaç

ay evvel ilk duyduğumda yadırgadığım tuhaf ismi bir anda kulaklarımda tekrar yankılandı: Yanık Köşk! Evet, bana garip gelen, köşkü içinde yaşanan bir evden ziyade bir harabeye dönüştüren, bu; başından geçmiş yangındı.

Dünyaya ait olduğuna inanmakta güçlük çektiğim bu çok yabancı ortamda önemli olan tek şeyin Cemre'yle kuracağım dostluk olduğuna kendimi ikna etmeye çalışarak üstüme başıma çekidüzen verdim. Bana ihtiyacı olan küçük bir kız o an muhtemelen heyecanla odasında beni bekliyor, tanışacağımız anı iple çekiyordu. Önce benden biraz çekinecek, sonra açılarak neşeyle konuşmaya başlayacak, sonunda bana onu bu kasvetli evde tek başına bırakmadığım için ne kadar memnun olduğunu itiraf edecekti. Aynanın karşısında saçlarımı defalarca taradıktan, yakamı titizlikle düzelttikten, Cemre'ye nasıl yaklaşacağımı hayâl ettiğim sayısız provadan sonra, göğsümün altında kafesini parçalarcasına atan bir kalple bitişik odanın kapısını vurdum. İçeriden ses gelmemişti. Hareketimi birkaç kez tekrarladım, ancak yine karşılık alamayınca kapıyı aralayarak başımı usulca içeri uzatmak zorunda kaldım. Odanın ortasına kurulmuş büyük yatağın içinde oturan beyaz gecelikli bir kız, hiç hareket etmeksizin karşısındaki duvara bakıyordu. Ellerini, belini örten yorganın üzerinde sakince kenetlemişti. Kumral saçları kızın bir ruh gibi ince yüzünü belli belirsiz çevrelemekteydi. Loş ışığın altında daha da solgun görünüyordu.

"Merhaba Cemre," dedim, elimden geldiğince tatlılaştırmaya çalıştığım sesimle.

Kız hiç kımıldamamıştı.

"Ben Revnâ," diye devam ettim. Yavaşça yanına yaklaşıyordum.

"Sanırım bir süre birlikte olacağız seninle.... Konuşmayacak mısın?"

Cemre sabit bakışlarını hiç değiştirmiyordu. Korkumu gülümseyişimin altına saklamaya çalışarak etrafında dolaştım. Kızın on ikisine bastığını söylemişlerdi, fakat vücudu sekizinde olduğuna bile güç inanılacak kadar zayıf, çelimsizdi. Narin kemiklerini örten ince bir deriden ibaret bedeni yorganın altında neredeyse kaybolacak kadar belirsiz hatlarla uzanıyordu. Uzun parmaklı beyaz elleri, omuzlarına dümdüz dökülen açık kahverengi saçları, eğimsiz, kısa kaşları, sade burnu; hepsi, bu belirsiz hatlardaki her şey, hayatla bağlarını çoktan koparmış, ya da varlıkla yokluk arasında şeffaf bir çizgide kalakalmış gibi, incecikti. Donuk mavi bakışları, hareketsiz yüzünün aşağısında bir sır gibi kilitlenmiş ince dudakları, yorgun, ama kıpırtısız duruşu kıza ait herhangi bir duyguya, hatta yaşam belirtisine dair hiçbir ipucu vermiyordu. Ne yapacağımı şaşırmıştım.

"Pekâlâ," dedim, sonunda kıza iyice yaklaşarak; "Demek konuşmak istemiyorsun."

Cemre hâlâ hareket etmiyordu.

"Önemli değil," diye devam ettim; "Ben burada sana yardımcı olmak için varım... Sen konuşmazsan ben konuşurum."

Elimden geldiğince kararlı görünmeye çalışıyordum, oysa aslında ne yapmam gerektiğine dair hiçbir fikrim yoktu.

"Demek on iki yaşındasın, Cemre," dedim, sahte bir neşeyle, her şey normalmiş gibi. "Okula gidiyor musun?"

Bu tepkisiz yaratığın taştan kabuğunu öyle kolay kolay kıramayacağımı anlamıştım. Odamdan çantamı getirdim.

Önce kızın ip gibi ince bileklerinden nabzını, sonra, geceliğinin yakasından kemikten ibaret göğsüne ulaşarak kalp atışlarını dinledim, iki ölü tahta gibi hareketsiz bacaklarını yorganın altından sıyırarak reflekslerini kontrol ettim, gözlerine ve kulaklarına baktım. Kızın, vücudu bir başkasına ait sanılacak kadar aldırışsız hali dışındaki her şey normaldi. Kendisine dokunulduğunda savunmasız bir edayla da olsa bunu hissettiğini belli eden olağan tepkiler veriyor, ancak ruhu sanki orada değilmiş gibi, kendisine has hiçbir davranışta bulunmuyordu.

Birden her yer dönmeye başladı. Midemin bulantısını ağzıma tuttuğum elimle bastırmaya çalışarak kendimi güç bela odama attım. *Turuncu bir elbisenin rengi yerdeki taşları boyuyordu. İnatçı bir kapı zili kulaklarımın içinde hiç durmadan çalmaktaydı. "Domatees" diye bağıran orta yaşlı bir adam sesinin duvarlarda yankılandığını işitiyordum. Açık iki ela göz üzerime dikilmişti. Açık iki ela göz üzerime dikilmişti. Açık iki ela göz üzerime dikilmişti.*

"İşte geldim," dedi Perihan Hanım'ın sesi. "İki saattir kapına vuruyorum, neden cevap vermiyorsun?"

"Affedersiniz," dedim oturduğum yerden kapıya dönerek; "Duymamışım."

"Kaç saattir burada yalnız oturuyorsun böyle, Allah aşkına? Artık aşağı inersin diye bekliyorum ne zamandır. Acıkmışsındır. Sana yiyecek bir şeyler getirdim."

İki tabak yemekle birkaç parça ekmek ve bir bardak su taşıdığı tepsiyi masanın üzerine bıraktı.

"Nasıl, tanıştınız mı Cemre'yle?"

"Tanışmak? Bu kız buzdolabı gibi. Ne konuşuyor ne hareket ediyor!"

"Bilmiyor muydun?" dedi şaşırarak.

"Bana tek söylenen ciddi bir rahatsızlığı olmadığı, ama yanında ona göz kulak olacak bir hemşire gerektiğiydi. Hastalığını sorduğumda yanıt gelmedi bile."

"Cemre onu tanıdığımdan beri böyle. Yatağında hareket etmeden oturur. Yemeğini yedirir, bazen tuvalete götürür, yıkar, üstünü değiştiririm, hepsi bu. O öylece durur. Yüzüme bakmaz bile."

"Nesi var?"

"Bilmiyorum..."

"Bu çok acayip. Bununla nasıl başa çıkabileceğimi bilmiyorum. Birileriyle konuşmam gerek."

"Bahtiyar Bey bu saatten sonra rahatsız edilmekten pek hoşlanmaz. İstersen biraz bekle. Ferit Bey'le Nevzat birkaç saat sonra kalkarlar nasıl olsa. Ben o saate kadar gitmiş olacağım. Ama sen gidip kendin bulabilirsin odalarını. Alt kattaki koridorun sonundaki oda. Işığı görünce git çal kapıyı. Geleceğinden haberleri vardı zaten."

Beynimin içinde binbir ışık yanıp sönüyordu.

Akşam içeriden "Gel" sesi duyup da içimde yine binbir korku ve tereddütle alt kattaki koridorun sonundaki odadan içeri girdiğimde, hiç beklemediğim kadar tuhaf ve aydınlık bir manzarayla karşılaştım. Dışarıda çoktan kararmaya başlamış havaya tezatla içerisi, yüksek tavana uzun zincirlerle asılı avizelerin dört yanı donattığı billur akislerle ışıl ışıldı. Işık, sarı huzmelerle, bir evi içine alacak kadar şaşırtıcı büyüklükteki odada her yeri tıka basa dolduran garip eşyaların üstüne düşüyor, tüm duvarları kaplayan yüksek kitaplıkların tozlu, karanlık raflarından yansıyarak

sarsıcı bir etki uyandırıyordu. Bir an kendimi tüm yeraltı belgelerinin toplandığı bir devlet arşivinde zannettim. Gözün alabildiği her yan sayısız mecmualar, eski gazeteler, üst üste dizilmiş ansiklopediler, lûgatlar, eski, yeni, büyüklü küçüklü kitaplar, yıpranmış ciltler, oraya buraya gelişigüzel atılmış dosyalar, birbirine karışmış kâğıtlar, mektuplarla dopdolu ve darmadağınıktı. Yerler, duvarlar, odayı sık aralıklarla bölen kitaplıklar gibi, ortaya rastgele konulmuş izlenimi veren iki büyük masa da bu envai çeşit evrakla yığılıydı. Duvarların kitaplık raflarıyla örtülmemiş ender kısımlarını raptiyeyle panolara tutturulmuş fotoğraflar kaplıyordu. Ayrıca köşede iki ceviz sandıkla başsız mankene giydirilmiş beyaz bir kadın elbisesi vardı. Biri yirmi, diğeri kırk yaşlarında iki adam, anlam veremediğim irili ufaklı daha bir sürü tuhaf eşyanın arasında kaybolmuş, oturdukları sandalyeden bana bakıyorlardı.

"Merhaba, ben Revnâ," dedim, çekingenliğimi bastırmaya çalıştığım bir sesle. "Buraya bugün geldim. Haberiniz olmuş olmalı... Evdeki hasta çocuk için..."

Ses çıkarmadan yüzüme bakıyorlardı. Konuşmaya mecbur hissederek devam ettim:

"Çocuğu bugün gördüm. Fakat hasta falan değil ki. Sağlığı gayet yerinde. Üstelik dış dünyaya hiçbir tepki de vermiyor. Ben ona nasıl yardımcı olabilirim?"

Adamlardan orta yaşlı olanı, ne kadar ciddi olduğunu anlayamadığım bir gülümsemeyle, ağır, konuştu:

"Ne güzel ya o zaman işte. Mademki sağlığı yerinde... Hasta olsa daha mı iyiydi?"

Onay bekler gibi yanındaki genç adamın yüzüne baktı. Genç adam katıldığını belirtir gibi, aynı ciddi yüz ifade-

siyle başını salladı. Ani bir ateşin şakaklarımı zorladığını hissettim.

"Ben sadece basit bir hemşireyim. Fiziksel olarak sapasağlam bir çocuk için ne yapabilirim? Bu çocuğun ciddi ruhsal problemleri var. Bense ona hemşirelik değil, ancak refakatçilik edebilirim."

"Peki o zaman," dedi adam birden ümitsizleşiveren bir sesle. "Refakatçilik edin siz de..."

"Nasıl olur? Bu çocuğun benim ona verebileceğimden çok daha fazlasına ihtiyacı var. En nihayetinde buraya üniversite okumak için gelmiş bir öğrenciyim ben. Sağlık Meslek Lisesi mezunuyum diye, bir yandan hemşirelik yapar, harçlığımı çıkarırım dedim, hepsi bu. Uzman bir psikiyatrist değilim ki. Hiç mi doktora götürmediniz bu çocuğu? Okula başlaması gerektiğini hiç mi düşünmediniz? Odasından çıkmaya hiç mi zorlamadınız?"

"Anlıyorum...." dedi ağır ağır konuşmaya başlayarak. "Fakat bizim açımızdan her şey çok farklı görünüyor. Cemre'nin yetiştiği zamanlar, bizim için çok zor zamanlara denk geldi. Pek de ilgilenemedik açıkçası. Doktora hiç götürmemiş değiliz, ama bir faydası olmadı; olacağını da sanmıyorum. Okula gidebilmesiyse imkânsızdı zaten. Aslında... Cemre'nin böyle olması çok normal diye düşünüyorum. Ortak faciamızın üzerinde büyümüş bir çocuk o. Bu ev yanıp ablam, yani annesiyle babasını da kaybettiğimizde daha yaşına girmemiş bir bebekti Cemre. Kâğıt fabrikamızı da bu yangında kaybettik. Bir süre kendimize gelemedik zaten. Cemre de bu karmaşa arasında savrulup gitti. Durumun farkına vardığımızda çok geçti artık. Ablam olsaydı... Annemin, enişteminin vefatı, işyerimizin bir anda yerle bir

olması, babamın kabuğuna çekilişi, hepsi, hepsi çok yıkıcıydı ama ablamınki... Ablamın kaybı... Hiç değilse ablam hayatta kalabilseydi bugün her şey çok farklı olabilirdi."

"Evet," diye atıldı genç olan oturduğu yerden ilk kez, birden parlayan gözlerle. "Çok bambaşkaydı annem. Tek başına hepimizi çekip çevirebilirdi şimdi."

"Çok üstün yeteneklerle donatılmış, çok özel bir kadındı. Karşısındaki insanı bir çırpıda etkisi altına alırdı. Büyüleyici bir güce sahipti sanki. Öyle yumuşak, öyle sevecen, öyle anlayışlı bir hali vardı ki yanında birazcık vakit geçiren insanın, her isteğine seve seve boyun eğmesi artık işten bile değildi. Karşı konulması imkânsız bir şefkat vardı hep herkese tutumunda ablamın."

"Nasıl bir yaramazlık yaparsam yapayım, sinirlendiğini belli eden bir davranışını gördüğümü hiç hatırlamıyorum. Yüzünde ne olursa olsun değişmeyen, müşfik bir gülümsemeyle bakardı her zaman. En can alıcı meseleleri bile çok sabırlı, sakin bir tonla izah ederdi. Bana bir şey anlatırken parmaklarını saçlarımın arasında gezdirişini hatırlıyorum. Sesi hep dinleyenleri okşayan bir kadife yumuşaklığında çıkardı."

"O kadar sade, ama bu sadeliğinin içinde o kadar zarif, sağlam ve çekiciydi ki, bu karışımın bir kez bıraktığı etkiyi bir daha hiç kimse artık kolay kolay unutamazdı. Ondan bahsederken, hatta ismini ağızlarına aldıklarında seslerinin birden ciddiyet yüklendiğini, saygıyla karışık bir hayranlıkla titrediğini hissederdim. O varken sanki herkes kendisine bir çekidüzen verir, yaptıklarına, söylediklerine daha dikkat ederlerdi. Sabahları sahile yürüyüşe inerken, yaşlı kadınların kapalı perdelerin arkasından yol boyu onu

izlediğini görürdüm. Gittiği her yerde bakışlar ona çevrilirdi. Çok güzel, çok alımlı bir kadındı."

"Kadınlar beni gördüklerinde aralarında 'o güzel kadının oğlu' diye fısıldaşırlardı. 'Her çağda güzel kalacak kadınlardan' derdi dedem, babamın babası. Otuz üç yaşındaydı öldüğünde."

"Bir efsaneden bahsediyor gibisiniz," dedim, biraz şaşkınca.

"Öyleydi," diye cevap verdi, ciddi, üzerine basarak.

Devam edeceklerini fark edince araya girdim:

"Ama ben Cemre için buradayım. Çocuktan konuşacağımızı sanıyordum."

"Sırf biz değil, herkes çok etkilendi onun ölümünden. Seneler geçti, kimse unutamadı ablamı. Hâlâ anlatır dururlar bu sokak kaldırımlarından nasıl azametle gelip geçtiğini. Ona ait çok şey yanıp gitti maalesef... Ama bulup çıkardığımız birkaç parça eşyasını da özenle sakladık. Fotoğraflarını göstereyim size."

Fotoğrafları almak üzere kalktığında birden hâlâ ayakta olduğumu fark etti.

"Hay Allah! Lafa dalınca size sandalye vermeyi unutmuşuz, kusura bakmayın. Özür dilerim, kendimi de tanıtamadım. Ben Ferit, bu da yeğenim Nevzat. Tahmin etmişsinizdir zaten. Perihan Hanım'la konuşmuşsunuz. Burada öyle az insan görüyoruz ki, biri gelince yapmamız gerekenleri unutuyoruz bazen. Bu fotoğraflar... Ah! Siz... siz de fotoğraf öğrencisiydiniz, değil mi?"

"Evet," dedim. "Mimar Sinan'da Fotoğraf bölümüne başlamak için geldim İstanbul'a. Birinci sınıfa kaydolacağım yarın."

"Ne güzel! Biz çok severiz fotoğrafları. Nevzat, dolaptan diğer fotoğrafları çıkar da görsün bari Revnâ Hanım. Eski fotoğraflara tekrar tekrar bakıp konuşmadığımız bir günümüz bile geçmez burada bizim. Şu kitaplık raflarının arkasına bakarsanız daha birçok fotoğraf göreceksiniz. Mutlu günlerimizden kalma hepsi..."

Bir an odanın sandığımdan da çok fotoğrafla dolu olduğunu fark ettim. Duvarların orasına burasına sık aralıklarla asılmış panolar, raflara sıkıştırılmış irili ufaklı karton kutular, aralık gördüğüm kimi çekmeceler tıka basa eski fotoğraflarla doluydu. Fotoğrafların çoğunda, gerçekten de şık, alımlı, cazibesindeki güçlü etki besbelli genç bir kadın göze çarpıyordu.

"Gerçekten çok güzel bir kadınmış," dedim. "Duruşunda, bakışında, gülümseyişinde... çok soylu bir hava var."

"Konuşması, hareketleri de, hakezâ, öyleydi."

"Şiir gibi..."

"İmlâ gibiydi... İpincecikti.... Etkileyiciydi."

"Ya etraftakiler? Bu toplu çekilmiş fotoğraflardaki kalabalık; bu yaşlıca, hoş hanım, bu uzun bey, ciddi giyimli bunca insan, bunlar, bunlar kim?"

"'Uzun bey' dediğiniz, eniştem, ablamın eşiydi. Yangında vefat etti o da. Hep birlikte oturuyorduk bu evde. Fabrika ortaklarındandı zaten. Kibar, zarif adamdı. 'Hoş hanım' annem; yanındaki de babamın gençliği. Annem de ağır, oturaklı bir kadın, gerçek bir İstanbul hanımefendisiydi. Yangın gecesi öldüğünde ablamla bitişik odalarda kalıyorlardı. Babam çok suçladı kendisini o gece annemi evde bırakıp, huysuzlanan Cemre'yi dışarı dolaşmaya çıkardığı için. Gözüpek, sağlıklı, tuttuğunu koparan, mesleğinde ba-

şarılı bir işadamıydı o zamanlar; fabrikayı o yönetiyordu. Bu fotoğraflar hep fabrikada çekilenler. Fabrikanın gürül gürül işlediği zamanlar bunlar. Gelen giden trafiği çok yoğundu. Hep o kalabalık var fotoğraflarda. Toplantılarda, iş yemeklerinde, çalışanlarla, bir zamanlar güzel bahçemizde o hep gelip giden misafirlerimizi ağırlarken, evimizin, fabrikamızın her zaman dolup taşan, cıvıl cıvıl kaynayan zamanlarındaki fotoğraflar. Bir gecede öldü o kalabalık. O neşe, o hareket, o gürültü... bir gecede sönüp kayboldu. Koca bir sessizlikle üç yalnız insan, bir biz kaldık geriye..."

"Cemre?"

"Ha, evet, Cemre. Tabii, dört kişi. Dev bir çark, bir insan seli dönüp duruyordu daha önce bu topraklar üzerinde."

"İşimiz, hayatımız, sevdiklerimiz... Hepsi bir anda yerle bir olup bu sessiz yığına gömüldüler."

"Nasıl, neden çıktı bu yangın?"

"Bunu biz de bir türlü anlayamadık. Uzmanlar getirdik ama, yangının fabrika içinden başladığı dışında bir şey söyleyemedi hiçbiri. Fabrika tamamen yanıp kül oldu zaten. Evin, ablamların kaldığı öbür kısmı da harabeye döndü. Yüz seksen sene öncesinin meşhur çilek tarlası şimdi kupkuru topraktan başka bir şey değil."

"Yoksa neler yaşanmış burada seneler boyu! Biliyor musunuz, Yanık Köşk'ün yük seksen yıllık hikâyesini kaleme alıyoruz birlikte."

Ve sonra anlatmaya başladılar. Burada yaşamış nesilleri, her birinin başından geçtiği söylenen, bazen yine efsaneleri andıran olayları, hevesle, heyecanla, biri diğerinden sözü alarak, yine uzun uzun anlattılar. Kendilerini hikâyelerine öyle koyu bir heyecanla kaptırmışlardı ki benim de çok-

tan onlarla birlikte bu geçmiş hikâyesi içinde kaybolmuş olduğumu geç fark edebildim. Bu alışılmadık günün ardından bu tuhaf gece, bu bol ışıklı, karmakarışık oda, bu yabancı, garip insanlar, bu anlatılanlar, bu tuhaf geçmiş, bu büyülü ev, etrafımı o an çepeçevre saran her şey başımı döndürmüştü. Kendimi, dinlemeye daldığım bu masaldan şimdi'ye uyanmaya zorlayarak "Ne ilginç bir geçmiş içinde yaşıyorsunuz," dedim, yarı şaşkın, yarı hayran. "Bu eve onun dört bir tarafında yaşanmış hikâyeleri bilerek bakmak çok güzel bir duygu olmalı. Onun geçmişini bilmek... Yani... Bu evde, onun bu yıpranmış taş duvarları arasında, meçhule gider gibi uzun, dar, karanlık koridorlarında, sessiz, geniş odalarında, merdivenlerin gıcırdayan ahşap basamaklarında, daha önce burada yaşamış onca insanı görmek... Üstelik, sanki sadece kadınlar yaşamış gibi bu evde... Sanki bu ev hep kadınlara ait olmuş, bir kadından diğerine miras kalmış, sadece kadınların hikâyesine zemin olmuş da, erkekler onların hikâyesinin yazılması için varlıkları gerekli ara motif işlevini görmüşler gibi... Bazılarının adını bile bilmediğimiz halde..."

"Gerçek hayatta da böyle değil midir zaten? Bir evi, o evin kadınına ait görmez miyiz içten içe? O evi o ev yapanın, içinde yaşayan kadın olduğunu düşünmez miyiz? Ve, ortada bir suç, bir mesuliyet, bir görev olduğuna inandığımızda, onun nesnesi olarak kadını görmeye meyilli değil miyizdir her zaman? Geçmişi de, değil köşkün, hayatın yükü altında ezilmiş kadınlarla hatırlamak çok doğal herhalde."

"Ne kadar bağlısınız geçmişe. Geçmişinizi adım adım bilmeseydiniz bugün burada olamayacakmışsınız gibi. Di-

ğer yandan, anlattıklarınız gerçekten de masal gibi. Nasıl desem... biraz fazla ilginç... süslü püslü... abartılı. Gerçekten emin misiniz vaktinde tüm bunların olup bittiğine?"

"Biz onları her tür tozdan, kirden titizlikle koruduğumuz için elimizde olan hikâyeler bunlar bugün. İnsan her zaman sırtında geçmişiyle gezer. Geçmişi, ne yaparsa yapsın, silinmez, değişmez, yakasını bırakmaz, onunla birlikte yaşar ve her gittiği yere de peşinden gelir. Bu yüzden en güzeli ona arka dönmek değil, onunla açıkça yüzleşmektir. Biz, aslında geçmişimiz değil miyiz? Sırf şu âna dair ne var ki elimizde? Elimizde kalmış birkaç parça eşyaya da sımsıkı sarılmaya çalışıyoruz işte biz de."

"Ya siz Revnâ Hanım? Sizin geçmişle bağınız nasıl?"

Bir an nutkum tutuldu. Sarsıldım.

"Ben," dedim, "maalesef benden öncesi hakkında hiçbir şey bilmiyorum. Kayıp bir geçmişim var benim. Daha çok gelecekle alakadarım bu yüzden. Ben... resim yapıyorum. Amacım, kısa zamanda iyi bir ressam olmak."

"Kayıp geçmişinizi geleceğinizle satın almaya çalışıyorsunuz yani."

"Bilemiyorum. Belki... Ama sizin gibi peşinde koşulacak bir geçmişim de olmadı. Hep, hatırlamak istemediğim yıllarım var benim. Bir an önce unutmaya çalıştığım... Sizler çok şanslısınız bu konuda."

"Hiç mi güzel anınız yok? Ya da, size sizden öncesinden kalan bir şey?"

"Bundan önceki anılarımı tümüyle yok sayma kararıyla geldim buraya. Daha öncesindense... bir kutu var sadece. Üzerinde 'Önemli' yazan bir kutu. Mavi ciltli bir defter, mavi bir pelerin, kırık bir mavi fincan, birkaç parça daha

anlamsız eşya var içinde. Kimden, nasıl, neden kalmış; hâlâ bilmiyorum. Pek de ilgilenmedim açıkçası."

"Çok ilginç..." dedi Nevzat. "Görmek isterdim bu 'önemli' eşyaları. Siz nasıl oldu da merak etmediniz bunca zaman?"

"Kusura bakmayın, size ikramda bulunmayı unuttuk," diyerek araya girdi Ferit Bey.

Elinde büyükçe bir tabağa sıra sıra dizilmiş un kurabiyeleri vardı.

"Perihan Hanım yapmış gitmeden. Odamıza uğrayacağınızı düşünerek bıraktı bize de ama, hep bizim unutkanlığımız işte..."

Un kurabiyeleri etrafında her yer birden dönmeye başladı. Zonklayan şakaklarıma vuran ani bulantı koyu bir sis perdesi gibi eşyaların üstüne indi. Bir anda dört bir yan turuncuya boyandı. *Susmayan kapı zili tüm rafları titretmekteydi. Uzakta bir adamın "Domatees!" diye bağıran sesi taş duvarları delip delip geçti.*

Beân bi6r ölüëyleå yalÎnıøzımÎ!

"Revnâ Hanım, neyiniz var?!" diye seslendi telaşlı bir erkek sesi.

"Revnâ Hanım?!"

Gizli Özne anlatıyor

Yetmiş Yıl Önce

Bihter'in babaannesinin ona da kendi babaannesinden kalmış mavi fincanları vardı. Bihter beş yaşındayken bir sandalyeye çıkarak babaannesine sütlü kahve yapıyor, sonra bu kahveyi büyük babaannesinin mavi fincanları içinde babaannesinin üst kattaki sessiz odasına götürüyordu. Bihter'in babaannesi, pencerenin önüne yerleştirilmiş mavi koltuğunda çıt çıkarmadan oturuyor olurdu. Kahve kokusu eşliğinde Boğaz'ı, Kız Kulesi'ni, vapurların, o yıllarda sayıları çok daha fazla olan sandalların gelip geçişini izlerlerdi. Bihter bu nedenle kahve kokusunu hep mavi bir şey olarak hatırlardı. Pencereden odalarına sızan martı çığlıkları, vapur düdükleri, güvercinlerin kanat vuruşları; Bihter'in muhayyilesinde hep kahve kokusuyla birlikte vardı.

Babaannesi hiçbir zaman sormazdı. Bihter hiçbir zaman cevaplamazdı. Bu nedenle burada mutluydu. Ama Bihter aslında o kadar da yalnız bir çocuk değildi. Geceleri yatmadan önce "Bir Dost" diye imzaladığı mektuplar yazı-

yor, sabah uyanınca başucunda bulduğu beyaz zarfı "Aman Allah'ım! Bana mektup gelmiş!" diyerek sevinçle açıyordu. Bir de karıncalar vardı. Bihter dizleri üzerinde eğilir, ahşap parkeler üzerinde gezindiğini gördüğü karıncaları izlerdi. Saatler süren bu izleyişler neticesinde karıncaların hiç de öyle iddia edildiği gibi çalışkan olmadığı, çoğunun bir aşağı bir yukarı amaçsızca gezinip durduğu sonucuna varmıştı. Bihter işsiz güçsüz olduklarına inandığı bu karıncalarla konuşurdu. Karıncalar işsiz güçsüz olmalarına rağmen Bihter'e karşılık vermezdi.

Bihter'in o zamanlar her çocukta olmayan çeşitli oyuncakları vardı; ancak garipti ki bütün bunlar dururken Bihter'in oynadığı tek ama tek şey, benim sokaktan bulup getirdiğim taşlardı. İlk bakışta birbirlerinden ancak ufak tefek farklarla ayrılan bu taşlardan her biri daha ilk bakışta Bihter'in hayalinde ayrı birer insan suretiyle canlanırdı. Bihter küçük, mavi bir taşı yaramaz bir oğlan çocuğu, kayadan kopmuş ince, kırmızı bir parçayı elinde kırmızı şemsiyesi, üzerinde kırmızı ferâcesiyle genç, zarif bir Osmanlı hanımefendisi -zira evde bu Osmanlı hanımefendilerinden sık bahsedilir, onların anlatıldığı kitaplar bazen sesli okunurdu-, irice, biraz yamuk bir taşı artık çok ihtiyarlamış bir falcı kadın olarak görürdü. Bihter'in gözünde her biri değişik bir karakteri simgeleyen bu taşlar kendi rolleri icabınca konuşmaya başlayarak her gün birbirinden ilginç temsiller oynarlar, hareket etmeksizin sessizce taşların önünde oturan Bihter saatlerce onları izlerdi. Bihter bu haliyle dışarıya saatler süren bir sessizlik içinde hiçbir şey yapmadan oturuyor gibi görünürdü. Kimse anlayamazdı Bihter'in neyle meşgul olduğunu. Yalnızca ben bilirdim

onun gerçekte sessiz bir oyun oynadığını. Beni de sanki aynı yaşta değilmişiz gibi, ona göz kulak olayım diye sürekli Bihter'in başında bekletirlerdi gerçi; ama Bihter'in o zamanlar da şimdi olduğu gibi benimle konuştuğu da, bu tek kişilik gizli oyunlarını paylaştığı da olmazdı. Canı biriyle konuşmak istediğinde beni yok sayar, evlerini çevreleyen duvarlarda yaşadıklarını hayâl ettiği binbir kılıktaki arkadaşlarıyla konuşurdu. Bihter'in akla hayâle gelmedik türlü oyunları, kendisinden başka kimsenin bilmediği ve görmediği arkadaşları, hatta bir de peşinden hiç ayrılmayan, Fırsat isminde hayâli bir köpeği vardı. Bihter evde sakince otururken kendisini bir anda civcivli bir panayırın ortasında bulduğu bir gün karşısına çıkmış başıboş bir köpeği satmak için papatyalardan bir tepeciğin üstüne çıkarak "Satıyorum! Fırsatı kaçırmayın! Bu sahipsiz köpeği satıyorum!" diye bağırmış, ancak duyurusu kimsenin ilgisini çekmeyince, ağzından "Fırsatı kaçırmayın!" diye çıkmış sözlerden isminin de Fırsat olduğunu anladığı köpek sonunda kendisine kalmıştı.

Bihter okula başladığında okumayı sökemeyeceğine emindi, çünkü kimse ona okumayı yahut başka bir şeyi öğrenmeyi başarabileceğini söylememişti. Bu yüzden harflerle ilgilenmeyi hiç denemedi; ama bir gün nasıl olduysa okuyabildiğini fark ettiğinde kendine hayret etti. Bihter okumayı hasbelkader öğrenmiş olsa da hayatta başka şeyleri asla anlayamayacağına emindi. Çünkü annesi Bihter'e anlayamadığı şeyleri anlayamayacağını söylemişti. Bihter'in, bebeklerin nasıl olup da hamile kadınların karnından çıkabildiğini uzun uzun düşünüp sonra bir gün annesiyle paylaştığında olduğu gibi. Annesi Bihter'in ta

içinde duyduğu bir rahatsızlıkla sessiz kalmış, sonra, aralarındaki mesafeyi iyice açarak, bütün soğukluğuyla hissettirerek, "Sen... sen bunu anlayamazsın..." demişti. Bihter şimdi kuşların, ağaçların, caddelerin içinden onları hiç anlayamadan geçiyordu. Annesinin sessizliğe bürünmüş rahatsızlığı, ona güvensizliği, şimdi Bihter'in içindeydi.

Bihter düşünmeyi denemiyordu, çünkü aptal olduğunu biliyordu. Bihter restorana gittiklerinde ona ne içeceği sorulduğunda "portakal suyu" diyordu, çünkü annesi ona en güzel içeceğin portakal suyu olduğunu söylemişti. Bihter bir vazoda yedi adet zambak gördüğünde bir vazoda yedi adet zambak olmasının güzel bir şey olduğunu düşünürdü, çünkü annesi ona bir vazoda yedi adet zambak olmasının güzel bir şey olduğunu söylemişti. Bihter'in düşünmesine gerek yoktu; çünkü anneler, babalar ve büyükler çocuklar ve çocukları için en iyisini bilir, ister, ne yaparlarsa yapsınlar çocukların iyiliği için yaparlardı. Bihter bu yüzden yetişkin biri yahut Bihter kadar küçük olmayan biri Bihter'in küçük bedenine dokunduğunda kulaklarına kadar kızarır, yerin dibine geçer, yeryüzü üstünde var olmamayı dilerdi. Çünkü yetişkinler yahut Bihter kadar küçük ve güçsüz olmayanlar her zaman haklıydı ve ortada bir suç varsa bu, olsa olsa kendisinin olabilirdi.

Bihter bu yüzden babaannesinin kahve kokan odasında kendisini güvende hissediyordu, zira burada başka odalarda ve başka yerlerde ve başka yerlerin başka odalarında ve başka alanlarda Bihter'e kendisini kötü ve suçlu hissettiren şeyler olmuyordu çünkü herkesin malumu bir gerçekti ki Bihter bütün kuzenleriyle yani altı-yedi çocuk sahilde kumlarla oynarlarken herkes gibi hiç düşünmeden

ellerini kumlara sokup onları sevinçle ve fütursuzca havaya attığında ve gözüne kum giren ağabeyi öfkeden deliye dönüp Bihter'i saçlarından tuttuğu gibi sürüklediğinde ve metrelerce ve metrelerce ve metrelerce ve metrelerce ve metrelerce ve metrelerce ve metrelerce ve metrelerce ve metrelerce ve metrelerce ve metrelerce yani arabaya kadar yani Bihter'e hiç bitmeyecek kadar uzun gelen bir süre boyunca sürüklediğinde ve Bihter artık bütün saçlarının köküyle birlikte söküldüğünü sanıp beyninin de söküldüğünü parça parça kafasından çıktığını sanıp gözleri arkadan saçlarına bağlı ve onların da eriyip saç tellerinden yani kafasından çıktığını sanıp bütün vücudunun söküm söküm sökülüp kafasındaki saç tellerinin deliklerinden delik delik çıktığını sanıp artık yerlerinde kan çanağı kalmış gözleriyle canhıraş ağlarken ve ağabeyi tekme tokat ve küfürle ve korkunç hakaretlerle ve ona böyle bir şeyi nasıl olup da nasıl olup da nasıl olup da nasıl olup da yapabildiğini haykırırken onu güçlü elleriyle saçlarından iyice kavramış bükmüş sürüklerken saçlarını ikiye bükmüş üçe bükmüş çekip sürüklerken ve Bihter artık kafasında tek tel saç kalmadığını ve saçlarının köklerinin köklerinin de kuruduğunu ve artık hiçbir zaman saçının çıkmayacağını ve ömrünün sonuna kadar kel kalacağını ve iç organlarının da çoktan saç tellerinin deliklerinden boşaldığını düşünürken ve kurtulmaya çalıştıkça saçlarından daha da kapana kıstırılıp ve canı daha çok yanıp bir yandan çırpınmaması gerektiğini çünkü bunu hak ettiğini bilirken ve nihayet arabaya vardıklarında ağabeyi ona tekmelerle tokatlarla saldırmayı sürdürürken annesine ve babasına Bihter'in ona ne kadar korkunç bir şey yapmış olduğunu haykırır-

ken ve bunun üzerine annesi ve babası Bihter'e bunu nasıl olup da nasıl olup da nasıl olup da nasıl olup da yapabildiğini söylerken ve sonra acıdan kıvranan Bihter'i arabaya tıkıp oradan uzaklaşırlarken ve yol boyu ağabeyi Bihter'e bağırırken ve anne babası Bihter'e kızarken ve bunu nasıl olup da nasıl olup da nasıl olup da nasıl olup da nasıl olup da yapabildiğini kızgınlıkla sorarken ve Bihter'e ağabeyinden özür dilemesini söylerken ve Bihter ağlarken bu korkunç davranışı için bir yandan ağabeyinden özür dilerken suçlu sadece ve sadece Bihter'di çünkü her zaman söylemişlerdi ağabeyi ondan büyüktü tam beş yaş beş yaş beş yaş beş koca yaş büyüktü duyuyor muydu Bihter tam BEŞ BEŞ BEŞ BEŞ KOCA YAŞ büyüktü ve ona cevap vermemesi gerekirdi sus küçüğündü cevap mı vermişti yoksa hemen susmalıydı ağzını sadece büyüklerinden özür dilemek için açmalıydı ama bunlar babaannesinin odasında olmuyordu babaannesinin odasında nedense Bihter hiç böyle korkunç davranışlarda bulunmuyordu

Bihter okuldan döndüğü bir akşam evi her zamankinden kalabalık buldu. Evde kahve kokusu yoktu ve kahverengi takım elbise giymiş bir doktor evdekilere -tabii ki Bihter'e değil, evdekilere- bir şeyler anlatıyordu. Bihter'in babaannesi felç olmuştu. Babaannesi o günden sonra bir daha hiç Bihter'le oturup Boğaz'ı seyredemedi ve kendisine ait mavi fincanlardan bir başkasının yardımı olmadan bir daha sütlü kahve içemedi.

Bihter'in varoluşu bir suçtu. Bihter adımını nasıl atarsa atsın adımı bir suç oluyor, üstelik ne yaparsa yapsın bu suçu düzeltemiyor, aklayamıyordu. Bihter bu yüzden giderek giderek giderek sessizleşti. Sonunda doğru dürüst

konuşmaz oldu. Onunla konuşmaya çalıştığımda bana da arkasını dönüyordu. Okuldaki çocuklar Bihter'in nasıl bir suçlu olduğunu hemen kavradılar. Çünkü çocuklar bir çocuğun Bihter gibi suçlu olmasını hemen, hemen kavrarlar. Karşısına çıkıyor ve "Geri zekâlı. Aptal. Embesil. Sen bu okulu nasıl kazandın aptal ha, söylesene?" diye soruyorlar, haklı olduklarını bilen Bihter göz teması kurmadan kaçmaya çalıştıkça önünü kesiyor, gülüşüyorlardı.

Çünkü çocuklar bir çocuğun suçlu olduğunu hemen, hemen kavrarlar. Servisin geciktiği bir gün öğrenciler hep birlikte bekliyorlardı. Bihter bir köşede tek başına, kimsenin ona bulaşmamasını dileyerek yere bakıyordu. Üst sınıflardan bir çocuk Bihter'in yanına geldi ve "Saatin kaç lira?" diye sordu. Bihter korktu. Başını çevirmek, cevap vermemek istedi ama mümkün değildi. Çocuk bileğindeki saati gösterdi, soruyu tekrarladı ve etraflarına bir kalabalık toplanmaya başladı. Kalp atışları hızlanan Bihter hiçbir şey düşünemiyor, sadece bir an önce bu işkencenin sona ermesini, etraflarında toplanan kalabalığın dağılmasını ve herkesin kendi işine dönmesini istiyordu. Ama servisi bekleyen tüm öğrenciler etraflarında toplanmakla kalmadı, tezahürata başladılar. Islıkla, alkışla her bir ağızdan "Bedava de! Bedava de!" diye bağırıyorlardı. Bihter kaçıp gitmeyi düşündü ama etrafı tamamen sarılı, üstelik hepsi ona bakan, yoğun bir ilgiyle bakan ve bağıran çocuklar tarafından sarılıydı. Ne yapması gerektiğini bilmediği için bileğindeki saati inceler numarası yapmaktaydı; çünkü karşısında ona soruyu tekrarlayan çocuk da önce kendi bileğindeki, sonra Bihter'in bileğindeki saati işaret edip duruyordu. Bihter saatinin kadranına baktı, baktı, baktı, ama bir türlü yok

olup gidemedi istediği gibi. "Bedava de!" diye bağıranların sayısı artıyordu, sesleri de giderek yükselmekteydi; ama "Hayır! Deme! Sakın deme!" diyen bir grup daha oluşmuştu şimdi. Bu ikinci grubun sesi daha az çıkıyordu; sayıları da daha azdı. Bihter tam ortasında kaldığı bu kalabalığın onu terleten ilgisinden kurtulmak için bir cevap vermesi gerektiğinin farkındaydı. Ancak öyle bağırıyorlardı ve o öyle korkuyor, çekiniyordu ki hiçbir şey düşünemiyordu. Zihni durmuştu. "Herhangi bir şey... herhangi bir şey söylemeliyim... yeter ki sussunlar," diye geçiriyordu içinden. Madem tek istediği onları mutlu edip dağılmalarını sağlamaktı, çoğunluğun istediği şeyi söyleyip kurtulacaktı bu işkenceden. Başını kaldırdı, ve "Bedava..." dedi ölgün, mahcup bir sesle. Bunu söylediği an, ne söylediğinin de farkına varmıştı. Kalabalık birden sustu; birkaç saniye boyunca Bihter'e baktılar ve sonra gülüşerek, yavaşça dağıldılar. "Size onun bir aptal olduğunu söylemiştim...", "Tam bir aptal..." sözlerini duyuyordu Bihter başını eğdiği yerden. Bunu üzülerek, heyecansızca, düşünceleri doğru çıktığı için hayıflanan bir sesle söylüyorlardı. Keşke, keşke onları böyle üzmeseydi Bihter... Ama elinde değildi işte; aptaldı ve aptallığı insanları sinirlendiriyordu. Kalabalığın uzağında kalmış birinin yaklaşarak "Ne var? Olay ne?" diye sorduğunu işitti birilerine. "Şu kız var ya... Saati bedavaymış." diye yanıtladı onu biri.

"Kim?"

"Şu kız?"

"Saati mi bedavaymış?"

"Evet."

Omuz silkiyor ve ümitsizce uzaklaşıyorlardı.

Bu sırada servis geldi. Şimdi sessizleşmiş, az önce alkış tutan, ıslık çalan, "Bedava de!" diye bağırıp duran kalabalık değilmiş gibi davranan kalabalıkla birlikte servise binen Bihter, kimsenin onu görmeyeceği bir köşeye büzüldü. Üst sınıflardan Emre Ş. gelip Bihter'in yanına oturdu. "Neden bedava dedin?" diye sordu, üzgün bir bakışla. "Çünkü... çünkü öyle söylememi istediler," dedi Bihter, mahcup. "Ben öyle demedim," dedi Emre; "'Sakın öyle deme!' diye bağırdım."

"'Sakın öyle deme' diye mi bağırdın?"

"Evet..."

"Ben... ben duymadım."

"'Sakın öyle deme!' dedim. Neden, neden bedava dedin?"

Emre Bihter'e çok üzgün bakıyordu. Bihter kendisini daha da kötü hissetti. Emre başını ümitsizce iki yana salladı, sessizleşti. Bihter çok kötü, çok kötü, geri dönüşü olmayacak kadar kötü bir şey yaptığını daha derinden duydu, ama artık çok geçti. O artık "saati bedava olan kız"dı. Bunu çoktan kabul etmişti. Bihter "Gerçekten de çok aptalım... Çok ama çok aptalım... Böyle korkunç bir hatayı nasıl nasıl nasıl yaptım?!" diye düşünüyordu.

"Merhaba saati bedava olan kız," diyorlardı. Bihter yine kulaklarına kadar kızarıyor, yine yok olmayı dileyerek yere bakıyordu. Bir şey söylemeye hakkı yoktu; ona bir şey sormuşlardı ve buna cevap olarak saatinin bedava olduğunu kendi istek ve iradesiyle herkesin önünde beyan eden kendisiydi. İstese pekala başka bir cevap verebilirdi, ama vermemişti. Nitekim onlar da böyle söylüyorlardı. "Saatinin bedava olduğunu sen kendin söyledin, öyle değil mi?

Herkes duydu," diyorlardı. Bihter haklı olduklarını, buradaki tek suçlunun kendisi olduğunu biliyordu. Ona şimdi ne yaparlarsa yapsınlar sesini çıkarmaya hakkı yoktu. Bedeninin bütün haklarını kendi rızasıyla onların eline teslim etmemiş miydi? Üç kişi, dört kişi geliyorlar, Bihter yere bakarken "Saatin bedava demek," diyerek etrafında dolaşıyorlardı. "Şimdi sana ne istersek yapabiliriz, öyle değil mi?" Tabii ki yapabilirlerdi, bunu Bihter kendisi herkesin yanında ilan etmişti, kendisi herkesin yanında ilan etmişti, kendisi herkesin yanında ilan etmişti, kendisi herkesin yanında ilan etmişti ve şimdi karşı çıkması, açık şekilde verdiği sözden dönmesi demek olurdu. Kimse onu bu meşum sözü vermeye zorlamamıştı ki; durduk yere herkese bedenini öneren kendisiydi. Durduk yere herkese bedenini öneren kendisiydi durduk yere herkese bedenini öneren kendisiydi durduk yere herkese bedenini öneren kendisiydi durduk yere bedenini öneren kendisiydi. Günün yirmi dört saati, uyurken bile bu gerçeği düşünüyor, zihninde bu gerçeği evirip çevirip yeniden, yeniden, yeniden tekrarlıyor, "Bunu nasıl yaptım! Bunu nasıl yaptım! Bunu nasıl yaptım!" diyordu. Bihter bedeninin her hücresini günün her anında bir korku, bir utanç gibi taşıyordu, yahut, Bihter bedeninin kendisini bir korku, bir utanç gibi yaşıyordu. Artık hakları kendisine ait olmayan bu beden ona bir yük, bir eziyet, altında çok, çok ağır duygularla ezildiği bir ağırlıktı. Bu çok ağır korku, bu çok ağır utanç ve bu çok ağır başka tatsız duygular zihninin tamamını kaplıyordu; Bihter onlardan başka şey hissedemez, düşünemez, duyamaz olmuştu. Yürüyordu ama sanki yürümüyordu. Okuyordu ama tekrar tekrar da okusa okuduğunu anlayamıyordu. Hareket ediyordu ama

kımıldayamıyordu. Hareket eden, duran, konuşan artık o değildi; varlığının tamamını o korkunç hisler ele geçirmişti. Hiçbir şey düşünemiyordu; zihninin her noktasına o hisler öyle kazık gibi çakılıydı ki ne yaparsa yapsın zihni hiçbir yana ilerleyemiyordu. Etrafında olanları sanki görmüyor, duymuyordu; oradaydı ama sanki orada değildi.

On bir yaşındaydı ve dünyada olunabilecek en kötü şeyi olmuştu. Üstelik bu işi bedavaya yapıyordu. Hiç kimse ona dokunmasa da gerçek buydu ve bu gerçeği taşıyamıyordu. "Bana dokunabilirler... Bana dokunabilirler... Bana ne isterlerse yapabilirler ve benim ağzımı açıp tek kelime etmeye hakkım yok. Yok!" diye düşünüyordu. Ona "Merhaba saati bedava olan kız," dediklerinde, yanına bir metreden fazla yaklaşmasalar da nefeslerini ensesinde hissediyordu ve bunun tek suçlusunun kendisi olduğunu biliyordu. Bedenine her istediklerini yapma, üstelik bedavaya -evet, bedavaya!- yapma hak ve özgürlüğünü onlara kendisi vermişti; ve onlar şimdi bu hak ve özgürlüklerini kullanmadıkları için şanslıydı. Çok şanslıydı. Bu işi para karşılığında yapan kadınlar bile ondan daha saygın konumdalardı, çünkü onlar bu işi hiç değilse para karşılığında yapıyorlardı. "Rezil bir insanım... rezil bir insanım... rezil bir insanım... Üstelik bunu kendime durduk yere ben yaptım." diye düşünüyordu. Her an bunu düşünüyordu. Üstelik her an bunu düşündüğünü henüz bilmiyordu.

Eğer bir çocuk okulda böyle şeyler yaşıyorsa ve eğer bir çocuk okulda böyle şeyler hissediyorsa ve eğer bir çocuk okulda böyle şeyler düşünüyorsa bu, her zaman ama her zaman, evde yaşanan şeyler bunlardan çok daha kötü demektir. Ama Bihter evde neler olduğunu anlatamazdı, asla an-

latamazdı, şimdi bir romancı şimdi bir psikoloji profesörü şimdi bir yetişkin bile olsa evde neler olduğunu anlatamazdı zaten anlatmaması gerekirdi anlatırsa çok kötü olurdu çok üzülürlerdi çok kızarlardı zaten onlar çok iyi insanlardı iyi anne babalardı onu el bebek gül bebek yetiştirmişlerdi bir dediğini iki etmemişlerdi üzerine titremişlerdi her ihtiyacıyla ilgilenmişlerdi ama işte o fazla hassastı fazla nazlı yetiştirildiği için böyle nazenin olmuştu abartıyordu ne de olsa kimse ona tecavüz etmemişti kimse onu taciz etmemişti evet dokunma bihteri öldüren dokunmalar vardı ama bunların nedeni asla cinsel değildi ay o da ne hassastı dokunan kişiler bunu haz alarak cinsel haz almak için yapacak insanlar değillerdi aaa yoksa bihter bunu mu ima ediyordu onların haz duyduğunu ama ne ayıp onlar için nasıl nasıl nasıl böyle düşünürdü onlar çok iyi insanlardı onlar onlar onlar onlar onlar ortada taciz falan yoktu ne insanlar vardı tacize uğrayan cinsel hazla dokunulan kızlar vardı onlar ne kötü durumdalardı ya bihterin bu anlattıklarının yarısı zaten uydurmaydı kesin öyle olmamıştı onlar bunları yapacak insanlar değillerdi yok yok değillerdi bihterin hayal gücü genişti bihter bunları düşünüp sonra inanmıştı uydurup inanmıştı ay ne pis ne habis hayalgücü vardı ama böyle olacak şey miydi bunlar onlar şey mi mümkün mümkün değildi asla öyle olmamıştı böyle durduk yere sorun icat eden biri böyle hiç sorun görmemiş sorun yaşamamış hep el üstünde tutulmuş biri ya gerçek sorun görse ne olacaktı karşısına gerçekten üzücü bir mesele çıksa ne yapacaktı.

Bihter okuldan eve döndüğünde kapının zilini çalmaya cesaret edemezdi. Ne yapacağını bilemeden apartman boşlu-

ğunda bekler, içeriden "Allah Allah. Nerede kaldı acaba?" seslerini duyar, önünde sonunda içeri girmeye mecbur kalacağını, o vakit geldiğinde ona kızacaklarını bilir, ama Bihter kapınının zilini çalmaya cesaret edemezdi. Hiçbir şey yapmadan orada öylece dikilir ve kapının zilini çalmaya, o evden içeri girmeye cesaret edemezdi. Bihter evden okula her gün hevesle gidiyordu, çünkü okul eve nazaran çok daha iyiydi. Altmış yıl sonraki aklı olsa evden kaçması gerektiğini, bunun kendisi için çok daha iyi olacağını bilirdi, ama Bihter zaten kötü yola düşmüş olduğunu, kötü olanın kendisi olduğunu, nereye giderse gitsin içine düştüğü bu kötü çukurdan artık çıkamayacağını düşünüyordu. Bihter düşünemiyordu. Ama bazen işler öyle bir hal alıyordu ki Bihter dayanamıyor, küçük bir çantayla anneannesinin iki sokak ötedeki evine gidiyordu. Anneannesi Bihter'i iyi karşılıyor, ama birkaç gün geçip de Bihter okuldan anneannesine döndüğünde anneannesi onu içeri almıyordu. Bihter anneannesine "Lütfen beni oraya gönderme," diye yalvarıyordu. Anneannesi Bihter'i zorla oraya gönderiyordu. Yıllar sonra Bihter, anneannesi öldükten çok sonra, annesi "Bihter'i gönder," dediği için anneannesinin onu eve almadığını öğrenecekti. "Çünkü öyle olması gerekiyordu," demişti annesi. Hayır, öyle olması gerekmiyordu. Ama anneannesi evde neler olduğunu bilmiyordu, nitekim evdekiler de evde neler olduğunu bilmiyordu, Bihter de olanın ne olduğunu bilmiyordu, ve Bihter her seferinde o eve dönüyordu. O evde olan kötü hiçbir şey yoktu, zaten hepsi iyi insanlardı, Bihter fazla hassastı ve olanları farklı yorumluyordu.

Neyseki okul evden çok daha iyiydi. Okulda hiç kimse hakaret etmek dışında bir nedenle Bihter'le konuşmuyor-

du. Sınıfta Bihter'den başka on altı kız vardı. Bu on altı kız hep bir arada gezerlerdi. Onları hep uzaktan izleyen Bihter bir gün, onları hep uzaktan izleyen Bihter bir gün, onları hep uzaktan izleyen Bihter bir gün, yanlarına giderse ne olacağını merak etti ve korkudan, utançtan, çekingenlikten ölerek yanlarına gitti. Öğle tatiliydi ve on altısı bir arada kantinde oturuyorlardı. Bihter çok yavaş adımlarla yanlarına yanaştı, onların oturdukları masanın yanındaki sütunun önünde durdu, başını öne eğdi. Kızların hepsi bir anda susarak Bihter'e baktılar. Birkaç saniye süren sessizlikten sonra Pelin "Canım, biz seni sevmiyoruz. Hadi sen git sınıfta otur," dedi. Bihter bütün öğle tatillerini boş sınıfta tek başına geçirirdi. Pelin bu sözleri şakayla karışık bir ses tonuyla söylemişti. Serap aynı şakayla karışık ses tonuyla "Sınıfa gitmesin. Sınıfa giderse sıralarımıza oturur, sıralarımızı kirletir," dedi. "Ay, evet!" dediler ve hep birlikte güldüler. Bihter utançtan kızararak gülümsedi -gülümsedi, çünkü onlara hak vermediğini zannetmelerinden korkuyordu-, yerden zaten hiç kaldırmamış olduğu başını yine eğerek sınıfa gitti ve bundan sonraki bütün öğle tatillerini boş sınıfta tek başına geçirmeye devam etti. Yıllar, yıllar sonra Pelin'e rastladığında Pelin Bihter'e "Canım, başarılarınla gurur duyuyorum. Senin bir gün böyle önemli bir insan olacağını hep biliyordum," diyecekti. Bihter nazikçe gülümseyecekti.

İşte o günlerde, Bihter'in dört yaşındaki kuzeni kolunda oyuncak bir saatle evlerine geldi. Bihter'in babası küçük kıza sevecen bir ifadeyle "Saatin kaç?" diye sorunca Bihter kıpkırmızı kesildi, yerinden fırladı, ağlayarak babasına "Buna nasıl yaparsın?!" diye haykırdı. "Küçücük bir kız

o! Daha dört yaşında! Bunu nasıl yaparsın?!" Babası şaşkınlıkla Bihter'e bakıyordu. "Belki... belki biliyordur diye düşündüm," diye kekeledi. Bihter sakinleşmiyordu. Öfke, sitem, adını koyamadığı türlü hisle doluydu. Kalkıp yürüdüğünü fark edemedi. Yine gözyaşları içinde, "Bunu nasıl yaparsın?! Daha dört yaşında! Bunu nasıl yaparsın?!" diyordu. "Özür dilerim... Belki biliyordur diye düşündüm," diye tekrarladı babası, şaşkın. Bihter'in neden böyle tepki verdiğini anlayamıyordu. Bihter babasının küçük kıza yalnızca saati sorduğunu bu tepkisi içinde belli belirsiz anlamaya başladı birden. Ama ancak yoğun, koyu, isli bir sis arkasından algılayabiliyordu her şeyi. Etrafı çepeçevre bu isle çevriliydi ne zamandır; ben dahil hiçbir şeyi net göremiyor, duyamıyor, anlayamıyordu. Kendi bileğindeki saatten de ölesiye utanıyor, ama onu çıkarma hakkı olduğunu bilmiyordu. Hep saklamaya çalıştığı bu saatin varlığı biri onu görmese dahi kıpkırmızı ediyordu Bihter'i.

İşte o günlerde, o günlerde, her şey zaten yeterince kötü değilmiş gibi, insanın aklının alamayacağı şeyler oldu. Bihter bileğindeki saat gibi bedeninden de zaten ölesiye utanırken bedeni birden değişmeye başladı. Bihter sarsıldı, korktu, tam anlamıyla allak bullak oldu. Anlayamıyor, anlam veremiyor, ne düşüneceğini, ne hissedeceğini, ne yapacağını bilemiyordu. Kadınların göğüsleri olduğu, hep bildiği bir gerçekti. Kendisinin bir kız çocuğu olduğunu da biliyordu. Ama kız çocuklarının göğüs ucunun böyle ansızın acımaya, belli belirsiz hareketlenmeye başladığını bir kez olsun düşünmemişti. Kız çocuklarının göğüs sahibi kadınlara dönüştüğü, kız çocuğunun hayatında böyle bir dönüşüm evresi olduğu bir kez olsun aklına gelmemişti. Bunu

kabul edemiyor, "Hayır... Hayır, gerçek olamaz... Başka bir şey bu... Yakında geçecek. Duracak..." diye düşünüyordu. Ama görünürde henüz hiçbir şey olmasa da göğüs uçlarının altındaki o acılı kımıldanma yadsınamayacak denli yoğun, belirgindi. Bihter yüzüstü yatamıyor, hatta yatakta sağa, sola dönemiyor, biri hafifçe de olsa göğsüne çarpacak olursa korkunç bir acı duyuyordu. Günün her anında dikkatli hareket etmesi gerekiyordu ve zaten göğsündeki bu yeni durumla beraber bütün bedeni acıya duyarlı hale gelmişti. Bihter'in hayatında burada söyleyemeyeceği bazı şeyler vardı ki bu acıyı Bihter için katlanılmaz hale getiriyordu. Bedeni Bihter'e ihanet etmişti. Bihter'in nasıl hissettiğini normal şartlar altında da zaten hiç umursamayan o çok hoyrat, çok acımasız muamele her gün yaşanırken bedeninin böyle birden hassaslaşmaya hakkı yoktu. Bedeniyle Bihter arasındaki mesafe giderek açıldı, açıldı; bedeni Bihter'e giderek yabancılaştı, yabancılaştı; sonunda ona tamamen yabancı olduğu halde Bihter'in içinde yaşamak zorunda kaldığı, her an onu yadırgayarak içinde yaşamak zorunda kaldığı, Bihter'in varlığından tamamen kopuk bir yüke, acılı bir hapse, eskisinden çok ağır bir eziyete dönüştü. Bihter'in varlığı artık bu bedenle ilişkisizdi; buna rağmen Bihter gittiği her yere onu da peşisıra sürüklemek durumunda kalıyordu ki bu beden hem külçe gibi ağır hem çokça zahmetliydi. Bedeni, Bihter'in varlığına düşman haline gelmişti.

Sorun keşke sadece düşmanla birlikte yaşama zorunluluğu olsaydı. Ama asıl sorun, Bihter'e yoğun öfke ve nefret duyanların Bihter'e zaten düşman bu bedeni Bihter'in kendi ameli zannederek onun üzerinden Bihter'e düşmanlaş-

ma haliydi ki işte o zaman, işte o zaman bu düşmanla birlikte yaşamak büyük problem haline geliyordu. Bedeni ona tuzak kurmakla kalmamıştı; göğsündeki ihaneti giderek daha fark edilir biçime getirme işini geriye dönüşü olmayan şekilde, her tür acıyı da yoğunlaştırarak, ama bilhassa, bilhassa ağır ağır yapıyor, Bihter'in ayağını çoktan kaptırdığı bataklığa yavaş yavaş gömülmesini ve gömüleceğini bilmesini izlemekten haince ve hunharca zevk alıyordu. Ağabeyi Behzat bu işin Bihter'in başının altından çıktığına, yalancı, güvenilmez, sinsi ve düzenbaz olduğu için bedenini böyle yaptığına kâni idi. Böyle bir ayıbın ortada olmasına yine bağırıp çağırdığı bir gün annesi "Onun elinde değil ki..." deyince hayli şaşırmıştı. Bihter içinde bulunduğu odanın kapalı kapısı arkasından onları dinliyordu. Behzat ona inanmazdı, ama yine kızdığında yüzüne karşı "Vallahi billahi ben istemiyorum böyle olmasını. Nefret ediyorum. Her şeye razıyım eski halime dönebilmek için," demeyi çok isterdi. Ama Bihter'in bu konuda konuşması ayıptı, yasaktı. Behzat erkek ve öfkeli bir erkek olduğu için o istediği gibi konuşabiliyordu; ama Bihter'in ona cevap vermesi de ayıp ve yasaktı. Behzat o dönemde bazı yeni arkadaşlar edinmişti ki bu arkadaşlar dişiliği hatırlatan her şeye nedense öfke dolu arkadaşlardı. Dişiliğe dair sözcüklerden dahi iğreniyor, mesela, "Şu nisâların başlarına taktıkları şapkalar da..." diyerek "kız" gibi ayıp bir sözcüğü ağızlarına almamış oluyorlardı. Bu "kız", kadınlığa ne kadar yaklaşırsa o derece ayıpla dolu oluyordu. Bihter'in en çok hayıflandığı şeylerden biri, o eski, rahat yıllarında ne kadar rahat olduğunu bilmiyor oluşuydu. Özgürce dik durabildiği, yürüyebildiği, hareket edebildiği, hatta koşabildiği, üzerini

bir başkasının yanında çıkarabildiği o günlerde bunun bir sonu olduğunu biliyor olsaydı belki o özgürlüğün tadını çıkarabilirdi. Ama şimdi tüm hareket özgürlüğünü, üstelik de ansızın, sonsuza dek kaybetmişti.

Bundan sonraki on yıl, büyük bir kasap bıçağı imgesi Bihter'in zihninden bir an olsun çıkmayacaktı. Bihter uzanınca bu bıçak da onunla birlikte uzanıyor, kalkınca bıçak da kalkıyor, Bihter'in gittiği her yere bu bıçağın düşüncesi de beraberinde geliyordu. Göğsünün dümdüz olduğu günlere geri dönebilmek için vermeyeceği şey yoktu. Kendisinden küçük kızların, yaşıtı erkek çocukların, hatta göğsü düz olan hemen herkesin göğsünü saplantılı bir ilgiyle, gıptayla, derin bir kıskançlıkla seyrediyor, bunu elinden aldığı ve yaşamını bir utanca dönüştürdüğü için bedeninden nefret ediyordu. Kolu, bacağı eksik olsa hareketleri bu kadar kısıtlanmazdı. Hem, kolunun bacağının eksik olması, onu böyle utanca boğmayan, herkesle açıkça paylaşabileceği, diğerlerinin zorlaştırmak yerine kolaylaştıracağı türde sıkıntıları getiriyordu beraberinde. Acısı umurunda değildi; bir bıçakla her iki göğsünü de kesmek için karşı konulması güç bir istek duyuyordu.

Kimsenin dile getirmediği, ama herkesin gördüğü, bildiği, fark ettiği bir suçun içinde yaşıyordu Bihter ve bu konuda bir şey yapamadığı gibi bu konu üzerinde, hatta etrafında konuşabileceği bütün imkânlar çoktan kapalıydı. Havaalanında bir bilet sırasında, dokuz on yaşlarında bir kız çocuğu gördü bir gün. Kızın hemen arkasında duran babasının bir eli, kızın henüz dümdüz olan göğsünün üzerinde duruyordu. Bihter acı ve kıskançlıktan nefesinin kesildiğini duydu. Babası da küçük kız da, şu an ne kadar

mutlu olduklarına dair en ufak bir fikirleri olmadan, öylece duruyorlardı. Bu elin şimdi gayri ihtiyari oraya uzanabilmesi, ne büyük imkân, rahatlık ve saadetti. Çok değil, birkaç sene sonra bu rahatlığı ilelebet kaybetmiş olacaklardı. O zaman aralarına girecek o mesafe, bir daha asla kapanmayacaktı. Üstelik bu konuda muhtemelen hiç konuşamayacaklardı.

Eskiden de attığı her adım suçtu; ama şimdi bu suç bambaşka bir boyut kazanmıştı. Bir suç olan varlığını kimseye sezdirmemek için parmak uçlarında yürüyor, elinden geldiğince az konuşuyor, az hareket ediyor, ilgi çekmemek, varlığını mümkün olduğunca minimuma indirmek için muazzam çaba sarfediyordu; yine de olmuyordu. Hiç tahmin etmediği bir şey hiç tahmin etmediği şekilde problem oluyordu ve bu her an mümkündü. Sabah okula gitmek üzere hazırlanırken banyoda yüzünü yıkıyordu ve bir anda içeri dalarak onu suçüstü yakalayan Behzat bağırmaya başlıyordu YÜZÜNÜ YIKARKEN YAKALADIM YÜZÜNÜ YIKARKEN YAKALADIM DEDİM NEDEN BİR ŞEY YAPMIYORSUNUZ SİZ NE BİÇİM ANNE BABASINIZ NEDEN YÜZÜNÜ YIKIYOR HA NEDEN YIKIYOR NE KADAR SAFSINIZ YÜZÜNÜ YIKIYOR DİYORUM VE SİZ HÂLÂ BU OROSPUYU SAVUNUYORSUNUZ BANA BİR İNSAN NEDEN OKULA GİTMEDEN YÜZÜNÜ YIKAR YÜZÜNÜ YIKADIĞINA GÖRE DEMEK Kİ KİMLERE ÖPTÜRECEK ORADA YÜZÜNÜ SİZİ SALAKLAR SİZE İSPATLAYACAĞIM SİZE ONUN NASIL BİR OROSPU OLDUĞUNU İSPATLAYACAĞIM BEN ONUN OKULDA NE HALTLAR YEDİĞİNİ BİLİYORUM TAMAM MI NE HALTLAR YEDİĞİNİ

BİLİYORUM SİZ HÂLÂ SAF SAF OTURUN BURADA BANA BU OROSPUYU SAVUNUN İYİ Kİ DE YAPTIM O YAPTIĞIMI BEN OLMASAYDIM ŞİMDİ KIZINIZ KUCAKTAN KUCAĞA GEZİYOR OLACAKTI BENİM SAYEMDE AKLINIZ BAŞINIZA GELDİ BİRAZ BANA TEŞEKKÜR ETMELİSİNİZ BU OROSPU BU YAŞTA BU HALTLARI YEDİĞİNE GÖRE BAKIN YÜZÜNÜ YIKARKEN YAKALADIM KİMBİLİR BÜYÜYÜNCE NELER YAPACAK DÜŞÜNEMİYORUM BİLE ALLAH'IM DOKUNDUM BÜYÜMÜŞTÜ BU NE YA BU NE BİÇİM OLMUŞ DOKUNDUM MEMELERİ MEYDANDA MEMELERİ MEYDANDA GEZİYOR KIZINIZ DİYORUM SİZE BELLİ OLUYOR EVET BELLİ OLUYOR VE HİÇBİR ŞEY YAPMIYORSUNUZ NE NE NE YIKAYABİLİR Mİ YIKAYABİLİR Mİ DEDİNİZ EMİNİM TAMAM MI EMİNİM EMİN OLMASAYDIM KONUŞMAZDIM YÜZDE YÜZ EMİNİM EMİNİM Kİ KONUŞUYORUM BEN BURADA SİZE GÖSTERECEĞİM ONUN NASIL BİR OROSPU OLDUĞUNU SAKİN OL DİYORSUNUZ BİR DE BANA EVDE OROSPU VAR SİZ HÂLÂ SAF SAF OTURUN HEP BU OROSPUYU KORUYORSUNUZ

Behzat Bihter'e "Okulunda bir sürü tanıdığım var, her sınıfta tanıdıklarım var ve okulda yediğin haltların hepsini biliyorum. Hepsi bana bir bir anlatıyor," dediğinde Bihter kıpkırmızı kesiliyor, saati bedava kız olduğunu ağabeyinin haber aldığını düşünüyordu. Gerçi Behzat "Gel buraya. Bugün sizin okuldan birileriyle tanıştım ve benim de kardeşim var o okulda diyemedim anlıyor musun diyemedim utandım!" dediğinde de Bihter ona inanıyordu. (Yıllar son-

ra bunlardan sık tekrarlanan ilkinin yalan, ikincisinin doğru olduğunu öğrenecekti.)

Bihter değil kambur, hep iki büklüm duruyor, kollarını göğsünde kavuşturuyor, her iki göğsünde de cep olan, aşırı bol gömlekler giyiyor, ama ne yaparsa yapsın, bir utançtan ibaret bedenini saklayamıyordu. Tek istediği yok olmaktı. Bir gün bir kitapta genç kızlığa ve pelerinlere dair bir cümleye rastlayınca aklına parlak bir fikir geldi: Mavi bir pelerin istiyordu. Her yeri aradılar. Kırmızı, siyah, bej, desenli, lacivert, kahverengi; mavi dışında her renk pelerine rastlıyorlar, ancak Bihter'in illa mavi olacak diye direttiği pelerini bir türlü bulamıyorlardı. Nihayet bir gün, eski bir dükkânda üst raflarda kalmış mavi bir pelerin buldular, ama bu sefer de pelerinin bedeni on iki yaşına henüz basmamış Bihter'e çok büyük geldi. Bihter'se bu duruma çok mutlu olmuştu. İstediği şey zaten içinde kaybolacağı bir pelerindi. "Hayır, bunu istiyorum," dedi, pelerinin ona fazla büyük geldiğini düşünen anne babasına. Pelerini bir terziye küçülttürmelerine izin vermedi. Bihter bu pelerini o güne dek bir daha hiç üstünden çıkarmayacaktı. Annesi bir gün Bihter'in baş harflerini kızıyla özdeşleşen pelerinin göğsüne işlemeyi teklif edince "Hayır, orası olmasın!" demişti Bihter; "Yakanın altına işleyebilirsin belki."

Bihter artık gerçek dünyadan çok bir hayal dünyasında yaşar olmuştu. Başka bir çocuk olduğunu hayal ediyordu. Bu, Bihter'in aksine, mutsuz olmaya hakkı olan, bazen annesini, bazen babasını, bazen ikisini birden kaybetmiş, bazen özürlü, yokluk çeken, türlü talihsizliklerle cebelleşen bir çocuktu. Buna rağmen, Bihter'in aksine, bazıları tarafın-

dan kıskanılsa ve kötü muamele görse de çoğunluk tarafından sevilen bir çocuk. Bihter hemen her zaman erkek olduğunu hayal ettiği bu çocuğun etrafında çeşitli hayatlar kurguluyor, her fırsatta kendi hayatından buraya kaçıyordu. On iki yaşına yeni basmıştı. Evin alt katında koltukta oturmuş, yine hayâllere dalmış olduğu bir gün hayâllerinin arasında birden irkildi. Sanki, evet, sanki tuhaf bir şey olmuştu. Kendisini yokladı; hâlâ evin alt katında koltukta oturuyor vaziyetteydi. Fakat Bihter iyice düşündüğünde kendisini az önce hayâl meyal de olsa koşarak merdivenlerden çıkarken, sonra yine aynı merdivenlerden koşarak inip oturduğu koltuğa doğru gelirken hatırladı. Kurduğu hayâller arasında ancak silik görüntülerle hatırlayabildiği bu hareketine bir anlam veremedi; zira koltukta oturuyor olduğu süre boyunca merdivenlerden çıkıp tekrar inme fikri aklından bile geçmemişti. Bihter hiç hesapta yokken neden üst kata koşup geri gelmiş olduğuna şaşırdı; fakat üzerinde çok da durmadığından bu hadiseyi kısa zamanda unuttu.

Bihterler'in sınıf başkanı Rüstem ders zili çalınca yerlerine geçip sessizce beklemeyen öğrencilerin isimlerini dersin öğretmenine vermekle yükümlüydü. Ne de olsa öğretmenin sınıfa girince bir öğrenciyi ayakta yahut bir başka öğrenciyle konuşurken görmesi son derece ayıp bir şey, öğretmene büyük saygısızlıktı. Zil çaldığı halde sınıf içinde dolaşma, hatta ve hatta kapıda bekleme hakkını elinde tutan sınıf başkanı öğretmenin geldiğini fark ettiğinde "Geliyoor!" diye bağırabilse ve tüm öğrenciler oturdukları yerde kendilerine çekidüzen verse, defterlerini, kitaplarını açıp sessizce hazır pozisyonuna geçse de, bu, yeterli değildi

tabii. Zil çaldığı andan itibaren o pozisyona geçip beklemeyen her öğrenci, haddini çoktan aşmıştı.

Bu yüzden Bihter ders zilini duyunca kendisinden beklendiği gibi sırasına oturuyor, sonra, sessizce ve hareketsizce oturmak zorunda kaldığı her zaman olduğu gibi, farkında olmadan hayâle dalıyordu. Çok geçmeden kendisini oturduğu bu yerden uzakta, Rüstem onu yumruklarken buluyordu. Buraya nasıl geldiğine dair hiçbir fikri yoktu. Nitekim bunu düşünecek vakti de olmuyordu; çok acıyan göğsü başta olmak üzere bütün vücudunu bu yumruklardan korumakla ve Rüstem'e yalvarmakla meşguldü. Rüstem bağırırken, küfrederken, Bihter'i tekmelerken, onu kolundan kavrayıp sırasına doğru sürüklerken Bihter "Lütfen," diyordu, "Lütfen ismimi yazma! Lütfen..."

Rüstem ona acımıyordu. "Bıktım artık!" diye bağırıyordu. "Nedir senden çektiğim benim?! Yerine oturtuyorum, iki dakika sonra tekrar kalkıyorsun. Yine oturtuyorum, yine kalkıyorsun. Her ders aynı şey! Bütün sınıf yerinde, bir tek sen ayaktasın. Bir tek sen! Sen niye herkes gibi güzel güzel yerinde oturamıyorsun? Bir yerinde çıban mı var senin ha, çıban mı var?!" Rüstem Bihter'den çok çekiyordu ve Bihter Rüstem'e ve sınıf arkadaşlarına ve öğretmenlerine bu kadar çok çektirdiği için suçluluk duyuyordu.

Rüstem birkaç yıl boyunca sınıf başkanı olmayı sürdürecek, Bihter bu süre zarfında ondan hep dayak yiyecekti. Kolları, bacakları, hep morluklarla dolu olacaktı. Bu, göğsünden başlayarak bütün bedeninin de hassaslaştığı, acıya özellikle duyarlı hale geldiği bir döneme rastladığı için Bihter bu yılları sonra hep, vücudunun her yanında iğneler var gibi hatırlayacaktı. Biri hafifçe dokunduğunda dahi eti-

ne batan bu iğneler Bihter dayak yedikçe sanki iliklerine, iliklerinden ruhuna giriyor, sonra orada kalakalıyordu. Bu hassasiyet Bihter on altısına gelene kadar devam edecekti. Bihter on dördüne geldiğinde sınıf başkanı değişse de "zil çaldığında ayağa kalkmama" kuralı devam edecek, yeni sınıf başkanı da her ders öncesi değişmez bir şekilde Bihter'in ismini küçük bir kâğıt parçasına yazdığında ve Rüstem "İşini yapıyor abicim! İşini yapıyor başkan!" dediğinde herkes bu ikisine hak verecekti. Bihter okulda olan her şeyi Behzat'a anlatmadığı müddetçe bir şekilde suçlanacağından korktuğu için, her gün her ders öncesi tekrarlanan bu dayaklardan Behzat'a da bahsedecekti. Behzat "Demek öyle... Kim bilir nerelerine dokunuyordur seni döverken... Kim bilir nasıl zevk alıyordur..." dediğinde kendisini daha da suçlu hissedecekti. On bir yaşında, Hazırlık sınıfına yeni başladığı aylarda, üst üste iki hafta merdivenlerden düştüğünü söylediğinde olduğu gibi. "Düştüğüne okuldaki kimse inanmaz," demişti Behzat; "Kim bilir eteğin nasıl açılmıştır düşerken. Hepsi kendi aralarında 'Bacaklarını göstermek için düşüyor numarası yapıyor.' diye konuşuyordur şimdi. Erkekler kendi aralarında hep kızları konuşurlar." Erkeklerin, kızların, yetişkinlerin; herkesin Bihter'e dair kötü düşüncelerinden Bihter sorumluydu. Sakarlığı nasıl, nasıl da ahlaksız bir suçtu! Bihter keşke yaşamasaydı; ama intihar etmek de yasak ve günahtı. Evet, yaşaması ailesi için büyük acı ve utanç kaynağıydı; ama ne kendi canını almaya ne de bunu yaparak ailesine yeni bir acı yaşatmaya hakkı vardı. İşte, yine, bu bedene sıkışıp kalmıştı.

Bihter zil çalınca yerine her geçtiğinde, kendisini sıra ve masa arasındaki o çok dar mesafeye sıkışmış hissedi-

yor, nedenini kendisinin de bilmediği tuhaf, yeni, güçlü bir huzursuzluk duyuyordu. Bu huzursuzluğu bastırmak ve o dar alanda kalabilmek için elinden geleni yapsa da az sonra kendisini yine Rüstem onu yumruklarken buluyordu. "Lütfen bağışla," diye yalvarıyordu yine Bihter. "Hemen oturuyorum. Lütfen ismimi yazma." Bihter'in sözlerine bakmadan onu yumruklamaya, tekmelemeye, Bihter'in hep mosmor kollarından tutup onu sürüklemeye çalışan Rüstem yine "Hep aynı şeyi söylüyorsun!" diyordu; "Af diliyorsun, ama işe yaramıyor!"

Öğretmen sınıfa gelip eline yerinde oturmayanların listesini aldığında:

"Bihter!" diye bağırıyordu. "Her ders geliyorum, listede aynı isim, aynı isim! Niye rahat duramıyorsun sen kızım? Niye her ders listede bir başkasının değil de, hep senin ismin var?! Arkadaşlarını hiç mi örnek almıyorsun?"

Öğretmenleri Mehmet Gökay, bir seferinde, "Senin gibi davranan bir tane daha kız göster!" demişti; ve yinelemişti: "Bu sınıfta senin gibi davranan bir tane daha kız göster bana!" Sonra cetveli Bihter'in sırtında kırmıştı. Bihter hemen her ders öncesi ellerini öğretmenin cetveline uzatıyordu. Böyle sırtına, koluna vuranlar da vardı. Ama nedense avuçlarının içi hep daha çok acıyordu ve Bihter'in avuçlarının içi artık hep kırmızı birer yaraydı. Bihter, eline vuran öğretmen diğer avcunu açmasını söylemeyi unutunca suçlulukla da olsa seviniyor, hak ettiği cezadan kaytardığını düşünüyordu.

Bihter ne öğretmeninin ne de Rüstem'ın sözlerine, "Neden?" ile başlayan sorularına verecek herhangi bir yanıt bulabiliyordu. Dalgın otururken yavaşça yerinden kalkıp

yürüdüğünü ve koştuğunu belli belirsiz hatırlıyordu, ama bunu niye yaptığına dair kendisinin de hiçbir fikri yoktu. Kalkıp yürüdüğü veya koştuğu süre zarfında başka şeyler düşündüğünden o sırada yerinde oturması gerektiği aklına gelmiyor ve bu da yaptığı hareketi engellemesini önlüyordu. Ama Bihter bunu bir başkasına nasıl açıklayabileceğini hiç bilmiyordu.

Bihter okuldan eve döndüğü bir akşam mutfakta tek başına yemek yiyordu. Kendisini birden salonda gezinirken buldu. Yerinden kalktığı an gibi her saniyesini hatırlamasa da, az önce dalgınlıkla koşarak buraya kadar geldiğini fark etti, ve sakince yürüyerek mutfağa döndü. Fakat mutfağa girdiğinde birden irkildi; az önce oturduğu masada pilav yediği tabağı yerinde yoktu! Bihter salona dönerek, geçtiğini hayâl meyal hatırlayabildiği bütün yerlere tekrar tekrar baktı; fakat pilav yediği tabağını hiçbir köşede bulamadı. Bihter geçtiğini düşündüğü her yanı dikkatle tararken nihayet holde kenarda bir sehpanın üzerine gelişigüzel bırakılmış pilav dolu tabağı gördü; ve zihninde çakan ani bir şimşekle birden sarsıldı:

Bihter ne yaptığının farkında olmadan koşuyordu!!!...

Revnâ anlatıyor

Hayat zor bir sınav gibi ağır ilerlemekteydi. Etrafımda başımı döndüren dünya inanılması çoğu zaman güç gelecek kadar hızlı ve karışıktı; bense bu hıza, bu karmakarışık düzene ayak uydurabilmek, bu keşmekeşin içinde kendime ait bir yer edinebilmek için son derece yavaş, yetersiz ve acemi kalıyordum. Attığım her adımda gençliğimin omuzlarıma bir yük gibi bindiğini iliklerimde duymaktaydım. Bu yükü götürüp götüremeyeceğim ise kimsenin umurunda değildi. Oysa hayat şeddeli bir tokat gibi yüzümde patlayıp duruyordu sanki.

Öyle sanıyorum ki, çok küçük olmak ile çok genç olmak arasında, bana şimdi hazin gelen böyle bir fark var. Bir iş için küçük sayılmak, o işten muaf tutulmayı, etrafta yardım için hazır bulunan insanlarla çevrelenmeyi getiriyor. Çok genç olduğunuzdaysa, tüm toyluğunuz ve tecrübesizliğinizle o işin, durumun henüz çok başında, fakat düpedüz içinde buluyorsunuz kendinizi. On sekizimi doldurduğumdan beri ben de işte böyle bir yerde, genç olmanın başında, bu gençlikle birlikte hayatın içindeydim.

Üç yaşında gelip on beş yılımı geçirdiğim yetiştirme

yurdundan artık kendi ayaklarım üzerinde durmaya mecbur olduğum dünyaya ilk kez çıkmıştım. Okumaya devam ettiğimden, devletten aldığım burs hâlâ kesilmemişti, fakat elime geçen ücret okul masraflarımı karşılamakta yetersiz kalıyordu. Fotoğraf bölümünde okuyan bir öğrenci, hazırlanan ödevlerde harcanan onlarca fotoğraf filmi, profesyonel bir fotoğraf makinesi, üçayak, pozometre, kompakt flaş gibi türlü pahalı araç gerece ihtiyaç duyuyordu. Çalışarak ek para kazanmaya mecburdum. Bu yüzden, orada ne yaptığımın ayırdında olmadığım halde bir türlü daha uygun bir iş bulup da Yanık Köşk'ten ayrılamıyordum. Üstelik, varlığımın Cemre'ye bir faydasının dokunup dokunmadığıyla da kimse ilgilenmiyordu. Fakat garipti ki buna rağmen, bana verdikleri maaş yaptığım işe göre oldukça doyurucu sayılırdı.

Okul hayatında da ürkek ve güvensizdim. Yetiştirme yurdunda büyüdüğümü öğrenecekler de hem ailemle hem benimle ilgili kötü kanaatlere kapılacaklar diye kimseye yaklaşamıyordum. Tek düşüncem, kendimi "onlar"a bir an önce yetenekli bir ressam olarak kabul ettirebilmek ve bu sayede geçmişimin kötü izlerini silebilmekti.

Ona hep birbirine benzeyen bu yorucu günlerden birinde, sınıfta rastladım. Derse son anda yetişerek yanımdaki boş yere oturdu. Hareketleri çevik, hızlı; diğer yandan, kayıtsız, doğal, telaşsızdı. Yüzünde hiç makyaj yoktu. Ne kadar da rahattı. Tuhaf kıyafetlerin içinde, ama halinden memnun oturuyordu.

Dersi aynı hoşnutluk ve sessizlikle izledi. Hep böyle sessiz oturduktan sonra bir şey söylemeden kalkıp gidecek sanıyordum. Fakat ders sonuna doğru Sanat Tarihi kita-

bından bir paragraf okutturmak isteyen hocamız Nazan Hanım sınıfta çoğunluğun kitapsız olduğunu fark edince:

"Zaten kitaplarınızı hiç getirmiyorsunuz," diye söylendi ve birden ona doğru dönerek:

"Mesela sen," dedi. "Sen hiç kitap getirmiyorsun."

Kız birden ayağa fırladı ve hiç beklemediğim kadar iştahlı bir neşeyle:

"Olur mu efendim!" diye bağırdı, "Her seferinde kitap getiriyorum ben! Bakın, kitabım var benim."

Sonra önünde açık duran defteri övünürcesine göstererek:

"İşte," dedi, "Kendi ellerimle yazdım! Kitaptaki her cümle kelime kelime yazılı burada. Nesi eksik kitaptan?"

Nazan Hanım belki bir cevap verirdi; ama sanırım vaktin dolduğunu da anladığından, şaşkın bakışlarını sınıfta şöyle bir gezdirdikten sonra bir şey söylemeye gerek duymadan çıkıp gitti. Ben kızın defterine elimde olmadan eğildim:

"Aman Allah'ım! Gerçekten de bütün kitabı deftere mi yazdın?!"

"Tabii ya," dedi gülerek. "Son bölümleri yok, ama onları da bir ara fırsatını bulunca ekleyeceğim."

"Nasıl, nasıl yazabildin üşenmeden onca şeyi? Hiç mi yorulmadın!"

"Yoo... Bir arkadaşımdan ödünç aldım kitabı. Orada burada otururken kitabı da parça parça deftere geçirdim sırayla. Boşa harcanan öyle çok vaktimiz var ki, gülüp eğlenirken kitap da kolayca aradan çıkmış oldu böylece. Hem yazarken birçok şey de aklımda kaldı. Kalıcı bir öğrenme metodu üstelik..."

Defterde yazılı cümleler gerçekten de kitaptakilerin aynısıydı. Daha önce hiç böyle bir şey görmemiştim; kendimi hayretten alamadım. Bakışlarımı kızın yüzüne daha dikkatli diktim:

"Neden daha önce derslerde hiç rastlamadım sana?"

"Ben... pek gelemiyorum derslere. Vakit bulamıyorum genelde. Arada bir uğrayıp hemen kaçıyorum işte böyle."

Birlikte yürüyorduk. Kız çok sıcakkanlı, hızlı iletişim kurmakta ustaydı. İsmini, oturduğu semti çabucak öğrenivermişti. Karşısındaki insanı kendisiyle kırk yıllık dostmuş gibi teklifsiz konuşmaya sevk edecek kadar tabii bir yakınlığı vardı.

Kız Kulesi uzakta yalnız bir heykel gibi boynu bükük duruyordu. "Seray, anlayamadığım şey," dedim, "madem derslere gelmiyorsun, Nazan Hanım kitap getirmediğine nasıl hükmedebildi?"

Omzunu silkti.

"Bilmem... Belki bir başkasıyla karıştırmıştır beni."

Sağ yanağını aşağıdan geniş bir kavisle çevreleyen yara izi, yüzüne ağlamakla gülmek arasında hoş bir anlam veriyordu. Yüzünde hiç mimik olmadığında dahi, gülüyor mu ağlıyor mu, insanı düşündüren bir anlam. Resim gibi mavi gözleri sükûnetle baksa da, üzerine dikildiği her yerde sanki bir an ışıl ışıl parlayıp sonra sönüyordu. Zaten Seray'ın içinde, vücudunun azalarından taşmak için fırsat kollayan dinamik bir enerji volkanı yaşıyor gibiydi. Seray üzerinde çok düşünülmemiş cümlelerle sürekli konuşuyor, kısa, çıta gibi incecik bedeni küçük, esnek, hızlı adımlarla her an hareket ediyor, her bakışında, dönüşünde, yürüyüşünde kıyafeti, elleri, omuzlarından aşağıya gelişigüzel dağılan

sarı saçları; üzerinde ne varsa hepsi sanki vücudunun her hareketiyle birlikte, bütün bir uyum içinde, ama ayrı ayrı, kıpır kıpır oynuyordu.

Yalnız, yürüyüş ritminde, tüm düzgün görünüşüne rağmen belli belirsiz bir aksaklık vardı. Otobüse binerken bunun Seray'ın sağ bacağında muhtemelen kalça çıkığı veya ona benzer bir problemden kaynaklanan hafif bir sakatlık olduğunu fark ettim. Ancak bacağındaki bu aksayışın etrafında kendisine öyle bir yürüyüş düzeni kurmuştu ki, topallaması onun kuş gibi çevik, hafif adımlarla sekerek ilerlediği yürüme stilinin artık ondan ayrılmaz hoş bir parçası haline gelmiş, kendisine has hareket çabukluğu içinde eriyip giderek sakatlıktan ziyade yalnız Seray'ın yürüyüş yeteneğine ait estetik bir özellik görünümü almıştı. Üstelik, aksaklığını örten sıçrayışları minyonluğu ve sarışınlığıyla da birleşince ona tam bir serçe sevimliliği kazandırıyordu.

Öyle zannediyorum ki Seray'ın bünyesindeki eksiklikleri, kusurları birkaç hünerli dokunuşla nevi şahsına münhasır avantajlara dönüştürmekte ne kadar mahir olduğunu o an anlamıştım. Nitekim sıradışılığı zaten ilk bakışta göze çarpan kıyafetinin aslında ne kadar perişan olduğunu da o zaman fark ettim. Seray'ın üzerinde, yeşil çiçek desenli kırmızı bir kazak, dizlerini örten, bir yanı sarı ekoseli bir bezle yamanmış, gayet adi kumaştan mavi bir etek, yer yer dikiş izleri göze batan mor renkli uzun çorap, lastiği açılmış, ancak boyası yeni bir çift kahverengi ayakkabı, boynunda rengârenk bir atkı vardı. Fakat o tüm bu uyumsuzluğun içinde o kadar rahat, o kadar memnun ve şikâyetsiz, kendisine güveni o kadar tamdı ki, başka türlü değil, zaten

böyle olması gerektiğine dair bir inancı çevresindekilere de aşılıyor, bunun sadece Seray'da hoş duran, sadece ona yakışan yeni bir moda olduğu izlenimini uyandırıyordu. Seray'ı kendisine ait her şeyi bu kadar tabii, şüphesiz bir kabulle kendisiyle bütünleştirmiş görüp de onda bir şeylerin iyi, olağan olmadığını düşünebilmek imkânsızdı.

"Bize gelsene," dedi Seray.

Hiç düşünmeden kabul ettim. Bir başkası olsa asla yapacağım şey değildi, yeni tanıştığım birinin evine gitmek.

"Güzel," dedi. "Seni kardeşlerimle tanıştırırım."

Şüphesiz bu kolay kabulümün önemli bir nedeni de, Seray'daki ilginç şahsiyetin ardında yatan eve, aileye duyduğum meraktı. Her haliyle kendisinden bu kadar emin bir insanı yetiştiren ortamın zengin havasını ben de, dışarıdan biri sıfatıyla dahi olsa, solumak istiyordum. Seray belki büyük bir konakta yaşayan saygın bir işadamının laf dinlemez, yaramaz küçük kızı, belki İstanbul'a yeni göç etmiş bir aşiretin biricik prensesiydi.

Bebek'e varmadan, bol ağaçlı ıssız bir yerde otobüsten indik. Etrafta Boğaz'ın üzerinde tek tük uçuşan martıların çığlıklarından başka ses işitilmiyordu. Sahilden hemen yukarı çıkan bir bayırın ağaçlarla çevrili taş yoluna girdik. Eski arnavutkaldırımı üstünde daha birkaç adım atmadan Seray bakımsız bahçenin uzamış otları arasından yıkık dökük bir yapıyı işaret ederek:

"İşte," dedi, "bizim ev."

İşaret ettiği yerde bir ev bile göremiyordum. Bu, daha ziyade, derme çatma malzemelerden kotarılmış küçük bir kulübe, hatta bir gecekonduydu. Bir an Seray'ın şaka ediyor olduğunu düşündüm. Fakat o bu harabeye benzer yığına

doğru istifini bozmadan yürüyor, bir yandan da hiç durmadan bir şeyler anlatmayı sürdürüyordu.

"Bu iki ağaç arasına gerili olan bizim çamaşır ipimiz. Yazın çok rahat oluyor. Arkasındaki de sandalye. Bahçe sandalyesi... Eskiden ağaçtı, ama yaşlanınca babam onu kendi elleriyle kesip sandalye yaptı. Babam yok şimdi. Ama sandalyesini hâlâ kullanıyoruz. Annem de yok. En küçük kardeşim Eray bebekken öldü ikisi de. Kapıya dikkat et, yavaş kapatmak gerek. Evimiz biraz küçük gerçi ama çok şükür bize yetiyor. Isınıyoruz hiç değilse. Sobayı da yakmalı şimdi. Sen geç otur, ben dışarıdan biraz odun alıp geleyim hemen. Nasıl, perdeleri sevdin mi? Kendim diktim!"

Seray'ın "perde" dediği, sofra bezi veya ona benzer bir örtüden bozulmuş kırmızı ekoseli kumaş parçalarıydı. Zaten, kalabalık bir aileyi barındırdığı her halinden belli evin içi, ne işe yaradığı ilk bakışta anlaşılmayan garip eşyalarla doluydu. Pencerelerden birinin camı kırık olmalı ki, dört kenarından siyah bir naylon tutturularak örtülmüştü. Duvarlarda değişik ebatlarda panolar asılıydı. Etrafta boy boy, çeşit çeşit kâğıtlar, kitaplar, kutular, askılar, rafyalar, sandıklar, kavanozlar; ne olduğunu anlayamadığım daha türlü türlü eşya vardı. Seray bahçeden eve bana Edmonde de Amicis'in Coretti'sini hatırlatan bir hamaratlık ve canlılıkla, kucağında odunlarla girip çıkıyordu.

"Seray..." diye mırıldandım. "Seray... Kim vermiş sana bu ismi?"

Nerdeyse bir çöplük kadar karmakarışık bu acaip yerde Seray gibi sıcak, aydınlık bir isim birden çok tuhafıma gitmişti. Esasen bu evin niteliği ile muhiti, eşyalarının çeşitte zenginliği ile mahiyette yoksulluğunda da, Seray'ın kendisi

ile çevresinde olduğu gibi, eşine az rastlanır ilginç bir çelişki vardı. Evet, bu ev(!) resmen, İstanbul'un en seçkin ve sakin semtlerinden birinde Boğaz'ın muhteşem manzarasını hâiz, sahile, merkezî ulaşım yoluna yakın yeşillikler içinde havadar bir... bir... villa tipi gecekonduydu!

Seray "Nedea," diye cevap verdi, gözlerini yere bıraktığı çalıçırpıdan ayırmadan.

"Kim?"

"Nedea. Benim amcam. Ben doğmadan önce Almanya'da küçük bir Türk kızında rastlamış ismime. Hoşuna gitmiş."

Sormadan edemedim:

"Sizin mi bu ev? Ne zamandır yaşıyorsunuz burada?"

Evde herhangi bir "yerleşiklik" hali göremediğimden, ağzımdan "oturmak" yerine "yaşamak" sözcüğü çıkıvermişti.

"Biz... Ne bileyim. Yaşıyoruz işte. Ev bizim. Çok uzun zamandır buradayız herhalde. Vaktini ben de bilmiyorum. Dedem almış burayı. Ama çok eskidi tabii şimdi. Biz de bakımını yapamadık doğru dürüst."

"Satmayı düşünmediniz mi bu kadar zamandır hiç?"

"Pek sayılmaz. Eski, onaramadık da, ama hatırası var. Annemle babamdan kalan tek şey bu ev. Hem biz mutluyuz burada. Rahatımız yerinde."

Kendimi tam bir Kafka saçmalığının içine düşmüş gibi hissediyordum. Bu zamanda bunca para eden bir yerde niye böyle sefalet içinde yaşamakta ısrar ettiklerine anlam vermek güçtü. Bir dünyanın içinde ayrı bir dünyaya girmiş gibiydim; nedenlerin içinde onlardan ayrı nedenlere...

Seray'ın yine gevezeliği tutmuştu. Mutfak tezgâhına bir

şeyler çıkartıp yerleştirirken bir yandan da yine aklına estiği gibi konuşuyordu.

"Çocuklar birbiri ardına çıkıp gelirler şimdi. Eray'ın çoktan evde olması lazımdı gerçi ama yine bir yerlere takılıp kaldı herhalde. Düzen diye bir şey öğrenemedi gitti zaten. Erhan'la Melda da nerdeyse gelirler. Sonra da ağbim..."

İçinde suyla kahveyi karıştırdığı cezveyi ocağa yerleştirdi.

"Kaç kardeşsiniz?"

"Altı. Bir ablam var, o evli. Ankara'da yaşıyor."

Yüzüme baktı; ama ara ara tekrarlayışından alışkanlığı olduğunu fark ettiğim gibi yüzüme bakarken yine yanıma yaklaşıp sonra işinin başına dönmedi. Ocağın başında kaldı. Kahve taşsın istemiyordu.

"Ablam olmayınca burada beş kardeşiz. En büyüğümüz ağbim. Ayhan. Tıp okuyor. Ben ikinciyim, benden sonra da Erhan'la Melda var. En küçüğümüz de Eray işte. Yedi yaşında."

"Yalnızca beşiniz mi yaşıyorsunuz burada?"

Tekrar yüzüme baktı, ama kıpırdanışından içinden geçirdiği anlaşıldığı gibi, yüzüme bakarken yine yanıma doğru birkaç adım atıp sonra dönmedi. Pişen kahvenin başında kaldı.

"Yok. Bir de amcam var: Nedea. Sözde o bakıyor bize. Annemle babam arka arkaya öldüğünde ablam daha yeni evliydi, ağbim de henüz on sekizini doldurmamıştı. Yakınlarda akrabamız da yok. Birilerinin bizi velayetine alması icap ediyordu resmî olarak. Amcam geldi o zaman. Evli falan değil zaten. Yalnız yaşıyordu, doğru düzgün bir işi de

yoktu; yanımıza yerleşti. Bizden sorumlu olan oymuş, bize o bakıyormuş gibi görünüyor ama aslına bakarsan daha çok biz ona bakıyoruz..."

Nedea... Bir isim miydi yani bu şimdi?

"Neden?"

Yüzüme baktı. Olduğu yerde hafifçe, huzursuzca kıpırdandı. Ama kaynamasını beklediği kahvenin başından ayrılıp bana doğru yürümedi.

"Çocuk gibi de ondan. Hem içkisi var hem kumarı. İradesiz. Bırak bize bakmayı, kendisine bile bakamıyor. Hep biz kolaçan etmek zorunda kalıyoruz onu."

"Çalışmıyor mu?"

"Sözde. Kendisine göre bir şeyler yapmaya çalışıyor, bir sürü saçma sapan işe girip çıkıyor, orada burada bir şeyler deniyor; ama hiçbirinde dikiş tutturamıyor. Çok da tembel. Hem eline biraz para geçmeyegörsün, hemen kumara! İçkisi de var. Ne yapıp ettiğini sürekli takip ediyoruz mecburen. Bir baltaya sap olamamış insanlardan yani anlayacağın. Olacağı da yok. Çok sorun çıkarmasın yeter!"

"Nedea? İsmi mi bu?"

Yüzüme kaçamak bir bakış fırlattı, ama gözlerini hemen, kaynamasını beklediği kahvenin içine dikti yeniden.

"Yok. Lakabı. Aslında ismi Orhan da, biz ona böyle diyoruz aramızda. Alışkanlık oldu. Ama kendisini amca diye çağırıyoruz genellikle."

"Ben... Nedea deyince... Şöyle, başında yan duran şapkası, boynunda fuları, üzerinde salaş kıyafetiyle entelektüel bir ressam hayâl etmiştim.... Resim yapmıyor mu yani şimdi?"

Seray güldü. Tekrar yüzüme baktı, kahveyi nihayet bırakıp bana doğru birkaç adım attı, ve ellerini havaya kaldırdı:

"Resim mi? Ömründe fırça tutmuş mu diye sorsana! Okuma-yazmayı bile mecbur kalınca dalavereyle öğrenmiş o!"

Kahve taştı.

"Ne bileyim. 'Nedea' tam bir ressam ismi gibi gelmişti bana sanki... Okumayı neden dalavereyle öğrenmiş?"

"İlkokula yollamışlar ama o hep kaçarmış okuldan. Okumayı öğrenememiş bu yüzden. Sonra, askere gittiğinde, okuman yazman var mı demişler. Maksat fırsatını bulunca askerlikteki ağır işlerden kaçmak ya, o da var demiş. Yalanı ortaya çıkmasın diye de o hırsla çalışıp birkaç hafta içinde sökmüş okumayı. Okumayı bilen bir arkadaşına biraz para vermiş geceleri onu gizli gizli çalıştırması için. Diğer askerlerin mektuplarını ona okutturuyorlarmış. 'Okudum' deyip mühürlüyormuş hepsini okuma-yazmayı bilmezken de."

"Okumayı bu kadar kısa zamanda öğrendiğine göre çok da iradesiz sayılmaz öyleyse."

"Belki de."

Kapıdan içeri ufak tefek, önlüğünün yakası, saçları dağılmış, üstü başı kir pas içinde, kumral bir çocuk girdi. Odanın içi bir anda, yakında bir denizi haber veren vapur düdükleriyle doldu.

Seray aceleyle bir şeyler hazırladığı mutfaktan kapıya dönüp, elleri belinde:

"Aman ya Rabbi! diye bağırdı. Ne bu halin böyle! Yine mi kavga ettin yoksa?"

"Defterimi karaladılar! Güldüler! Hem..." diye ağlamaklı sıralamaya başladı çocuk; ama Seray onun sözünü kesti:

"Git çabuk, elini yüzünü yıka, üstünü değiştir, öyle gel! Nedir senden çektiğim benim?! Bir gün de okuldan eve şöyle herkes gibi, normal gelemeyecek misin sen? Haydi, çabuk!"

Seray'ı hiç böyle öfkeyle çıkışır göreceğimi düşünmezdim. Çocuk somurtkan, ama süklüm püklüm içeri giderken o da bir yandan sofrayı kurarak durmaksızın söyleniyordu:

"Her gün ayrı dert. Bir uslanamadı bu çocuk. Kavga, dövüş. Geçinemiyor ki şu çocuklarla! Ne temizlik biliyor, ne kural tertip. Yemek bile yemiyor doğru dürüst. Akşamları zorlamasam ödevini de yapmadan gidecek okula."

"Eray mı?"

"Evet."

Gerçekten de Seray'ın söylediği gibi, Eray'ın arkasından peş peşe diğerleri de geldiler. Eve beraber giren Erhan'la Melda lise çağlarında olmalıydılar. Seray'la Eray'ın aksine ikisi de iri ve boyluydu. Özellikle Erhan, ideal kilosunun neredeyse iki kat üzerinde görünüyordu. Seray'ın "ağbim" diye tanıttığı Ayhan ise ince ve uzundu. Saçları karmakarışık, düğmeleri açık gömleğinin yakası bir yanda, eteği diğer yanda, pantolonu temiz de olsa buruşuk, ayakkabıları boyasız; ama tüm bu dağınıklığının içinde yine de zarif bir gençti.

"Harika!" diye haykırdı mutfağa bakınca samimi bir neşeyle. "Demek yine makarna yiyoruz!"

Yemeği hep birlikte hazırladık. Bu arada Seray'ın bahçelerinde sebze, meyve ve çiçek yetiştirdiğini öğrendim. Maydanoz, soğan, domates istediğinde Eray'ı bahçeye göndererek istediğini taze taze getirtiyor, bahçelerinin mutfak

ihtiyaçlarını yaz kış karşıladığını iftiharla anlatıyordu. Çiçekleri ise yeterince olgunlaştıklarında toplayıp kalabalık caddelerden birinde sattığını söyledi.

Sofraya henüz oturmuştuk ki Seray'ın "Nedea" dediği amcası geldi.

"Onu beklemiyordum," dedi Ayhan.

"Yemek yiyip gidecek herhalde," dedi Seray.

"Niye ki?" diye sordum.

"Geçenlerde aynı arsayı üç ayrı adama satmış da, onu arayıp bulacaklar diye korkuyor," dedi Seray. "Kim? Kim o? Kim aynı arsayı üç adama satmış?" diye merakla sordu Eray.

"Sen tanımazsın!" diye paylayıp susturdu onu Seray.

"Öğlende rastladım, aç kalmış dün zaten," dedi Ayhan.

"Bir tabak daha getireyim," diyerek kalktı Seray.

Nedea kısa boyu, şişman vücudu, hayli belirgin göbeği, sakalı uzamış esmer yüzü, pasaklı kıyafetiyle, hiç de beklediğim fularlı ressama benzemiyordu. Çok ağır, dalgın bir hali vardı. Dünyanın yükü omuzlarındaymış gibi bezgin hareket ediyordu. O kadar ki, beni fark ettiği halde "Hoş geldin," demeden sofraya geçmesini dahi hiç yadırgamadım.

"Nasıl, benziyor muymuş amcam ressama?" diye gülerek sordu Seray.

"Ne bileyim. Sen Almanya'daydı falan deyince, Avrupa'yı ülke ülke dolaşıp sergiler açan biri canlanmıştı zihnimde. Resimlerini yabancı ülkelerde İngilizce, Almanca bizzat tanıttığını düşünmüştüm."

"Daha neler," diyerek güldü Ayhan; "O sadece işçi olarak gitmiş Almanya'ya. İki sene kadar bir şey. Dayanamayıp dönmüş sonra."

"Hem amcamın dil bildiği falan yok ki," dedi Erhan.

"Türkçe konuşmaya bile üşeniyor, dünyayı gezip yabancı dilleri nasıl konuşacak," dedi Melda.

Hepsi birden güldüler. Nedea sessizce yemeğini yiyordu, ama bu sözlere hiç de içerliyor gibi bir hali yoktu. Kendisi hakkında konuşulurken böyle umarsız kalmasını yadırgayarak "Almanya'dayken dil öğrenmemiş miydiniz?" diye sordum.

"Yoo," dedi, başını yemeğinden kaldırmadan.

"Zorlanmadınız mı hiç dil bilmeden?"

"Bilakis. Faydasını bile gördüm. Bir gece geç vakit dışarıda yürürken bir zenciye rastlamıştım. Adam garip bir aleti karnıma doğru tutarak anlayamadığım şeyler söyledi. Elimi açtım şöyle, anlamadığımı göstermek için. Lamba gibi bir şey sanmıştım aleti. O birden korkarak koşmaya başladı. Niye bu kadar korktuğunu anlayamamıştım o zaman. Kimsecikler yoktu etrafta. O arkasına bakmadan kaçıyordu. Aylar sonra tekrar gördüm o lamba sandığım şeyi. Meğer şok aletiymiş. Ben nerden bileyim korkulacak bir şey olduğunu? Adam bir şey soruyor zannettim de, ondan burun kıvırdım öyle."

"Bugün bizim sınıflarda yeni şube açtılar," dedi Erhan.

"Amcam iki senede ancak iki kelime öğrenip dönmüştü Almanya'dan," dedi Ayhan.

"Beni de o yeni sınıfa aldılar sonradan," dedi Erhan.

"Aman, niye öğreneceğim o ecnebi dilini?" dedi Nedea.

"Eski sınıfından tanıdıkların var mı?" diye sordu Melda.

"Bizim Türkçede ne güzel. 'Süt' deyince belli işte süt olduğu. Adı üstünde: süt!" dedi Nedea.

"Pek yok," dedi Erhan.

"Almancada öyle mi ya? Süte 'melk' diyor adamlar. Melk! 'Melk' deyince anlaşılmıyor ki hiç süt olduğu! O 'melk' deyince ben nerden bileceğim sütü kastettiğini? O da bizim gibi 'süt'e benzer adamakıllı bir şey dese ya! 'Melk'in ne alakası var sütle, öyle değil mi?" dedi Nedea.

"Ama şişman bir çocuk var. Belki gider onunla tanışırım," dedi kendisi de şişman bir çocuk olan Erhan.

"Siz aynı okulda mısınız?" diye sordum Erhan'la Melda'ya.

Melda'nın yüzü birden gölgelendi. Melda ağlayarak arka odalardan birine koştu.

"Ne oldu?" diye sordum hayretle. "Boş ver," dedi Seray, "Her zaman olan şey. Melda on iki yaşında, Erhan da lisede. Ama Melda o kadar uzun ki her gören onu yaşından büyük sanıyor. Tek sen değilsin yani. O da çocukluğunu yaşayamıyor bu yüzden. Parkta bile oynayamadı doğru dürüst bu yaşa kadar. Okulda da arkadaşlarından çok uzun. Hep sınıfta kaldığını sanıyorlar."

"Üzerine göre formayı bile zor buluyoruz. Çok da çabuk uzuyor. Yetişkin ayakkabıları giyiyor. Her şeyi problem yani," dedi Erhan.

Çok şaşırmıştım, çünkü Melda on beş yaşını çoktan tamamlamış herhangi bir kız kadar boyluydu.

"Ailede bu kadar uzun başkaları da var mıydı?" diye sordum.

"Evet," dedi Seray, "Anneme çekmiş herhalde. Bir seksen ikiydi boyu. Babam da bir yetmiş beş falandı. Ben babamın tarafına çektim herhalde."

Melda'yla konuşarak onu geri getirmeyi denemek iste-

dim, ama Seray bunun bir faydası olmayacağını söyleyerek beni sofrada kalmaya ikna etti. Büyük bir zevkle makarna yiyorduk. Onlara makarnanın toz şekerle nasıl yendiğini gösterdim. Makarnayı önce domates, sonra peynir, en son da şekerle, midemize çok ender bulunan bir ziyafet çekiyormuş gibi, keyifle yedik.

Nedea yemeğini bitirir bitirmez evden ayrıldı. Erhan ödevini yapmak üzere masaya geçti. Seray Eray'ı yemekten sonra ellerini yıkaması, koltuğun kenarını boya kalemiyle çizmemesi, dişlerinin arasına kitabının yapraklarını sokmaması gibi, her dakika bulduğu ayrı bir nedenle, sürekli azarlıyordu.

"Eveet," dedi Ayhan kanepede arkasına yaslanırken. "Demek siz Seray'la aynı sınıftasınız."

"Evet. Fotoğraf okuyorum ben de."

"Fotoğrafa ilgi duyuyorsunuz herhalde."

"Çok da sayılmaz. Ben aslında ressam olmak istiyorum. Ama bir şekilde bu bölüme girdim işte."

"Anlıyorum. Ne de olsa giriş yetenek sınavında resim çizdirerek almışlardır bölüme sizi de."

"Tabii."

"Seray da çok güzel resim yapar."

"Tahmin ederim. Ellerini fark ettim."

"Tek idealin ressamlık mı?" diye sordu Seray.

"Evet. Mecbur kalınca para kazanmak için fotoğrafla ilgili işler de yapabilirim tabii, ama şu anda gerçekten istediğim tek şey bir sergi açabilmek herhalde. Şimdi de çalışıyorum. Ama elimden geldiğince ihmal etmemeye çalışıyorum resmi."

"Ne iş yapıyorsunuz?"

"Aslında ben de pek emin değilim ne iş yaptığımdan. Liseyi Sağlık Meslek'te okudum. Hemşireyim yani. Küçük bir kıza hemşirelik etmek üzere geldim İstanbul'a. Ama gelince gördüm ki bakımını üstlenebileceğim bir sağlık problemi yokmuş çocuğun. Çocuk... dış dünyayla tüm ilişkisini kesmiş gibi. Gülmüyor, konuşmuyor, hareket etmiyor. Üstelik ailesi çocuğun bu durumu için nerdeyse hiçbir çabada bulunmamış. Ben üsteleyince söz verdiler, bir doktora gösteririz diye. Ama aylar geçti, hâlâ ses yok. Benimse böyle bir hasta için tek başıma yapabileceğim şeyler çok sınırlı."

"Seni oyalıyorlar mı yani?" dedi Seray.

"Sanmam. Sürekli bir erteleme ihtiyacından vazgeçemiyorlar bence sadece. Bir doktor gerektiğini her söylediğimde sanki biraz rahatsızlık duysalar da, kabul ediyorlar bu gerçeği. 'Yakında' bir doktor getireceklerini söylediklerinde gayet samimiler. Ama bu 'yakında' gelemiyor işte bir türlü..."

"Hasta olan kendi öz kızları değil mi?"

"Evet. Çocuğun annesiyle babası yaşamıyor, ama ağbisi, dayısı ve dedesi hayatta. Onlar bakıyor küçük kıza. Buna ne kadar bakmak denirse tabii... Çok ilgisizler. Sadece çocuğa değil, tüm hayata karşı. Kızın dedesi kimseyle görüşmüyor zaten. Kaç aydır oradayım, birkaç kez ya gördüm ya görmedim bu yaşlı adamı. Kızın ağbisiyle dayısı da gündüz uyuyup geceleri içinden ender çıktıkları bir odada kendilerinden başka kimsenin anlayamadığı işlerle uğraşıyorlar. Ben odalarına uğradığımda soruyorlar çocuğu, nadir de olsa kalkıp görmeye gidiyorlar; ama bundan başka pek de bir şey yaptıkları yok çocuk için. Evlerinde bir zamanlar yaşamış insanlarla, şimdi ölmüş yakınlarıyla -özellikle de

kızın annesiyle-, onların hatıralarıyla; yani ölü olan bir geçmişle o kadar meşguller ki tüm bunlardan geriye canlı kalan tek hatıra olan bu kızı düşünmeye fırsat bile bulamıyorlar. Kendi içlerinde, yaşayan her şeyden uzak bir dünya kurmuş ve oraya yerleşmiş her biri. Hep birlikte, çok mutlu geçirdikleri yıllar var. Şimdi içinde oldukları zamanı, şartları bilinçli veya bilinçsiz reddediyor, garip de olsa hâlâ o mutlu yıllarında yaşıyorlar. Ama çok da iyi beceriyorlar bunu. Ben ne zaman Cemre'den, -Cemre kızın adı- ben ne zaman Cemre'den bahsetmek için odalarına gitsem muhakkak bir yolunu bulup konuyu bu hatıralara saptırıyor, ikisi birlik olup heyecanla öyle şeyler anlatıyorlar ki her seferinde kendimi onların bu anlattıklarına kaptırıp çocuk hakkında konuşmayı unutuyorum."

"Ne ilginç."

"Evet. Bilinçaltından gelen bir baskıyla çocuğun varlığını sürekli inkâr etmeye çalışıyorlar sanki. Hayattan, 'şimdi'den, 'gelecek'ten, yaşamakta olandan dış dünyadan kaçmak istiyorlar da kaçamadıkları için tüm bunlardan garip bir huzursuzluk duyuyor gibiler."

"'Anne rahmine dönme isteği' diyorlar buna. Ahmet Hamdi, Tevfik Fikret gibi birçok yazarda olduğunu okumuştum bu isteğin. Kendilerine çok acı ve zor gelen hayatı itip ana rahmi rahatlığına dönemedikleri için, içlerinde bir şeylere sığınmaya çalışıyorlar ellerinden geldiğince."

"Doğru. Ama onlar bu geçmiş hayâllerine dalmış, orada durağan yaşarken unutulan kardeş, yeğen, torun -yani Cemre- bir yandan büyümeye devam ediyor gerçek hayatta. Onun da yalnız tek bir çocukluğu, tek bir geçmişi var. Ama o çocukluk hep kayıp kalacak bu gidişle."

"Ailesi söz veriyor, ama hiçbir şey yapmıyor çocuk için demek. Peki sen tek başına nasıl baş edebildin kızın rahatsızlığıyla bu zamana kadar?"

"Baş edemedim ki. Çocuğa göz kulak olmak dışında hatırı sayılır bir şey yaptığım yok. Ben yokken, evde çalışan hanım ilgileniyor çocukla. Evdeyken de ben pek ayrılmamaya çalışıyorum yanından. Odalarımız bitişikti zaten. Sonradan, belki faydası dokunur diye, yatağını yanına aldırdım Cemre'nin. İlk günler sürekli konuşmayı denedim onunla. Söylediklerimi anladığını hissediyorum, ama beni duymazlıktan geliyor sanırım. Hiçbir işe yaramadı. Kendisine hasta muamelesi yapması hasta olmasını kolaylaştırıyor diye düşündüm. Odasının hep kapalı duran perdelerini açtım, geceliğini çıkartıp üzerine yeni aldığım kıyafetleri giydirdim, saçlarını tarayıp renkli tokalarla tutturdum, sabahları yatağını toplayıp onu koltuğa oturttum. Bunlara itiraz etmedi, ama hayata ilgisizliğinde büyük bir değişiklik de olmadı. Ona bir şey yaptırmaya çalıştığımda uysalca boyun eğiyordu. Fakat her tür harekete karşı isteksizliği aşikârdı. Nasıl bir dünyanın içinde yaşadığını, neler hissettiğini öğrenebilmek için çok uğraştım. Onu oturttuğumda ben de yanına oturuyor ve uzun süre aynı onun gibi hareketsiz kalıyordum. Kalkıp yürüdüğümde onu da elinden tutup kaldırıyordum. Benimle yürüyordu, ama hep umursamaz bir hali vardı. Tuvalimi oturduğu yerin tam karşısına yerleştiriyor ve saatlerce orada resim yapıyordum. Zamanla beni seyretmeye başladı, hatta bana bayağı alıştı. Ama resimlerime hiçbir zaman açık bir ilgi göstermedi. Karşısında ders çalıştığımda, okula hazırlandığımda, ona resimlerimi, fotoğraflarımı gösterdiğimde

beni anlıyor, izliyor; ama hiçbir zaman bunu belli edecek şahsi bir tepki vermiyor!"

Söylediklerimin etkisiyle kulaklarım birden uğuldamaya başladı. Etraf döndü, döndü; ama içime derin bir nefes çekerek hepsini tekrar yerli yerine oturtabilmeyi başardım.

"Bazen delirecek gibi oluyorum. Ama sanırım onun bu uzak haline zamanla ben de alışmaya başladım."

"Doktoru hâlâ çağırmıyorlar diye niye bu kadar üzülüyorsunuz ki?" dedi Ayhan. "Madem onlar erteliyor, siz yapıverin bu işi. Çağırın bir doktor, gitsin."

"Nasıl olur bilmem ki..."

"Tıpta bir arkadaşım var. Reha. Adresinizi vereyim, bir ara size uğrasın; olsun bitsin! Birini tavsiye eder, yol gösterir hiç olmazsa."

Sevinerek Yanık Köşk'ün adresini bir kâğıda yazdım. Bu sırada çocuklar güle oynaya odaya doluşmaya başlamışlardı. Bir ağızdan marşa benzer bir şarkı söylüyorlar, bir yandan da ayaklarını tahta döşemeye vurarak ritim tutuyorlardı. Bir tek Erhan, öğretmeninin, el yazısını çirkin bulduğundan şikâyet ederek inledi.

"Yaşasıiın!" diye bağırarak Ayhan'ın yanına koştu Eray. "Verdiğin şiiri ezberledim!"

Ayhan Eray'ı ani bir hareketle kucağına alıp "Harika!" diyerek havaya fırlattı, ve odanın ortasındaki ahşap masanın üzerine bıraktı.

"Haydi. Oku bakalım!"

Akşam rüzgârıyla güçlenen dalga sesleri camları titreyen pencerelerin kenarından odaya sızıyordu. Gökyüzüne perde perde inen kızıl karanlığın koyu gölgeleri içeriye, masanın etrafında toplanmış çocukların üzerine düşmek-

teydi. İçimde belli belirsiz korkular yine uyanmaya başlamıştı. Artık gitmem gerektiğini düşünüyor, fakat oturduğum yerden bir türlü kalkamıyordum.

Eray cılız vücudundan çıkan ince sesiyle bağıra çağıra bir kahramanlık şiiri okumaya çalışıyordu. Onu narin omuzlarından sıkıca kavramış Ayhan sık sık "Daha güçlü! Daha güçlü!" diye bağırarak yüreklendirmeye gayret ettikçe ince sesi yükseliyor, ancak asla kalınlaşamıyordu. Gözüm her nasılsa masanın altında kalmış ahşap bir tabureye takılmıştı...

Ahşap tabureyle birlikte her yer yavaşça dönüyordu. İçimde güçlenen bulantıyı, şakaklarımı zorlayan zonklamayı, kulaklarımda çocukların ıslıklarına, alkışlarına, tezahüratlarına karışan uğuldamayı bastıramıyordum. Nefesim tıkanmıştı. Baktığım her yerde turuncular üstünden üzerime dikilmiş açık iki ela göz, boyu belimi aşan ahşap bir tabure vardı.

"Harika!" dedi Ayhan. "Bravo! Çıkarın bakayım kâğıtlarınızı. Nutuk yazıyoruz!"

Açık ela gözler sorularıma karşılık vermiyordu. Turuncular soğuk, sessiz ve hareketsizdi. Kesif bir koku her yeri sarmıştı. Dar bir koridordan usulca geçerek mutfağa vardım. Yüksek masanın üzerinde bir tabakta düzgünce sıralanmış un kurabiyeleri duruyordu.

"Aynen yazıyorsunuz: Yazım benim kişiselliğimdir. Onun çirkin olduğunu kimse söyleyemez!"

Kırıntılar yerlere döküldü. Onları kimse toplamadı.

"Okunaklı oldukça, benim oldukça, güzeldir yazım."

Boyum musluğa yetişmiyordu. Bardaklar çok yukarday-dı.

"Yok, 'Okunaklı oldukça'yı silin. 'Benim oldukça güzeldir yazım.' Kimsenin, öğretmenimin bile hakkı yoktur yazımı değiştirmemi istemeye!"

Dudaklarım kurumuştu. Su verecek kimse yoktu. Eşyalar boyumdan çok yukarıdaydı.

"Akıllıyım, hürüm, korkusuzum!"

Ahşap tabureyi aldım.

"Hızlıyım, girişkenim, atağım!"

Lavabonun altına yerleştirdim.

"Yırtıcıyım, gerekirse!"

Yavaşça üzerine çıktım.

"Gerekirse... cömertim!"

Musluğu açtım.

"Haydi, gerisini de siz tamamlayın bakalım."

Ağzımı musluktan akan suya doğru uzattım. Dudaklarımın ıslandığını hissediyordum. Su boynumdan aşağı akarak kazağımı ıslattı.

Ayhan çocuklara sırayla, sonunu kendilerinin yazıp ezberledikleri nutukları okutuyordu. Evde daimi bir neşe, kargaşa ve gürültü hâkimdi. Kulübeyi tavana asılı bir ampülün sarı ışığı aydınlatıyordu, ama ev dedikleri bu barakayı saran ormanın, az ötedeki varlığını âdeta hissettiğim Boğaz'ın, sahilin karanlığı, tenhalığı sanki içimdeydi. Dışarıdan martı çığlıkları duyuluyordu yine. Kendimi çok yalnız hissediyordum.

***

Birkaç hafta sonra Perihan Hanım odamın kapısını vurup genç bir doktorun Cemre'yi muayene için geldiğini haber verdiğinde hemen Ayhan'ın sözünü anımsayarak Doktor

Bey'i içeri almasını rica ettim. Bu, açık tenli, uzun boylu, keskin bakışlı gözlerinde ışıltılar yanıp sönen kumral bir adamdı. Cemre'nin sıska, hareketsiz vücudunu kısaca gözden geçirdikten sonra bana hayretle dönerek:

"İyi ama," dedi, "Bu çocuğun kalbinde görünür bir problem yok ki!"

"Evet," dedim. "Kalbinde bir problem olduğunu ben de sanmıyorum. Neden böyle söylediniz?"

Gözlerini elbisemin eskimiş yakasına dikti.

"Ne bileyim. Beni çağırınca... ben... Çocuk kalbinden rahatsız sandım."

Anlayamayarak yüzüne baktım. Gözleri hâlâ eskimiş dantelden yakamdaydı.

"Ben kalp doktoruyum da..."

"Öyle mi?"

Elim farkında olmaksızın yakama uzandı. Yakamdaki dantelin eskiliğini parmaklarımla örtebilmek için dayanılmaz bir istek duydum.

"Ben psikiyatrist olduğunuzu düşünmüştüm."

"Evet. Görünüşe göre bir psikiyatriste ihtiyacınız var."

Bakışları yüzüme, etrafa, Cemre'ye çevrilse de sık sık yakama doğru kayıyor, yıpranmış dantelin üzerinde sabitleniyordu. Çok utanmıştım. Kendi kendime bu eski yakayı bir daha hiç takmayacağıma söz verdim.

"Güvendiğim psikiyatrist arkadaşlarım var. Siz hastaneye gelemiyorsanız ben onlardan birini getirebilirim buraya, isterseniz."

Boynumu kollarımla kapatmak ve bir an önce odadan fırlayıp çıkmak istiyordum. Fakat doktor Cemre'nin ev yaşantısıyla ilgili sorular sorup duruyordu.

"Yemeklerinizi nasıl yiyorsunuz?" diye sordu sonunda. Gözleri yakamdaydı. Kendimi yalnızca dantel bir yakadan ibaret gibi hissediyordum.

"Yemeklerimizi... Ayrı ayrı, odalarımızda yiyoruz. Günlük düzenlerimiz uyuşmuyor."

"Bakın, bu önemli bir sorun. Bir başlangıç noktası olabilir belki. Var mısınız, benim psikiyatrist arkadaşımı alıp geleceğim gün herkese uygun bir saatte toplanıp Cemre'yi ilk kez kalabalık bir aile sofrasına oturtalım. Hem arkadaşım da Cemre'yi daha sosyal bir ortamda tanıma fırsatı bulmuş olur böylece."

Nasıl cevap vereceğimi bilemedim. Yanık Köşk gibi, bana Addams ailesininkini hatırlatan tuhaf bir evde fazla sıcak duran böylesi bir öneriyle karşılaşabileceğimi hiç ummuyordum. Hem insanların eskimiş dantel yakalarını incelemeye meraklı bu garip doktorun kendisini hiç ilgilendirmeyen bir aile yemeğine katılmayı niye istediğini de kavrayamamıştım. Fakat reddetmek de ayıp olacaktı. Onu bir şeyler ayarlamaya çalışacağıma söz vererek başımdan savdım.

O gün, elbise aksesuarlarında kusur araştırma hastası doktor gider gitmez dantel yakamı elbiseme iliştirdiğim yerden çıkartıp attım. Biraz hava almak için pencereyi açıp evin arka tarafından dışarıyı seyretmeye koyuldum. Arka bahçeye soğuk bir heykel gibi dikilmiş mezar taşları hemen gözüme çarptı. İçeri girdim. Bu evin her yanı yaşayanlardan ziyade hayaletlerin mesken tuttuğu perili bir köşk gibiydi. Başım dönüyordu...

Ortak bir akşam yemeği düzenlemek hiç de sandığım gibi zor olmadı. Ortalıkta zaten hiç görünmeyen Bahtiyar

Bey erkenden uykuya çekileceği gerekçesiyle özür dileyerek yemeğe katılamasa da Ferit Bey'le Nevzat bu toplu yemeği isteyen kendileriymiş gibi memnun, hatta sevinçli görünüyorlardı. Perihan Hanım bile bu evde senelerdir ilk kez doğru dürüst bir sofra kurabilmenin keyfi ve hevesi, kısa zamanda çok iş çıkartan parmaklarının maharetiyle birleşince birbirinden leziz yemeklerle zengin bir masa donatmış, hatta yemeğe de kalarak servisi bizzat yapmakta ısrar etmişti. Cemre yanımda her zamanki sükûneti içinde, ağzına verdiğim lokmaları itirazsız alarak oturuyordu. O sıralar tanımaya yeni yeni başladığım Reha'nın getireceğini söylediği psikiyatrist arkadaşı da neredeyse Cemre kadar sessizdi; fakat Reha o akşam kaynağı bilinmez canlı bir enerjiyle konuşup duruyor, her birimize arka arkaya sorular sormaktan yorulmuyordu.

"Ne işle meşgulsünüz Ferit Bey?" diye sordu bir ara aniden.

Ferit Bey duraksamadan "Büyük bir ansiklopedi hazırlıyorum," dedi; "Yeğenim de bana yardımcı oluyor."

"Yaa!"

Ferit Bey'le Nevzat çok kısa bir anın içinde bakışarak gülümsediler. Çalıştıkları odaya bakarak ansiklopedi hazırladıklarını düşünmek gerçekten de inandırıcıydı -hatta, belki, kısmen doğru bile olabilirdi-; fakat ben yanlarına uğradığımda her ikisiyle de koyu sohbete daldığım uzun gecelerde Ferit Bey'in senelerdir çok sayıda roman yazdığını, bunları ismi kitaplarıyla çok gündemde, fakat yeteneksiz, zengin ve ünlü bir şahsa sattığını çoktan öğrenmiştim. Ferit Bey kitaplarını kendisi olarak yayımlatmayı denediği takdirde geçimini sürdürmesinin de şöhret

edinebilmesinin de imkânsız olduğunu, ancak bu sayede hem kendisinin hem de onun eserlerini kendisine aitmiş gibi pazarlayan "zaten ünlü bey"in bu işten kârlı çıktığını söylüyordu. Üstelik Ferit Bey yalnızca roman, öykü, eleştiri gibi çeşitli dallarda eser vermekle kalmıyor, tirajı zirvede iki ayrı gazetede ikisi de kendisinin olmayan farklı isimlerle düzenli olarak köşe yazıları yazıyordu. Bazen, canı sıkıldığında, bu köşelerden birinde diğer köşesinin aslında yine kendisinden başkası olmayan(!) yazarına saldırıyor, sonra, iki ayrı kalemden kendisinin istediği gibi çıkartıp sürdürdüğü tartışmayı, çevrenin bu kalem kavgasına dair kanaat ve yorumlarını, oturduğu yerden gizli bir keyifle izleyip eğleniyordu. Nevzat'ın ise belli bir uğraşı zannederim yoktu. Daha çok dayısının (ve tabii dayısının hayaletlerinin!) gölgesinde yaşıyor, dayısının araştırmalarına yardımcı oluyordu.

"Revnâ Hanım odanızdan hiç çıkmadığınızı söylemişti," dedi Reha; "Kütüphaneye benziyormuş odanız. Orada bütün gün ansiklopediniz üzerinde çalışıyorsunuz herhalde."

"Evet," diye cevap verdi Ferit Bey; "Doğru. Kapalı bir dünyamız var bizim orada. Gündüz olmasa da gece boyu kitaplara gömülü, didinip duruyoruz. Ama, inanır mısınız, kitaplarla kapandığımız o odada, kitapların, o odanın dışında kalan hayat avuçlarımızın içindeymiş gibi geliyor bize. Hayatla o kadar dolu, o kadar iç içe hissediyoruz kendimizi orada. Her kelimede, bir kelimenin üzerine her gidişimizde o kelimeyi gerçekten yaşadığımızı duyuyoruz içimizde. Öyle sanıyorum ki bizler için, okumak, yazmak yaşamaktan önce geliyor önem sırasında. Yaşamanın, ya-

zılanlar için kullanılacak malzemeyi temin etmek dışında bir anlamı, işlevi olmadığına bile inanacağım geliyor zaman zaman."

"Çok ilginç. Yazmak, nasıl daha önemli olabilir ki yaşamaktan? Yaşamak için çırpınan hastalarım var. Ama ne bizim ne onların aklına yazmak veya okumak geliyor böyle kritik zamanlarda. Hastanede kardiyoloji bölümü koridorlarında kimsenin elinde kitap, ansiklopedi görmüyorum ben."

"Ben burada genel bir kavram olarak bahsediyorum yazmak ve okumaktan. Ancak olayın dışına çıkıp oradan bakıldığında bir anlam kazanıyor bu. Fakat siz o olayı yaşarken onun içindesiniz; onu yaşamaktan, parçalarıyla uğraşmaktan fırsat bulamıyorsunuz ona bütünsel bir gözle bakmaya, üzerinde bir de dışardan düşünmeye. Halbuki hastalarınızla aranızdaki tüm bu tedavi ilişkisini kuran tıp bilimi de temelde kitaplar, kelimeler üzerinden yansıtıldı size. İşte, düşünüldüğünde bu kadar dehşetengiz bir şey yazı! Boş bir sayfaya küçük harflerle 'dünya' diye yazıyorsunuz, ve o küçük harflere baktığınızda tırnak kadar bir alanda koskocaman bir tüm dünya gerçekten de varmış gibi görüyorsunuz bir anda. 'Kâinat' diye yazıyorsunuz; kâğıt üzerindeki tek sözcükte gözünüzün, aklınızın, hayâlinizin alamadığı sınırsızlıkta bir kâinat bütün anlamları, uzantılarıyla birlikte canlanıyor! Atlaslara bakmak içimizden, olduğumuz yerden çıkmış olmak duygusu veriyor bize. Dünya haritasını elimize aldığımızda dünyayı avuçladığımızı sanıyoruz. Dünyanın dışına gerçekten çıkmışız da, haritasına baktığımız her ülkede geziyormuşuz veya hemen, kolayca gezinebilirmişiz gibi geliyor o an. Tıp,

insanın kimyasına dışarıdan bakmayı sağlıyor veya kolaylaştırıyor; coğrafya, yeryüzüne; tarih, geçmişe. Edebiyat ise insan psikolojisine, hayatın iç derinliğine... Her şey bir iç ve dış bakış meselesinde düğümleniyor yani. Kitaplar ise bu meselenin yegâne materyali. Belki de aslında, kendi kendisini dışardan görüp anlayabilmek için okuyor insan. Okumak bir çeşit özgürlük, hatta sonsuzluk hissi veriyor ona."

"Anlıyorum galiba sizi. Yazılı kültürü oluşturmak da ondan faydalanmak da çok önemli kuşkusuz. Bunlar zaten hayatı yaşayan insanların o hayatı daha değerli yaşaması için var. Fakat bu insanlar dururken sadece kitaplarla meşgul olmak biraz abartılı değil mi?"

"Nasıl mesela?"

Reha göz ucuyla Cemre'nin oturduğu yere baktı. Cemre Perihan Hanım'ın onu az önce ellerini, ağzını yıkamaya götürdüğü banyodan hâlâ dönmemişti.

"Eve geldiğimde bile Cemre'nin yanında değildiniz. Etrafınızda yaşayanlar da onayladı ona çok vakit ayıramadığınızı. Daha çok ilgi görseydi, bugün bazı şeyler daha farklı olamaz mıydı hiç sizce?"

Ferit Bey birkaç saniye sessiz kaldı.

"Hayır, hiç sanmıyorum," dedi sonra birden.

"Neden?"

Birkaç saniye daha sessiz geçti.

"Bana kalırsa... Tamamen geçmiş yaşantıyla ilgili bir sorun bu. Şartların insan hayatı üzerinde çok da etkili olabileceğine inanmıyorum ben."

Müteaddit defalar tekrarlanmış tecrübemle Ferit Bey'in burada önce geçmişlerini, sonra ablasını uzun bir methe

başlayacağını ve dönmemek üzere girilmiş bu konudan artık gece boyu hiç çıkılamayacağını anlayarak hemen araya girme ihtiyacı hissettim:

"Reha Bey, Ayhan ağbiyi fakülteden mi tanıyorsunuz?"

"Kimi?"

"Ayhan ağbiyi."

"Özür dilerim; çıkaramadım," dedi, kısa bir duraksamadan sonra.

"Size Yanık Köşk'ün adresini Ayhan ağbi vermemiş miydi?"

"Buraya gelmemi benden bir arkadaşım rica etti." dedi; "Sedat."

Sonra, onay bekleyen gözlerle Ferit Bey'e baktı. Ferit Bey başını iki yana salladı. "Tanıdığım bir Sedat yok..." diye karşılık verdi; "Geleceğinizi bugün Revnâ'dan öğrendim."

"Neyse. Ben Sedat'a sorarım bana kimin vasıtasıyla ulaştığını," dedi Reha.

Kıyıya vuran dalga sesleri gecenin kuytu sessizliğine bürünmüş her ücra noktaya doğru ritmik aralıklarla ilerleyip geri dönüyordu. Perihan Hanım, bizi dinlerken uyuyakalmış Cemre'yi odasına çıkarma hazırlığı içindeydi.

"Ayhan," diyerek bana döndü Nevzat, "Şu mavi ciltli defterinizi okumak isteyen bey değil miydi?"

"Evet." dedim; "Hâlâ sık sık soruyor bu defteri."

Ferit Bey Reha'ya açıklama yapma ihtiyacı duydu:

"Revnâ Hanım'a annesinden kalmış bir kutu var da... Bu mavi ciltli defter de, o kutunun içindeki eşyalardan. Biz çok merak edince göstermişti bize. Defterde mavi mürekkeple yazılmış bir roman bulunca çok şaşırdık."

"Revnâ Hanım daha önce doğru dürüst dikkat bile etmemiş defterde yazanlara."

"Evet. Nasıl olduysa, Revnâ Hanım'ın defterin içinde böyle bir roman olduğundan haberi bile yoktu. 'Roman' diyoruz ama ne romanın adı yazıyor defterde ne de yazarına dair bir ipucu, herhangi bir isim var. Üstelik daha tamamlanmamış bile. Yayımlanma fırsatı da bulamamıştı henüz herhalde."

"Görünüşe göre Revnâ Hanım'ın annesi yazıyordu romanı muhtemelen ama, o da aniden vefat edince roman da tamamlanamadan kaldı öylece..."

Eşyalar önce dönmeye başlar gibi hafifçe kımıldansa da, sonra yeniden durdular...

"Ne ilginç," dedi Reha. "Sakıncası yoksa ben de bakabilir miyim bu deftere?"

Bakışları bu sefer yakamda değil, gözlerimin içindeydi.

Üzerime ayrı yaka takmayı icap ettirmemesi için gardırobumdan dikkatle seçtiğim ve pek de eski sayılmayacak bir gömlek giymiştim. Gözlerimi rahatsız olduğum bu bakışlardan çevirerek ayağa kalktım.

"Tabii. Getireyim..."

Gözlerimde o zamana dek hiç fark etmediğim bir şaşılık veya ona benzer bir bozukluk olduğundan şüphelenmiştim. Defteri almak için odama girdiğimde hemen aynaya baktım. Bakışlarım gözüme gerçekten de her zamankinden çarpık göründü. Gözbebeklerim sanki birbirlerine olması gerekenden daha yakındı. Eşit mesafede bakmıyorlar mıydı yoksa? Aynanın karşısında bir süre geçirdikten sonra bakışlarımda ilk anda göze çarpan bir isabetsizlik olduğundan hiç şüphem kalmadı.

Reha defteri içten bir ilgiyle eline aldı.

"Ne kadar güzel bir el yazısıyla yazılmış! Ne anlatıyor içinde?"

Defter hakkında konuşmaya benden daha hevesli olan Ferit Bey'le Nevzat hemen atıldılar:

"Bana kalırsa bir çocuk romanı olmak üzere yazılmış."

"Evet. 'Mavi Pelerinli Kız' diye birinden bahsediyor içinde. Tam bir çocuk romanı, hatta masal gibi. Belli bir hikâye etrafında düzenlenmemiş, ama 'Mavi Pelerinli Kız'ın başından geçen maceraları anlatıyor."

"Olmadık, komik şeyler geliyor kızın başına hep. Çocukları eğlendirmek için böyle yazılmış olmalı diye düşündük biz de. Sonu sanırım yok. Ama çok da fark etmiyor ayrı ayrı bölümlerden oluştuğu için. Bu haliyle bile bir bütün bence."

Reha bakışlarını tekrar gözlerime çevirdi. İncelediği şaşılığından utandığım gözlerimi hemen yere indirdim.

"Ya siz ne düşünüyorsunuz Revnâ Hanım?" diye sordu.

"Ben... Defterin roman müsveddesi değil, sadece bir günlük olduğunu düşünmüştüm."

"Günlük olamaz," diye itiraz etti Ferit Bey. "Bir kere olaylar hayâl ürünü. Gerçek olmaktan çok uzak!"

"Evet," dedi Nevzat. "Sözde farkında olmadan koşuyor kız. Üstelik aklı da gayet başında normalde. Kim inanır bu saçmalığa?"

"Ancak çocuklar. Çocukları güldürmek üzere yazıldığını bu yüzden düşünmemiş miydik zaten biz de?"

"Bilakis," dedim, "Bana gülünç olmaktan ziyade hazin geldi yazılanlar. Nedenini bilmiyorum; ama olanlar komik görünse de insanın içinde bir şeye dokunan, hüzünlü, kırık

bir tat var sanki cümlelerde. Onu gerçekçi bulmamı sağlayan da bu oldu belki."

"İster kurmaca ister değil," dedi Reha, "Madem her biriniz bu kadar etkilendiniz, niye kitap olarak bastırmıyorsunuz bu defteri?"

Kıyıya vuran dalga sesleri köşkün taş duvarlarına her zamankinden daha şiddetli çarparak tekrar geri döndü.

"Harika bir fikir!" dedi Ferit Bey. "Niye böyle şeyler başkası söylemeden gelmez bizim aklımıza?"

"Enteresan olur gerçekten. Hem nasılsa, yayıncı arkadaşlarınız var, dayı. Birinden birine verirsiniz. Yazarın kimliğiyle ilgili de fazla açıklama yapmanıza gerek kalmaz."

"Doğru. Madem gerçeklikten açıldı konu, ben bu defteri gidip Sami Bey'e göstereyim yarın, 'Gerçek Gazetesi Yayınları' sahibine. O oldu bitti ilgilenir böyle ilginç şeylerle."

"Şu, olağanüstü haberleri basan gazete değil mi *Gerçek*?"

"Ta kendisi. Gazetenin ismi *Gerçek*, ama haberleri uydurmadır gerçi. Muhabir bile çalıştırmıyorlar. Masa başında hayâl ürünü haberler kaleme alan kurmaca yazarları çoğu."

"Tam bizim esrarengiz deftere göre yani."

Reha, pencere önünde fazla dalgın oturduğumu fark etmiş olmalı ki, yanıma geldi:

"Siz, pek taraftar değilsiniz galiba defterin yayımlanmasına?"

Gözlerinin ne kadar lacivert olduğunu ilk kez o an fark ettim. Sonra birden kendi gözlerimdeki şaşılığı hatırlayarak başımı hemen pencereye geri çevirdim.

"Bir fikrim yok. Taraftar olmadığım da söylenemez."

"Annenizin yazdığına mı inanıyorsunuz defterdekileri?"

İçimi ani bir bulantı kapladı. Kıyıyı döven dalgalar bu kez beynimi de yalayıp geçti.

"Bilemiyorum."

Kitaba nasıl bir kapak yapmak gerektiğini heyecanla anlatan Ferit Bey'in, ona sık sık yeni fikirler öneren Nevzat'ın, nadiren de olsa, Reha'nın onlara soru sormak suretiyle söze karışan psikiyatrist arkadaşının, tatlıları getiren Perihan Hanım'ın ayrı ayrı sesleri uzakta bir uğultunun içinde eriyip gidiyordu.

"Defterin anneme ait olup olmadığı bile belli değil. Annemin kim olduğunu, el yazısını, nelerle uğraştığını, hatta ismini veya ona dair başka bir şeyi bilmiyorum ki defterdekileri de onun yazmış olduğuna inanabileyim..."

"Hiç mi tanımadınız annenizi?"

Açık iki ela göz turuncuların arasından üzerime dikildi. Her yer zifiri karanlıktı. Kapının durmaksızın çalan zili kulaklarımdaki uğultuya karıştı.

"Hiç. Hiç sayılır..."

Sessizdi. Hareketsizdi. Açık kapıdan dar, uzun koridora doğru yürüdüm.

"Yani... O kişinin de annem olup olmadığını kesin olarak bilmiyorum ki zaten..."

Açık iki ela göz... Açık iki ela göz üzerime dikildi.

"Anlayamadım?"

Her yer turuncuya boyandı. Kesif koku nefesime doldu. Uzakta bir adamın "Domatees" diye bağıran sesi de o turuncu boşlukta yitip gitti...

Beân bi6r ölüëyleå yalÎnıøzımÎ!

Gözlerimi açtığımda Perihan Hanım bir bardak suyu ağzıma dökmeye çalışıyordu. Reha'nın koluma takılmış manşondan tansiyonumu ölçtüğünü fark ettim. Ona baktığımı görünce:

"Özür dilerim," diyerek gülümsedi. "Fazla hususi sorularla canınızı sıktım galiba."

"Kızım, ne oluyor sana böyle ikide bir, anlamıyorum," diye atıldı Perihan Hanım; "Durup dururken kaybediyorsun kendini. Olacak şey mi daha bu yaşta!"

Diğerleri biraz ileride, ayakta, seslerini çıkarmadan bana bakıyorlardı. Gülümseyişimden, endişe edecek bir durum olmadığını anlayınca "Hadi, bırakalım da biraz dinlensin bari," diyerek hep birlikte dışarı çıktılar. Aşağıda, kullanılmayan küçük bir odada beyaz bir sedirin üzerine yatırılmıştım.

Odada benimle yalnız kalan Reha tansiyonumu ölçüp stetoskobu kulağından çıkardıktan sonra kendisini karşıdaki koltuğa atarak arkasına yaslandı. Bir süre hiç konuşmadan yere baktı. Kıyıya vuran dalga sesleri pencere camlarını titreten rüzgârla odaya giriyordu.

Sonra birden bana döndü. Lacivert gözlerinde nedenini bilmediğim yepyeni anlamlar parlıyordu.

"Benimle evlenir misiniz?" diye sordu.

Dalgalar camları tırmalıyordu.

Gizli Özne anlatıyor

Bihter, farkında olmadan koşuyordu.

Evet, Bihter farkında olmadan koşuyordu.
Farkında
olmadan
koşuyordu.

Her şey bir hayâle daldıktan sonra başlıyordu. Bihter daldığı hayâlle öyle doluyordu ki etraftaki görüntüler, renkler yavaş yavaş silinmeye yüz tutuyor, artık geriye o hayalden başka hiçbir şey, içinde bulunulan âna, mekâna, duruma ilişkin hiçbir fikir, hiçbir his kalmıyordu. Ancak, Bihter, bilinçaltında da olsa, gerçekte nerede olduğunun farkındaydı tabii. Nitekim mesele de bu, gerçekte bulunduğu yerle o an olmayı arzu ettiği yer arasındaki mesafeydi. Bihter olmayı arzu ettiği yere doğru koşuyordu. Dışarıya koşu gibi görünen şey, bedeninden çıkma arzusuydu.

Hiç kimse Bihter'in farkında olmadan koştuğuna inanmıyordu. Bihter Rüsteme "N'olur ismimi yazma! Farkında olmadan gelmişim buraya. Hemen oturuyorum. Yemin ediyorum farkında değildim; yazma!" diye yalvardığın-

da Rüstem yine istifini bozmadan Bihter'i sırasına doğru sürüklemeye devam ediyor, Bihter'in bu yalvarmaları her zaman karşılıksız kalıyordu. Bihter ona hiç kimsenin inanmadığının ayırdına çok sonra vardı. "Farkında değildim," dediğinde hiçbiri sesini çıkarmıyordu çünkü. Sonradan, kendi aralarında konuşurlarken, sözleşmiş gibi "İlgi çekmek için yapıyor..." dediğini duyuyordu her birinin. Yılları, artık işitmekten ezberlediği bu cümleyle geçecekti. Hep aynı sırada yan yana dizilen bu dört sözcük, Bihter'e muameleyi de belirleyen şeydi.

"Ben bir deney yaptım," diyordu Meral; "Yalan söyleyip söylemediğini ölçtüm. Bihter sıraların arasında koşarken önüne sıralardan birini çektim ve durdu. Gerçekten farkında olmadan koşsaydı sırayı hiç görmemesi, ona kötü şekilde çarpması gerekirdi. Ama o sırayı fark etti, ve ellerini sıranın üzerine koyarak durdu!"

Evet, Bihter bunu hatırlıyordu. Meral sırayı birden önüne itince allak bullak olmuş, ne yapacağını şaşırmıştı; içinde yarım kalmış o koşu hissi, ihtiyacı, yarım kalan ve bütünleşemediği hayâl midesine taş gibi oturmuştu. Meral'se önüne sırayı hızlıca ittiği yerde kahkahalarla gülüyordu o esnada. "Koşuyu ölçtüm! Ölçtüm! İspatladım! Bihter'in yalan söylediğini ispatladım!" diyerek etrafta gezecekti bundan sonraki birkaç yıl.

Öğretmenlerin gözünde Bihter, onları bu ipe sapa gelmez yalanla kandırmaya yeltenen küçük bir düzenbazdı. Bu öğretmenlerden biri olan Ayşe Öztürk sınıfa girdiğinde Bihter'i koşarken görmüş, kıpkırmızı kesilerek yerine geçen Bihter'i elleri belinde, küçümseyerek izlemişti. Bir süre sesini çıkarmadan Bihter'e bakmaya devam ettikten sonra,

"Yalnızca aptal insanlar farkında olmadan bir şeyler yaparlar," dedi; "Bu durumda iki ihtimal var: Ya sen aptalsın, ya da yalan söylüyorsun."

Ayşe Öztürk dikildiği yerde Bihter'e baktı, baktı. Bihter oturduğu yerde oturdu, oturdu. Öğretmenleri dahil herkes ona bunları söylerken ve herkes ona bunları söylerken Bihter böyle sesini çıkarmadan otururken sesini çıkarmadan dikilirken ve sesini çıkarmadan oradan yürüyüp giderken aslında ne aptal olduğunu ne de yalan söylediğini kendisi de biliyordu tabii; ama hem aptal olduğunu hem de yalan söylediğini ispat etmiş bir dünyada yaşadığını ve bu konuda yapacak bir şey olmadığını düşünüyordu. Nitekim servisteki Emre A. Bihter'e "Senin aptal olduğun artık kanıtlandı," dediğinde Bihter aptal olduğunun artık kanıtlandığı bilgisini edinmişti. "Aptal olman, şimdiye dek bir hipotezdi, yani kanıtlanmamıştı," diye devam etmişti Emre A. "Ama artık kanıtlandı ve bundan böyle kesin bir bilgi." Bihter aptal olmasının o âna dek sadece bir hipotez olduğunu bilmediğine üzülmüştü bunu duyunca. Keşke bu bilgi ona aptal olması kesin olarak ispatlanmadan önce de verilmiş olsaydı da Bihter aptal olmasının henüz kesinleşmemiş olmasının biraz tadını çıkarabilseydi bu süre zarfında. Kesinleşmiş bir ispatı, yanlış dahi olsa, ne yaparsa yapsın değiştiremezdi artık.

Neyseki öğretmenlerin, ilgi çekmek için çırpınan ve boyuna bosuna bakmadan onları aptal yerine koymaya cüret, bu cürette de ısrar eden bu küçük numaracının burnunu sürtecek sayısız imkânı vardı. Üstelik öğretmenlerin başvuracağı bu sayısız yollar, özellikle o yıllarda, kimsenin onlardan hesap sormayacağı, tamamen öğretmenlerin kendi

insaflarına bırakılmış şekilde düzenlenmiş yollardı. Mesela okulda çok taşkın, çok yaramaz erkek öğrenciler de dahil olmak üzere herkesin davranış notu 10 üzerinden 10'du. Sadece, sadece Bihter'in davranış notları -hem de tamamı!- kırıktı. Aslında son derece ürkek, hatta korkak, çekingen, sessiz, saygılı, çalışkan bir öğrenci olan Bihter'e bu tamamı kırık davranış notlarının bir daha asla silinmeyecek şekilde siciline işlendiği söylenmişti. Öğretmenler her yerde, önemli olanın ders değil davranış notu olduğunu bas bas bağırıyorlardı. Bihter utançtan yerin dibine geçerek karnesini ailesine götürdüğünde ailesi de utançtan yerin dibine geçiyor, "Keşke takdir almasaydın ama şu davranış notlarını böyle getirmeseydin," diyerek dövünüyorlardı. Bu karne, "Karneni getir de görelim," diyen tüm aile yakınlarına karşı yeniden yaşadıkları binbir utancın kaynağıydı. Bihter ders ortasında içeri giren nöbetçi öğrenci aracılığıyla müdürün odasına her çağrıldığında diğer öğrencilerin kendi aralarında "Disipliiinn.... Disipline gidiyoorrr... Eh, olacağı buydu," diye fısıldaştıklarını duyuyor, müdürün onu sadece azarlamak, korkutmak istediğini fark edince disiplin denen bu meçhul, korkunç merciye hâlâ alınmadığı için minnet duyuyordu. "Bu sefer olmadı ama önünde sonunda gidecek disipline," diyordu Şahika; "Hak etti artık."

Sınıfta hiç kimse Bihter'in yanına oturmak istemiyordu. Hangi öğrencinin kiminle oturacağını tayin eden öğretmen "Ama birinizin yanına oturması gerek!" demiş, herkes bir ağızdan "Hayıırrr.... Hayıırr.... Ben değil!" diye bağırmıştı. Eşleştirmede Meral sona kalınca öğretmen Meral'e bakmıştı. "Hayır!" diye bağırmıştı Meral; "Hayır! Onunla oturmam ben!" Herkes gülüyordu. Onlara hak vermediği-

ni zannetmelerinden korkan Bihter de -utangaç bir edayla da olsa- gülüyordu. Öğretmen sıralara, öğrencilere baktı, oturma planına bir çözüm bulamayınca "Şimdilik idare ediver," dedi Meral'e; "Sonra bir yolunu bulup alacağım onu senin yanından." Herkes kahkahalarla gülerken yine "Hayır! Hayır!" diyordu Meral. Bundan sonraki birkaç ay boyunca, sınıf öğretmeni derse geldiğinde Meral hep parmak kaldıracak, herkesin kahkahaları arasında yanındaki Bihter'i işaret ederek "Hani beni kurtaracağınızı söylemiştiniz bundan! Benim sorunumu ne zaman çözeceksiniz?" gibi cümlelerle, içinde bırakıldığı meşakkatli duruma isyan edecekti. Bihter normalde gayet sessiz bu kızın ondan çok iğrenilecek bir şeymiş gibi bahsetmekten hiç çekinmeyişini hep hatırlayacak, yıllar sonra, kendisiyle aynı sırada oturmanın nesinin bu kadar zor olduğunu Meral'e soracaktı. Meral omuz silkmekle yetinecekti. "Herkes yanıma gelip 'Nasıl katlanıyorsun onunla oturmaya' diye soruyordu. Onlar öyle söyleyince ben de seninle oturmanın katlanılmaz bir şey olduğunu düşünüyordum aslında hiç düşünmeden," diyecekti. "Neye katlanmak?" diye soracaktı bu sefer Bihter; "Katlanılması gereken ne yapıyordum?" Çünkü Bihter var olmaktan ve sırada birinin yanına oturtulmaktan öyle utanıyordu ki oturduğu yerde kendisini iyice yana çekiyor, ezilip büzülüyor, hem sırada hem masada mümkün olduğunca az yer kaplamaya gayret ediyor, Meral'le hiç konuşmuyor, ona rahatsızlık verebilecek hiçbir şey yapmıyordu. Meral yine omuz silkecekti. "Koşuyorsun diye," diyecekti. "Bu kadar mı?" diye ısrarla soracaktı yine Bihter; "Sadece koştuğum için mi?" "Hı hı," diye yanıtlayacaktı onu Meral. Neyseki böyle bir insanın yanına oturtul-

maktan gelen utancı bu insanın foyasını -hem de bilimsel ispatlarla- açığa çıkartarak hafifletebiliyordu.

Bihter'in yanında o orada değilmiş gibi konuşuyorlardı. Bihter susuyor, önüne bakıyor ve dinliyordu. "Katlanmak", "dayanmak", "çekmek", Bihter'den bahsederlerken sık geçen sözcüklerdi. Başka sınıftan bir öğrenci Bihterler'in sınıfındaki Özlem'e Bihter'i göstererek "Buna nasıl katlanıyorsunuz ya?" diye soruyor, Özlem içini çekerek "Çekiyoruz işte..." diyordu. Kitaplar olmasa Bihter aklını kaybedebilirdi. Ama kitaplar vardı ve Bihter'in kafası çok karışık olsa da onlar Bihter'i rahatlatan, dünyaya, realiteye dair bir bağ bulduğu yegâne şeylerdi. Yazmak, Bihter'in parça parça dağılmış aklını bütünlüyordu sanki. Kitapların dünyası, Bihter'in çıkmazlara sıkışmış hayatından hayata çıkan tek yoldu. Bihter bu dünyaya sıkı sıkı tutunuyor, zihnî ve psikolojik dengesini ona odaklanarak muhafaza ediyordu. Okudukları ve yazdıkları sahip olduğu tek şey, ne okulda ne evde bağ kurabildiği yaşamında, anlamı bütünlüklü olarak bulabildiği tek yerdi. Kasırgada denizin ortasında kalmış bir insan orada her nasıl olduysa bulduğu sapasağlam bir direğe nasıl sarılırsa öyle sarılıyordu bu yüzden yazdığı her şeye. Düzgün el yazısıyla özenle yazdığı kâğıtları şeffaf bir dosyaya koyuyor, bunları her daim yanında gezdiriyor, sık sık açıp okuyordu. İkinci bir kopyaları da olmadığından muazzam değerdeydi bu kâğıtlar. Elinde olsa onları göğsünde, ceketinin altında saklayacaktı Bihter. Ödev olarak verilmiş metinleri öğretmen istediğinde çıkıp okuduğu dahi oluyordu. Yazılarından birini derste okuduğu bir gün, son dersten çıkış zili çalıp çantasını kapatırken yazısının dikkatle koruduğu yerde olmadığını fark etti. Zemin bir-

den ayaklarının altından çekilmiş gibi telaşa kapıldı. Hızla çantasını boşalttı, sırasının altını, çantasının her köşesini aradı; kâğıt yoktu! Bihter istemsizce ağlamaya başladı. Bir yandan delirmiş gibi başka sıraların altına, boşalttığı çantasının içine, defterlerinin, kitaplarının arasına bakıyor; kâğıdı bulamıyordu. Bihter'in bu aşırı tepkisine herkes hayretle baktı. Ama son ders bitmişti; Bihter'e şaşırsalar da servislere yetişmek için birer birer terk ediyorlardı sınıfı. Bihter sonunda sınıfta tek başına kaldı. Ağlamayı, boş sınıfta her yerde kâğıdı aramayı sürdürüyordu. Hacer, yanında Özlem'le sınıfın kapısının önünde dikiliyordu nedense. Yeniden sınıfa girdi. Deliler gibi ağlayarak dosyasını arayan Bihter'e öfkeyle, küçümseyerek baktı. Sonra çantasından dosyayı çıkardı ve yine öfkeyle "Yarın verecektik!" diyerek Bihter'in önüne attı. Sınıftan çıkmadan önce bir kere daha arkasını döndü ve "Bir dersi hak etmiştin!" dedi. Çok memnuniyetsiz bir ifadeyle, Bihter onu bir kez daha hayal kırıklığına uğratmış gibi, Bihter yine çok kötü bir şey yapmış gibi bakıyordu; Bihter'in hak ettiği dersi hak ettiği gibi alamadığını düşünüyor olsa gerekti. Bihter'i suçluyordu ve Bihter ne olduğunu bilmediği bir şeyden, sonra da kâğıt kaybolunca verdiği bu kötü, iğrenç, berbat tepkiden suçluluk duyuyordu, Hacer'i böyle üzdüğü ve kızdırdığı için suçluluk duyuyordu. Yıllar, yıllar sonra Bihter Hacer'e bu olayı hatırlatacak, Hacer "Böyle bir şey asla olmadı. Sen bunu hayalinde uydurup inandın," diyecekti. Hacer bu olayı hatırlasa, muhtemelen Bihter'in insanın sinirine dokunan ve cezalandırılması gereken davranışlarını anlatacaktı bize. Nitekim Hacer bunu hep söylüyor, öfkeden titreyen, titreyen, titreyen, öfkeden titrerken yükselip alçalan sesiyle

"Bunun yüzünün tam ortasına şööyyle okkalı bir Osmanlı tokadı çakacaksın! Yapılması gereken bu," diyordu.

Bihter her zaman iki duvar arasında gelip gidiyordu. Duvarlar hep Bihter'in parmak izleriyle doluydu, çünkü Bihter koşarken duvarın önüne geldiğinde ellerini duvara çarparak duruyor, sonra gerisin geri diğer duvara koşuyordu. Aslına bakılırsa Bihter'in ne duvarı gördüğü ne de elleriyle kendisini durdurduğunu bildiği vardı. Koşarken sanki Bihter'in zihninin içinde ikinci bir zihin, gözlerinin içinde ikinci bir göz otomatik pilot misali devreye giriyor, koşarken zihni, bakışları dış dünyaya kapalı Bihter'in o sırada bu dış dünyada ne yapması gerekiyorsa onu yapmasını sağlıyorlardı. Bihter'i aynı zamanda kazalardan da koruyan bu ikinci zihin ve göz'ün, sözgelimi önüne bir sıra çekildiğinde Bihter'in bedenini bu sıraya çarpmaktan Bihter yerine alıkoyması bundandı. Bihter geceleri evin bir ucundan diğer ucuna koşarken karanlık odalara girdiğinde de o karanlığın içinde hiçbir eşyaya çarpmadan hareket ediyor, ancak bir eşyanın yeri değiştirilmişse, normalde boş duran bir alanda bir eşya bırakılmışsa o yine odanın eski düzenine göre hareket ettiğinden bu eşyaya çarpıp düşebiliyor, yaralanabiliyordu.

Parmak izleri, Bihter'in hangi duvardan diğerine koştuğunu haince ele veriyordu. Bihterler'in evinde, en olmadık duvarlarda hepsi de aynı hizaya denk gelen el izlerine rastlamak olağandı. Hele odasında, göğüs hizasında toplanmış parmak izlerini her mevsim sergileyen karşılıklı iki duvar vardı ki bunlar her yıl yeniden boyansa da kısa sürede açık bir parmak izi koleksiyonunu andıran görüntülerini yine kazanıyor, bu odanın kapalı kapıları ardında neler olup bit-

tiğini saklayamıyorlardı. Bihterler'in sınıfındaki duvarın belirli bir köşesi de hep, aynı bu odadakilere benzer parmak izleriyle doluydu.

Parmak izlerinin duvarda hep aynı yere üşüşmekte ısrar etmesinin nedeni, Bihter'in bildik, kapalı mekânlarda koşarken nedense sürekli aynı istikameti takip ediyor olmasıydı. Bihter'in bilinçaltında gizli çalışan bir sistem, etrafı çevreleyen sınırlar dahilindeki engelsiz, boş alanlarda en rahat şekilde kat edilebilecek en uzun mesafeyi hatasız bir dikkatle hesap ederek kusursuz bir plan çiziyor, Bihter koşacaksa, ne zaman, nasıl çizildiğini bilinçüstünde hiç bilmediği bu plan doğrultusunda koşuyordu. Şartların belirlediği sınırlara göre değişen; bir oda için ayrı, o odayla birlikte bütün bir kat için ayrı planlar vardı. Mesela Bihter odasında koşarken duvarların önleri açık kısımlarından birbirine en uzak iki nokta arasında gidip geliyor, başka bir mekânda, eşyaların konumu ve duvarların şekline göre ayrı bir rota çiziyordu. Bihter koşarken etrafındaki eşyaları tam anlamıyla göremese de *fark ediyordu* ki bu fark etme Bihter'den çok Bihter hayâle dalınca işi devralan ikinci zihin ve göz'e aitti.

Öğretmenlerden Halit Bey Bihterler'in sınıfında parmak izleriyle dolu köşeyi görünce Bihter'e "Ellerin temiz değil mi?" diye sormuş, Bihter telaşla "Hayır! Temiz! Bakın, hep yıkıyorum ellerimi!" diyerek ellerini açıp göstermişti. Halit Bey sesini çıkarmadan -yani, Bihter açısından bakılırsa, "Evet, temizmiş," demeden- bir süre Bihter'in temiz ellerine bakmış, sonra Bihter'i duvarı okuldaki temizlik görevlileri gibi temizlemekle cezalandırmıştı. O sıralar on üç yaşında küçük bir kız olan Bihter o gün öğle tatilinde

temizlik görevlilerinin odasından aldığı bir kova su, deterjan ve eski bir tahta beziyle herkesin kendisine baktığı kalabalık koridorlardan geçmiş, sonra yine onu kahkahalarla izlemek için toplanan bir kalabalığın önünde bu meşhur duvarı silmişti. İyice ovalasa da parmak izlerini çıkarmak kırk dakika kadar sürmüştü. "Eh, tam olmamış ama fena değil. Yine parmak izi kalırsa yine silersin," demişti, sonradan duvarı teftişe gelen Halit Bey. Şimdi Bihter duvara her çarptığında parmak izi kalacak diye suçluluk duyuyor, içten gelen bir rahatlıkla koşamadığını, yani aslında rahatlayamadığını, koşması durunca fark ediyordu.

Bihter o akşam evde, sınıf duvarındaki parmak izlerini nasıl sildiğini anlattığında evdekiler şaşırarak "Yoksa okulda da mı koşuyorsun?!" diye sormuşlardı. Bihter mesela başı yarılmış halde okula geldiğinde evde koşarkan nasıl bir kaza geçirdiğini açıklamak zorunda kaldığında da okulda aynı şaşkınlıkla "Yoksa evde de mi koşuyorsun?!" diye soruyorlardı. Evet, tabii, Bihter her yerde koşuyordu. Sokakta sakin yürürken birden hızlanarak koşmaya başladığı ve sonra ne yaptığını fark ettiğinde etraftakilerin bakışlarından utanarak yine birden durduğu zamanlar vardı. Bihter bazen geceleri uyku tutmadığında yatağından kalkarak ışıkları çoktan sönmüş evde koşa koşa merdivenlerden inip çıkıyor, ne yaptığını ise ancak sonra, odasına tekrar girdiğinde fark edebiliyordu.

Babası Bihter'in koşmasına "şımarıklık" diyordu. Bihter'i en çok zorlayan şeylerden biri aile yemeklerinde masada oturma zorunluluğuydu. Bihter'in içinde vahşi, yabani bir at yaşıyordu. Bihter oturmak zorunda kaldığında bu at da Bihter'le birlikte oturmak zorunda kalıyor, bir süre

sonra olduğu yerde huzursuzca kımıldanmaya, kişnemeye, şahlanmaya başlıyordu. Bihter artık onu zapt edemeyeceğini hissedince farkında olmadan ve ağır ağır masadan kalkıyor, arka odalardan birine kadar yine sakince, ne yaptığını bilmeden yürüyor ve kimsenin olmadığı bu odaya girip içeride koştuktan sonra rahatlamış halde sofraya dönüyordu. Eğer biri onu böyle yavaşça kalkarken "Nereye gidiyorsun?" gibi bir soruyla dalgınlığından uyandırırsa, "Hiçbir yere," diyerek tekrar yerine oturuyor ve yemeğine kaldığı yerden devam ediyordu; ama transın bozulmasıyla birlikte içinde yarım kalan hissin rahatsızlığıyla. Masadan kalkması her iki halukârda da hoş karşılanmayan bir durumdu. Zil çalınca sırada oturmamak gibi, yemekte sofradan kalkmak da, "şımarıklık" olması bir yana hürmetsizlikti.

Bihter'e "Eğer gerçekten farkında olmadan koşuyor olsaydın, derslerde de koşardın," diyor, Bihter'in derslerde, müze, tiyatro, sergi gibi toplumsal alanlarda, misafirliklerde, aile toplantılarında koşmamasını yalan söylediğinin açık kanıtı sayıyorlardı. Bihter bu gibi durumlarda dalıyor, koşma isteğiyle birlikte içinde ciddi sayılabilecek bir huzursuzluk duyuyor, olduğu yerde bazen farkında olmadan hareket ediyor, ancak, sonradan kendisinin de anladığı üzere, içindeki vahşi atı zapt ediyordu. Bihter'in içinde Bihter'den habersiz bir ikinci Bihter onu tüm olası tehlikelere karşı kollamaktaydı. Bihter gittiği her yere bu ikinci "ben"ini de içinde taşıyor, kararlarını onun etkisi altında alıyor, ancak onu varlığını hiç sezdirmeden yönlendiren bu etkinin farkına daha sonra, üzerinde düşündüğünde varabiliyordu. Örneğin Bihter eşyaları fazla, fakat aralarında bırakılmış mesafe dar bir odaya, yeni yıkandığından zemin

taşları hâlâ ıslak bir balkona girdiğinde, bulunduğu yerdeki mobilyaların sivri köşeleri olduğunu fark ettiğinde içinde yemek sofrasındakine benzer ani bir rahatsızlık duyuyor ve mümkünse buralardan hemen çıkıyor; bu rahatsızlığın koşarken mesafesi dar odada rahat edemeyeceği, ıslak zeminde kayarak düşeceği, mobilyaların sivri köşelerine çarparsa vücudunu yaralayacağı endişesinden kaynaklandığını ise sonradan anlıyordu. Nitekim hareket imkânı geniş olan büyük bir oda veya uzun, boş bir koridor gördüğünde de aynı nispette ferahlıyordu. Daha önce gayet rahat bindiği dönmedolaba bindiğinde kasılıvermişti. Dalınca olduğu yerden fırladığını bildiğinden, dönmedolabın açık yanlarından düşme tehlikesini duymuştu içinde. Bir keresinde de Bihter girdiği mağazada tezgâhtar kızla birlikte cephesi cam olan üst kata çıkmış, tezgâhtar kız bir ara eteklerin küçük bedenlerine bakmak için Bihter'i katta yalnız bıraktığında cam cepheden ürkerek mağazadan nerdeyse kaçarak çıkıp gitmişti. Bihter'in (yalnız kaldığı mekânlarda genelde yaptığı gibi) koştuğunda ellerini hızla çarparak dayanacağı cam cephenin hemen altında, arabaların vızır vızır geçtiği işlek bir cadde vardı.

Annesi ve babası Bihter'in ev dışında koşmasından, hele hele, koşması nedeniyle öğretmenlerinden azar işitmesinden çok rahatsız oluyorlardı; çünkü sorunun Bihter'in anne babasında olduğunu zannedebilir, Bihter'in ne kadar mükemmel, ilgi, sevgi ve anlayış dolu bir ortamda yetiştiğini anlamayabilirlerdi. Her açıdan çok ama çok şanslı koşullar içine doğmuş Bihter bu yüzden, problemli sayılabilecek herhangi bir davranış sergilediğinde iki kez suçlu oluyordu. Annesi Bihter'in okulda yaşadıklarını öğrenince

endişeleniyor, "Tüm bunlar olurken bizim sessiz kalmamız yakışık almaz. Okula gitmeliyiz, Bihter'in öğretmenleriyle konuşmalıyız ki bizim nasıl insanlar olduğumuzu görsünler," diyordu. Bihter'in bu tuhaf davranışlarının kendileriyle hiçbir alakası olmadığını gösterebilmek umuduyla okula geldiler ve öğretmenlerle uzun uzun konuştular. Onlar gittikten sonra öğretmen Sebahattin Bey Bihter'in yanına geldi ve sessizce oturan Bihter'e parmağını sallayarak, öfkeyle "Kuğu ne der biliyor musun: 'Keşke boynum biraz daha uzun olsaydı...' der. İşte sen busun." dedi. Oysa Bihter bir kere bile anne babasından şikâyet etmemiş, hatta anne babasıyla ilgili bir sorun olabileceği aklına dahi gelmemişti. Tam tersine, ailesi, arkadaşları, öğretmenleri; herkes, Bihter'i bu kadar iyi anne babaya sahip olduğu halde böyle problemli olmakla suçluyor, herkesle birlikte Bihter de içten içe yaşadığı her sıkıntıda, normalden ayrı düşen her davranışında, bunun hain bir nankörlük olduğuna derinden inanıyordu. Evet, Bihter gerçekten de uzun boyunlu, zarif ve asil bir kuğuydu; ama bunun ne demek olduğunu çok, çok sonra anlayacaktı. Sorunun, etrafındakilerin kuğu olmayışında olduğunu anladığında.

Annesi Nurhayat Hanım çevreden gelen tepkiler artınca Bihter'in tüm aileyi küçük düşüren şu koşma hastalığına bir an önce çözüm bulabilmek için Bihter'i doktor doktor gezdirmeye başladı. Bihter'in götürüldüğü doktorlar bir insanın yarı bilinçli koşabileceğine ihtimal vermiyor, küçük kızın ilgi çekmek için numara yaptığını düşünerek "Bir şeyi yok kızınızın. Haydi... Haydi, evinize gidin" gibi sözlerle Nurhayat Hanım'ı gönderiyorlardı. İçlerinde "Aaa.. Demek farkında olmadan koşuyor..." diye gülümseyerek Nurhayat

Hanım'a istihzayla göz kırpanlar da vardı, "Bu ne saçmalık! Bacak kadar veledin yalanlarına kanıp gelmişsiniz," gibi azarlarla bu saf anneyi suçlayanlar, âdeta kovanlar da.

Koşmaya başlamasının üzerinden süre geçtikçe Bihter'in numara yapmadığına inanan psikiyatristler de çıkmaya başladı. Bu psikiyatristlerden biri, Bihter'e "Kendini bir alkolik gibi düşün," diyordu; "Evet, sen bir alkoliksin. Bir insan alkole nasıl bağımlıysa sen de koşmaya öyle bağımlısın. Koşmadığın her gün için sana bir ödül vereceğiz. Sonra, koşmadığın her üç gün için, koşmadığın her hafta için vereceğiz bu ödülü. Ödülden sonra da ceza başlayacak. Koştuğun zaman seni cezalandıracağız."

Bihter ona bu sözleri söyleyen psikiyatristin karşısında sessizce oturuyordu. On dört yaşındaydı ve semptomların sadece semptom olduğunu, semptomlar zorla ortadan kaldırıldığı zaman onların yerine onlarla aynı işlevi görecek başka semptomların ortaya çıkacağını sezgileriyle bilecek kadar psikoloji anlayışı vardı. Bihter ona bu sözleri söyleyen psikiyatristin karşısında sessizce oturuyor ve nasıl olup da bir psikiyatristin semptomların semptomlardan ibaret olduğunu göremeyecek kadar kör olabildiğini düşünüyordu. Kendi koşması gibi, başkalarına tuhaf, hastalık, bozukluk gibi görünen her şey, aslında ruhun kendi kendini iyileştirme çabasıydı. Bir iyileştirme olan şey, iyileştirilebilir miydi hiç? Bir şey vardı, ne olduğunu bilmediği, ama onu rahatsız eden, içini sıkan bir şey. Sıkılınca nasıl rüyada uçarak rahatlıyorsak, o da koşunca bu yükten öyle rahatlıyordu işte. Bihter'in koşmasını ortadan kaldırınca iyileşeceğine inanmak, şaşı birinin gözbebeklerini "normal" hizaya getirip sonra şaşılığı düzelttiğine inanmak

gibi bir şeydi. Şaşı böyle görüyordu ve Bihter böyle yaşayamıyordu. Bihter ona bu sözleri söyleyen psikiyatristin karşısında sessizce oturuyor, koşmasını ortadan kaldırınca onların yine "bozukluk", "hastalık", "tuhaflık" diye niteleyeceği başka bir durumun aynı şiddetle kendiliğinden ortaya çıkacağını bir psikiyatristin nasıl, nasıl, nasıl göremediğine hayret ediyordu.

Bihter ona bunu ve başka saçma şeyleri söyleyen psikiyatristin karşısında sessizce oturuyor, psikiyatristin bunları neden söylediğini az çok tahmin ediyordu. Anne babası beş aydır her hafta onu bu psikiyatriste getiriyorlardı ve koşmasında hâlâ herhangi bir değişiklik olmamıştı. Ödedikleri ücret hiç de az değildi ve bu ücreti ödeyen anne babasını onların istediği şekilde memnun etmeliydi artık psikiyatrist. Aile-psikiyatrist-Bihter üçgeninde Bihter'in ve realitesinin ehemmiyeti yoktu; o sadece çözülmesi gereken bir sorun olarak oradaydı. Ailesi gibi, psikiyatristin söylediği hiçbir şey de Bihter'i, Bihter'in sorununun gerçek doğasını umursar nitelikte değildi.

Her psikiyatrist gibi bu psikiyatrist de Bihter'e sorunun kaynağını anlamaya yönelik sorular sormuş, "Neden böyle olduğunu düşünüyorsun? Sence sebep ne?" demişti. Bihter annesinden öğrendiği ve annesinden öğrendiğini bilmediği gibi "Çünkü... Çünkü sebep benim. Çünkü ben fazla hassasım. Evet, fazla hassasım," diye düşünüyor ve hep böyle cevap veriyordu bu soruya. Bihter yıllar, yıllar boyunca, psikolog olduktan sonraki yıllarda bile, uzun süre böyle zannetmeye devam edecekti. Acı olan, yıllara yayılan uzun seansların Bihter'in bu acı zannını sorgulamasına zerre miktarınca dahi etki etmeyeceğiydi.

Başka bir psikiyatrist, işe yaramayan müteaddit seanslar sonrası Bihter'i karşısına almış, ciddiyet kazanmış bir sesle, "Ne olacak bunun sonu?" diye sormuştu; "Hep böyle koltukların ayakları kırılacak, halılar kayacak, duvarlarda beliren tuhaf parmak izleri kat kat boya ile kapatılacak mı? Ne zamana kadar böyle sürecek bu?" Gözleri ve ses tonu "Bu böyle süremez. Bunun böyle sürmesi imkân ve ihtimal dahilinde değil; bunu kafana sok!" diyordu. Kollarını masaya yaslamış, bedenini dikleştirmiş, başını yükselttiği yerden tehditkâr bir edayla Bihter'e bakıyordu. Cümlesini bitirince özellikle susmuş, Bihter'e bakarak beklemeye devam etmişti. Bu sessizliğin ve Bihter'in gözlerine dikilmiş bekleyen bakışların amacı, artık koşmayı bir yolunu bulup kesmesi dışında bir ihtimal bulunmadığını Bihter'e ihtar etmekti. Bihter ne diyeceğini bilemeden psikiyatriste bakmıştı. Koşmasının ona gözdağı verilerek kesilemeyeceğinin farkındaydı; dahası, bu tavrın ona kendisini çaresiz, yapayalnız hissettirdiğinin ve durumunu daha da kötüye götürdüğünün de farkındaydı. Bununla birlikte psikiyatristin bugünkü bu ani, sert çıkışının nedenini biliyordu. Koşarken kendisini dizleri üzerinde durdurduğu bir kanepenin ayağı, iki hafta önce kanepeye zıpladığında kırılmış, anne babası kanepenin kırılmasına büyük tepki vermişlerdi. Kanepenin arka ayaklarından birinin ilk günden beri eksik olduğunu, bu ön ayağın önünde sonunda zaten kırılacağını anladıklarında nispeten de olsa yumuşayacaklardı; ama şimdilerde, önlerine çıkan herkese Bihter'in kanepeyi nasıl kırdığını yeisle ve iştahlı, boşalmak isteyen öfkeli bir heyecanla anlatıyorlardı, ve psikiyatrist de herkese dahildi.

Bihter'e defaatle EEG çekildi. Beyninde hiçbir problem

yoktu. Kişilik bozukluğu, psikologların -yapmayı çok sevdikleri gibi- herhangi bir tanı sınıfına dahil edebilecekleri hiçbir psikolojik rahatsızlığı yoktu. İşte, koşuyordu sadece. Bunun dışında görünür tek sorun, kendisine güveninin çok zayıf oluşuydu.

Bihter'in koşmasını olduğu gibi kabul eden tek kişi felçli babaannesiydi. Herkes üzerine geldiğinde Bihter soluğu babaannesinin odasında alıyor, babaannesinin yıllar önce kaybettiği kız kardeşinden ona hatıra kalmış kitaplardan pasajlar okuyordu. Bihter bunları babaannesine okuyor olsa da, ben de bir köşede sessizce dinlerdim okunanları. Bihter'in ve babaannesinin okumaktan en çok hoşlandıkları pasaj Ayşe'ye dair olandı. Bunun dışında, Bihter'in ilkokul birinci sınıfta okuyup sevdiği "Mavi Pelerinli Kız" başlıklı bir masal vardı ki Bihter bu masal kitabını da sık sık yanında bu odaya getirir, sesli okumaktan büyük keyif alırdı. Nitekim Bihter bu masalı okuduğu -yahut yazdığı- günden beri kötü bir şey olduğunda gözlerini kapıyor, "Mavi Pelerinli Kız... Mavi Pelerinli Kız..." diye sayıklayarak masalın ezbere bildiği cümlelerini dua okur gibi içinden geçiriyordu.

Bunlar, Bihter'le aramızdaki sürtüşmenin belirgin şekilde açığa çıktığı yıllardı. Ben Bihter'in peşinden ayrılmayarak ona koşmayla ilgili hoşuna gitmeyecek şeyler söylemeye çabalıyordum, Bihter'se dinlemeyi reddediyor, benden kaçıyordu. Sonunda bir gece herkes uyurken beni "fazla dırdır ettiğim ve onu uykusunda bile rahat bırakmadığım" gerekçesiyle gizli bir odaya kilitledi. Bu daracık odanın bir havalandırma deliği gibi minicik penceresinden senelerce görebildiğim tek şey, Kız Kulesi'nin belden

yukarısı ile onun etrafında uçuşan martılar, bir parça gökyüzü, bazen de gelip geçen gemilerin direkleri oldu. Orada geçirdiğim uzun yıllar boyunca beni bu mahzene benzer küçük oda yerine niye çok daha havadar Kız Kulesi'ne kapatmamış olduğunu düşünüp durdum. Öyle sanıyorum ki Bihter de Kız Kulesi'ni gördükçe bana karşı tüm o tâvizsiz, sert görünüşünün altında önüne geçilmez bir suçluluk hissiyle kıvranıyordu. Yahut, kıvranmalı diye düşünüyorum. Beni umursamaz görünse de ben onun aslında benim gizli bir odaya kilitlenmiş varlığımı bir an olsun aklından çıkartamadığını, sık sık odamın etrafında gezinerek nasıl olduğumu anlamaya çalıştığını, ne yaptığımı odama yolladığı hizmetçilerine sürekli sorduğunu, her ânı onunla birlikte geçmiş ömrümde edindiğim sayısız tecrübeyle seziyordum. Bihter odama eski bir tepsi üstünde, kilitli kapımın altından sürdürdüğü yemeklere kendi "seçtiği çeşitlerden tabağında bıraktığı artanlar" (Bihter'in iflah olmaz bir "yemek seçme" ve "tabakta bırakma" huyu vardı!) süsü veriyordu; ama ben onun haddinden fazla yufka yürekli yaradılışı ve kendisi dışındaki canlıların isteklerine her zaman öncelik tanıma eğilimi gereğince, en sevdiği yemekleri dahi tadına bakmadan bana gönderdiğini biliyordum. Bihter'i çok iyi tanıyordum. Doğduğu günden beri yanından bir an olsun ayrılmamıştım. O da bunun farkındaydı ve benden saklayacağı hiçbir şey olamayacağı düşüncesini bir türlü kabullenemiyor, bu yüzden de varlığını küf kokulu hücrelerde örtbas etmeye çalışıyordu. Kişiliğinin müşfik ve kolay tesir altında kalan yanı ağır basmıyor olsaydı başvuracağı ilk pratik çözüm beni boğmak suretiyle tamamen ortadan kaldırmak olurdu zannediyorum. Ama o ne benden kurtu-

labiliyor ne bana dair mesuliyetini başından savabiliyor ne taleplerimle uzlaşabiliyor; fakat karmakarışık muhasebeler arasında bocalıyordu.

Bihter beni Kız Kulesi'nden başka kimseyi göremediğim o karanlık odaya hapsederek gücümü kendi kontrolü altında tutabileceğine inanmak istemişti. Fakat ben Bihter'e o kadar yakındım ki, orada kollarımla ayaklarım bileklerimden kelepçeli, ağzım sıkı bir bantla kapalı beklerken bile attığı her adımı, söylediği her sözü, aklından geçen her düşünceyi adımı bildiğim gibi bilmeye, Bihter'in, nefesi gibi, içinde yaşamaya, damarlarında dolaşmaya, hep devam ettim.

Bihter'in beni hapsetmesinden ne kadar sonraydı bilmiyorum; babaannesinin durumu ağırlaşmaya başladı. Bihter'i bile çoğu kez tanıyamıyor, etrafa boş gözlerle bakıyordu. Bihter babaannesine kitap okumaya, saatlerce yanında oturmaya devam etse de ilgisine karşılık alamadı. Babaannesini muayeneye gelen doktor sonunda tüm bu değişikliğin sebebini iki kelimeyle özetledi:

"Susuz kalmış!"

Bihter titredi. Bir seneyi aşkın zamandır babaannesinin odasına bir tepsi içinde ekmeğini, yemeğini, peçetesini, elini, ağzını sileceği ıslak beziyle birlikte suyuna da götüren kendisinden başkası değildi!

Babaannesinin yemek yemesine yardımcı olan da Bihter'di. Fakat hastalığıyla birlikte iştahı da iyice kapanan babaannesi bir tabak yemeği güçlükle bitirebiliyor, yemeğin ardından birkaç yudum su alır almaz başını çevirince Bihter artık daha fazla üstelemiyordu. Doktor susuz kaldığını söyledikten sonra odasına her gün sürahiyle su ta-

şımaya başladı. Artık her fırsatta su dolu bardağı ağzına dayıyor, babaannesinin su istemediğine dair itirazlarına direniyordu.

Ama Bihter'in tüm çabasına, babaannesine her gün bardak bardak su içirmesine rağmen babaannesi bir öğleden sonra zaten bir süredir ölü gibi yattığı yatağında gerçekten de öldü.

Bihter pencereden bir zamanlar babaannesiyle birlikte seyrettikleri Kız Kulesi'ni sessizce izlerken, arkasında ölü yatağının çarşaflarını değiştirenlerin "Zaten çok yaşlıydı," diye fısıldaştıklarını duydu.

"Doksan altı yaşına gelmişti."

"Hem kaç senedir de hastaydı."

Bihter kalktı, boş bir odaya gitti. Yarı bilinçsiz yürümeye, sonra hızlıca koşmaya başladı.

Muhammed'in Ayşe isminde, gencecik bir karısı varmış. Ayşe hem çok güzel hem çok zekiymiş. Muhammed onu çok severmiş.

Beni Mustalık seferine çıktıklarında, Muhammed güzel karısı Ayşe'yi de beraberinde götürmüş. Seferden dönerken bir gece Medine'ye yakın bir yerde konaklamışlar. Sabah hareket emri verildiğinde Ayşe boynunda taşıdığı, Yemen boncuklarından dizilmiş kolyeyi düşürdüğünü fark etmiş. Kolyeyi aramak üzere kafileden ayrılmış. Kolyeyi bulmuş bulmasına, ama döndüğünde kafilenin çoktan gittiğini görmüş! Ayşe vücutça öyle zayıfmış ki, içinde seyahat ettiği mahfeyi devesine yükleyenler Ayşe'nin yokluğunu fark etmeyerek yollarına devam etmişler. Yanlarında olmadığını anlayınca hemen dönüp geleceklerini ümit eden Ayşe orada

uyuyakalmış. Muhammed'in kafileye hareket emri vermeden önce "Ayşe burada mı?" diye bir kere bile dönüp bakmamasına içerlemek aklına dahi gelmemiş.

Ayşe'yi uyuduğu yerde, kafilenin arkasını toplamakla görevli Safvan bulmuş. Safvan onu devesine bindirerek kafileye yetiştirmiş.

Fakat, işte, ne olduysa onlar kafileye yetişmeden önce olmuş meğer. Ama Ayşe'nin bunlardan, hakkında konuşulanların hiçbirinden haberi yokmuş. Medine'ye vardıktan sonra Ayşe hastalanmış. Hastalığı bir ay aralıksız devam etmiş. Ayşe hastalığında, bir şeylerin yolunda gitmediğini seziyor, fakat bunun ne olduğunu bir türlü anlayamıyor, bulamıyormuş. Muhammed'in ona karşı tavrındaki değişiklik Ayşe'yi hem üzüyor hem işkillendiriyormuş. Çünkü Ayşe zaten psikolojik nedenlerden kaynaklanan hastalığı boyunca, kocasından daha önceki hastalıklarında görmeye alışık olduğu ilgi ve şefkati hiç görememiş. Muhammed bu bir ay süresince bir kez bile Ayşe'nin yanına gelip oturmamış. Yalnızca kapıdan selam veriyor, "Nasılsın?" yerine "Nasılsınız?" diye soruyor ve gidiyormuş. Ayşe kocasının soğuk tavrına anlam veremiyormuş.

Bir gece Ayşe ile Selma yan yana, sessizce yürüyorlarmış. Selma kendi eteğine basarak düşmüş. Ayşe eğilmiş, Selma'ya yardıma yeltenmiş. Selma birden içlenmiş. O sıralar Arabistan'da söylenmesi âdet olan "Düşmanım helak olsun!" duası yerine "Mistah helak olsun!" diye beddua etmiş. Halbuki Mistah, Selma'nın özbeöz oğluymuş. Ayşe çok şaşırmış. "Selma, sen ne kötü bir şey yaptın böyle," demiş; "Mistah hicret etmiş, Bedir'e katılmış bir sahabidir; ona nasıl beddua edersin?" O zaman Selma, gözleri dolarak, "Sen

ne temiz yürekli bir kadınsın!" diye inlemiş, "Ortalıkta dolaşan dedikoduları hiç mi duymadın?" Ayşe "Ne dedikodusu?" diye sormuş.

Meğer Medine bir aydır Ayşe'nin sefer dönüşü genç ve yakışıklı Safvan'la zina ettiği için kafileden geri kaldığı söylentileriyle çalkalanıyormuş. Medine'de herkesin dilinde dolaşanları Ayşe'den başka duymayan kalmamış. Mistah da bu çirkin iftirada Ayşe'nin aleyhinde konuşanlar arasındaymış. Halbuki Mistah Ayşe'nin baba tarafından akrabası oluyormuş. Üstelik de, çok fakir olan Mistah'a yıllardır maddi bağışta bulunan Ayşe'nin babasından başkası değilmiş.

Hakkında söylenenleri duyan Ayşe beyninden vurulmuşa dönmüş. Vücudunu ani bir ateş sarmış, tir tir titremeye başlamış. Hastalığının üstüne yeni bir hastalık eklenmiş, eli ayağı tutmaz olmuş.

Ayşe evine döndüğünde Muhammed'e "Anne babamın evine gitmek üzere bana izin veriniz!" demiş. Babasının evinde de sabaha kadar gözüne uyku girmemiş, gözyaşı bir an olsun dinmemiş. Ayşe bu şekilde iki gece bir gün boyunca hiç durmadan ağlamış. Öyle çok ağlamış ki artık ağlamaktan ciğerlerinin parçalanacağını sanmış.

Ayşe yine böyle ağlarken Muhammed içeri girmiş. Sefer dönüşünden beri ilk kez gelip Ayşe'nin yanına oturmuş. "Ayşe!" demiş, "Halkın senin hakkında neler söylediğini biliyorsun. Bunlar yanlışsa Allah seni zaten yakında temize çıkaracaktır. Yok eğer doğruysa da böyle bir günaha yaklaşmışsan, tövbe et. Çünkü Allah, tövbe edenleri, affeder."

Ayşe sesini çıkarmamış.

"Ayşe..." demiş Muhammed, gözlerinde yaşlarla; "Ayşe, ya böyle bir şey varsa?"

Yinelemiş: "Ayşe... Ya böyle bir şey varsa?"

Ayşe bu sözleri duyunca gözlerinin günlerdir akan yaşı birden kesilmiş. Kalbine bir güç gelmiş. Gözleri bir damla yaş bulamaz olmuş. Hemen babasına dönüp "Resulullah'ın sözlerine benim adıma cevap ver!" demiş. Babası başını önüne eğmiş: "Bir şey bilmiyorum ki bir cevap verebileyim..." Ayşe annesine dönmüş: "Resulullah'ın sözlerine benim adıma cevap ver!" demiş. Annesi de başını önüne eğmiş: "Bir şey bilmiyorum ki bir cevap verebileyim..."

Ayşe o an herkesin sessizliği karşısında öyle dehşete düşmüş ki, seneler sonra "Allah'a yemin ederim ki," demiş, "o günlerde Ebu Bekir ailesinin başına çöken felaket kimsenin başına gelmemişti."

Ayşe'nin gözyaşları tekrar boşalmaya başlamış ve Ayşe "Bana isnad edilen suçtan hiçbir zaman tövbe etmem!" diye haykırmış. "Siz halkın dedikodusunu işittiniz, nefsinizde büyütüp ona inandınız. Şimdi ben size 'Suçsuzum' desem, ki benim suçsuz olduğumu Allah biliyor, siz bana inanmazsınız. Kendimi suçlu göstersem, ki gerçeğin öyle olmadığını da Allah biliyor, o zaman bana inanırsınız. Bu vaziyette ben ne yapabilirim? Ben size söyleyecek şey bulamıyorum. Ben size ancak, Yusuf'un babasının söylediğini söylerim: 'Sizin bu durum ve davranışınıza karşı ancak Allah'ın yardımını dilerim.

Şikâyetimi, üzüntümü sadece Allah'a açarım.'"

Herkes susmuş. Muhammed daha oturduğu yerden kalkmamışken vahiy inmeye başlamış. Muhammed -vahiy indiğinde hep olduğu gibi- terden sırılsıklam olmuş. Ayşe'nin, ne zamandır öz kızlarıyla peygamberleri arasında kalan annesiyle babası da heyecanlanmış. Sakin olan tek kişi, Ayşe'ymiş.

Vahiy hali nihayet geçince Muhammed kalkıp oturmuş, ve gülerek "Ya Ayşe, müjdeler olsun!" demiş, "Allah senin suçsuzluğunu haber verdi." Ayşe gülümsememiş. Muhammed kalkmış; Ayşe'nin elini tutmak istemiş. Fakat Ayşe elini Muhammed'in kendisine uzanan elinden çekmiş. Bunu gören annesiyle babası, Ayşe'ye "Kızım, kalk," demişler; "Resulullah'a teşekkür et." Ama Ayşe "Hayır," diye yanıt vermiş; "Ben ne size ne ona ne de ashabına teşekkür ederim. Benim hamdım sadece Allah'adır. O'ndan başka dostum yoktur."

Bihter koşarken kendisini birden karşısında bulduğu vitrine öyle hızlı çarptı ki, babaannesinin kız kardeşi Ayşe'nin mavi fincanlarından biri yere düşerek tuzla buz oldu. Diğerinin ise yalnızca bir parçası kırılmıştı.

Bihter cama dönüşen porselen kırıklarına baktı. Cam kırıklarından "Mavi Pelerinli Kız... Çok uzaklarda, mavi bir ormanda, mavi pelerinli bir kız..." diye başlayan bir masal yankılanıyordu kulaklarında.

Revnâ Anlatıyor

Reha'yla ilişkimiz nasıl, ne zaman, nerede başladı, ilerledi, şimdi hiç bilmiyorum. Her şey, olacaklar sanki ikimiz tarafından da önceden biliniyormuş gibi, kendiliğinden gelişti. Tanışmamızı takip eden ilk aylar boyunca "şehir" temalı okul ödevim için fotoğraf konusu ararken Reha'nın da bana katıldığını, İstanbul'u sokak sokak gezdiğimizi hatırlıyorum. O bahar İstanbul'un artık kullanılmayan, yıkık dökük binalarını bolca sırtlamış mahallelerini, kenar sokaklarını, Balat civarındaki eski yokuşlarını, garlarını, tren istasyonlarını, Bankalar Caddesi'ni, İstiklâl Caddesi'ni, tarihî kalıntılarını, mezarlıklarını, Kız Kulesi'ni değişik açılardan gören ne kadar kıyısı varsa hepsini birlikte dolaştık. Reha'nın tüm buralardaki detayları giderek artan bir ilgiyle izlediğini, ben ödevimi tamamlayana kadar İstanbul'a yeniden hayran kaldığını çok net anımsıyorum.

"Ben İstanbul'u şimdiye dek hiç görmemişim," diyordu; "Meğer ne kadar çok şey varmış burada! Ama bu gözle bakmayı hiç bilememişim. Biz, İstanbul içinde İstanbul'dan ayrı bir İstanbul'u geziyor gibiyiz. Herkesin ayak basıp geçtiği, hep bir yerlere yetişme telaşındaymış gibi koşuşturup

duran kalabalıkların farkına bile varmadığı bir ikinci İstanbul saklı sanki bu şehirde. Şehrin altında uyuyan, orada can çekişen, ama yine de ölmemek, ruhunu teslim etmemek için ısrarla direnen, hasta, güzel bir İstanbul bu. Şehrin derinlerinde bir yerde kalbinin hâlâ nasıl attığını duymuyoruz, bilmiyoruz. Buna rağmen küsmemiş bize. Her ne kadar biraz kırgın da olsa... Üzerinde yürüdükçe, canı yanıyormuş gibi bir his doğuyor içime. Ayaklarımızın altında inlediğini, acı çektiğini duyuyorum hep. O hâlâ canlı, yaşıyor; ama biz onu karışık, düzensiz, gürültülü bir şehrin içine gömmüşüz. Unutmuşuz."

Reha hiç de ender sayılmayacak bir sıklıkla, yeni bir şey keşfetmiş gibi heyecanlanıp kendisini böyle art arda dizilen cümlelerle konuşmaya kaptırdığında, söylediklerini değil, "sesini" dinlerken buluyordum kendimi. Reha'nın sesi hep, taşıdığı tüm coşkuya rağmen, o zamana dek kimsede rastlamadığım kadar tabii bir yumuşaklıkla çıkıyordu. Bir süre sonra gözlerimi kapıyor ve kendimi Reha'nın sesinden başka hiçbir şeye vermediğim bir alakayla tamamen doluyordum. Benim için düzenlenmiş bir mayın tarlası olduğuna inandığım hayat karşısında kendimi sürekli sıkmaya öyle alışmış olacağım ki, bu sesteki uysal, teslimiyetçi hal şimdi beni garip bir şekilde rahatlatıyor, nedense bana geçmişimdeki yaraları birer birer sarıp iyileştirdiği hissi veriyordu. Demek ruhen dinlenmeye, gevşemeye bu kadar ihtiyacım vardı.

Reha bana her buluştuğumuzda kır çiçekleri getiriyordu. Söylediğine göre bu, babasının, annesine hep kır çiçeği götürme alışkanlığını örnek alarak sürdürmek istediği bir gelenekti. Ben bu kır çiçeklerini gün boyu elimde sımsıkı

tutuyor ve onların bana bir aile geleneğinin parçası olabileceğimi hatırlatan varlığından büyük keyif alıyordum. Zannederim beni Reha'ya çeken en önemli nedenlerden biri de bu, evlenip çoluk çocuk sahibi olmak yoluyla artık bir "aile" edinebileceğim, dışarıdan hep imrenerek baktığım o "kalabalık"lara artık benim de karışabileceğim, kendimi nihayet bir yere ait hissedebileceğim düşüncesiydi.

Tek başımaydım. Hayat mücadelemi yalnız vermenin ağır geldiği zamanlar oluyordu. Cebimde yeterince para olmadığında, öğle aralarında uğradığım lokantada sadece çorba sipariş ederek çorbanın yanında getirdikleri ekmeklerle doymaya çalışıyordum bazen. Gözlerim masalarda gülüşerek sohbet eden çiftlere, anne babalarının yanında şen şakrak yemek yiyen çocuklara, sonra, akşamları ellerinde mütevazı poşetlerle evlerine dönen beylere takılıyor, ay başlarında bir köşeye oturduklarında yanlarında, maaşlarıyla giderlerinin nasıl denk düşeceğini birlikte hesap edecek bir yakını olan herkesi kıskanıyordum. Tüm bunlar beni Reha'ya daha çok yaklaştırıyordu. Onu hayatımı bu yalnızlıktan çekip çıkarabilecek yegâne sığınak olarak görüyordum.

Neyseki Seray vardı. Seray'ın varlığı bile bana destek olmaya yetiyordu. Zira Seray bana kıyasla çok daha çetin bir mücadelenin içinde dimdik, sapasağlamdı. Bir kere benim gibi ne devletten aldığı herhangi bir burs ne de yeterince para kazanabildiği düzenli bir işi vardı. Üstelik kendisinden başka üç küçük kardeş ile yararından çok zararı dokunan ayyaş bir amca da onun eline bakıyordu. Seray'ın bunca masrafın altından nasıl kalkabildiğini hâlâ kendime ne zaman sorsam, verecek makul bir yanıt bulamam. Bir radyoda DJ'lik dışında yaptığı doğru dürüst bir iş yoktu.

Hem bahçede o kadar özenle yetiştirip sattığı çiçeklerden de eline pek fazla para geçtiği söylenemezdi. Bazen bütün gün beklemesine rağmen bu çiçeklerden birini bile satamaz, dönüşte, yalnız yaşayan yaşlı bir kadının evine uğrayarak çiçeklerin hepsini ona getirdiğini söylerdi. Değişik şekillerde dizip sattığı irili ufaklı, rengârenk boncukların, kendi elleriyle yapıp boyadığı türlü süs eşyalarının ya da ikide bir girip çıkmayı âdet edindiği geçici işlerin de ona yeterince kazandırabildiğini sanmıyorum. Buna rağmen hayatından her zaman son derece memnun görünürdü. Halinden şikâyet ettiği veya artık yorulduğunu hissettirdiği bir günü bile hatırlamıyorum. Azimli olmakta onun kadar inatçı, dikbaşlı bir ikinci insana rastlamadım. Çocukluğunda yapılmış yanlış bir iğneden kaynaklanan kalça çıkığının bile ona hiçbir hususta engel teşkil etmesine izin vermemiş, bir başkasının, ömrünü çürütmesine neden olabilecek sakatlığı onun hayatında gayet etkisiz kalmıştı. Diğer yandan, okula hemen hiç gelmediği halde, devamsızlığına nazaran iyi notlar alıyor, hiç uğramadığı derslerden bile her seferinde bir yolunu bulup geçiyordu. Gerçi Seray maddi yönü olan birçok meselede bana insanüstü gelen bir güç sarf ediyordu; ama bunu yaparken öyle rahat, doğal ve mutluydu ki yaptığı işin gayet kolay olduğu düşüncesinin etrafındakilerde de ister istemez uyanması kaçınılmazdı. Örneğin, elleriyle yazdığı okul kitaplarının beni düşürdüğü hayretten sonra, dolu defterlerini silip tekrar kullandığına pek çok kez şahit oldum. Bunu yapmayı iki önemsiz işinin arasında lafa daldığı bir vakte sıkıştırıyor, bizimle konuşurken bir yandan da her zamanki enerji ve neşesiyle elindeki defteri silmesi o an hiçbirimize gayri tabii görünmüyordu.

Sanırım kardeşlerine aşılamak istediği de bu, yaşantılarının, eksiklikleri ve yamalarıyla birlikte hiçbir yanında gayri tabiilik bulunmadığı idi. Nitekim ağbisi Ayhan'da da tüm perişanlığına rağmen aynı, kendisinden etrafa yayılan güçlü özgüven vardı. Baş başa kaldığımız bir vakitte bana ortaokul ve lise boyunca hep aynı pantolonu giydiğini, pantolonunun eskidiğini ise ancak yedi senenin sonunda, nihayet onu çıkardığında fark ettiğini anlattığında çok etkilenmiştim. Halbuki ona bakıldığında göze çarpan ilk şey, üstü başındaki bu detaylar değil, aksine, Seray'daki gibi, kendinden çok emin hali oluyordu. Her ikisinin de kendilerine olan inançları, o derece, sarsılmazdı.

Reha benim çok ayrı düşüncelerde gezindiğimden habersiz, çoğu zaman, bir karşılık beklemeden konuşmaya devam ediyordu:

"Yani, şu Kız Kulesi mesela! Yüzyıllardır bu şehrin ne kadar çok hadisesine tanıklık etti kim bilir. Şimdi de kurulduğu köşeden bütün gün her hareketimizi izliyor, sesini hiç çıkarmadan. Değişiyoruz, değiştiriyoruz, muharebeler atlatıyoruz, devletler kuruyoruz, devirler başlatıyoruz, bitiriyoruz, eskitiyoruz, yıkıyoruz, imar ediyoruz, doğuyoruz, ölüyoruz, etrafında dönüp dolaşıyoruz, belki her gün defalarca önünden gelip geçiyoruz, karşısında neler neler yapmıyoruz; ama onun tüm bunlara sessizce şahit olan varlığını sürekli ihmal ediyor, yok sayıyoruz. Oysa o ne olursak olalım, ona nasıl davranırsak davranalım, bizi aynı sonsuz vefayla izlemeye, bizimle kalmaya hep devam ediyor..."

Eski bir çeşmenin önünde durduk. Su içmek için eğildim, ama çeşmenin fazlaca geniş yalağı öyle aşağıdaydı ki ellerimi akan suyu üzerime sıçratmadan musluğa uzata-

bilmeye bir türlü muvaffak olamadım. Reha beni nazikçe iterek yavaşça, avuçlarını musluğun altına doğru tuttu.

"Bir şehirde iki İstanbul birden olduğu gibi, aynı anda birlikte yaşayan iki hayat var sanki."

Reha su dolu avucunu dudaklarıma uzattı. İtiraz etmedim.

"Eski ile yeninin hayatı iç içe yaşıyor burada."

İşte, bir karara tereddütsüz varabilmek herhalde böyle bir şeydir, Reha. Şimdi yirmi beş yaşında görmüş geçirmiş, olgun bir kadın olarak dönüp o yıllara bakıyorum da, on dokuz yaşında genç bir kız evlilik kadar dehşetli bir değişikliğe ancak böyle "Evet" diyebilir diyorum kendi kendime. Bir insana sığınmak, bir insana tam bir güvenle sığınmak, uzun sürmüş bir gemi yolculuğunda çokça sallandıktan sonra nihayet karaya ayak basmak, her biri yabancı sayısız sokak arasında kaybolmuşken girdiğiniz daracık sokakta ansızın denizle karşılaşmak, boşlukta gözü kapalı sağlam bir göğse yaslanmak, beklenmedik bir el tarafından, düşecekken kaldırılmak, ağlayacakken avutulmak, çalkalanacakken durulmak; inanmak, emniyet, sadakat, herhalde ancak bir başkasının avucundan su içmektir.

Bilmem bu yüzden mi, ben seninle dolaşırken hep çocuklara rastladım, Reha. Ya da nedense sürekli gözüme çarpan çocukları hep, benim için oradalar sandım. Sen yanımdayken bütün çocuklar benim çocuklarımdı. Çıplak bacakları toza toprağa bulanmış, ağlayan bir çocuk gördüm. Eğildim.

"Neyin var?" diye sordum.

Cevaplamadı. Yüzündeki tozla karışmış göz yaşlarını silerken kendi gözyaşlarımı siliyormuşum gibi hissettim.

Bir kadın çocuk doğurmadan önce kadın değildir. O zamanlar buna yürekten inanıyordum. Etrafta o benim hiç doğurmadığım çocuklardan hep vardı, Reha. Onlara marketlerde, otobüslerde, çay bahçelerinde, senden önce de, seninle birlikteyken de, senden sonra da, hep rastladım. Çoğu kez aklımdan bunlardan birini elinden tutup götürmek geçti. Saçlarını tarayıp okşamak, kıyafetlerini ellerimle giydirmek, geceleri onları yataklarına ben yatırmak istedim. Bana bunlardan birini yapan hiç olmamıştı; en azından hatırlayabildiğim süre içerisinde. Ama ne zaman bu çocuklardan birine kucağımı sonuna dek açabileceğimi düşünsem, aklıma gelen ilk şey benim onu götürebileceğim bir evim bile olmadığıydı, Reha. Benim bu dünyada kendime ait bir yerim hiçbir zaman olmadı.

Sen benim ilk evimdin. Yaralı bir çocuğa açabilecek sağlam kollar vaat eden ilk umudumdun. Sen yanımdayken rastladığım her çocuğu kendi çocuğum sandım. Sen yanımdayken içimdeki öksüz çocuk kalabalık bir aile oldu sandım.

Çünkü, sen bilmezsin Reha, ve bilmemelisin de, sen hep böyle "kalabalık" kalmalısın, işte sana bahsetmekten de hep bu yüzden kaçındım ki, biz o garip binanın içinde her biri ayrı bir kaderin ıstırap boşluğundan hepsi bu aynı yalnızlığa yuvarlanmış yaralı çocuklardık, Reha. Aramızda gece başını yastığa koyduğunda uykuya huzurlu dalan, hayatını "güvende" hisseden yoktu. Kendisini "Seni iki saat sonra almaya geleceğiz!" diye bırakıp giden ailesini, üç gün üç gece gözünü kırpmadan, bahçe kapısının parmaklıklarına sımsıkı yapışarak bekleyen çocuklar gördüm ben. Benim, kaygılarından henüz bitmemiş inşaatlarda kurtul-

maya çalışan arkadaşlarım oldu, Reha. "Onlar"ın arasına girebilmek için her yolu deneyerek çırpınan, çırpınan, göze alınmış tüm şeylerden sonra pis kokulu bir batakhanede son bulan arkadaşlarım oldu. Çareyi koyu renk şişelerde, şırıngalarda, camları kırık bir umumi tuvalette bileklerini kesmekte bulmaya çalışan arkadaşlarım oldu. Ama sen bilmemelisin. Tüm bunlardan hep, hep uzak kalmalısın.

Hatırlıyor musun Reha, gezmekten yorulduğumuz sıcak bir öğleüstü biraz dinlenebilmek için dondurma yemeye bir otelin pastanesine girmiştik. İçeride askılı, kısa bir elbise giymiş, kendisinden hayli yaşlı bir adamla sarmaş dolaş oturan genç bir kız vardı. Benim rengim birden atmış, sen o her zamanki baş dönmelerimden biriyle fenalaştığımı sanmıştın. Kalkıp gitmek istedim, ama sen beni o halde dışarı çıkarmaya korktun. Genç kızla adam masadan kalkarak asansöre yürüdüler. Odalara. Oturduğum yerden ikisini de görebiliyordum. Kızla bir an göz göze geldik. Kız başını hemen çevirerek, koluna girdiği adamı telaşla çekelediği asansörün içinde kayboldu.

Ben o kızı tanıyordum, Reha. Ben o kızın aramıza geldiği ilk günü, gecelerce, ışıklar söndükten sonra yorganın altında nasıl ağladığını, kendisini istemeyen üvey babasının çok uzakta kalmış evine defalarca nasıl kaçıp her seferinde geri getirildiğini, bir gün oradan çıkıp iyi bir hayata başlayabilmek için öğlenleri aç kalmak pahasına harçlıklarını nasıl biriktirdiğini, biliyordum. Ben o kızla defalarca yan yana oturdum. Birlikte yemek yedim, matarasından su içtim, resim ödevine yardım ettim, yazdığı ilk şiiri okudum, ona bir gün o yetimhaneden birlikte çıkacağımıza ve bir "ev" edineceğimize söz verdim. Ama sen bunu bilmemeli-

sin. Sen benim geçmişimi her zaman bunlardan çok uzak bir hayâl içinde hatırlamalısın.

Belki Cemre'yi de geçmişime bu kadar çok benzediği için böyle sevdim. İçimdeki yaralı çocuğu avutabilmek için ona böyle müşfik davrandım, bu kadar sabır gösterdim. Beni ona bağlayan içten sevgide de hep sen vardın, Reha. Bir kere, onunla günbegün ilgilenen, onu yalnız dünyasından çekip çıkarmak için büyük çaba harcayan o psikiyatristi sen bulup getirmiştin. Psikiyatrist Cemre'nin hayatına, aynı senin benim hayatıma girdiğin gibi girmemiş miydi? Hem, Cemre'nin iyileşmesi benim iyileşmem demekti aynı zamanda. Onun durumunu sen de yakından takip etmemiş, onu hastaneye taşıdığımızda işini gücünü bırakıp elinden gelen her türlü yardımda bulunmaya devam etmemiş miydin?

Ama burada sana söylemem gereken bir şey var, Reha. Belki bu itirafta çok daha önce bulunmam gerekirdi, ama geç de olsa söylemek istiyorum ki, çok uysal görünsem de aslında seni işinle hiçbir zaman paylaşamadım. Gerçi sen işinden, öğrenciliğinden, araştırmalarından güç bela artırabildiğin tüm vakti bana ayırıyordun; ama ben yine de senin o bitmek tükenmek bilmeyen derslerine, nöbetlerine, her birine ayrı bir ilgiyle yaklaştığın hastalarına, çok geceyi başlarında geçirdiğin kitaplarına, araştırmalarına, tüm bunlara adadığın sayısız günlere, hep, yenemediğim bir kıskançlık duydum. O an ben Yanık Köşk'te odamda veya çok başka bir yerde resim yapmakla, Cemre'yle ilgilenmekle, kendi derslerimle meşgul bile olsam senin aynı vakitte benden uzakta, benimle hiç alakası olmayan bir işe kendini zevkle veriyor olmanı bir türlü kabullenemedim. Sen yap-

tığın işe sonsuz bir sevgi ve özveriyle bağlıydın; benimse içimdeki çocuk o vakte dek öyle yalnız kalmıştı ki şimdi senin benim dışımdaki herhangi bir şeye gösterdiğin ilgi bana birlikteliğimize yönelik bir tehdit gibi görünüyordu.

Halbuki ikimizin de kendi içinde farklı şeylerle uğraştığımız ayrı birer hayatı daha olduğunu takdir edebilecek yaştaydım. Nitekim ben de, bir işim olmadığı halde Reha'nın meşguliyetleri yüzünden buluşamadığımız (ki, genellikle böyle olurdu) vakitlerin çoğunu Seray'la birlikte geçiriyordum. O günden sonra da, Seraylar'ın o ahşap kulübeden, her zaman çok gürültülü ve çok neşeli garip evlerini çok kere ziyaret ettim.

Mavi Ciltli Defter'in Gerçek Gazetesi Yayınları tarafından yayımlandığını müjdelemek için evlerine gittiğim bir gün, Seray'ı içeride tek başına oturmuş, ağlarken buldum. O güne kadar Seray'ı değil ağlarken, üzgün bile görmemiştim. Etrafı kolaçan ettiğimde dikkatimi çeken ilk şey burnuma çarpan kan kokusu oldu. Ürperdim.

"Eray hasta," dedi Seray.

"Verem mi?!" diye sordum telaşla. Kan kokusu hala burnumdaydı.

"Hayır," dedi, "boğmaca. Ayhan hastaneye götürdü gece. Boğmaca demişler."

Sonra elindeki buruşmuş kâğıdı açıp gösterdi:

"Şuna baksana. Şu geçen gün aldığım iş için, evlerine maniküre gideceğim kadınların listesini yapmıştım. 'Ayla Hanım: Pazartesi/14:00', 'Canan Hanım: Çarşamba/11:00' falan yazıyor. Kargacık burgacık bir yazıyla ilave edilmiş altına, 'Eray: Her gün/Her saat' diye."

Sarsıla sarsıla ağlamaya başladı. Gözlerimi etraftaki eş-

yaların üstünde birer birer gezdirdim, ama kan kokusuna neden olabilecek hiçbir ize rastlayamadım.

"Dün sabah ben uyurken odamın kapısına gelmiş, bir şeyler yapıyordu. Hem gürültü çıkarıyor, hem de renkli kalemle kapının camını çiziyor diye kızdım ona. Kovdum hatta. Ama bugün yakından bakınca gördüm ki, meğer bir sürü, küçük küçük, yamuk yumuk kalpler çizmiş oraya! İçlerine de 'Eray-Seray' yazmış o çirkin yazısıyla!"

Seray'ı çok dikkatli dinliyordum, ama anlattıklarında kan kokusunun kaynağını açıklayabilecek hiçbir fevkaladelik yoktu. Artarak barizleşen koku hiç yokmuş gibi davranması beni iyice işkillendirmişti. Benden önce burada kanlı neler yaşanmış olabileceğini düşünüyor, ama Seray'a kan kokusunun nereden geldiğini sormaya cesaret edemiyordum.

"Biliyor musun," dedim konuyu değiştirebilmek için, "*Mavi Pelerinli Kız* matbaadan geldi. Dağıtılıyor. Kitabın yazarına da Lerzan Diren diye bir isim uydurmuşlar."

Seray başını birden yüzüme kaldırdı ve kesik bir çığlıkla "Aman Allah'ım!" diye bağırdı, "Senin burnun kanıyor!"

Eray tam bu sırada koşarak içeri daldı.

"Beni saklayın! Sorarlarsa sakın burada olduğumu söylemeyin!"

"Nerelerdeydin sen bakayım?!" diye ayağa fırladı Seray; "Hem niye saklayacakmışız seni?! Hastayım diye inliyorsun sonra bir de. Madem hastasın, hastalığını bil de uslu uslu yatsana. Ne diye dışarılarda geziyorsun? Öldüm iki saattir meraktan!"

"Benim suçum yok ki!" diye konuştu Eray, hızlı hızlı, "Ben dışarı biraz hava almak için çıkmıştım sadece.

Emre'yi gördüm sonra. Ben bir köşede sakin sakin oturuyordum. Geldi, 'Ne yavaşsın, hep pinekliyorsun, beni dünyada yakalayamazsın sen!' dedi. Kızdım. 'Yakalarım!' dedim. Peşinden koştum. Ama hemen yoruldum işte. Yetişemeyince ilk bulduğum taşı kaptım yerden. Arkasından, hiç düşünmeden, fırlattım. Çok büyükmüş taş. Bir de kafasına geldi! Ben ne bileyim kafasının yarılacağını?! Ağlaya ağlaya evine gitti. İki dakika geçmeden o ablası Belalı Ayşe görünmez mi! Bütün çocuklar kaçıştılar bir anda. Bir ben kaldım orada. Çok yorulmuştum, kaçmaya halim yoktu. Nefesim kesilmişti. Mecburen bir taşın üzerine oturdum dinlenmek için. Belalı Ayşe gelip bir tek beni, bir de öyle oturur bulunca, hiç ilgilenmedi benle. Şöyle bir bakıp, 'Nerede çocuklar?' diye sordu sinirli sinirli. Omuz silktim. 'Bilmiyorum. Gittiler,' dedim. Başka bir şey sormadan çocukları aramaya gitti o da. Dinlenince hemen kalkıp eve koştum. Buraya gelirse sakın söylemeyin evde olduğumu!"

Eray'ın yüzü bembeyazdı. Çok yorulduğu belliydi. Boğmacanın insanı çabuk yoran etkisi zayıf vücudunda apaçık görülüyordu. Seray onu kendisini bu kadar yorduğu için her zamanki sertliğinden hiç de eksik kalmayan bir öfkeyle hem paylamaya hem de tozlanmış üstünü değiştirmesine yardım etmeye başladı. Az önce kardeşi için gözyaşı döken müşfik ablayla aynı kişi olduğuna inanmak çok zordu.

Bundan sonraki günler hepimiz için çok yoğun geçti. Masrafları Eray'ın ilaçlarıyla artan Seray bütün gün yol kenarlarından, sahipsiz arazilerden ağaç yaprağı, çiçek, çalı çırpı gibi ne kadar bitki bulursa hepsini toplayıp eve getiriyor, karanlık bir odada ters şekilde asarak kurutuyordu. Ben kurumuş olanları alıp birer birer değişik renklere

boyuyordum ve sonra bunlardan gece boyu birlikte oturup yaptığımız dekoratif amaçlı panoları Seray sabah, satması için, Ortaköy'de tezgâhı olan bir arkadaşına götürüyordu. Bu panolarla birlikte yapay çiçekler de yapıp satmaya başlamıştık. Yetiştirdiği taze çiçeklerden yeterince para kazanamayan Seray çiçek yaparken sık sık "Zaten bu memlekette her şeyin sahtesi para ediyor!" diye söyleniyor, çiçeklerin yapaylarından çok daha fazla kazanç elde ettiğini her fırsatta tekrarlıyordu. Bu arada Seray bana bulduğu doğal malzemelerden hazırladığı değişik bir bitkisel boyayı da hemen her gün veriyor, ben bu boyayı kurumuş bitkileri boyamakta olduğu gibi, yaptığım resimlerde de kullanıyordum.

Yaptığım resimler artık hayli birikmişti. Gündüzleri benim gibi birkaç amatör ressam daha bulup karma bir sergi açabilmek için bildiğim her yere başvuruyor, ancak bir türlü muvaffak olamıyordum. Cesaretim kırılmaya başlamıştı.

Sanırım o garip sesleri duymaya da ilk kez bu dönemde başladım. Bu, beni ara ara, belli nesnelerde uyanarak yoklayan nöbettekilerden bambaşka, benzerini daha önce hiç yaşamadığım bir şeydi. Geceleri geç saatlerde Yanık Köşk'ün o sırada hiç kimsenin olmadığını bildiğim bir köşesinden aniden gülüşmeler, tepinmeler, davul, zurna gibi çalgı seslerinin arasından her biri ayrı birçok ağızdan aynı anda veya arka arkaya çıkan, kelimelerini birer birer anlayamadığım neşeli ve hararetli konuşmalar duyuluyor, sonra yine aniden kesiliyordu. Gündüzleri tek başıma odamda ders çalışırken veya mutfakta yemek yerken merdivenlerde, olduğum yere doğru ağır ağır yaklaşan tok ayak sesleri işitiyordum. Ancak ayak sesleri bana çok yakınlaşmışken birden duruyor, ben umulmadık kadar yakınımda bir yer-

den devam etmesini uzun süre kalbim çarparak beklediğim halde çoğu kez yeniden başlamıyordu. Bazen de hiç beklemediğim bir zamanda, okulda koridorda yürürken, kantinde otururken, evde odama çıkarken bana dehşetli bir fısıltı halinde "Revnâ... Revnâ..." diye seslenen sesler duyuyor, ama etrafta bu sesin sahibi olabilecek kimseyi göremiyordum.

Belki o sıralar kendimi biraz fazla yormuştum. Belki de Ferit Bey'le Nevzat'ın her gece, evde hâlâ canlı dolaşıyorlarmış gibi kendilerinden geçerek anlattıkları geçmiş hayaletlerinden, veya Yanık Köşk'ün yalnız ve ürkütücü havasından farkında olmadan etkilenmiştim. Kesin bir sebep tayin edemiyordum; ama anlam veremediğim bu sesleri bir kez de Reha'ya anlatmayı denemek istedim. Yalnız Reha'nın metafizik konulara duyduğu alaka beni hep rahatsız etmişti. Anlattıklarımı ilginç bularak, okuduğu kitaplardaki anlaşılmaz hadiselerle mukayese etmesinden korkuyordum.

Fakat kendimi Reha'ya açılmaya hazırladığım gün çok daha korktuğum bir şey başıma geldi ve Reha ben daha konuşmaya başlamadan, ansızın "Seni ailemle tanıştırmak istiyorum," dedi; "Birlikte İzmir'e gidelim."

Dilim tutuldu. Ne diyeceğimi bilemedim. Bu, Reha'yla konuşmaktan hep kaçındığım bir konuydu. Mesele şu ki Reha'nın annesi psikoloji, babası psikiyatri profesörüydü. İkisi de alanlarında tanınmış insanlardı. Geldiğim yer söz konusu olunca kendimi onların karşısında çok aşağıda bir konumda hissediyordum. Bu nedenle Reha'ya onlara varlığım dışında bir bilgi vermemesini sıkı sıkı tembihlemiştim önceden.

"Biraz daha vakte ihtiyacım var," dedim yine; "Bir sergi açmalıyım önce. Hiç değilse bir tane kişisel sergim olsun. Çok az kimse tarafından bile olsa ismim duyulsun, amatör bile olsa ressam kabul edilebileyim; 'biri' olayım önce."

"Sen şimdi de 'biri'sin," diye karşılık verdi.

Sesimi çıkarmadan kalkıp yürüdüm. Bir süre pencereden dışarıyı, Kız Kulesi'ni seyrettim. Uzunca bir sessizlikten sonra Reha gaipten gelir gibi derin, ağır bir sesle konuşmaya başladı.

"Niye geçmişinden bu kadar çok korkuyorsun, Revnâ? Anlıyorum, üç yaşından sonra yetiştirme yurdunda büyüdün ve oraya ait anılarını artık hatırlamak istemiyorsun, o yılları anlatmıyorsun; tamam. Ama ya üç yaşından öncesi?"

"..."

"Bana Yanık Köşk'te yaşayan kimsesiz bir kızdan ilk bahsettiklerinde, geçmişinin peşine düşmüş, ailesinin izini süren, her yerde onlardan ipucu arayan bir kızla karşılaşacağımı sanmıştım. Oysa seni tahminimden bambaşka kaygılar içinde, sadece gelecekle, ve gelecekle de öyle alakadar buldum ki! Hem aileni hiç tanımadığını, haklarında, yaşayıp yaşamadıkları da dahil olmak üzere hiçbir şey bilmediğini söylüyor, hem de onlara ulaşabilmek için hiçbir şey yapmıyorsun. Sana ailenden kalan tek şey, şu kutu, kutunun içindekiler bile hiç ilgini çekmiyor senin. Âdeta, umursamıyorsun. Yahut, yanlış ifade ediyorum, fazla umursuyorsun. Sanki geçmişinde bir şey var, geçmiş zihnine kazınmış hastalıklı bir leke, ve sen 'gelecek'ine ne kadar çabuk ulaşabilirsen 'geçmiş'inden de o kadar çabuk kurtulabileceğini zannediyorsun. Geçmişinle değil yüzleş-

mek, onu kolayca silip atabilmek için 'gelecek'e sığınmakta bu kadar acele ediyorsun. Ama bu arada 'bugün'ü, 'şimdi'yi atladığını fark etmiyorsun. Geçmişinden, ailenden ne zaman söz açsak fenalaşıyorsun, konuyu değiştiriyorsun. Bir türlü konuşamıyoruz seninle bu meseleyi. Söylesene, hep geçmişe takıldıkları için bugünü, Cemre'yi ihmal etmekle suçlayıp durduğun Ferit ve Nevzat Beyler'den ne farkın var?"

"..."

"Lütfen artık, fenalaşmadan, bayılmadan, başka bir konuya sapmadan, söyle: Geçmişinde seni bu kadar korkutan, rahatsız eden şey nedir?"

Beynimde bir anda sayısız şimşek çakıp söndü.

Ama şimşekler hep karanlık köşeleri aydınlatır, değil mi?

Gizli Özne anlatıyor

Göz gözü görmez bir tipi içinde yol alıyorlardı. Önlerini tıkamak için var gücüyle çabalayan kardan başka, dondurucu bir soğukla da mücadele halindeydiler. Yolunu bilmedikleri iki ıssız dağın arasında kalmışlardı. Nihayet hava biraz açıldığında az ötelerinde, kendilerinden bile ağır ilerleyen bir otobüs gördüler. Kalın giysilere sarınmış bir polis memuru önlerini keserek arabalarını durdurdu. Otobüsün, halatlarla bağlandığı büyük bir araç tarafından çekilmekte olduğunu o zaman fark ettiler. Uçsuz bucaksız kardan başka hiçbir şey görünmeyen vadide otobüs, her biri hareketsiz oturan bir sürü insanla doluydu. Yanlarından tüyler ürperten bir sessizlik ve bir kağnı yavaşlığıyla geçen otobüste şoförle birlikte tüm yolcuların doldurulmuş bebekler kadar kaskatı kesilmiş olduğunu gördüler.

Bir otobüs dolusu insanın yüzleri, dudakları mosmor, bakışları anlamsız, açık gözleri hipnoz altındalarmış gibi sabit bir noktaya dikiliydi. Polis, bir ay önce kaybolmuş otobüsteki herkesi donmuş halde bulduklarını söyledi. Bihter o zaman, yanlarından bir geçit törenindeymiş gibi sırayla geçen yolcuların yüzüne tekrar, dehşetle baktı. Ve

hepsi donmuş onlarca ölü yüz arasında bir yüzün, ona güçlü dişlerinden sarkan buzlar ışıldayarak güldüğünü gördü.

Bihter kalbi çarparak uyandı. Korkudan bir süre hareket edemedi.

Bihter artık çocukluğundaki gibi sıklıkla ve hep aynı kâbusu görüyor değildi. Ama konuları birbirine aşağı yukarı benzer rüyalar yakasını hâlâ bir türlü bırakmıyor, Bihter uyandıktan sonra da bu rüyaların etkisinden uzun müddet sıyrılamıyordu.

Bihter'in, açık kitabının, defterinin etrafında sabahladıktan sonra okula bir cümle dahi okuyamadan gittiği sabahlar hiç de az sayılmazdı. Kitabını açtıktan sonra masanın çevresinde bazen dakikalarca, bazen saatlerce dönüp dolaşıyor, koşuyor, odanın içinde aşağı yukarı volta atıyor; güç bela oturabildiği masada birkaç cümle okuduktan sonra genellikle dayanamayarak tekrar kalkıyordu. Bihter'in içinde her an zıp zıp zıplayan, kıpır kıpır bir güç vardı ki bu gücü ehlileştirmek pek kolay değildi. Bu hain güç derste bedenen oturmaya mecbur kalan Bihter'in bu sefer de zihnine saldırıyor, bedenine yerleşmiş gelgiti düşüncelerinde uyandırabilmek için elinden geleni yapıyordu. Bihter "o"nu susturmakla uğraşmaktan dersi dinlemeye fırsat bulamıyordu.

Bihter içinde kendisine karşı çalışan bu gücün tüm engellerine rağmen, iradesini sonuna kadar zorlayarak, volta attığı her on dakikada tek paragraf okuyarak geçirdiği saatlerin çokluğundan yılmayarak, bazen bu cümleleri, paragrafları elinde kitapla dolaşırken okuyarak, odaklanabilmek için geliştirdiği, kendisine has yöntemlerle gece gündüz çalışarak, liseden mezun oldu ve Psikoloji bölümüne girdi.

Bihter içinde asalak gibi yaşayan "hareket"in ne ele avuca sığmaz olduğunu da ilk kez üniversitede tüm netliğiyle kavradı. Bihter sanki bir nevi enerjiye gebeydi; ama bu enerji doğmuyor, düşmüyor, ölmüyor, hastalanmıyor, sadece sürekli saldırıyordu. Bihter üniversitede banka kuyruklarında, hastanelerde bekleme salonlarında, okulda Öğrenci İşleri'nin, Kayıt İşleri'nin sırasında herkes gibi bekleyemediğini, amfilerde herkes gibi oturup sakince ders dinleyemediğini, kampüste gezinirken veya kantinde oturduğunda diğerleri gibi rahat duramadığını üniversitede fark etti. Dişlerini ancak gezinerek fırçalayabildiği ilk kez okul yurdunda gözüne çarptı. Bihter yıllar sonra psikoloji profesörü olduğunda, bu sorununun (gençliğinde henüz bilinmeyen adıyla) bir çeşit bastırılmış hiperaktivite olabileceğini düşünecekti. Nitekim Bihter sıra beklerken içinde çırpınan hareket ihtiyacını bastırabilmek ve kışkırtılan "at"ın şaha kalkmasını önleyebilmek için olduğu yerde hareket ediyor, mümkünse volta atıyor, otururken bacaklarını sallıyor; kütüphanede çalıştığı masadan ikide bir kalkıp kitap raflarının arasında geziniyordu. Ortaokul ve lisedekinin aksine, üniversitede hiç kimse "at"ın varlığından haberdar değildi. Bihter artık, kimi zaman komik görünmek pahasına bile olsa "o"nun varlığını herkesten gayet iyi saklıyordu. Fakat bu Bihter'in benimle ve herkesle olduğu gibi kendisiyle de arasının açılmasına, kendisinden, ayarsız bir bombadan korkar gibi korkmasına neden olmuştu. Bihter okulda hiç koşmuyor, ama kimseye de fazla yaklaşamıyordu. Ders dinlerken bile vücuduna mahiyetini kimsenin anlayamadığı bir iç baskının tedirginliği hâkimdi. Herkes gibi tek başına oturmuyordu Bihter sınıfta; ders

boyu, kimsenin görmediği ikinci, at Bihter'e de hâkim olmak zorundaydı birinci Bihter. Bir arkadaşı Bihter'e dersi bir öğrenciden ziyade dışarıdan gelmiş bir stajyer gibi izlediğini söylemişti. "Öyle." demişti Bihter, "Bazen kendimi hayata da stajyer gelmiş gibi hissediyorum". Asıl sebebini yalnız kendisinin bildiği bu çekingenliği kibir olarak algılayanların sayısı hiç de az değildi.

"O"nun Bihter'i üniversitede en çok zorladığı zamanlar, yurtta kaldığı geceler oldu. Bihter lisede okulda gün boyu biriktirdiği enerjiyi, akşam eve dönüp odasına kapandıktan sonra boşalttığında rahatlayabiliyordu; ama özellikle, on iki kişilik odalarda kaldığı dönemlerde "o"nunla başa çıkabilmek konusunda çaresizdi. Okul içinde zaten bütün gün frenlenmiş "o", akşam olup yurda girince artık iyice köpürmeye başlıyor, "o"nun kudurmuş saldırılarından bunalan Bihter ne yapacağını şaşırıyordu. Sonunda, yenik düşüp, gelip geçenlerin sayısına ters bir orantıyla hızlandığı uzun yurt koridorunu baştan başa arşınlıyor, hatta fazla dolduğu zamanlarda kendini kaybedip koştuğu da oluyordu. Böyle koşarken karşıdan gelen biri/leri/ne rastlaması halinde, çok tedirgin olduğundan durumunun hemen farkına vararak yavaşlıyor ve çabucak toparlanarak bir iş için belli bir yere yürüyormuş görünümü alıyordu gerçi; ama bu, koşmasından bile gülünç oluyordu, ki hareketlerindeki bu ani tutarsızlığın onu görenler tarafından yadırganmaması imkânsızdı. Hatta bir keresinde oldukça geç bir saatte koridorun göremediği bir köşesinde toplanmış, oturdukları yerde sigara içerek fısıldaşan bir grup kızın üzerine doğru süratle koşmuş, tam onlara hızla çarpacağı sırada kızların hepsinin birden başlarını şaşkınlıkla Bihter'e çevirmesi

üzerine ne yaptığının farkına vararak aniden durmuştu. Birkaç saniye boyunca kızlar Bihter'e, Bihter kızlara, ne diyeceklerini bilemeden bakakalmış, sonra kızlar birden dayanamayarak kahkahalara boğulunca, Bihter yapacak daha iyi bir şey bulamadığından, arkasını dönüp gitmişti.

Yurdun en sakin köşesini bulabilmek için her seferinde bütün katları birer birer dolaşıyor, diğer kısımlara nazaran daha tenha bir yer keşfettiğinde oradan saatlerce, hatta bazen sabaha kadar çıkmıyordu. Ama yurtta saat kaç olursa olsun, koridorlarda, odalarda, çalışma salonlarında, tuvaletlerde, ıssız bir köşe bulabilmek imkânsız gibiydi. Bihter karşısına her an birinin çıkabilmesi ihtimali yüzünden, koştuğunda bile, rahat olamadığı için yeterince deşarj olamıyor, yurtta geçirdiği her saat, her gün, içindeki gerginlik tırmanıyordu. Bihter sonunda, gerginlikten artık neredeyse titreyerek, kendisini, yurtta yalnız kalabileceği tek yer olan tuvaletlerden birine kapatıyor, taşmaya zaten çoktan hazır olan "o"na teslim olarak, tuvalet hücresinin dört metrekarelik imkânları dahilinde koşuşturmaya çalışıyor, hiçbir şey yapamazsa olduğu yerde dönüyor veya zıplıyordu.

Bihter'in gün içinde yaşadığı heyecanlar ne kadar yoğunsa, içindeki "o" istek de o kadar güçlü oluyordu. Ama bunun tersi, yani Bihter'in koştukça içine yeni heyecanların doğduğu da doğruydu. Bihter yürürken, koşarken, orada burada gezinirken aklına sürekli bölük pörçük cümleler, yarım kalmış ifadeler, birbirini tutmaz kelimeler geliyor, ama Bihter bir türlü bu başıbozuk cümleleri toparlayıp da düzenli bir metin haline getiremiyordu. Zira ne zaman boş bir kâğıdın başına geçse, içine doğan cümlelerin ve onları yazıya dökme isteğinin güzelliğinden, heyecanından başı

dönüyor ve bu heyecanla daha da heyecanlanarak koşması, her seferinde yazmasını engelliyordu. Bihter yazmayı öyle çok istiyordu ki bir türlü yazamıyordu. Yazmanın yoğun heyecanıyla yoğun tecrübesini aynı anda yaşayabilmek onun için çok zordu.

Bihter'in aykırı dünyasında yazmak ve yaşamak, birbirleriyle yer değiştirmiş iki ayrı mefhum gibiydi. Bihter, dışındaki hayatı normal bir insanın yaşadığı gibi değil, ama sanki edebiyatı yaşıyormuş gibi yaşıyor, buna karşı, içinde yaşayan edebiyatı bir türlü olduğu yerden dışarı çıkaramıyor ve hayata geçiremiyordu.

Bihter'in darmadağınık iç dünyasının aksine, dış dünyasındaki her şey fevkalade bir düzenle yerli yerindeydi. O kadar ki odasına girenler, dolaplarından birini açanlar onları ani bir flaş etkisiyle çarpan bu düzenin kesinliği karşısında bir an şaşalar, sonra kendilerini "Aman Allah'ım! Hiç böyle düzen görmemiştim!" derken bulurlardı. "Evet," diye cevaplardı Bihter onları, "Zihnim öyle dağınık ki eşyalarımı hep böyle düzenli tutmak zorunda kalıyorum."

Bihter ayrılma izni istemeye utandığı için yakınlarını ziyarete de mümkün olduğunca gitmiyor, gitmeye mecbur kaldığındaysa oturduğu süre boyunca nasıl kalkacağını düşünmekten bu ziyaret onun için bir işkenceden ibaret kalıyor, otobüse bindiği andan itibaren, ineceği durağı kaçırmaktan korktuğu için hep huzursuz yolculuk ediyor, tanımadığı kimselere soru sormaktan çekindiği için alışverişte sorun yaşıyor, bilmediği adresleri aramaya tek başına çıkmıyordu. Herkesin, üstesinden farkına bile varmadan gelmeye alıştığı ufak tefek meseleler Bihter'in büyüteç altında gördüğü hayatında önemli problemlere dönüşebi-

liyordu. Böyle zamanlarda, tüm insanlar, hayatını zorlaştırmak için çalışan düşmanlar gibiydi. İçindeki atın atağa kalkmak istediği zamanlarda olduğu gibi.

Bihter nihayet tek kişilik odaya geçebildiği bir dönem, her zamanki kâbuslarından birini gördü. Rüyasında yurttaki öğrenciler yurdun değişik yerlerinde ölü bulunuyor, herkes katilin yurttan biri olduğunu bilmesine rağmen kimse kimseyi zanlı gösteremiyordu. Bihter etrafındaki herkesten korkuyordu. Bu yüzden kimseye bedenen fazla yaklaşmamaya, arkasını dönmemeye, kimseyle yalnız kalmamaya dikkat ediyordu. Ama ne kadar uğraşırsa uğraşsın arkadaşlarından biriyle yalnız kalmaya mecbur olduğu ve arkadaşını ondan korktuğunu belli etmesi halinde kızdırabileceği için de bir türlü bırakıp gidemediği zamanlar vardı. Bihter'i en çok ürküten şey, yine, birini sinirlendirme olasılığı idi.

Yine böyle zamanlardan birinde en samimi arkadaşıyla baş başa yemek yemeye mecbur kalmıştı. Masanın arkadaşına en uzak ucunda oturuyor ve tedirginliğini kaçamak tebessümleriyle örtmeye çabalıyordu. Arkadaşıysa gayet dinç, sakin ve korkusuzdu. Bihter nihayet, doyduğunu söyleyerek kalkmaya yeltenince arkadaşı ona imalı bir gülümseyişle baktı ve ağzındaki lokmayı yine ağır ağır çiğnemeye devam ederek, "Ne o?" diye sordu, "Seni öldüreceğimden mi korkuyorsun yoksa?"

Ve masadaki yemek bıçağını bir eliyle yavaşça okşayarak, Bihter'e yine aynı anlaşılmaz bakışla gülümsedi.

Bihter arkadaşının parlayan gözlerinden bunun bir şaka olup olmadığını anlayamadı. Sorusunu ciddiye alması halinde onu sinirlendirebileceğini ve var olan o korkunç

ihtimali su yüzüne çıkaracağını düşünerek, o da gülümsemeye çalıştı. Kalkıp gitmek istiyor, ama her şeyi daha kötüye götürebileceği gerekçesiyle buna cesaret edemiyordu.

Arkadaşı o zaman, bir elinde bıçak, kahkahalarla gülmeye başladı. Bihter'se ne yapması, nasıl düşünmesi gerektiğini bilemeden, olduğu yerde kalakaldı.

Bihter gözlerini açtığında kalbi hâlâ küt küt çarpıyordu. Çok hızlı solumaktaydı. Gözlerini korkuyla gezdirdiği odada kendisinden başka kimse bulunmadığından emin olunca yataktan fırlayarak kapıyı kilitledi. Pencerenin açık olup olmadığını kontrol etti, perdeyi sonuna kadar kapattı, yatağının altına baktı; ve bu sırada arkasının herhangi bir tarafa açık olmasından dehşet duyduğu için, hemen yatağına oturup dizlerini göğsüne çekerek sırtını duvara yapıştırdı. Her şeyin çoktan bitmiş bir rüya olduğunu, asılsız nedenlere dayanan bir korkuyla hareket etmenin ne kadar saçma göründüğünü biliyordu; ama bu sefer korkusu mantığını felç edecek kadar şiddetliydi. Bihter bir süre tir tir titreyerek, arkasını yasladığı duvar da dahil olmak üzere etrafını sarmış her şeyden sebepsizce ürkerek, çok sık nefes alıp vererek, oturduğu yerde öylece kaldı. Ses çıkarmaya korkuyordu.

Aradan yirmi dakika kadar bir zaman geçip biraz yatışınca, hıçkırıklarla ağlamaya başladı. Ama korkusu hâlâ sürüyor, ağlıyorsa da oturduğu yerden kalkıp kilitli kapıyı açmaya cesaret edemiyordu. Bir yirmi dakika daha sonra, hem ağlamak açılmasına yardımcı olduğu, hem de bir türlü tamamen yenemediği korkusunun artık üzerine gitmesi gerektiğini düşündüğü için, etraftaki her şeyden korka korka kalkıp odadan çıktı ve ağlamaya devam ederek lava-

boya, yüzünü yıkamaya gitti. Kendisini varlığının onu çevreleyen her şey tarafından tehdit altında olduğu hissinden bir türlü alamıyordu.

Tam odasına dönüp kapısını kapatmıştı ki arkasından bir ses "Bihter!" diye seslendi. Bihter kapıyı telaşla kilitledi. Ses tekrar "Bihter!" diye bağırdı, "Ben Neslihan. Açsana kapıyı! Niye ağlıyorsun öyle?"

Bu, yan odada kalan arkadaşıydı. Bihter gündüz saatinde en yakın arkadaşının ona zarar vermesinden korktuğuna inanamıyordu; ama yaptığı şeyin mantıksızlığına hayret etse de ne sesini çıkarmaya ne de kapıyı açmaya cesareti vardı. Bihter gördüğü rüyanın etkisinden tamamen kurtulamadığı bir saat daha, odasında öyle, kuşkulu, tedirgin, hareketsiz, kalakaldı.

Bihter o sabahı takip eden birkaç günü, bir kâbusun uyandıktan sonra bile üzerindeki etkisini nasıl bu kadar güçlü sürdürebildiğini düşünerek geçirdi. Ve Bihter düşündü ki, şimdi de, çocukluğunda da, gündüzleri uyanıkken de, gördüğü aslında aynı kâbustu: Bihter hep, saçlarını okşarken birden tutup çekecek kurtadamlardan, ona tatlı tatlı gülümserken bakışları birden vahşi bir hal alacak sakin yüzlü kızgın canavarlardan, göğüslerine tam bir güvenle yaslanmışken, arkasını döndüğü anda ona zayıf noktasından saldıracak ikiyüzlü vampirlerden; onu beklenmedik bir anda, beklenmedik bir şekilde incitecek dostlardan korkmuştu. Zaten insana düşmanları değil, dostları ihanet ederdi, öyle değil mi? Belki Bihter bu yüzden ciddiyeti bu kadar çok seviyordu. İnsanlarla arasına koyduğu mesafe onu incinmekten koruyan zırhıydı.

Çünkü Bihter gittiği her yere ayrılmaz bir parçası ha-

line gelmiş "o"nu da taşımaya mecbur kalıyor, ne var ki "o"nu kimseye kabul ettiremeyeceğini biliyordu. "O"nun varlığından rahatsız olmayan yoktu. Akşamları çalışma salonunda çoğu kez aynı masada çalıştığı bir kız Bihter'in sürekli kıpırdanışlarından, yerinden ikide bir kalkıp dolaşmasından, bacaklarını sallamasından huzursuz oluyor, Bihter'i hemen her seferinde sakin durması için ikaz ediyordu. Bihter de hep olduğu gibi, mahcup bir özürle hemen eski haline dönüyor, ne var ki az sonra aynı hareketi yapmaya farkında olmadan tekrar başlıyordu. Ders çalışırken birden ayağa kalkıp, o an ne yaptığının farkına vararak yine birden olduğu yerde kalakaldığı bir gün, kız öfkeyle "Sen," diye çıkışmıştı, "sen neden kendine hâkim olamıyorsun?!"

Bihter'in böyle sorulara verecek bir cevabı, hiçbir zaman yoktu.

Bir keresinde de iki kişilik bir odayı paylaşmak durumunda kalmıştı. Diğer öğrenci odaya girip de kendi yatağını bozulmuş görünce sinirlenmiş, Bihter'e "Biri yatağıma oturmuş!" diye bağırmıştı; "Cevap ver, yatağıma mı oturdun sen benim?!"

Bihter hemen "Hayır, ben oturmadım. Ben hep burada kitap okuyordum," diye atılmıştı ki, az önce kalkıp koştuğu, bu arada odada yeterince yer olmadığı için kaşla göz arasında arkadaşının yatağının üzerinde de zıpladığı aklına gelmiş, daha doğrusu, bu gerçeği ancak o an fark edebilmişti. Arkadaşı Bihter'e inanmaz bir bakış fırlatmıştı. Bihter bu bakışın altında ezilmiş, ne söyleyeceğini bilememişti.

Bihter'i çözülmesi gereken bir problem olarak gören

annesi hâlâ onu hiçbir fayda sağlamadıkları psikiyatrist görüşmelerine zorluyordu. Bu görüşmelerden birinde Bihter psikiyatriste etkisi uyandıktan sonra bile devam eden kâbusundan bahsetmiş, psikiyatrist de Bihter'e akşamları yatmadan önce içmesini tavsiye ettiği bir ilaç yazmıştı. Kâbusu önlemeye yarayan bu ilacı aldığı ilk akşam, Bihter ömrünün onu en derinden etkileyen kâbusunu gördü. Soğuktu. Geceydi. Karanlıktı. Islak toprak ince, kırık dallarla örtülmüştü. Etrafta kimsecikler yoktu. Bihter üzerindeki yükten güçlükle silkinerek, ağır ağır, topraktan çıktı. Islak toprağa yapışmış sayısız çalı çırpı narin tenine batmıştı; ama canını yakmadı. Yukarı baktığında gecenin, kollarını dua eder gibi göğe uzatmış uzun ağaçların çırılçıplak dallarıyla parça parça bölünmüş olduğunu gördü. Siyah toprak ve çıplak ağaçlardan başka hiçbir şey, hiçbir ışık seçilmiyordu. Bihter kulaklarında uğuldayan rüzgâr ve beyaz elbisesinin inceliğine rağmen üşümeyişine şaşırdı. Evet, ölmüştü ve yeniden doğmuştu muhtemelen. Üzerinde kuru dallarla ağaçlardan başka hayat göremediği arazide yapacak bir şey bulamadığı için, göğe doğru yükseldi o da.

Toprağından çıktığı dünyanın nasıl bir dünya olduğunu da işte o zaman fark etti. Bu dünyada garip bir şekilde her şey bir şey gibi görünüyordu; ama aslında hiçbir şey göründüğü şey değildi. Görünen eşyaların içinde gerçekte başka eşyalar, görünen nedenlerin içinde gerçekte başka nedenler, görünen dünyanın içinde gerçekte başka bir dünya vardı. Bu çiftelik Bihter'i dehşete düşürdü. Ömrü boyunca hiç bu kadar hayret etmemiş olduğunu kavradı. Aklına ilk gelen şey, içinde yaşadıkları dünyanın gerçek yüzünü yanlarına döner dönmez arkadaşlarına da anlatma

fikri oldu; ama o an gördüğü şey öyle "başka" idi ki bunu sahte dünyanın ölü kelimelerine sığdırabilmenin imkânsız olduğunu çabucak, esefle de olsa, kabullendi.

Bihter alışılagelenin çok dışında olduğunu keşfettiği dünyanın içine heves ve heyecanla girerek, önünc gelen bütün kurumlara birer birer girip çıkmaya, bunların herkesin bildiğinden çok farklı işleyişlerine üstünkörü, ama hayret etmesine yetecek kadar göz atmaya, buraların uzun koridorlarında, dik merdivenlerinde, gizli odalarında, fakat aslında tüm bunlardan başka bir yerde, rahatça dolaşmaya başladı. Ama bu serbestlik aynı yerde çalışmakta olan birilerinin gözüne çarptı ve onları rahatsız etti. Birbirlerine dünyanın kelimelerine hiç benzemeyen ve o kelimelerle ifadenin mümkün olamayacağı bir dille, Bihter'in oraya ait olmadığını ve hemen gönderilmesi gerektiğini söylediler. Bihter onu bir şekilde yakalayıp atacaklarını anlayınca, nereye kaçacağını bilemedi. Gerçek Dünya'da kendisine yer yoktu; o vakte dek gerçek olduğunu sandığı sahte dünyasına ise nasıl dönebileceğini bilmiyordu. Gerçek Dünya'nın imkânları içinde özgürce hareket edebildiğinden rahat kaçabiliyordu, ama bu kaçışın bir sonu olmayacaktı. Bihter Sahte Dünya'ya dönüp, sahte bile olsa eskisi gibi yaşamayı tüm iradesiyle diledi. "Lütfen," diye yakardı, "Bu, Sahte Dünya'daki rüyalardan biri olsun ve oradaki gibi uyanıp yine eski yaşantıma başlayabileyim!" (Zira Gerçek Dünya'da rüyalar âlemi ile yaşam âlemi arasında böyle belirgin bir fark yoktu.) Bihter köşeye sıkışmıştı. Sonunda dileği gerçekleşti ve Bihter uyumadan önceki hayatına döndü.

Uykusundan korkuyla sıçradığında vakit gece yarısını biraz geçmişti. Önceki kâbusundan sonra yaşadığı titreme

nöbetiyle kalktı ve korkusunu yatıştırmak için yüzünü yıkamak üzere odasından çıktı. Koridorda birkaç arkadaşı toplanmış, sohbet ediyordu. Bihter uyanmış olmasına rağmen hâlâ öyle bir korkunun içindeydi ki onların mümkün olduğunca uzağından geçti.

"Hayrola Bihter," diye seslendi biri, "Niye bizi görmezden geliyorsun?"

Bihter ona yaklaşmalarından korkarak ileri uzattığı elleriyle kendisini korumaya çalıştı.

"Lütfen, sakın, sakın yaklaşmayın. Tuhaf bir rüya gördüm. Aslında korkacak hiçbir şey yoktu içinde, ama neden bilmiyorum, çok korkuyorum şu anda. Mesafe... Mesafe artmalı. Durun, daha uzak durun, çok ciddiyim. Çok saçma, biliyorum, ama herkesten fena halde korkuyorum şimdi. Sakın gelmeyin. Hareketsiz kalın. Geçecek biraz sonra, eminim. O zamana kadar yaklaşmayın. Sakın! Dehşet içindeyim!!!"

Hepsi birden hayretle Bihter'e bakıyordu.

"Ne yani?" diyerek Bihter'e doğru bir adım attı içlerinden biri; "Bizden mi korkuyorsun sen şimdi?"

İnanamıyor ve gülüyorlardı.

"Dur! Sakın! Sakın yaklaşma! Ciddiyim!" diye haykırdı Bihter; "Şu an size ne kadar saçma geldiğini tahmin edebiliyorum, ama çok, çok korkuyorum! Buna inanın yeter. Bana doğru bir adım daha atacak olma, sana bu çok saçma gelse de atacak olma. Hepiniz! Hepiniz olduğunuz yerde kalın! Hareket etmeyin! Yalvarıyorum!!!"

Bihter delicesine korkuyordu. Hali öyle perişandı ki, dışarıya nasıl görüneceğini bile bile, orada bulduğu boş bir cam şişeyi bir anda kaparak üzerlerine doğru salladı.

"Uyarıyorum, hareket etmeyin dedim! Şu an her şeyi yapabilirim kendimi korumak için! Bunu kal-dı-ra-mı-yorum!!!"

"Çok kötü görünüyorsun, sakin ol," diyerek Bihter'e doğru yavaşça bir adım daha attı önceki.

Bihter o zaman acı bir çığlık atarak odasına koştu ve kapıyı aceleyle kilitleyerek eline geçen her şeyi önüne yığmaya başladı.

"Gelmeyin! Korkuyorum diyorum, anlamıyor musunuz?! HER-KES-TEN KOR-KU-YO-RUM!!!" diye bağırarak ağlıyordu.

Arkadaşlarıysa kapıya vuruyorlar, "Bihter, lütfen, bizi meraklandırma. Seni bu halde bırakamayız. Kapıyı aç da biraz konuşalım." diyorlardı.

Bihter arkasında "insan" olan kapıdan ürkerek uzaklaştı. Sırtını açıkta bırakmamaya çalışarak pencereye kadar yürüdü. Bu sırada eline geçen bir makası da her ihtimale karşı kendisini savunabilmek için avucunda sıkı sıkı tutuyordu. Kapı diğer taraftan gelen bir tekme darbesiyle sarsıldı. Bihter makasın sivri ucunu kapıya doğru tutarak:

"Gelmeyin!" diye bağırdı.

Onu dışarıda kimsenin beklemediğinden emin olabilmek için pencereden etrafı iyice gözden geçirdi.

Kapı ani bir gürültüyle tekrar sarsıldı.

"Gelmeyin, atarım yoksa kendimi aşağıya!"

Pencereyi açtı.

Kapı bu sefer daha şiddetle sarsıldı.

Bihter tırmandığı pencereden beş kat yüksekliğe baktı.

"Gelmeyin!"

Korkulu yüzler odaya daldılar.

Bihter kendisini hiç düşünmeden pencereden dışarı attı. Ve uçmaya başladı.

"Ve uçmaya başladı."?!

"Ama bu imkânsız; ben uçamam ki," diye geçirdi içinden. "Bildiğimiz dünyada olamaz bu. Demek ki... rüyadayım! Ama az önce kalkmıştım uykudan, ne aralık tekrar daldım da rüya görmeye başladım ki ben?"

Bihter kendisini uyanmaya zorladıysa da başarılı olamadı. Havada kalakalmıştı; Herkesin Dünyası'na giden yolun nereden geçtiğini bilmiyordu. Başka hiçbir dünyaya geçit vermeyen gökyüzünde bir süre hedefsiz uçtuktan sonra canı sıkıldı ve "Nasıl olsa rüyadayım," diye düşündü; "Kimse bana bir şey yapamaz. Odama gideyim de uyanmayı orada rahat rahat bekleyeyim bari. Hiç değilse kendi mekânım."

Ama Bihter odasına geri döndüğünde içerisinin kalabalık olmasına rağmen kimsenin onu göremediğini fark etti. "Neyse," dedi, "Beni görmeseler de olur. Alınmaya gerek yok. Rüya işte..."

O sırada uyandı. Kendisini nihayet yatağında aynen gece yattığı gibi bulduğu için derin bir nefes aldı. Her şey yerli yerindeydi. Yalnız, bir tuhaflık vardı...

Evet, bir tuhaflık vardı. Bihter gözlerini ne kadar ovuşturursa ovuştursun etrafını net seçemiyordu. Renkler silik ve çizgiler karışıktı. Odasındaki eşyalara birer birer dokundu; ama onları neden iyi göremediğini anlayamadı. Kendi kendine sürekli "Bir sorun var," diye söyleniyor, ama bu sorunun ne olabileceği hususunda hiçbir makul fikir öne süremiyordu.

Bihter dışarıyı nasıl göreceğini anlayabilmek için odasının kapısını açtı. Ve o an donakaldı.

Kapısının önü tuğlalardan örülmüş bir duvarla boydan boya kapanmıştı!!!

Hemen pencereye koştu. Ama pencerede de tuğlalardan başka hiçbir şey görünmüyordu!

"Aman Allah'ım!" dedi Bihter. "Bu gerçek olamaz. Demek tekrar uyuyakaldım. Ama ne vakit, nerede?!"

Uyanabilmek için kendisini çimdikledi, dolapları yumrukladı, başını duvarlara vurdu; ama hiçbiri fayda etmedi.

Sonunda pes etti. "Kendi haline bırakayım. Hem belki rüyamda da uyursam gerçekten uyanabilirim," diye düşündü.

Ama o sırada kendisini sonsuz bir karanlık içinde buldu.

Bu karanlığa ne zaman düşmüş olduğunu çok düşünse de bir türlü hatırlayamadı. Elleriyle etrafı yoklayarak nerede olduğunu anlamaya çalıştı bir süre. Aradan saatler geçiyor, parmakları değişik yüzeylerde geziniyor, ama Bihter ne uyku ne uyanıklık haline dair hiçbir iz, hiçbir dayanak bulamıyordu.

"Bihter, neyin var?!" diye haykırdı bir ses sonunda. "Ne bu halin? Niye yerlerde sürünüyorsun?!"

Bihter arkadaşının sesini tanıdı.

"Meral!" dedi sevinçle. "Rüyada mıyız biz? Ne olur doğruyu söyle! Saatlerdir uğraşıyorum, ama hiçbir şey göremiyorum!"

"Ne diyorsun Bihter, ne rüyası? Neler saçmalıyorsun?"

"Gerçek mi yani şimdi bu?"

"Tabii ki gerçek. Şüphen mi var?"

"Neredeyiz?"

Bihter arkadaşının sesini yitirdi. Onun yerine babaannesinin "Bihter" diyen sesini duydu.

"Rüyada mıyız babaanne?"

"Hayır, Bihter."

Ama babaannesi hayatta değildi ki!

Bihter aniden dipsiz bir boşluğun içine yuvarlandı. Bu öyle hızlı bir düşüştü ki kendini kaybetti.

Gözlerini araladığında evindeydi. Kalkacak hali olmadığını fark etti. Uyuduğunda (en son uyuyuşunun hangisi olduğunu da hiç bilemiyordu gerçi!) yurtta olduğunu hatırladı. İçinden "Beni eve kim, ne zaman getirdi acaba?" diye geçirdi, ama öyle halsizdi ki tekrar uykuya daldı.

Bihter bundan sonra günler süren bir yarı baygınlık hali içinde yattı. Bilinci sık sık yerine geliyor (veya Bihter öyle olduğunu sanıyor), ama gözlerini her açtığında kendini başka bir yerde, başka bir şekilde buluyordu. Bihter'in zihni bu durumu açıklamaya çalışan yüzlerce ihtimal sıralıyordu. Fakat güvenebilecek tek bir gerçek vardı ki o da artık Bihter'in gerçeğe dair hiçbir güvenilir hissinin kalmadığıydı.

Aradan nasıl ve ne kadar geçtiği meçhul bir süre sonra Bihter yine gözlerini açtığında artık kendisini biraz toparlayarak bu gidişe bir yolunu bulup el koyması gerektiğini düşündü. Gerçekte nerede, ne durumda olduğuna dair hiçbir fikri yoktu. Bazen birilerini görüp duysa da onları hemen kaybediyor, gözlerini açıp "Ah! Uyandım işte! Demek en son anneannemlerde uyuyakalmışım!" dediğinde bulunduğu yer birden değişip bambaşka bir mekâna dönüşüyor, elini neye atsa yok oluyor, etrafındaki hiçbir şey, ama hiçbir şey sürekliliğini koruyamıyor; Bihter bunlardan hangisinin gerçek, hangisinin hayâl (veya rüya!) olduğunu anlayamıyordu.

Kendisini kim bilir kaçıncı kez tekrar yurt odasında bulduğunda yardım istemek için bağırdı, ama sesine karşılık veren kimse olmadı. Bihter son bir umutla telefona sarıldı. Eşyaları ancak siluet halinde seçebiliyordu, ama evlerinin numarasını elinden geldiğince doğru çevirmeye çalıştı. Annesinin "Alo" diyen sesini duyduğunda sevincinden neredeyse zıplayacaktı.

"Anne! Dinle beni! Sesini her an kaybedebilirim! Durum çok acil! Hemen, hemen bir arabaya atlayıp yurda gelin ve beni buradan alın! Ben gelebilecek durumda değilim. Nerede olduğumu bile bilmiyorum! Çok önemli, acele edin!

"Bihter, ne diyorsun kızım sen? Anlamıyorum," dedi annesi.

Bihter cevap verecekti ki, telefonun elinde birden kaybolduğunu gördü. Renkler silinip uçtu. Gözleri yeniden belirsiz gölgelerle kaplandı. Bihter el yordamıyla etrafı yoklayarak nerede olduğunu bulmaya çalıştı. O zaman az önce sandığı gibi sandalyede değil, yerde olduğunun farkına vardı. "Uyurken düşmüş ve fark etmemiş olmalıyım," diye düşündü. Yerde olduğuna göre telefondan da uzaktaydı ve hiç telefon açmamıştı. Elleriyle masayı bularak üzerindeki telefonu aramaya başladı. Telefon yoktu! "Belki telefonu da ne yaptığımın farkında olmadan düşürdüm ve o an kendimi bambaşka bir yerde, bambaşka bir şey yapıyor sandığım için bundan haberim bile olmadı." dedi.

Bihter o sırada uyanarak kendisini yatağında buldu. "Demek deminki de rüyaymış!" diye geçirdi aklından. Tekrar uyuyakalmadan birilerine ulaşabilmek için hemen telefona koştu.

"Anne!" diye bağırdı cevap beklemeden. "Hemen gelip alın beni! Hemen!"

Ama o sırada eliyle sıkı sıkı tuttuğu telefon tekrar kayboldu. Bihter kendisini çıldırmanın eşiğinde hissetti. Dokunduğu hiçbir şeyi hissedemiyordu! Gerçeği dokunarak bile bilemeyecekti demek. "Belki de günler önce bir çukura düştüm ve hâlâ orada baygın yatıyorum," diye düşündü; "Kimse beni bulamadı ve bilincim yerinde olmadığı için ben de kimseye haber ulaştıramadım. Belki şu an açlıktan, susuzluktan ölmek üzereyim. Belki de hayâl dünyasında kaybolduğumu anladılar ve beni tımarhaneye kapattılar. Şu an ilaçlarla uyutulduğum için bu kadar çok hayâl görüyorum. Belki bir kaza geçirdim; şimdi komada, hastanedeyim. Belki de öldüm; ama beni hâlâ kabre koymadıkları için bu kadar çok işkence çekiyorum!"

Bihter neler olduğunu anlayamıyordu; hayatının birden nasıl bu kadar değişmiş olabildiğine bir anlam veremiyordu. "Şizofreni böyle bir şey demek ki!" diye düşündü. Senelerdir kitaplardan okuduğu şizofreniyi şimdi yaşıyordu. İnsan bir kere şizofren oldu mu artık iflah olmazdı; hayatının tekrar eskisi gibi olabileceğine hiçbir umudu kalmamıştı.

Telefon çaldı, ve Bihter ahize olarak gördüğü, ama ahize olup olmadığını artık hiç bilmediği şeyi kaldırdı. Telefona "Gerçekle tüm ilişkimi kaybettim! Kaybettim!!!" diye haykırdı, katıla katıla ağlayarak. "Neyin gerçek, neyin hayâl olduğunu ayırt edemiyorum artık!!! Şu an gerçekten telefonda konuşup konuşmadığımı bile bilmiyorum! Kayboldum!!! Bilmediğim bir dünyada kayboldum! Normal hayatıma bir daha hiç geri dönemeyeceğim artık!!! Tahsilim, umutlarım, geleceğim, evim, ailem; hepsi bir anda yok oldu!!! Yok oldu!!!"

Bihter öyle çok ağlıyordu ki bir ara tüm varlığının bir ağlamaya dönüşmüş olabileceğini, kendisiyle ağlaması arasında o an zaten hiçbir fark kalmadığını düşündü.

"Kimse duymuyor mu beni?!!" diye haykırdı olanca gücüyle. "Kimse duymuyor mu?! Lütfen biri duyuyorsa gelip yardım etsin ve çekip çıkarsın beni buradan!! Ne halde olduğumu bile bilmiyorum!!!"

Bihter saatlerce, günlerce böyle ağladı, tek başına bağırdı, haykırdı. Ama sonra Bihter gözlerini açtı ve birden öyle bir şeyle karşılaştı, öyle bir şeyle karşılaştı, öyle bir şeyle karşılaştı ki bu kez korkudan değil, ama sevinç ve şaşkınlıktan, kıpırdayamadı. Yeniden doğmuş gibiydi. Bunun olduğuna inanamıyordu. Ellerini yastığında, yatak çarşafında, duvarlarda gezdirdi. Eşyalara birer birer, okşar gibi, kalbi heyecandan duracak gibi, dokundu. Ve kesik bir çığlık attı: Evet, evet, topraktan çıktığından beri bütün gördükleri, ama bütün gördükleri, hepsi, hepsi rüyaydı! Aradan günler, haftalar geçmemişti. Bihter kâbus görmemek için ilaç alıp yattığı gecenin sabahına uyanmıştı.

Bihter her şeyini kaybetmiş ve bir anda her şeyine tekrar kavuşmuştu. Çabucak giyinerek dışarı çıktı. Dışarısı güneşli bir sabahla parlıyordu. Bihter temiz havayı derin bir nefesle içine çekti. Bihter o sabah gördüğü her şeye, saçlarına, kıyafetlerine, önünden geçtiği kalorifer peteklerine, panolara yapıştırılmış afişlere, elektrik direklerine, bir bir dokundu, mutluluktan uçar gibi hafif adımlarla yürüdü. Psikiyatriste o gece yaşadığı deneyimi aktardığında psikiyatrist "Evet, kâbus görmemen için verdiğim ilaç böyle kâbuslara neden olabiliyor," diyecekti. Bu, Bihter'in aldığı ilk ve son ilaç olacaktı. Nitekim Bihter'in kâbusları da za-

manla azalacak, bir yaştan sonra Bihter artık neredeyse hiç kâbus görmez olacaktı.

Bihter üniversiteyi tamamladığında hâlâ koşuyordu. Bihter yüksek lisansını tamamladığında hâlâ koşuyordu. Bihter doktoraya başladığında hâlâ koşuyordu. Selimiye'deki evlerinden minibüs durağına giderken, önceki gün dinlediği bir parçanın etkisi altındaydı bir gün. Kabına sığmayan "o" heyecanla yine fark edemeden hızlanmış olacak ki, dalgınlığından bir kadının "Önüne baksana! Kolumu kopardın!" diye bağıran sesiyle irkildi. Kanının damarlarında bir anda donduğunu sandı. "Affedersiniz," dedi en kibar sesiyle, "Özür dilerim." "Özür dilemekle iş bitmiyor!" diye, bu sefer daha beter bağırdı kadın. Bihter'e onunla böyle konuşan birine nasıl karşılık vereceği hiç öğretilmemişti. Söyleyecek söz bulamadığından yoluna devam etti. Ama güçlükle nefes alıyordu. Kalp atışları hızlanmıştı. Zihninde yüzlerce fikir birbirine girmiş, tartışıyorlardı. Bihter durağa kadar nasıl gittiğini bilemedi. Vardığındaysa zaten yolun çoğunu neredeyse koşarak kat etmiş olduğunu anladı.

İçinde öyle güçlü, öyle çelişkili duygular çarpışıyordu ki Bihter bir türlü olduğu yerde duramıyor, ileri geri sallanıyor, sık sık kendi etrafında dönüyor, geziniyor; bir yandan da ruhundan bir isyanı azar azar boşaltır gibi, anlaşılmaz kelimeler mırıldanıyordu. Bu sırada az önce çarptığı kadını, durağa ağır ağır yaklaşırken gördü. Bihter böylece, demin ancak belirsiz çizgilerle seçebildiği kadını rahatça inceleyebilmiş oldu. Bu, ancak otuzlu yaşlarında, esmer, kısa boylu, üzerinde basma entarisi ve ayağında plastik terlikleriyle, o yıllarda evleri gezen bohçacı kadınları andıran,

kaşları (belki de yalnızca o an için!) çatık, yüz hatları gerilmiş bir kadındı. Beş on yaşlarında sıska, kendisi gibi esmer bir erkek çocuğun elinden tutmuştu. Ağır, kendi halinde, etrafına dikkat etmeyen bir yürüyüşü vardı. Bihter gözlerini kadından bir türlü alamıyordu. Kadın yaklaşırken de, durağa gelip birkaç adım ötesinde durduğunda da, bakışları meçhul bir güç tarafından hipnotize olmuş gibi kadının üzerine çivilenmişti. Vücudu hareketsizdi; ama dudakları, nereden geldiğini bilmediği anlamsız cümlelerle, sürekli kıpırdıyordu: "Komo temaya deneike mi sene. Asinte merenka berin vitemedaen fenna leyüt mera henamin. Lestese dinetri et rey-na sadimecte ipzeha üttaibekeydel omenta yid. İglesa vente..."

"Lütfen Bihter," dedim, "Kes şunu."

"Çekil şuradan!" diye azarladı beni, "Karışma işime!"

"Yapma," dedim. "Biliyorum, başkalarının yolundan gidemiyorsun. Ama bu da onların anlayacağı yol değil ki!"

"Sus artık!" diye bağırdı. "Bilmiyorsun, hiçbir şey bilmiyorsun! İçimdekiler hakkında hiçbir fikrin yok senin! Hücrene dön!"

Sanırım o an dünyada Bihter'i yaptığından döndürebilecek bir güç mevcut değildi. Bihter kendisini en çok bu kadar zaptedebiliyordu. Az sonra olacakları anlamıştım sanki. Öyle utandım ki yüzümü elbisemin içine sakladım. Kız Kulesi tam karşımızdan bizi izliyordu. Bihter'se yabancı kadına dönmüş, kaskatı bir kararlılıkla kollarını göğsünde kavuşturmuş, çok ciddi bir iş yapıyormuş gibi, haham gibi, perde perde yükselen sesiyle hızlı hızlı konuşuyordu:

"Lisetra seratenya min dö kösta. Teriben zahte merikeryenen vit."

"Manyak mısın sen?" dedi kadın sonunda.

"Tiketri es," dedi Bihter. "Minyoni asensa ibherel lavet."

"Sana söylüyorum!" diye bağırdı kadın. "Duymadın mı?!"

Bihter tuhaf kelimeleri hiç istifini bozmadan sıralamaya devam etti. Ara ara kadının yanındaki çocuğa göz atmayı da ihmal etmiyordu. Çocuk fena halde sıkılmıştı. Bihter'i şaşkın bir merakla süzmek istemesine rağmen bakışları karşılaşınca utanarak hemen başını öne eğiyordu.

Zaten Bihter'i çocuklara lehimleyen garip bir bağ vardır. Bihter kendisini çocukların yanında her zaman daha özgür, daha kendisi hissetmiştir. "O"nu herkesten titizlikle sakladığı zamanlarda çocukların yanında hep, rahatça koşabilmiştir. Ama Bihter bu yüzden çocuklarla anılarını biraz da tatlı bir hüzünle hatırlar. Mesela teyzesinin küçük bir oğlu vardır ki Bihter bu çocuğu anaokuluna götürüp getirirken yolda birden koşmaya başladığı, çocuğa bu durumu nasıl açıklayacağını bilemediği günleri hiç unutamaz. Yolda elinden tutarak yürüdüğü bir çocuk Bihter koşunca mecburen onunla koşmakta, Bihter durunca yine onunla birlikte durmaktadır ki bu durum Bihter kendisine gelince ona çok dokunaklı gelmiştir hep. Teyzesinin oğlu Bihter onunla yürürken böyle aniden koşup durduktan sonra, biraz çekingen, masum bir sesle "Bihter abla..." diye sormuştu bir kez, "Sen neden böyle durup dururken koşuyorsun?"

Bihter bir an duraksamış, "Ne yaptığımı fark edemiyorum ki," demişti.

Çocuk uzunca bir süre hiç sesini çıkarmadan yürümüştü. Neden sonra, birden yine aynı masum sesle "Bihter

abla..." diye sormuştu, "Yani... şimdi sen... koşarken... Durduğunu mu zannediyorsun?"

Keşke Bihter koşarken durduğunu zannetseydi. Bihter koşarken bedenini hiçbir şey zannetmiyordu, çünkü Bihter zaten bedeniyle bağı tamamen koptuğunda koşuyordu. Bedeninin ne yaptığını bedenine geri döndüğünde hatırlaması bundandı.

Bihter'in karşıdan karşıya geçerken elinde çocukla birden arabaların önüne fırladığı, ama korna sesleriyle irkilerek durduğu oluyordu. Böyle zamanlarda Bihter yanındaki çocuğun eline sıkı sıkı yapışıyor, gözleri dolarak "Elimi sakın, sakın bırakma, olur mu," diye yalvarıyordu; "Yine koşarsam, beni elimden tutup çek. Beni uyar, tamam mı?"

Yürümeyi yeni öğrenen çocuklar Bihter'in bir duvardan diğerine koşmasını çok eğlenceli bularak tekrar ediyorlardı. Bihter'i heyecandan ve mutluluktan parıldayan gözlerle izledikten sonra yetişkinlerin yanına gelip iki duvar arasında neşeyle koşup duran bir çocuk, görenleri çok şaşırtmıştı. "Ah! Yaramaz nasıl da bir oyun icat etmiş kendine! Nereden aklına geldi acaba böyle bir şey?" diye konuşmuşlardı. Herkes, bir o duvara bir diğerine koşarken bir yandan kahkahalar atan bu çocuğa bakıp gülüyordu; sus pus oturan, Bihter'in annesi ve babası olmuştu sadece. Oyunun kaynağını görür görmez anlayan bir tek bu ikisi vardı ve ikisi de utançtan kıpkırmızı kesilmişti. Oradan arabayla dönerlerken, çıt çıkmıyordu hâlâ.

"Yeter be!" diye bağırdı kadın.

"Bana bak, önce yolda yürümesini öğren; anladın mı?! Bak, bu yol, bu da insan, çıkarsın, ööyle dümdüz yürürsün, tamam mı? Öyle senin gibi başkalarına da çarpmazsın.

Çarptıktan sonra özür dilemek bir fayda etmiyor. Çarpmayacaksın ki özür de dilemeyeceksin."

Bihter bu sefer avazı çıktığı kadar bağırmaya başladı ve ben de ne söylediğini de ilk kez o zaman anlayabildim: "The Girl with the Blue Cloak was living so, so, so happily in the Blue Forest! The Girl with the Blue Cloak was singing and dancing and running and flying happily all day in the Blue Forest and we could not even touch, even touch her hair! We could never touch her!!!"

"Küfür mü ediyorsun sen bana!" diyerek Bihter'in üstüne yürüdü kadın; "Ne diyorsun sen?!"

Bihter olduğu yerde dikilmiş, olanca gücüyle bağırmaya devam ediyordu. Kadın Bihter'i saçlarından yakalamak üzereydi. Gerisine bakmaya cesaret edemeyeceğimi hissettim. Gözlerimi kopacak rezalete yummak üzereydim ki, birden O'nu gördüm. Yeryüzüne insan kılığında inmiş bir melek kadar hafifti sanki yürüyüşü. Koyu kestane rengi gür saçları hareketli dalgalarla omuzlarından aşağı dökülüyordu; ela ışıkların çarpıştığı cesur bakışlı gözleri çakmak çakmaktı. Dik duruşu, kendinden emin haliyle teklifsizce gelip ikisinin arasında durdu; ve kadını Bihter'e doğru kalkmış kolundan sakince tutarak, o güne dek duyduğum en tabii sesle "Otobüsünüz geldi," dedi; "Kaçırmayın."

Kadın bir an, şaşkın, bakakaldı. Sonra yüz çizgileri sinirli hareketlerle oynadı, ağzı muhtemelen "Sana ne?"ye benzer bir sözle karşı çıkmak üzere açıldı ki, O, tekrar, çok doğal, sakin, ama kati bir sesle, konuştu: "Otobüsünüze binin."

Ela gözlerindeki sarsılmaz ifade tüm sadeliğine rağmen öyle buyurgan, herhangi biriyle herhangi bir konuyu

konuşuyormuş gibi dümdüz çıkmış sesi öyle kararlı, genç kadının her hali kendisine has bir tabiiliğin içinde öyle sağlam, öyle karşı konulmazdı ki, beriki bu sanki salt irade ve kuvvetten müteşekkil mahlukun karşısında artık yapacak başka şey bulamadı; bir şey söylemeden, otobüse yürüdü.

Bihter ela gözlü kadına teşekkür etmesi, hiç değilse bir şey söylemesi gerektiğini düşündü. Ama genç kadının olup bitenden öyle bîhaber bir duruşu vardı ki sessiz kalmayı daha uygun buldu. Nitekim genç kadın da, fazla derin nefes almakta olan Bihter'e, sırf kendinden ibaret olacak kadar olağan bir tavırla çantasından çıkardığı şişeden birkaç damla kolonya ikram etti, ve sonra yine hiçbir şey söylemeden, uzaklaştı.

Bihter ela gözlü kadını bir yerden tanıdığını, bir yerden tanıdığını düşünüp duruyordu ki hatırladı: Alt katlarına yeni taşınan kadındı bu. Alt katlarına kimin taşındığı, Bihter için her zaman endişe konusuydu; çünkü Bihter'in koşma seslerine en yakından tanıklık edenler her zaman alt kattakilerdi. Babası, alt katlarına taşınan kiracıların bir yılı tamamlamadan taşınmasının Bihter'in koşmasına bağlı olduğunu söylediğinde Bihter'in ona hâlâ inandığı yıllardı. "Senin bir apartmanda yaşaman mümkün değil. Nereye taşınırsan taşın alt kattakiler, yan dairedekiler, hatta üst kattakiler senden rahatsız olacak," diyorlardı ona. Sadece dünya değil, apartmanlar da Bihter'in barınmasına müsaade eden yerler değildi. Evde, sokakta, okulda yaşam koşulları Bihter'in koşmasına göre düzenlenmemişti. Bihter alt kattaki meçhul kimseleri rahatsız etmekten korktuğundan rahat koşamıyor ve bu nedenle tam anlamıyla rahatlayamıyordu. Babası sofrada Bihter'in gözlerine bakarak "Alt

kata yeni biri taşınmış..." diyordu ve Bihter iliklerine kadar titriyordu. Biraz daha süre geçiyor, babası Bihter'e "Alt kata yeni taşınan adam bugün sahilde otururken yanıma yaklaştı. 'Sizin evde... Sizin evde... Böyle, birdenbire başlayan ve birdenbire duran tuhaf sesler var. Evet evet, aynı söylediğim gibi: Birdenbire başlıyor ve birdenbire duruyorlar. Siz evde at mı yetiştiriyorsunuz?' diye sordu," diyordu. Bihter iliklerine kadar titriyordu. Bunların babasının onu korkutmak ve bu sayede koşmasını durdurmak için uydurduğu şeyler olduğunu çok sonra anlayacaktı. Bihter koşarken çok ses çıkarırsa evdekiler kızarak Bihter'e sesleniyorlardı. Öyle ki sesi çıkaran başka biri olduğunda da sese doğru "Bihter!" diye bağırır olmuşlardı artık. Bihter'in odası iki katlı dairelerinin üst katındaydı, ama Bihter koşarken bazen öyle çok ses çıkıyordu ki bunları iki, üç kat aşağıdakilerin de muhakkak duyduğunu söylüyorlardı ona. Bihter ezilip büzülüyordu. Bihter koşarken onu kimse görmesin diye odasının perdelerini sıkı sıkı örtüyordu. Babası "Dışarıdan baktım. Perdeler böyle... böyle hareket ediyorlardı. Bir karaltı rüzgâr gibi gelip geçiyordu perdelerin önünden. İçeride tuhaf bir şeyler döndüğü hemen anlaşılıyordu. Sokakta herkes durmuş, orada ne oluyor acaba öyle diye senin pencerelerine bakıyordu," diyordu Bihter'e ve Bihter iliklerine kadar titriyor, odasında kapılar ve perdeler sımsıkı kapalı olduğunda bile rahat koşamıyordu. Dışarıdan görünmemek için odasının ışığını hiç yakmıyor, sadece masa lambasının cılız ışığını kullanıyordu. Aynı şey odasının kapısı için de geçerliydi. Bu kapının bir kısmı koyu renkli buzlu camdandı ki Bihter bu kısmı resimlerle kapatmış olsa da babası içeride ata benzer hızlı bir karaltının oradan ge-

çenlerin dikkatini hemen çektiğini, bu kapının, camlarının zangır zangır titremesinin şüphe uyandırdığını, Bihter'in odasında kapalı kapılar ardında yabani, acayip, dev bir hayvan yetiştirdiklerine dair tuhaf bir söylentinin giderek yayıldığını söylüyordu. Bihter iliklerine kadar titriyordu.

Bir başka sorun da halıların kaymasıydı. Bihter'in koştuğu yerler, halıların kaymasıyla kendilerini hemen ve yine hainceleveriyorlardı. Bihter o sırada nerede koştuğunu bilemediği için sonradan dönüp halıları eski yerlerine çekmek aklına bile gelmiyordu. Bihterler'in evindeki halılar hep değişik istikametlerde yamuk yumuk duruyorlardı. Ev ahalisinden biri ne zaman bir halıyı yerinden kaymış görse hemen Bihter'e dönüyor ve "Bihter!" diyordu kızarak. Bihter iliklerine kadar titriyordu. Bihter bir keresinde bir arkadaşını evlerine çağırmıştı. Oturdukları salona annesi girdiğinde "Evet, halı da kaymış..." demiş ve Bihter'e bakarak imalı imalı gülümsemişti. Bihter iliklerine kadar titremişti. Sonra Behzat salona uğramış ve çıkmadan önce Bihter'e dönerek "Halıyı görmedim sanma!" diye çıkışmıştı. Bihter iliklerine kadar titremişti. Sonra Bihter'in babası gelmiş, içeri girer girmez halıyı işaret ederek Bihter'e bakmış, işaret parmağını Bihter'e doğru sallayarak gülmüştü. Gülüyor olsa da öfkesi anlaşılıyordu. Bihter iliklerine kadar titremişti. Babası salondan çıkınca, arkadaşı şaşkınlıkla Bihter'e dönmüştü: "Sizin evde neden herkes aklını halıyla bozmuş böyle?"

Şimdi Bihter her koştuğunda alt kattaki ela gözlü kadını düşünüyordu. Aslında, belki Bihter'den gençti bu ela gözlü kadın; ama Bihter'den öyle başka bir olgunluğu vardı ki Bihter onu kendisinden çok yukarıda bir yere koymuştu

çoktan. Bihter ela gözlü kadını daha dikkatli izlemeye başladı. Boyu dizlerine gelen sade, sıradan bir elbiseyi üstünden hemen hiç çıkarmayan, başı, omuzları, bakışları hep dimdik yürüyen, vücuduna, hareketlerine her daim hâkim, adımları hiç şaşmaz izlenimi veren, uzunca, mağrur, ağırbaşlı, çekici bir kadındı bu. Bihter onu ara ara kumral, saçlarının çoğu dökülmüş, dikkat çekecek derecede zayıf, aşırı halde dalgın bir adamı kolundan tutmuş dolaştırırken görüyordu. Adamın görünürde hiçbir sakatlığı yoktu, ama haline bakılınca nedense hasta olduğu zannı veriyordu.

Bihter ömründe hiç yapmadığı bir şey yaptı. Dalgın adamın evden çıktığını gördüğü bir gün elinde bir demet çiçekle alt kata indi; ela gözlü kadının kapısını çaldı.

"İyi günler," dedi çekinerek; "Ben... üst kat komşunuzum."

Ela gözlü kadın gülümsedi. Aynı şey daha önce yüzlerce kez tekrarlanmış gibi gayr-i ihtiyari geri çekildi, Bihter'i içeri buyur etti. Bihter kendisi için ardına kadar açılmış kapıdan, kararsızca da olsa, içeri yürüdü.

Bihter yaptığının tuhaf bir şey olup olmadığını bilmiyordu. Ama ela gözlü kadının yüzünde merak, şaşkınlık göremedi. Çıkabilecek tuhaf bir kavgayı önlediği gün gibi, şimdi de üzerinde o her şeyi olağan karşılayan mutedil hal vardı ela gözlü kadının. Bihter'in karşısında oturduğu yerde ne bir şey sormaya ne de söylemeye gerek duyarak, içinde oturdukları sessizliği hiç yadırgamadan, sadece, ama sadece o an yaptığı şeyi yaparak, bekledi. Bihter ela gözlü kadının ona "Bir şey alır mısınız?" diye sormamasını ümit etti. Ela gözlü kadın Bihter'e "Bir şey alır mısınız?" diye sormadı ve sadece sessizce bekledi.

"Beni içeri böyle kolay kabul ettiğiniz için teşekkür ederim," dedi Bihter; "Ben de, bu yüzden geldim zaten galiba. Yani... Beni bu şekilde karşılayacağınızı tahmin ettiğim için... Hani, hiç şaşırmayan, sorgulamayan bir haliniz var ya, o yüzden... O günkü gibi..."

Bihter bir an duraksayarak gözlerini etrafta gezdirdi. Evde yok denecek kadar az eşya olduğu da ilk kez o zaman gözüne çarptı. Yalnız, ev bir sürü kâğıtlar, yok, kitaplar, evet kitaplar; ev karmakarışık duran eski kitap yığınlarıyla doluydu.

"O gün size teşekkür edememiştim," diye devam etti Bihter; "Bugün gelişimin bir nedeni geç de olsa teşekkür etmek. Siz... Öyle harikaydınız ki... Gücünüz... Bunu ortaya koyuş biçiminiz... Beni çok etkiledi... Ben, hiç... böyle olamadım. Yani... Kendimi böyle dosdoğru ifade edecek cesaretten yoksundum hep. O gün, sizin yaptığınızı yapması gereken, en azından, sizin gibi davranması gereken, bendim. Ta başından beri bir nebzecik olsun sizin gibi davranabilseydim bunlardan hiçbiri de olmayacaktı zaten ya... Neyse. Ama, sırf cesaretinizin kendisi değil burada anlatmak istediğim. İnsanların çoğunda bu cesaret, belki de fazlasıyla, var zaten. Ama onların cesareti bugüne dek hep rahatsız etti beni... Ezdi, hırpaladı. Sizinki... Yani, aslında, siz... Bambaşkaydınız... Ben... Bir türlü başkaları gibi olamadım. Önüme koydukları yoldan gitmesini hiç bilemedim. Beceremeyişim, isteyemeyişimden de. Belli sorulara belli cevapları veren insanlarla anlaşamadım bir türlü. Ama başka türlüsüne, yani kendi soruları, kendi cevapları, kendi sorunları olanlara da rastlayamadım. Her yerde aradım onları. Kimse farkına bile varmadı derdimin. Artık ümidi-

mi kaybetmiştim. Serseri kılıklı bir adam üzerlerine koştuğunda kaçmayan, uzun otobüs yolculuklarında çantalarına iyice sarılmadan da uykuya dalan, astım hastası olduklarını veya çocuklarının geçen bayram evlerine gelmediklerini tanımadıkları insanların fark etmesinden ölesiye korkmayan, saçlarını kendilerinden başka kimseyi düşünmeden tarayan, sabahları giymek için gerçekten kendi istedikleri kıyafeti seçen insanlar, belki de yalnızca romanlarda yaşıyor diye düşünmeye başlamıştım. O gün sizi görünce umutlarımın hepsi birden yeniden canlandı. Gelişimin diğer nedeni de bu işte. Buraya hem gelmek istememi hem de gelebilmemi sağlayan neden bu. Sizi... Tanımak istedim. Kim olduğunuzu bilmek istedim. Gücünüzün arkasında bir hikâye olmalıydı. Hikâyenizi öğrenmek istedim. Buraya bunun için, kapıyı 'Kim o?' diye sormadan açmayan, yabancıları bir sebep istemeksiniz içeri alamayan, iyice tanımadan hikâyeleri sorulamayan, aklınızdan geçenler önce belli kalıplara sarılmadan söylenilemeyen, şimdi size davrandığım gibi davranılamayan insanlardan artık bunaldığım için geldim. Başka makul mazeretim yok."

Bihter yanılmamış olmalı ki genç kadın onu herhangi bir tepki göstermeden dinlemeye devam etti. Bihter içinden geçeni saklamadı. "Öyle çok görüp geçirmiş bir haliniz var ki," dedi, "artık hiçbir şey sizi şaşırtamaz, kızdıramaz, üzemez gibi."

Genç kadın hafifçe gülümsemekle yetindi. Bihter'e her zamanki tabii tavrıyla -ve yine ona sormadan- bir fincan kahve ikram ettikten sonra arkasına sakince yaslanıp, ağzından dökülür gibi rahat çıkan cümlelerle konuşmaya başladı.

"Bu cesaret dediğiniz, belki de cesaret değildir. Kaybedecek hiçbir şeyim yok benim. O yüzden böyle korkusuzum. Ama korkusuzluk, cesaret midir?"

"Çocukluğumda, evet, o zaman galiba, cesur olduğumu sanırdım. Babam insanların kendilerini cesur zannetmelerini sağlayan şekillerle yetiştirdi beni. Daha küçücükken poligona götürür, atış talimi yaptırırdı bana. Yaşımı doldurur doldurmaz da ruhsat alıp bir silah koydu cebime zaten. Silah, binicilik, atıcılık; gerçekte var olmayan bir efsanenin özenti parçalarıymış gibi geliyor hepsi şimdi bana. Ama o zamanlar bunu anlayamayacak denli tecrübesizdim. Annem onu hatırlayamayacağım kadar küçük bir yaştayken ölmüş. Babam herhalde onun eksikliğini bu güç simgeleriyle doldurmak istedi hayatımda. Benimle ciddi mânâda ilgilenirdi. Ona inanırdım. Arkadaşlarım babamın bana düşkünlüğünü kıskanırlardı. Benim çocukluğumun, genç kızlığımın geçtiği dönemde çok az baba kızına sevgisini bu kadar açık ifade edebilmiştir. Herhalde çocukken bendeki güç olduğunu sandığım şey kaynağını gerçek bir güçten değil, babamın beni boğduğu o yoğun ilgiden gelen böbürlenmeden alıyordu. Ama bunun farkına çok geç, ancak seneler sonra, babam bir kadınla evlenip ben de gördüğüm ilgiyi yavaş yavaş yitirmeye başlayınca varabildim. Babam herhalde artık büyüdüğüme, ona eskisi kadar ihtiyaç duymayacağıma kanaat getirmiş olacak ki, yıllar süren bekâr hayatından sonra birden evleniverdi. Başlangıçta değişen çok bir şey olmamıştı. Babam bu evliliği rahat kabullenebilmem için benimle yine elinden geldiğince ilgilenmeye çalışıyordu. Evlendiği kadının da bana fena muamele ettiğini söyleyemem. Ama

her şey oğulları doğduktan sonra başladı. Babam doğumu olgunluk çağına tesadüf etmiş bu yeni çocuğu çok coşkun bir sevinçle karşıladı. Babamı bir zamanlar bana gösterdiği ilgiyi, sevgiyi şimdi bu çocuğa, üstelik de fazlasıyla yöneltmiş görmek beni çok zayıf bir noktamdan yaralamıştı. Herhalde o yaşa kadar babama çok bağlanmış, hatta yaslanmış olacağım. Hayatımda babamdan başka sevip güvendiğim kimse olmadığını ilk kez o zaman fark ettim. Halbuki küçük diye çok ilgi gösterdiği bu çocuğun, yanında öz be öz bir annesi de vardı.

Yirmi üçüncü yaş günümdü. Babamın beni uzun zamandır ne kadar ihmal ettiğinin farkına o gün varacağını, odama gelerek son yıllardaki ilgisizliğinden ötürü benden af dileyeceğini hayâl ediyordum. Zira babam daha önce doğum günlerime çok özel bir önem verir, o günlerde beni elinden geldiğince şımartabilmek için fırsat kollardı. Sabah uyandığımda her yeri balonlarla süslenmiş bulurdum."

"İstediğim şeyler muhakkak alınmış olurdu. Babam yanımdan bir an olsun ayrılmaz, ve o gün ben ne istiyorsam o yapılırdı. Babamın o gün eski doğum günlerimi hatırlayarak beni ne zamandır bir köşede unutmuş olmaktan, önceki yıllara nazaran çok sönük geçmiş son doğum günlerimden pişmanlık duyacağından emindim. Bütün gün odamda babamın akşam işten dönüp de bana o güzel günleri tekrar vaat edeceği saati bekledim. Birkaç yıldır içimde biriktirdiğim acı nihayet konuşulacak, son bulacaktı. Sabırsızlıktan yerimde duramıyordum. Ama babam geldiğinde odama çıkmak yerine merdivenlerden üç yaşındaki kardeşime 'Ferhat! Hazır mısın? Hadi bakalım, lunaparka gidiyoruz!' diye seslendi ve kollarına atılan

Ferhat'ı gösterişli bir sevgiyle kucakladı. Onları odanın aralık kapısından izliyordum. İçimde ısrarlı bir ses bunun beni aldatmak için düzenlenmiş bir şaka olduğunu, babamın az sonra cebinden küçük bir paket çıkararak odama geleceğini yineliyordu. Ama öyle olmadı. Babam birkaç dakika geçmeden kapıda hazır eşiyle birlikte minik, mesut oğullarını eğlendirmek üzere, tasasız, lunaparkın yolunu tuttu. Beni sormamış, çağırmamış, odama uğramamıştı bile. Unutulmuştum! Başımdan aşağı bütün hücrelerimin bir anda uyuştuğunu hissettim. Olduğum yerde kalakalmıştım. Onlar az önce güle oynaya gezmeye çıkmış üç kişilik bir aileydi ve bu mutlu aile tablosunda bana yer yoktu. Onları dışarıdan izlemiş, ve orada, dışarıda kalmıştım. Fazlalıktım. Evet, fazlalıktım. Başka da hiçbir şey değildim. Üstelik, bu üç kişilik ailenin yaşadığı hayat, olduğu gibi yabancıydı bana. Ortak hiçbir noktası olmayan bir hayatı paylaşıyorduk aynı evde.

Güçlü değildim, ama çocukluğum boyunca okşanıp beslenmiş gururum hâlâ dimdik ayaktaydı. Neredeyse hiç düşünmedim. Gizli bir güç tarafından yönetilir gibi dosdoğru evden çıkıp alt kattaki kiracımızın zilini çaldım. Küçük dairesinde yalnız yaşayan Senai kapıyı her zamanki dağınık kılığıyla açtı. Bir an bile düşünmeden, 'Gidiyorum,' dedim; 'Benimle gelir misin?' Başını hiç tereddüt etmeden salladı.

Beni o gün Senai'ye götüren nedenler arasında büyük bir aşk, heves veya ideal birliği gibi kulağa nispeten makul gelen etkenlerin olmayışı akıldışı görünebilir. Halbuki bizi birbirimize yaklaştıran çok daha mühim bir ortak bağımız vardı. Senai toplum hayatına hiçbir zaman beklendi-

ği gibi bir uyum sağlayamamış, yaradılışı buna müsaade etmemişti. Çoğunluğun anlayışına göre 'kafasını tarihle bozmuş, tarih kitaplarının içinde kaybolmuş' bir gençti Senai. Tarihe karşı, herkesin aşırı bulduğu bir merakı vardı. Nitekim üniversitede de tarih okumuştu. Tanıştığımız sıralarda doktora teziyle meşguldü. Ama Senai'yi diğer insanlardan farklı kılan, tarihe ilgisi değil, onun içinden bir türlü çıkıp da gündelik hayata karışamamasıydı. Senai sık sık, transa geçer gibi dalıp gidiyor, sonra Neron'dan, Abdülhamit'ten, Lincoln'den bahseden cümleler sayıklayarak sıçrıyordu. Garip olan, sayıkladıklarının Senai'nin normal yollarla öğrenemeyeceği kadar özel, gizli veya bize yansıtılandan çok başka oluşuydu. Mesela Senai gayet aklı başında sohbet ederek çayını yudumlarken aniden, daldığı sabit bir noktada taş kesiliveriyor, süresi belirsiz bir zaman sonra birden 'Hayır, hayır, Zâhirüddevle!' diye haykırıyordu, 'II. Gıyaseddin Keyhüsrev'i tahttan indirebilmek için devlet adamlarını birer birer öldürten kişi Saadettin Köpek değildi! Saadettin Köpek yalnızca Zâhirüddevle'nin planlarının maşası oldu! Mübarizüddin Armağanşah bile aslında Zâhirüddevle'nin emrinde çalışıyordu. Onları oyuncağı gibi kullanan Zâhirüddevle'ydi!' Hemen herkes bunların Senai'nin sanrılara yatkın zihni tarafından uydurulan deli saçmaları olduğundan emindi. Ama Senai'nin geçmişten haberler ilham edilen bir nevi geçmiş Nostradamus'u olduğuna inananlar, hatta sayıkladıklarını bir bir not edip araştıranlar da vardı. Bense yalnızca Senai'ye inanıyordum. Benim için önemli olan hangi tarafın haklı olduğu değil, ama Senai'yi olduğu gibi kabul edebilmekti. Çünkü tarihî meselelere duyduğu alaka her halukârda destekle-

meye değer şiddetteydi. Bir kere, müthiş bir tarihî bilgisi vardı. Tarih kitaplarının arasında yaşadığını söyleyebilirim. Gece gündüz durmadan okuyor, tarihle ilgili bütün kitapları ezbere biliyor, aklına takılan her detayı sonuna kadar araştırıyordu. Enerjisinin tamamını bu işe adamıştı. Kendini vakfetmekte öyle samimiydi ki hep meczup kılığında dolaşıyordu. Saçları her zaman karmakarışıktı. Elbisesinin ütülü veya düzgün olduğuna hiç rastlamadım. Düzeni, saati, prensibi, hepsi, her şeyi tarihti. Ama o bu hali içinde hep mutlu, huzurluydu. Çünkü, kabul edilmiş tüm sosyal otoritelerden dışlanmak pahasına kendi bildiği, istediği hayatı yaşıyordu. Beni ona çeken bu oldu. Çok insan çok şeye sahiptir, ama istediğini yaşayabilme cesareti ender rastlanan kimselerin göze alabildiği bir ayrıcalık. Nitekim Senai bildiği yolda ısrar etmekte öyle inatçıydı ki doktoradan sonra çalışmalarını bir üniversite otoritesine bağlı kalarak sürdürebilmek bile artık onun için imkânsız oldu. Ben de hem tabiatım hem de yetiştiriliş tarzım gereği çok asi, mağrur ve dikbaşlıydım. Herhalde biraz da yabani olsam gerek. O zamana dek babamın dışında kimseye fazla yanaşmadığımı fark ediyorum. Özgürlüğüne fazla düşkün bir genç kızdım. İşte, artık beni o evde tutacak hiçbir nedenim olmadığını anlamıştım ve başımı alıp çıkacağım yolculukta bana, dayatılan hiçbir şeye başkaldırmaktan korkmayan bir arkadaşın eşlik etmesini tereddüt etmeksizin arzuladım. Biz, kimselerinkine benzemeyen bir yolculuğa çıktık; kimselerin töreni, gelinliği, damatlığı, alyansı, takısı olmayan bir vilayet odasında nikâhlanarak evlendik, ve kurallarını ikimizden başka kimsenin koymadığı bir hayat üstünde sözleştik."

Bihter genç kadını gözlerini kırpmadan dinliyordu.

"Adınız nedir?" diye sordu birden.

"Revnâ."

"Sizinle tanıştığıma memnun oldum," dedi Bihter; "Benim ismim de Bihter."

Revnâ anlatıyor

Kapıyı açan kimse olmayınca meraklanmaya başlamışlar. İçeriden gelen ağır koku iyice belirginleştiğindeyse polise haber vermişler. Daireye yeni taşınan kadınla küçük çocuğu kimse tanımıyormuş. Haklarında suretlerinden başka özelliklerini söyleyebilecek kimse çıkmamış.

Polisler kapıyı kırarak açtıklarında içeride kırklı yaşlarında bir kadını ölü bulmuşlar. Üzerinde turuncu bir ev kıyafetiyle boylu boyunca yerde yatıyormuş. Yanında yalnızca ben varmışım. Aldıkları tıbbî rapor sonuçları uyarınca, önemli devlet kâğıtlarına yaklaşık bir hafta önce kalp krizi neticesinde öldüğü tahmin edilen kimliği belirsiz bir ölü kadınla birlikte üç yaşlarında olduğu tahmin edilen kimliği belirsiz bir kız çocuğunun bulunduğunu kaydetmişler. Ama yaptıkları bütün araştırmalara rağmen ne ölüsü bulunan kadının ne benim kimliğimize dair ipucu edinebilmişler.

"Bir nüfus kâğıdı bile bulamamışlar mı?"

"Bulamamışlar."

"Ev garip bir şekilde çıplakmış. Evde hatırı sayılır bir

yer kaplayan, hepsi tarihle ilgili bir sürü eski kitabı bir kütüphaneye bağışlamışlar. Diğer birkaç parça eşyayı da saklamaya değer görmemişler zaten. Yalnız, içindeki eşyaların mahiyetini anlayamamalarına rağmen, çok daha özenle korunmuş olduğu aşikâr bir mavi kutuyu belki bir gün işe yarar gerekçesiyle, resmen on sekiz yaşına bastığım gün bana verilmek üzere, gönderildiğim yetiştirme yurdunun müdiresine emanet etmişler."

"Peki o kadar zaman boyunca ne yiyip ne içmişsin?"

"Bir tabakta dizili un kurabiyeleri olduğunu hatırlıyorum. Bir de, üzerine çıktığım tabureyi, musluktan içtiğim suyu."

"Ne kadar uğraşırlarsa uğraşsınlar ismimi bile bir türlü söyletememişler. Aylar sonra nihayet bir gün ilk kez konuştuğumda, 'Revnâ' demişim. Zaten sürekli ismimi soruyorlarmış. 'Revnâ'nın ismim olduğunu düşünerek bana hemen bu isimle bir nüfus kâğıdı çıkartmışlar. Soyadım yerine ise, uyduruk bir isim yazmışlar..."

"Revnâ demek..."

"Evet. Revnâ."

Gizli Özne anlatıyor

Bihter'in anneannesini götürdüğü nörolog, yaşlı kadının şikâyetlerini sıraladığı kâğıdı sonunda elinden alarak kendisi okumaya başladı:

"Halsizlik... Başın tepe kısmında ağrı... Eğilince sersemlik... Bulantı... Koşma... Koşma? Nedir bu 'koşma'?"

"Koşma torunumun şikâyeti doktor bey. Size fikir danışmak için not ettim."

Doktor soran gözlerle Bihter'e baktı.

"Ben... Ne yaptığımın tam farkında olmadan koşuyorum da."

İlgilenen doktor peş peşe birçok soru sıraladıktan sonra elini keşfinden emin bir tavırla masaya vurarak "Epilepsi," diye özetledi; "Siz epilepsi nöbeti geçiriyorsunuz!"

"Nasıl olur? Bir kere benim koşmalarım tamamen kontrolüm dışında değil."

"Fark etmez. Yarı bilinçli-yarı bilinçsiz türden nöbetler geçiriyorsunuz."

"Ama ben çok kez EEG çektirdim; hiçbir şey çıkmadı."

"Çıkmayabilir. Çıkma olasılığı her zaman daha düşüktür zaten."

"İyi ama... Epilepsi sara değil mi? Benim öyle bayıldığım, kendimden geçtiğim falan hiç olmadı ki..."

"Elbette. Bu çok normal. Ben epilepsi, yani halk arasındaki adıyla sara derken, o kadar ilerlemiş, mühim bir vakadan söz etmiyorum. Jeneralize olmuş, bütün beyni etkileyen epilepsi sizin dediğiniz. Benim bahsettiğim yalnızca lokal bir epilepsi. Etkisi sınırlı. Epilepsi öyle çeşitli, öyle geniş bir kavram ki! 'Sara' deyince hemen korkuyor halk. Halbuki çok insanda var sara. Geceleri altını ıslatma, epilepsi nöbetidir; tik, epilepsi nöbetidir; kolunu bacağını oynatma, epilepsi nöbetidir; uykuda sayıklama, dolaşma, epilepsi nöbetidir. İrili ufaklı sayısız kollara ayrılan bir derya epilepsi. Herkes kendini incelesin, herkeste çıkar."

"Siz şimdi, benim gibi koşan başkaları da olduğunu mu söylüyorsunuz?"

"Herkesinki başka türlü. Tastamam aynı olması gerekmez, ama benzerleri vardır muhakkak. Kimisi zıplar, kimisi karşısındakini tokatlar. Beyinde uyarılan bir nokta var, ve o nokta her uyarıldığında kişi kendisine has bir tepki veriyor. Zannedildiği gibi üzülecek, kötüye yorumlanacak bir hastalık değil bu. Neyzen Tevfik'ten Dostoyevski'ye kadar birçok sanatçı epilepsi. Zekası kıvrak çalışan ve sanatsal yetenekleri kuvvetli insanlarda çok sık rastlanır epilepsiye. 'Sanatçı hastalığı' deriz hatta bu yüzden. Müziğe hassasiyetleri çok yoğun olduğundan, müzik duyduklarında nöbet geçiren müzisyenler var."

"Ben... Hâlâ inanamıyorum. Şimdiye dek o kadar çok uzmana danıştım ve o kadar az cevap alabildim ki. Bunun epilepsi olduğundan bu kadar emin misiniz?"

"Kesinlikle!"

Doktor ellerini masada birbirine kavuşturdu.

"Bakın, bu teşhisimde bir yanılma payı olduğuna ihtimal veremiyorum. Anneannenizin sağlık şikâyetleri benim uzmanlığımın ancak yan dallarını ilgilendirebilecek konulardan müteşekkil; halbuki sizin durumunuz doğrudan benim alanıma hitap ediyor. Bizim ana meselemiz epilepsi. Ama tekrar tekrar EEG çektirerek kesin teşhise ulaşmaya çalışmayı çok yorucu ve gereksiz buluyorum. Bunun yerine sondan başa, çözümden teşhise gideceğiz. Beyin dalgalarını nötralize edecek yegâne epilepsi ilacını, Depakin'i kullanacaksınız ve size taahhüt ediyorum ki nöbetleriniz bir aya kalmadan bıçak gibi kesilecek."

"Geçirdiğim şey gerçekten eplektik nöbetlerse, bu ilacın onu durdurabileceği kesin mi? Çünkü... On iki yaşından beri ömrümün her günü onlarca kez koştum ben. Böyle birden değişebilmem mümkün mü?"

"Evet! Depakin her tür eplektik nöbetin kesilmesinde etkilidir ve hiç şüphem yok ki siz eplektik nöbet geçiriyorsunuz. Bunu herkese bu kadar kolay söylemem."

Epilepsi... Hiç kimse hastalığını, ya da hastalığının ismini bu kadar çok sevmemiştir. Bihter o gün doktorun muayenehanesinden ayakları heyecandan yere değmeden çıkarken "o"nun "epilepsi" olmasını bütün kalbiyle diliyordu. "O"na bir isim koyabilmek, "Neyin var?" diye sorduklarında "epilepsi" de olsa bir cevap verebilmek, "o"nu Herkesin Dünyası'nda karşılığı olan bir kelimeyle adlandırabilmek, açıklayabilmek... yaşlılıkta gelen beklenmedik umutlar gibi güzeldi. Sürekli fısıldıyordu Bihter; "Epilepsi..." diye fısıldıyor ve gülümsüyordu. Bihter bu kelimeyi harf harf, nokta nokta sevdi.

Bihter hemen o gün, muayenehaneden çıkar çıkmaz eczaneye koşarak Depakin'i satın aldı ve hiç beklemeden içti. O günden sonra da Depakin'i hiç aksatmadan kullandı. Fakat "o"nda hiçbir değişiklik olmuyordu. Nörolog Depakin'in önünde sonunda tesir edeceğinden emin olduğunu, belki miktarın yetersiz kaldığını söyleyerek ilacın dozunu arttırdı. Ama yine hiçbir şey değişmedi. Doktor çok şaşırmıştı. Bihter'e ilacı kullanmaya yine de devam etmesini, Depakin'in geç bile olsa mutlaka sonuç vermesi gerektiğini söyledi. Bihter doktorun öğütlerini aralıksız uyguluyordu.

Bihter bu arada boş durmuyor, epilepsiyle ilgili haber aldığı bütün konferanslara katılıyor, gördüğü bütün kitapları okuyor, eline geçen ansiklopedilerde epilepsi hakkında ne kadar madde bulursa hepsini tarıyor, tanıdığı bütün doktorlara, epilepsi hastalarına, epilepsiye dair sorular soruyordu.

Öğrendiklerinden, daha önce rastlanmış bazı eplektik nöbetleri kendisininkilere çok benzetti. Bir keresinde de epilepsi hakkında daha çok bilgi edinebilmek için gittiği bir hastanede nöbet geçiren bir hastaya rastlamıştı ki, kızın nöbet esnasında oturduğu yerden sürekli öne eğilip kalkarak, Bihter'in her zaman yaptığı bir hareketi aynen tekrarlaması Bihter'i çok şaşırttı.

Sekiz ay sonra Bihter beş yüz miligramlık Depakin'i günde iki sefer almak suretiyle düzenli olarak uzun zamandır kullanıyordu; ve hâlâ hiçbir değişiklik olmamıştı. Doktor hayretle "İnanamıyorum buna!" diye haykırdı; "Teşhisin doğru olduğundan emindim. Şimdiye dek çoktan etki etmesi gerekirdi. Nasıl, nasıl olur da bunca zaman hiçbir fayda vermez..."

Açıktı ki Bihter'in koşması epilepsiden değildi. Ama doktor gibi, Bihter de bu durumu bir türlü kabullenemiyor, "o"na herkes tarafından kabul edilir bir isim vermeyi çok istiyordu. Epilepsi hakkında elinden gelen en ciddi araştırmayı yapmaya karar verdi. Nitekim Bihter psikoloji bölümünü de koşmayla ilgili durumunu daha iyi anlayabilmek için seçmiş, tez ve araştırmalarında, koşmasını açıklayabilecek konularda yoğunlaşmıştı. Ne var ki çok aramasına rağmen dünyada kendi koşmasına benzer bir tek vakaya dahi rastlayamamıştı. Koşmasını niteleyebilecek herhangi bir uyduruk isme, tanıya muhtaçtı; ama koşması yeryüzünde hiçbir kategoriye girmiyordu. Mesela Tourette sendromu da kişinin farkında olmadan yaptığı, Bihter'inki gibi tekrarlayan istemsiz hareketlere verilen addı; fakat Bihter'in koşmasına Tourette sendromunda olduğu gibi sesli tikler de eşlik etmemişti hiç. Biri Bihter'i koşarken görüp de ona "Neyin var?" diye sorduğunda Bihter'in vereceği bir cevap olsaydı keşke; tek istediği buydu.

Bihter ertesi gün, dergi, kitap, makale, araştırma yazısı, öğrenci tezlerinde epilepsiyle ilgili bulabildiği ne kadar bilgi varsa hepsini kendisine göre bir düzenle derleyip toplamak üzere, Çapa Tıp Fakültesi kütüphanesindeydi. Burada zannettiğinden de fazla kaynakla karşılaştı. Epilepsi eşeledikçe altından yenileri çıkan birbirinden ilginç konularla öyle zengindi ki Bihter bundan sonra her gününü kütüphanenin nöroloji ve psikiyatri kitapları arasında geçirmeye başladı. Öğrendikçe merakı, öğrenme açlığı da artıyordu.

Bihter'in Tıp Fakültesi kütüphanesindeki tek sorunu, ara ara bastıran koşma isteğini karşılayabileceği hiçbir yer bulamayışıydı. Bihter kütüphanede bazen sıkıldığında,

onu iki yanından çevreleyen yüksek kitap raflarının arasında koşmayı çılgınca arzuluyor, ama vücudunu sürekli dürtükleyen bu hisse, karşısına her an biri çıkabileceğinden gem vurmaya çalışıyordu. Yine de, tabii ki, her zaman olduğu gibi, bunda yüzde yüz başarılı olduğu söylenemezdi. Kütüphanede ders çalışan tıp öğrencileri masaların etrafında gezinen, ara ara başı önünde, tuhaf bir dalgınlık içinde yürüyen, bazense koşacakmış gibi birden olduğu yerden fırlayıp yine birden duruveren bu kızı psikiyatri ve nöroloji kitaplarının bulunduğu raflar etrafında, ellerinde kalın ciltli kitaplarla her gün görüyorlar, ama ne yapmakta olduğuna tam bir anlam veremiyorlardı.

Bihter yine sıra sıra kitap raflarının arasında bunaldığı bir gün, elinde karıştırmakta olduğu kitabı birden bırakarak fırladı. Onu gizleyen yüksek raflar arasında süratle birkaç metre koştuktan sonra aniden karşısında bulduğu masaya, artık nerdeyse refleks haline gelmiş bir hareketle her zaman aynen tekrarladığı gibi, iki eliyle tutundu, ve geride kalan iki ayağıyla mümkün olduğunca yükseğe sıçrayarak hızını kesmek suretiyle birden durdu. İşte o zaman, masanın diğer tarafında oturduğunu fark ettiği gençle burun buruna geldi. Genç adamın Bihter'in gözlerinin içine cesurca dikilmiş bakışları hiçbir şey söylemiyordu. Bihter bir an, ne söyleyeceğini bilemedi. Ama sonra, her gün ayrı bir çaresini bulmaya uğraşmaktan artık bıktığı bütün açıklamalara meydan okurcasına gülerek "Affedersiniz," dedi, "Ne yaptığımı fark edemeden koşuyorum da, ondan oldu!"

"Bunu biliyorum," dedi genç adam, yüzüne bir anda yayılan tebessümle. "Günlerdir böyle yürürken izliyorum sizi. Fark etmediğiniz her halinizden belli zaten."

"?"

"Daha fazlasını bilmeyi arzu ederim. Bana bunu ta başından, bütün detaylarıyla anlatmak ister misiniz?"

Revnâ anlatıyor

"Anlamıyorum," diyordu Reha; "Ailene benden bahsetme dedin, bahsetmedim. Önce bir sergi açayım dedin, bunca zaman bekledik, ama gördün ki sergi açmak da o kadar kolay değil. Olmadı. Sorun şu ki bu endişelerinin hiçbirinin makul bir nedeni yok, Revnâ. Tamam, ailemle tanışmak zorunda değilsin. Ailemin, özellikle annemin, neden bilmem, çok annede olmayan garip bir müsamahası var bu konuda. Ama önce benim anlamam gerek: Gerçek sebep nedir, Revnâ? Ailemle tanışmaktan sırf bir sergi yüzünden bu kadar korkman o kadar saçma, o kadar gereksiz ki, insanın inanası gelmiyor. Lütfen doğruyu söyle; sebep ben miyim? Benimle evlenmek istediğine mi emin değilsin yoksa hâlâ? Gerçek neden, bir çeşit evlilik korkusu olmasın sakın?"

"Hayır, Reha; sorun asla bu değil. Beni endişelendiren hiçbir sebep sende veya evliliğin kendisinde değil. Lütfen anlamaya çalış; benim sorunum senin dünyandan öyle uzak ki ona bir mânâ veremiyorsun bile. Ah, keşke, keşke bir yolunu bulup anlatabilsem..."

Sen anlayamazsın, Reha; ben bu hayata başkaları gibi doğmadım. "Onlar" zaten hep ordaydı, bense aralarına sonradan karıştım. Ya da, karışamadım. Ben hep, benden başka herkesin davetli olduğu bir salona gizlice sızmış bir kaçak gibiydim. "Onlar"ın arasında hep "onlar"dan "başka" biri olarak dolaştım.

*

Ne yapsan bu dünyaya ait olamadın, Bihter. Yerine yanlış dikilmiş bir düğme gibi hep eğreti durdun hayatta. İliğini bulup da rahatça içinden geçemedin.

*

Bu dünyadan değildim, Reha. Kendimi hep başka bir yere, başka bir dünyaya ait hissettim. Ama o dünyanın neresi olduğunu da hiç bilemedim. Hep orayı bulmaya uğraştım. Orayı kendim edinmek istedim.

*

Acemiydin, Bihter. Doğuştan dünyalı insanlara hep şaşır-

dın. Onlar gibi düşünemedin, onlar gibi hissedemedin. Ama onlara benzemeyi istemedin de. Tek istediğin kendin olmaktı.

*

Ben belki gece başımı sokacak bir çatı bulsam da aslında sokaklara aittim, Reha. Akşamları bu sokaklardan insanlar birer birer evlerine dönerlerdi. Hepsinin, her istediklerinde kapısını çaldıkları bir evleri, evlerinde günlerinin nasıl geçtiğini konuşabildikleri bir yakınları vardı. Geceleri karanlık her köşesine sindiğinde artık kimsenin kalmadığı bu sokaklardan, ben aydınlık evlerin kahkahalar taşan sofralarını izlerdim. Üşürdüm. Bu evlerden birine girebilmeyi düşlerdim. Giremezdim.

*

Sen, Bihter, seninle kavgaya tutuştuğumuz uzun gecelerde, pencereden hiç bilmediğin sokakları seyre dalardın. Orada, trenlerin içinde bir yolculuktan başka bir yolculuğa seyahat eden "özgür" insanları, geç vakitlerde nârâ atarak dolaşmaktan çekinmeyen sarhoşları, hırsızları, dilencileri; o çok yabancı olduğun hayatı, imrenerek izlerdin. Seni oraya, o eve, odaya, pencerenin arkasına, bu insanlardan uzağa hapsedenin sokaklar olduğu hissine kapılırdın. Sen hiç evinden çıkıp da bu insanların arasına karışamadın Bihter. Hiç o kadar rahat, o kadar yırtık olamadın. Bir kez kabuğunu kırıp o sokaklardan birine çıkabilseydin, olurdun belki. Çıkamadın.

*

Ben bu evlere ait insanlardan biriyle rastlaştığımda elim ayağım birbirine dolaşırdı, Reha. Gizli bir kabahati saklıyormuşum da o kabahat kendisini her an ele verecekmiş gibi tutuklaşırdım. Benim doğumum her şeyin düzgün işlediği bir dünyada yapılması beklenmeyen bir gaf gibiydi. Evsizliğimi "ev"li insanlardan korkunç bir sır gibi saklardım.

*

Geceleri arabayla akrabalarından birini ziyarete götürüldüğünde sen arabanın camından merakla, sokakta yürüyen, başka arabaların içinde bir yerden bir yere giden, yol kıyısında bir bankın üzerinde oturan insanları izlerdin, Bihter. Onların hiç bilmediğin, ama seninkinden çok daha heyecanlı olduğuna şüphesiz inandığın hikâyelerini düşünürdün. Hayata nasıl bu kadar ait, bu kadar korkusuz olabildiklerini düşünürdün.

*

İşte, "onlar"ın içinde bu kadar yalnız kaldığımızdan Reha, biz Seray'la birbirimizi sessiz bir dilin içinden anlardık. Bazen, biz bir belediye otobüsünde karşılıklı oturmuş, radyodan dönerken, kim bilir nasıl bir gece eğlencesinden çıkmış kızlı erkekli bir grup genç güle oynaya otobüse biner, kahkahalarıyla birlikte gelip yanımıza otururlardı. Biz "onlar"ın gülüşmeleri, şakalaşmaları, neşeli ve gürültülü konuşmaları arasında Seray'la birbirimize bakar, yalnız ikimize ait bir sırrı hatırlamış gibi belli belirsiz gülümserdik. O öyle bir şeydi ki ikimizi birbirimizden uzakta oturduğumuz kalabalık bir grubun içinde bulur, yakalar, ve biz onu nasılsa aynı anda fark eder, anlardık. Ama sen orada yoktun; olduğumuz yere

hiç gelmedin ki Reha. "O"nu, o karşılıklı gülümseyişimizin nedenini, şimdi sana nasıl anlatayım? Kelimelere hiçbir zaman ihtiyaç duymayan bir farkındalıktı o.

*

Hayatı tanıyan, "feleğin çemberinden geçmiş" insanlar senin gözünde büyük kahramanlardı Bihter.

*

İşte bu yüzden sen bana mütevazı sandığın bir vaatle geldiğinde seni bu kadar tereddütsüz kabul edebildim, Reha.

*

İşte bu yüzden, Bihter, Kemal'in içinden çıkıp geldiği hayat seni böyle büyüledi.

*

Sen bana vaat ettiğin şeyin yalnızca bir evlilik olduğunu sandın; halbuki o benim sokaklardan eve adım atmamı sağlayacak basamak, bir sıçrayıştı.

*

"Hayatımda eksik olan her şeye sanki sen sahipmişsin gibi geliyor bana," derdi Bihter Kemal'e; "Senin hayatında eksik olanlaraysa ben sahibim. Sen... Sözlüklerde bulamadığım kelimeleri biliyorsun. Kitaplarda olmayan şeyler anlatıyorsun."

*

Çünkü Kemal Bihter'in uzaktan baktığı, geceleri pencere-

den, hiç dokunamadan seyrettiği hayatın içine doğmuştu. "Feleğin çemberinden geçmiş" insanlara bir örnekti Kemal.

*

Kemal "o"nun bütün detaylarını ilgiyle dinledi. "Mükemmel bir şey, insanın Nirvana'ya ulaşması bu!" diye bağırıyordu. "Kim bilir ne kadar harika hissediyorsundur koşarken. Keşke ben de senin gibi koşabilsem... Keşke herkes bir defalığına bile olsa tadabilse bu hissi. Sen, yalnız bacaklarınla değil, vücudunun bütün azalarıyla koşuyorsun. Koşarken üzerindeki tüm yükün kalktığını ben buradan hissedebiliyorum. Yüzün, eşine rastlanmaz bir gevşeme, bir tür huzurla kaplanıyor. Mutluluktan uçmak bu olsa gerek!"

Kemal Çapa Tıp Fakültesi'nde aynı zamanda bir doçentin asistanlığını yapmakta olan bir psikiyatristti. "O"nun ne olduğunu çözebilmek için elinden geleni yaptı. "O"nu herhangi bir psikiyatrik tanıya, kategoriye dahil edemediler; "o"na bir isim bulamadılar. Sonunda Kemal "İsminin ne önemi var ki," diye kestirip attı; "Koşman, önünde sonunda, müthiş. Belki de insanoğlunun henüz bilmediği bir arınma noktası! Üstelik ne sana ne başkasına zararı var. İster epilepsi, ister başka bir şey, sen koşmana bak."

*

Bihter'in koşmasını şimdiye dek böyle yürekten destekleyen kimse olmamıştı. Bihter kendisinin bütünlüğüne ilk kez varabildiğini düşünüyordu.

*

Bihter o yıllarda son derece acemiydi.

Revnâ anlatıyor

Nasıl oldu bilmiyorum. İşte o sıralarda olsa gerek. Hiçbirimizin öyle prestij sahibi bir yakını falan yoktu, hiçbir köşe yazarına bizden bahsetmesi için ricada bulunmamıştık, hiçbir yarışmada öyle veya böyle ödül almamıştık, orada burada kimsenin gururunu okşayacak sözler sarf etmemiştik, tirajı yüksek dergilere, gazetelere reklam vermemiştik, kitabın yazarına süslü bir özgeçmiş yakıştırmamıştık; ama işte, nasıl oldu bilmiyorum, kitap olarak yayınlattığımız defter bir anda herkesin dilinde dolaşır oldu. Kitabı basan Gerçek Gazetesi Yayınları uykusundan silkindi, *Mavi Pelerinli Kız*'a baskı üstüne baskı yapmaya başladı. Garip olan, *Mavi Pelerinli Kız*'ı yalnızca çocuklar değil, yetişkinler de zevkle okuyor, her yerde ondan bahsediyorlardı. Mavi Pelerinli Kız nasılsa simgesel bir mizah öğesi, aramızda dolaşan bir kahraman olmuştu. Sokaklarda yürüyordum ve kafelerde oturan insanların konuşma arasında birbirlerine "Ah! Aynı Mavi Pelerinli Kız gibi!" diye örnek verip gülüştüğünü duyuyordum. Kitapta ismi bile geçmeyen Mavi Pelerinli Kız her nasılsa ünlü olmuştu. Kendi ismimi yaratmaya çalışırken, böyle, ünlü ama

isimsiz bir kahraman, gözüme pek çelişik görünüyordu.

Mavi Pelerinli Kız'da kendisini herkese bu kadar kolay sevdiren şeyin ne olduğunu bilemiyorum; ama zannediyorum ki kitabın duyulmasında Seray'ın yıllardır yaptığı ve çok tutulan radyo programında her gece *Mavi Pelerinli Kız*'dan pasajlar okumayı âdet edinmesi hayli etkili olmuştu. Seray tiryakileriyle meşhur bu programda, Mavi Pelerinli Kız'ın başından geçenleri, renkten renge sokmakta çok başarılı olduğu sesinde iyice gülünçleştirerek ilgi ve merak uyandırıyordu. Seray'ın programlarını dinledikten sonra *Mavi Pelerinli Kız*'ın mizahî bir üslupla yazıldığına ben de inanmaya başladım. Halbuki, bu kadar ilgi görmesini hiç beklemediğimiz kitabın yazarına verdiğimiz uydurma isim, "Lerzan Diren", kim olduğunu bilmediğimiz bir ölüye aitti. Mezarlıkları çok seven Seray bir gün bu isme bir mezar taşında rastlamış, kitapta müstear olarak kullanmamızda diretmişti.

Eray'ın rahatsızlığı bayağı uzun sürdü. Bu süre boyunca Cemre'yle olduğu kadar Eray'la da ilgilenmeye çalıştım. Cemre zaten kendisiyle yakından ilgilenen bir doktorun gözetimi altındaydı. Durumu günden güne iyiye gidiyordu ve bana düşen iş sınırlıydı.

Neden bilmiyorum Reha, ne zaman bir çocuk görsem, karşı konulmaz bir merhamet hissiyle doluyorum. Çocukları kıramıyorum, onlara bağıramıyorum; ne olursa olsun, bir çocuğa bir türlü "hayır" diyemiyorum. Bir çocuğun saçlarında parmaklarımı gezdirdiğimde, çünkü, Reha, parmaklarımı kendi saçlarımda gezdirdiğimi zannediyorum. Kendi incinmiş çocukluğumu ancak böyle tamir edebiliyorum.

İşte Eray'ı incitmek düşüncesi de beni bu yüzden korkutuyordu. Eray boğmacaya yakalandıktan sonra, hastalığın yükü bu çocuğun narin vücudunda fazla ağır durduğundan mı, yoksa küçücük yüzünde masum bakışlı iri gözleri insana nedense hep dokunduğundan mı bilmem, ona duyduğum şefkatim, koruma hissim iyice derinleşmişti. Sanırım kendimi Eray'a karşı bir parça da sorumlu hissetmekten alamıyordum. Çünkü Eray sakin yaratılışına rağmen ne en küçüğü olduğu aile üyeleriyle ne de üzerine gelmekten nedense zevk alan arkadaşlarıyla doğru dürüst anlaşamıyordu. Bu ayrıksılığını kendimle ve kendi sembolik çocukluğumla özdeşleştirmiş olmalıyım.

Eray'ın eve yine etrafında bir sürü çocukla kavgaya tutuşarak yaklaşıyor olduğu bir gün, neler olduğunu anlayabilmek için yanlarına gittim. *Mavi Pelerinli Kız* üstüne hararetli bir tartışmaya girmişlerdi. Eray sıska bedenine sığmayan bir inançla "*Mavi Pelerinli Kız*'ı yazan Revnâ ablam! Revnâ ablam!" diye ısrar ediyor, diğerleriyse ona katıla katıla gülüyorlardı. Eray beni görünce hemen koşup ellerime sarılarak, "Revnâ abla, söyle onlara!" diye yalvardı, "*Mavi Pelerinli Kız*'ı yazan sensin, değil mi?"

Titredim. *Mavi Pelerinli Kız*'ın yazarının kimliği uzun zamandır tartışılan bir konuydu. Kitap beklenmedik bir üne kavuşunca herkes yazarını tanımak istemişti. Bizse sessizdik. Yazarın meşgul olduğunu söylüyor, röportaj teklifleriyle gelenleri oyalamaya çalışıyorduk.

Eray'ın medet uman çocuk bakışları tam bir güvenle gözlerime dikilmişti. Etrafta birçok minik göz merakla ağzımın içine bakıyordu. Ben olduğum yere, olduğum âna çakılıp kalmıştım. Bir an, duraksayışımın Eray'ın kirpik-

lerinin ucunda hafif bir titremeye neden olduğunu fark ettim, ya da bana öyle geldi; ve dayanamadım, birden, "Evet," dedim; "*Mavi Pelerinli Kız*'ı ben yazdım."

Etrafımdaki minik gözler birden kocaman oldular.

Gizli Özne anlatıyor

Bihter'in bir erkeğe ilgi göstermesini herkes şaşkınlıkla karışık bir sevinçle karşılamıştı. Bihter'se Kemal'in "Bihter, seni seviyorum!", "Bihter, koşmanı eleştirmiyorum!" diyen sesine odaklanmış, bu sözlerin onları farkında olmadan getirdiği yer üzerine hiç düşünmemişti. Bihter bir sabah uyandığında kendisini odasında, üzerinde beyaz gelinlikle yatağında oturur vaziyette bulmuştu. Koşarak geldiği yerler gibi, buraya da nasıl geldiğine dair hiçbir fikri yoktu. Şimdi şaşkın, yatağının üzerinde oturmuş, düşünüyordu.

Revnâ anlatıyor

Nihayet, başarmıştım! Hani, evet, öyle dört başı mamur şekliyle değil ama, olsun, yine de olmuştu: İki arkadaşımla daha birleşerek, yöneticiden aldığımız izinle bir kütüphanenin çalışma salonu duvarlarında ilk karma sergimizi açmıştık. Gerçi, hiç resim satamadık. İsmimizi, kütüphaneye çalışmaya gelen öğrencilerden başka hemen hiç kimse duymadı. Onlar arasında da resimlerimizle ilgilenen öyle pek kimse çıktığını söyleyemem. Ama olsun, bu yine de, her ne kadar bir sergi salonunda olmasa da, bizim ilk sergimizdi.

Artık benimle neredeyse ilgilenir gibi görünen Cemre'ye akşamları küçük sergimizin detaylarını bir bir anlatıyordum. Ferhat Bey'le Nevzat bile görmeye geldiler sergimi.

Reha bir akşam, "İşte nihayet sergini de açtın," dedi; "Artık ailemle tanışmak için engelin kalmadı."

Reha'nın yüzüne acıyla, korkuyla baktım.

Reha içine derin bir nefes çekti. "Babamdan çok annemden korktuğunu biliyorum," dedi; "Zira şu 'kabul' meselesi erkeklerden ziyade kadınlar arasında işleyen bir

mekânizmadır ve kadınlar bu gerçeği sezgileriyle de olsa bilirler. Revnâ... Bunu sana nasıl anlatabilirim bilmiyorum. Babam, hiç, korkabileceğin gibi biri değil. Ama annem... Yani bu endişelerin annem gibi bir insan karşısında o kadar yersiz ki... annem... Hani sen bana ikide bir 'Sen anlayamazsın Reha,' 'Keşke sana anlatabilseydim Reha,' deyip duruyorsun ya... Ah, Revnâ, keşke, keşke bir yolunu bulup sana annemin öyle biri olmadığını anlatabilseydim..."

Yeryüzünde tüm kapılar kapanmıştı. Bihter bir kapıyı kendisi açmak istedi. Kimse izin vermedi.

*

Alacakaranlıktan daha karanlıktı. Gün daha yeterince aydınlanmamıştı.

*

Bütün gelinlikler beyazdı. Bihter beyaza baktı ve midesi bulandı.

*

Herkes beyazdı. Herkes sabahtı.

*

Bihter'in tek düşü "herkes"ten çıkıp "kendisi" olabilmekti.

*

Tek düşüm "kendim"den çıkıp "herkes" olabilmekti.

*

Kimse izin vermedi.

Her köşe başında yolumu kestiler.

Bir sabahtı. Bir sabah, Bihter, üzerine giydirilmiş beyaz gelinlikle tek başına odasında oturuyordu.

Evde "herkes" vardı. Evin içinde herkes bir o yana bir bu yana koşturup duruyordu. Bihter odasından onların gürültü patırtısını, telaşlı ayak seslerini, birbirleriyle tartışan heyecanlı seslerini işitebiliyordu. "Beyaz mı, mavi mi?" diye soruyordu biri. "Beyaz." "Hangisi gidecek bunlardan?" diyordu bir başkası. "Havluları tekrar ütüleyiversene."

Bihter'in yokluğunun kimse farkına bile varmamıştı. Bir sabah, Bihter, üzerine giydirilmiş beyaz gelinlikle tek başına odasında oturuyordu. Bihter düşünüyordu. Bihter iğreniyordu. Sorun, gelinliğin beyazlığın kutsanması olması değildi, ki zaten gelinlik beyazlığın kutsanması değildi. Sorun, gelinliğin, son beyazlığın kutsanması olmasıydı. Şimdi herkes, beyazlığı değil, son beyazlığı kutlamak için bir araya geliyordu. Bihter bunu yapan, bunu yapmakta sorun görmeyen herkesten iğreniyordu. Ancak ve ancak içi kapkara olan biri son beyazlığı törenle uğurlamak için toplanır ve bir kıza gelinlik giydirirdi. Ömrü boyunca her şekilde aşağılanmış olan Bihter, daha önce hiç bu kadar aşağılanmamış olduğunu düşünüyordu. Bihter odasında tek başına beyaz bir gelinlikle yatağının üzerinde oturuyor ve düşünüyordu. "Ne garip," diye düşündü yine Bihter, "Ev insanlarla dolu ve her biri hareket halinde olmasına rağ-

men koca evde, koca düğün hazırlığında benden başka düşünen yok aslında. Toplu halde dev bir çarkın düşüncesini düşünüyor ve düşündüklerini sanıyorlar. Nitekim düşünmemek, dev bir çarkın düşüncesini düşünürken kendinin düşündüğünü sanmaktır."

*

"Olmaz Reha," dedim; "Yapamam."

"Neden?" diye sordu.

"Ailenin beni bu halimle kabul edeceğinden nasıl bu kadar emin olabiliyorsun?"

"Ya sen kabul edilmeyeceğinden nasıl bu kadar eminsin? Daha mühimi, neden, neden onlar tarafından kabul görmek istiyorsun? Velev ki seni şu an olduğun kişi olarak kabul etmediler. Ne fark eder?"

"..."

*

Bir sabahtı. Bihter bir sabahı sevmiyordu. O sabah herkes Bihter'i düşünerek uyanmıştı; herkes o sabah Bihter için uyandığını düşünmüştü. "Herkes"in aslında hiç düşünmeden inandığı şey, o günün Bihter'in günü olduğuydu. "En mutlu gün" olduğu söyleniyordu o günün. Halbuki o günün, o sabahın nasıl olacağını Bihter değil, başkaları seçmişti. "En mutlu gün"ünde neden bu kadar mutsuzdu Bihter? "Herkes"in, "mutlu" olacağını söylediği bir günde "mutsuz" olmaya hakkı var mıydı? Herkese göre sorun Bihter'deydi.

*

Başkalarının "en mutlu gün"üydü; çünkü onların, etraflarında mutluluklarını paylaşacak yakınları vardı. Benimse, göstermelik anlamda bile, arkamda durabilecek kimsem yoktu. Desteksizdim. Düğün, kalabalık demekti. Ben, yalnızlıktım.

*

Yalnızlıktı Bihter. İçinde kalabalık olan, herkes olan her şeyden kaçardı. Düğün çokluktu. Bihter teklikti. Bihter'in tek hayâli Bihterlik'ti.

*

Ortada tam bir "Revnâ" bile yoktu ki, salt kendimi alıp karşılarına çıkabileyim! Eksiktim, tamamlanmamıştım. Onlar bütündü, ben henüz parçaydım.

*

Bir sabahtı. Bir sabah, Bihter, üzerine giydirilmiş beyaz gelinlikle tek başına odasında oturuyordu.

Bihter bu düğünü istememişti. Düğünün Bihter için yapıldığı, koca bir yalandı. Bihter'in kaçıp şimdi odasına geldiğini bile kimse fark etmemişti; hazırlıklar o olmadan da gayet güzel devam edebiliyordu işte. Her düğün gibi bu düğünde de gelin bir detay, içi boş bir kuklaydı. Bihter'e göre nikâh çok mahrem bir meseleydi; Kemal'le aralarında yaşanabilecek en özel şeyi herkesle birlikte törenselleştirme fikrini, fikir olarak dahi, aklı, havsalası almıyordu bir türlü. Bütün dünya delirmiş olmalıydı. Düğün, bütün dünyanın bir araya gelip iki insana "Biz bunun bir önceki gece değil, bir sonraki gece değil, bu gece olmasını istiyoruz. Bu-

nun bu gece olmasını kontrol altına almak için buradayız. Gerçekte yaşanan ne olursa olsun, burada olduğumuzu, ikinizin arasında da var olduğumuzu ikinize hissettirmek için buradayız" demesiydi. Düğünde kaç kişi varsa, o gece damat ve gelinin yatak odasında o kadar insan vardı ve bu kadar tuhaf bir durumu herkesin normalize etmesi, dünyanın çığrından çıktığı anlamına geliyordu.

Bihter'deki utanma duygusunun aşırılığı hâlâ devam ediyordu. Tuvalet kapısının herhangi biri tarafından görünme ihtimali olduğu müddetçe tuvalete giremeyen Bihter'in herkesin içinde rahatça evlenebilmesi, tabii ki, beklenemezdi. Evlilik kişiseldi, düğün sosyal. Düğün, kişilerin en mahrem hayatlarına, gürültüsü nispetinde yapılan müdahale demekti. Düğün büyüdükçe gelin ve damat küçülür, toplumun oyuncağı haline gelirdi.

*

Bu yüzden, yapamadım. Reha'ya herkes gibi nişanlanamayacağımı söyledim.

*

Bihter kimsenin bilmediği bir yerde, kimsenin bilmediği bir zamanda evlenebilmek için elinden geleni yaptı. Ama herkessiz bir evlilik fikrini kimseye kabul ettiremedi. Halbuki beş on kişilik bir nikâhla bile evlenseler oradakiler, "Bihter'le Kemal'i baş başa kalmak üzere uğurlamak" için orada olacaklardı. Ne yapılırsa yapılsın bu, onları o odaya gönderme töreni demekti. Nitekim Bihter'in nikâhtan tek başına, yani yanında Kemal olmadan ayrılma fikrini kimse kabul etmiyordu. Nikâha ve düğüne dair ihtimallerin

hiçbiri Bihter'in sorununu çözebilecek şekilde tasarlanmamıştı. Çünkü zaten nikâha ve düğüne dair ihtimallerin her biri, Bihter'in sorun ettiği şeyin Bihter'in sorun ettiği şekilde orada olması için özel olarak tasarlanmıştı.

*

Sonunda Reha'yla nişan yüzüklerimizi kendi aramızda takmak üzere anlaştık. "Herkes"in katılacağı bir töreniyse sonra yapacaktık.

*

İşte şimdi, Bihter, bir sabah, üzerine giydirilmiş beyaz gelinlikle tek başına odasında oturuyordu. Bu düğünü istememişti. Düğünü kendisi seçmemişti. Alt katta "herkes" sözde Bihter'e ait düğünle ilgili bir iş için koşturuyordu; halbuki bu işlerden hiçbirine Bihter karar vermemişti. Bu düğün işinde var olmayan tek kimse Bihter'di zaten aslında. Bihter oturduğu yerden kalktı. Ağır ağır merdivenlerden indi. İşinin arasında kimse Bihter'in evden çıktığını fark etmedi. Sokak kapısı ağır bir gıcırtıyla açılıp kapandı.

*

Kitabım çıkmak arzusu versin isterdim sana, nereden olursa olsun çıkmak; kentinden, ailenden, odandan, düşüncenden...

Yanına alma kitabımı.

Andre Gide/*Dünya Nimetleri*

*

İki kişilik nişan törenimizi buna rağmen uzunca bir süre

yapamadık. Çünkü bir türlü nişan yüzüğü beğenemiyorduk. Aylarımız nişan yüzüğü aramakla geçti.

*

Bihter üzerinde beyaz gelinlik ve elinde büyük bir mavi kutuyla tek başına sokakta yürüyordu. Yanından geçen herkesin gözü, Bihter'in beyaz gelinliğine tezat bir mavilikle haykıran kutuya takılıyordu. Bihter'in elinde beyaz kır çiçekleri olması gerekirdi. Oysa Bihter kır çiçeklerini, kutuyu eline aldığı vakit evde bırakmıştı... Yolda herkes mavi, herkes kahverengi, herkes siyahtı. Bihter beyaz, Bihter bembeyazdı. Bihter mavi kutuyu eline aldığı vakit kır çiçeklerini evde bırakmıştı. Bir tek Bihter beyaz, Bihter bembeyazdı.

*

Sonunda, bir nisan günü, aniden boşalan yağmurdan kaçmak için girdiğimiz bir ara sokakta, saçağına sığındığımız küçücük bir kuyumcu vitrininde rastladık aradığımız yüzüğe. Yüzüklerimizi hemen orada, hiç düşünmeden satın alarak taktık. Sonra iliklerimize dek ıslanana kadar yağmurun altında dolaştık.

*

Revnâ kapıyı her zamanki duru sükûnetiyle açtı.

"Gidiyorum," dedi Bihter; "Kutumu sana emanet edebilir miyim? Yalnızca bir süre için..."

Kutunun içindekileri bir çırpıda boşaltıverdi. Oysa üzeri hâlâ bembeyazdı.

"Bunlar en değerli eşyalarım: Mavi pelerinim, mavi

ciltli günlüğüm, babaannemin önce ölen kız kardeşine, sonra da ölen kızına ait kırık bir mavi fincan. Şimdi yanıma alamam, ama kimseye de bırakamam bunları. Senden başka..."

Revnâ Bihter'in gidiş nedenini hiç sesini çıkarmadan dinledi. Bihter lafını bitirdiğinde "Eğer," diye başladı, "gitmeyi seçmenin nedeni benim bir zamanlar gitmemse, belki bu çok da yerinde verilmiş bir karar sayılmayabilir. Çünkü, Bihter, benim şartlarım seninkilerden çok farklıydı. Ben yaşadığım evden o evde artık bana ait bir yer bulamadığım, orada bulunmamın artık bir anlamı kalmadığına inandığım için ayrıldım. Senin etrafınsa seni seven, koruyan, sana gözlerinin içi gibi bakan insanlarla sarılı."

"Biliyorum," dedi Bihter; "Gitmeyi bu yüzden istiyorum zaten."

*

Düğünümüz içinse hep bekledik. Yüzüklerimizi takarken yanımızda olmayan insanlarla, hiç değilse evlenirken birlikte olabilmek için bekledik. "Kalabalık" olabilmek için bekledik.

*

Hiç hep birlikte evlenilir mi? Aynaya yalnızken bile bakamayan bir insan hiç "kalabalık" halinde "Evet" diyebilir mi? Bihter gelinliğinin etekleri çamurlu sokakları süpürürken bunları düşünüyordu. Üzerindeki "beyaz gelinlik"ten "gelin" olduğu anlaşılan bir genç kız, tek başına beklediği İETT durağından otobüse bindi. Beyaz bir gelinliğin kabarık bir eteği, bir İETT otobüsünün dar basamaklarına

sığmadı. Bir gelinlik kuyruğu süründüğü bir otobüs zemininde tozlandı. Bir otobüste bütün yolcuların gözü, içeriye yalnız binen bir geline takıldı.

*

Şimdi anlıyorum, hepsi çok saçmaydı.

*

Bihter üzerindeki gelinlikle birlikte rastgele otobüs koltuklarından birine oturdu. Kendisi ve gelinlik; sanki iki kişilerdi. Bihter neyse ama gelinlik çok ünlü bir kimseydi. Çap razında kalan yaşlı bir hanım gözlerini bir türlü Bihter'den alamıyordu. Sonunda "Kızım," diye sordu Bihter'e yenemediği bir merakla, "Siz tiyatrocu musunuz?"

"Evet," dedi Bihter ölgün bir sesle.

"Ay, ne güzel!" diye heyecanla bağırdı kadın. "Benim torunum da çok kabiliyetli oyunculuğa. Yetenek sınavına girecek bu sene. Siz o sınavı başarıyla geçmişsinizdir önceden herhalde?"

Bihter cevap vermedi. Gözleri çoktan dalıp gitmişti.

"Ya şimdi?" diye sordu kadın. "Şimdi de tiyatroya provaya mı gidiyorsunuz?"

Gizli Özne anlatıyor

Çok uzaklarda, mavi bir ormanda, mavi pelerinli bir kız yaşarmış. Mavi Pelerinli Kız o kadar mutluymuş ki kelebeklerle tavşanlar onun etrafında dans ederlermiş. Mavi Pelerinli Kız Mavi Orman'da bütün gün dans ede ede dönerek dolaşır, çiçek toplar, ormandaki arkadaşları onu şarkı söyleyerek her yerde takip ederlermiş. Pembe bulutlar ormandaki mutlu tabloyu seyre daldıkça gökyüzünden onların şarkılarına eşlik edermiş. Güneş onlara göz kırpar, en sıcak ışıklarını Mavi Orman'a yollarmış. Mavi Orman'da herkes her zaman çok mutlu yaşarmış. Mavi Pelerinli Kız da Mavi Orman'da çok mutluymuş.

Derken bir gün ormana kralın askerleri gelmiş.

"Artık herkes kahverengi üniforma giyecek!" demişler. "Kahverengi üniforma giymeyenler ülkeden sınırdışı edilecekler!"

"Olmaz, yapamam!" diye haykırmış Mavi Pelerinli Kız. "Ben kahverengi üniforma giyemem! Mavi pelerinimi çıkaramam!"

Ormanda kendi renklerinde giyinen herkes birer birer kıyafetlerini çıkartıp, kral tarafından gönderilmiş kahverengi

üniformalara girmişler. Ormanda herkes bir örnek olmuş. Hâlâ sivil kalan tek kişi Mavi Pelerinli Kız'mış.

"Yapma Mavi Pelerinli Kız," demiş artık pembe olmayan, isimleri hâlâ "Pembe" bulutlar. "Herkes kahverengi üniformayı giydi. Etrafta askerler dolaşıyor. Seni böyle üniformasız görürlerse sürgüne gönderirler."

"Yapamam!" demiş Mavi Pelerinli Kız. "Bu mavi pelerin benim! Çıkaramam!"

"Yapma Mavi Pelerinli Kız", demiş artık mavi olamayan, isimleri hâlâ "Mavi" ağaçlar. "Atacaklar seni ormandan. Hep üzerinde bu mavi pelerinle dolaşamazsın. Çıkarma vakti geldi onu artık. Üzerinde herkesinkinden ayrı bir mavi pelerinle yaşayamazsın. Sonsuza kadar kanunlara karşı çıkamazsın!"

"Hayıır!" diye haykırmış Mavi Pelerinli Kız; "Çıkaramam!"

"Çünkü benim adım, bu: Mavi Pelerinli Kız! Mavi pelerinimi çıkarırsam Mavi Pelerinli Kız olarak kalamam! Kendim olarak kalamam! Her şeysiz yaşarım, ama kendim olmadan yaşayamam!"

Revnâ anlatıyor

Günler avuçlarımdan öyle hızlı kayıp gidiyordu ki artık onları yakalayabilmenin imkânsız olduğunu düşünmeye başlamıştım. O günler içinde gerçek bir karma sergi bile açtım; ama yankısı öyle zayıf oldu ki diğerinden çok da farklı bir etki uyandırabildiğini söyleyemeyeceğim.

O zamanlar geçim telaşı ve isim hırsından günlerimin hep birbirine benzediğinin farkında değildim. Bütün enerjim, çabam, düşüncem, bir gelecek hayâli üstüne kuruluydu. Öyle ki senemi çoktan tamamladığım halde daha üniversiteden bile mezun olamamıştım. Biraz korkaklığımdan ve tembelliğimden, biraz da şartlarıma daha uygun bir iş bulabilmenin zaten güç oluşundan, hâlâ Cemre'nin sözde hemşiresi olarak çalışıyordum; ya da öyle sanıyordum. Üniversite gibi Yanık Köşk de hayatla aramdaki kopukluğu örtecek yegâne sığınak, yegâne bahane görevini görüyordu.

Ama hiç unutamadığım günlerim de oldu. Reha'yla ne evlenebiliyor ne de ondan kopabiliyordum. İlişkimizi nihayet birleşeceğimiz günün sürekli ertelendiği daimî bir süreç haline sokan ben olduğum gibi, Reha'yı benden ayıran her şeyi çocuklar gibi kıskanan da bendim. Bu yüzden,

hastanelere bir türlü katlanamadığım ve aslında meslekle-rimden biri olan hemşireliği bile yapamadığım halde, bazı günleri Reha'yla birlikte olabilmek için hastanede geçir-dim. Halbuki, ben, ölümle akraba yerlerde dolaşamam. Ya da, o zamanlar öyleydi...

Bu günlerden birinde Reha beni ilgilenmem için kü-çük bir hastasına, annesiyle babası onu hastanede yalnız bırakmaya mecbur kalmış yedi yaşlarında bir kız çocuğuna götürdü. Bu, sarı saçları iki yandan kurdeleyle bağlanmış, iri yeşil gözlerinin içi sürekli gülen, yüzü dudaklarına yer-leşmiş bir kelebek tebessümüyle hep aydınlık, cıvıl cıvıl bir çocuktu.

"Merhaba!" dedi beni görünce hiç tereddüt etmeden. "Ben Bahar."

Bahar birkaç saat sonra başlaması muhtemel önemli bir ameliyatı bekliyordu. Ama görünüşünde, neşeli halinde, rahatsızlığını ele verebilecek bir ipucu yoktu. "Senin res-mini yapayım mı?" diye sordum onu oyalayabilmek için. Tuvalimi ve boyalarımı her ihtimale karşı yanımda ge-tirmiştim. Sevinerek kabul etti. Yarım saat sonra Bahar'ı sıkmamak için fazla çabuk bitirilmiş resmini elimize aldı-ğımızda, ondaki ılık neşe boyanın acele çizgilerinden bile taşıyordu.

Bahar o gün ameliyata girdi. Ameliyat salonuna götü-rülürken bana el sallıyordu. Hayata inancı henüz öyle saf, öyle tazeydi ki ona bir şey olabileceği ihtimali aklımdan bile geçmedi.

O gece Reha'nın işi çok geç bitti. Ayrılmak üzereyken birden aklıma geldi, "Bahar'ın ameliyatı nasıl geçti?" diye sordum.

Reha sesini çıkarmadı. Bana baktı.

Kendimi kaybetmiş olmalıyım. Hastane duvarlarının sesimle yankılandığını hatırlıyorum. *Açık iki ela göz birden üzerime dikildi.* İliklerime kadar ürperdim. Buz gibi bir turuncu gelip kalbime oturdu. *Kesif koku nefesime doldu.* Etrafta "Revnâ!" diye fısıldayan birçok kayıp ses aynı anda beynime hücum ediyordu.

Burada küçük bir çocuk var! dedi içeri giren polislerden biri. Cesetle yalnız kalmış olmalı!

Cesetle yalnız kalmış olmalı!

Cesetle yalnız kalmış olmalı!

Cesetle yalnız kalmış olmalı!

Halbuki daha boyası bile kurumamış resmi oracıkta, ellerimdeydi. O boyaların arasından taze gülümseyişiyle bakan Bahar karşımda canlı duruyordu. İşte, bundan daha yalnızca saatler önceydi! İspatı tuvalimde, apaçık! Ya kendisi nerede?

Yanık Köşk'ün merdivenlerini deliler gibi tırmandım. Odaya dosdoğru daldım, ışıkları gece yarısını çoktan geride bırakmış saate hiç aldırmadan yaktım, ve yattığı yerden omuzlarından tutup kaldırdığım Cemre'yi kollarımda olanca gücümle sarsarak "Sen hasta değilsin!" diye haykırdım. "O, hastaydı! Ama sen değilsin. Değilsin!"

Gizli Özne anlatıyor

Bihter kımıldayamıyordu. Bihter kımıldamadan yatıyordu. Bihter günlerce böyle sessiz yattı. Neyseki Kemal yanındaydı. Kemal hiç sesini çıkarmıyordu; ama gözlerinde bir perdenin arkasından hep "Neden? Ne gerek vardı?" diye soruyormuş gibi bakıyordu. Bihter susuyordu. Bihter yatıyordu.

Kimse Bihter'i anlamadı. Bihter onu kimsenin anlayamayacağını anladı. Ve nihayet Bihter bir gün yattığı yerden kalktı, beraberinde getirdiği tek şey olan gelinliğini giydikten sonra odasından çıkarak Kemal'e "Pekâlâ," dedi; "Hazırım. Gidebiliriz."

Kemal de kalktı ve sessizce hazırlandı. Fakat tam kapıdan çıkmak üzerelerken Bihter birden durdu:

"Kır çiçekleri! Kır çiçeklerim yok!"

"Hangi kır çiçekleri?" diye sordu Kemal.

"Gelin buketim olarak hazırlanmış kır çiçekleri. Elime mavi kutuyu alınca onları bırakmak zorunda kaldım. Kır çiçeklerim evde kaldılar!"

Kemal Bihter'i anlamdan yoksun bakışlarıyla birkaç saniye yıkadı.

"İyi ama... Bu çok saçma. Eksik olan tek şey kır çiçekleri değil ki. Sen, her şeyini evde bıraktın!"

"Hayır, bu başka!" diye inledi Bihter. "Elimde kır çiçekleri vardı. Onlar olmadan evlenemem!"

Kemal gelinliğinden başka, bir düğün için gerekli olduğu düşünülen hiçbir şeyi zaten olmayan Bihter'in niye bir tek kır çiçeklerinin yokluğunu hissettiğini anlayamadı, ama Bihter'i sakinleştirebilmek için ona yolda taze kır çiçekleri alacağına söz verdi.

"O çiçekler zaten yapmaydı," dedi. "Ben sana gerçeklerini alacağım."

Sonunda ailelerin, tanıdıkların ve merasimin olmadığı, ama Bihter'in elinde bir demet kır çiçeğini sıkı sıkı tuttuğu bir nikâhla, yoldan buldukları iki kişinin şahitliğinde evlendiler. Ne var ki Bihter eve döndüklerinde öncekinden daha da keskin bir çığlık attı: "Solmuş bu çiçekler!"

"Tabii ki solacaklar," dedi Kemal bıkkınlıkla; "Onlar çiçek!"

"Solmuşlar!" diye yineledi Bihter. "Hepsi, hepsi solmuş!"

Bihter öyle acı bakıyordu ki Kemal dayanamadı.

"Peki..." dedi. "Şimdi gidip yenilerini alacağım."

Revnâ anlatıyor

Reha ertesi gün Yanık Köşk'e elinde büyük bir kutuyla birlikte *Infinity* adında, o güne dek hakkında hiçbir şey işitmediğim bir filmin video kasetiyle geldi. Kutudan çıkan videoyu televizyona bağladıktan sonra kaseti içine yerleştirdik. Yanık Köşk'ün o günkü gibi sihirli bir değnekle dokunulmuşçasına canlandığını, seyrettiğimiz filmin hazin öyküsüne rağmen âdeta şenlendiğini hiç hatırlamıyorum. O gün *Infinity*'yi Reha'yla defalarca izledik. Filmi üçüncü izleyişimizde Perihan Hanım Cemre'yi alarak yanımıza geldi. Gecenin ilerleyen saatlerinde Ferit Bey'le Nevzat da aramıza katıldılar. Yanık Köşk'ün hep ölüm sessizliğinde uyuyan salonunun karışık seslerle dolmasına alışık olmadığımızdan mı, yoksa filmin durağan, ama çarpıcı senaryosundan mı nedir, o gün, geç vakte kadar oturan Cemre de dahil olmak üzere hepimiz *Infinity*'yi büyülenerek seyrettik.

Film konusunu Nobel ödüllü fizikçi Richard Phillips Feynman'ın, ünlü olmasından çok önce, gençlik yıllarında, ölümcül hastalığına rağmen evlendiği kız arkadaşıyla ilişkisini anlatan yaşam öyküsünden alıyordu. *Infinity*'yi

izledikten sonra Feynman'ın, ismini zaten filmde Arlene'in Feynman'a sürekli tekrarladığı bir cümleden alan *What Do You Care What Other People Think* (Başka İnsanların Ne Düşündüğünün Ne Önemi Var?) kitabını merak edip buldum. O günden sonra Seray'la birlikte her akşam bu kitaptan parçalar okumaya başladık. İngilizce'yi kendi kendine öğrendiği halde gayet iyi bilen Seray anlayamadığım yerlerde bana yardımcı oluyordu. Şimdi düşünüyorum da, o zamanlar, hayatın kendisinin askıya alındığı bir sürekli müsveddesi içinde yaşıyorduk sanki. Süregelen gerçek hayat bizim yaşantımızın çok uzağında bir yerde kalıyordu.

Seray yine evlerine gittiğim bir akşam "Haberi duydun mu?" diye sordu; "Yaşlı bir kadın *Mavi Pelerinli Kız* için telif davası açmış. Kitabın üvey kızına ait olduğunu iddia ediyormuş."

Gizli Özne anlatıyor

Kemal Bihter'e her gün yeni kır çiçekleri getiriyordu. Bihter bu çiçekleri hemen bir vazoya koyuyor ve taze kalabilmeleri için onlara devamlı su veriyordu. Bihter'in saksıda yetiştirdiği çiçekler de vardı. Bihter bütün çiçeklerin üstüne titriyordu.

Sabah kalkar kalkmaz ibriği doldurarak çiçeklerini sulamaya başladı. Halbuki çiçeklere daha gece kalkıp su vermişti. Bihter saksıdaki toprağın ıslanmasını içinde bir ateşi söndürür gibi zevkle izliyor, bir yandan zihnine saldıran düşüncelereyse mukavemet edemiyordu Küçük Ayşe'nin yanmış bedeni birden toprakla suyun arasına girdi. Sonra her yer, her şey aynı kahverengi ses oldu.

Babaanneniz susuz kalmış!!!
Babaanneniz susuz kalmış!!!
Babaanneniz susuz kalmış!!!

"Bihter, ne yapıyorsun?" dediğini işitti sonra Kemal'in. "Çiçekleri öldüreceksin. Her yeri sırılsıklam yapmışsın!"

Revnâ anlatıyor

Uzak bir semtin ağaçların arkasında, olduğu yere bulunulmamak üzere saklanmış sanılacak kadar kuytu bir köşesindeki eski bir binada, çatı katındaki ufak bir dairede karşılıklı oturuyorduk.

"Bir akşam geldik ki evde yok," diye devam etti kadın. "Babası deliye döndü. Bir haber, iki satırlık bir not bile bırakmamış. Eşyaları da yerli yerindeydi üstelik. Yanına hemen hiçbir şey almamış. Sonradan öğrendik ki, alt katta Senai diye, yarı meczup bir kiracımız vardı, onunla kaçıp gitmiş meğer. Ne cesaret ama! İşte böyle dikbaşlı, başına buyruk bir kızdı. Aklına bir şey koydu mu mutlaka yapardı. Söz geçiremezdiniz. Eşim kahroldu üzüntüsünden. Çok düşkündü Revnâ'ya. Eh, bunca sene tek başına yetiştirmiş ne de olsa... Kızının durup dururken çekip gitmesi, haber bile vermeden kalkıp evlenmesi, üstelik de Senai gibi bir deliyle, çok ağırına gitti rahmetlinin. Günlerce doğru dürüst yiyip içmedi. Ama Revnâ bir gelse, affetmeye de hazırdı. Baba yüreği işte... Revnâ'nın inadı da inat ama bu arada! Hem evi sebepsiz yere terk ediyor, hem de bir kez olsun arkasını dönüp sormuyor babasını! Baktım olmaya-

cak, ben gidip buldum Revnâ'yı. Aralarını bulabilmek için tabii... Ama nerede; oralı bile olmadı kız. Nuh diyor, peygamber demiyor. Yaşadığı yerse, içler acısı. Doğru dürüst eşyaları bile yoktu. Hiçbir yerde tutunamıyorlar, sürekli ev değiştiriyorlardı. Konuştukları görüştükleri bir arkadaşları da yoktu üstelik. Kimseye yanaşmıyorlardı. Kapalı bir kutu gibi yaşıyordu Senai'yle Revnâ."

"Madem herkesten uzak yaşıyordu," diye araya girdi Seray, "*Mavi Pelerinli Kız*'ın onun kitabı olduğundan nasıl bu kadar emin olabiliyorsunuz?"

"Gördüm çünkü. Gördüğüme eminim. Babasıyla görüşmeye ikna edebilmek için kaç kere gittim ben Revnâ'nın evine. Her seferinde ayrı bir evdeydi. Ama hep aynı eşyasız, eski evler. O kadar ısrar ettim, bir kez bile yardım kabul ettiremedim Revnâ'ya. Kan kussa kızılcık şerbeti içtim derdi. Kimseye müdanası yoktu. Nasıl yapar, neyle geçinirdi bilmem. Kocasının doğru dürüst bir işi yoktu çünkü. Düzgün çalışabilmesi de mümkün değildi zaten. Revnâ çalışıyor muydu, ne yapıyorlardı hiç bilmiyorum. Her neyse. Son gidişlerimden birinde Revnâ mutfakta bir şeyler hazırlarken beni salonda yalnız bırakmıştı. O zaman bir köşede şöyle büyükçe, güzel, mavi bir kutu gözüme ilişti. Ah, insan bir baktı mı bir daha bakardı; öyle bir kutuydu o. Değişik bir mavi büyüsü vardı sanki. Evde başka doğru düzgün bir eşya yoktu zaten. O yüzden merak ettim, gittim açtım kutuyu. İçinde bir mavi defter vardı. Kapağı araladım, ilk satırlarını okudum. İçine göz gezdirdim. Revnâ'nın ayak sesini duyunca da hemen kapatıp koydum defteri kutunun içine. Ser verir sır vermezdi Revnâ çünkü. Öyle, ne yaptığını anlatmayı, kendisi hakkında konuşmayı falan hiç

sevmezdi. O gün o defterde okuduklarımın ne olduğunu anlayamamıştım. Ama senelerce hiç çıkmadılar aklımdan. *Mavi Pelerinli Kız*'a bakınca, hemen tanıdım o cümleleri. Aynısıydı! Orada da böyle bir Mavi Pelerinli Kız vardı."

"Revnâ Hanım'ın yazısı mıydı defterdeki peki?" diye sordu Seray.

Kadın birkaç saniye durup düşündü.

"Bilmem... Revnâ'nın yazısını bilmiyorum. Ama başka kimin olacak; Revnâ yabaniydi, kimseyle görüşmezdi ki! İzini bile zor buldum ben bu yüzden. Ona orada burada rastlayan tanıdıklardan aldım haberini çoğu kez. Hele belli bir zamandan sonra, hiç görmedim artık kendisini. Son görüşmemizden yıllar sonra 'Senai'nin durumu kötüye gitmiş. Revnâ artık onu kliniğe yatırmak zorunda kalmış. Kendisi de kızıyla kliniğin yakınında bir eve taşınacakmış.' dediler; ondan sonra da zaten hepten kayboldu."

"Kızı mı vardı?" dedim.

"Sonradan, olmuş. Senelerce yoktu çocukları. Herhalde aklî dengesi yerinde olmayan bir adamdan bir de çocuğu olsun istemedi. Ama çok sonra, herhalde Revnâ kırkını falan geçmişti, 'Kızı olmuş,' diye duydum."

"Kızın ismi neydi?" diye sordum.

Sesim heyecandan titriyordu.

Kadın gözlerime bir süre boş boş baktı; sonra, "Hatırlamıyorum," dedi.

Gizli Özne anlatıyor

Bihter nadiren de olsa Kemal'in doktor arkadaşlarıyla toplandığı güzel restoranlarda akşam yemeği yiyordu. Bihter böyle akşamlarda ara ara masadan izin isteyerek kalkıyor, ve gittiği tuvalette kilitleyip sırtını yasladığı kapıda bazen dakikalarca hareketsiz kalıyordu. Bihter parmaklarını duvarlardaki, aynı doğup büyüdüğü ve "ev" denince hâlâ aklına gelen tek yer olan eski evindeki fayanslara benzeyen, ışıl ışıl fayansların üstünde gezdiriyor, süslü lambalara, zarif lavabolara, içinde hem tatlı hem buruk bir şey eriyerek, uzun zaman susuz kalmış da şimdi suya bir türlü kanamıyormuş gibi, gözlerine bir daha kolay kolay bulunmayacak bir güzellik banyosu yaptırır gibi, kendinden geçercesine, özlemle bakıyordu. Sonra hiçbir şey olmamış gibi masaya dönüyor ve herkese gülümsemeye devam ediyordu.

Revnâ anlatıyor

Günlerce evden çıkamadım. Okula bile gitmiyordum. Tuvalimin başından ayrılmıyor, resimden başka bir şey düşünmek istemiyordum. Kendimi yine resme vermiştim. Reha'ysa hemen her gün ziyaretime geliyor, beni evden çıkartabilmek için elinden geleni yapıyordu.

"Boşuna uğraşma," diyordum; "Gelmeyeceğim!"

"Kadının bahsettiği kliniği buldum," diyordu Reha. "Orada gerçekten de o yıllarda bir Senai Bilir kalmış. Şimdi yattığı hastaneyi bile öğrendim. Ne çıkar bir kez gidip baksak?"

"Olmaz. Tımarhanelerde işim yok benim!"

Sinirlerim, kâbuslarım gerçekleşmiş gibi bozuktu. Çoğu zaman her şeyi unutabilmek için yatıyor ve saatlerce uyuyordum. Ama tekrar uyandığım, hep aynı kâbustu.

Fakat mutlu sürprizler de hep beklenmedik anlarda geliyor. Bu günlerden birinde, çoktan unutulmuş bir ümit bana hayâllerin de kâbuslar gibi var olduğunu ve bizimkiyle ne zaman kesişecekleri belli olmayan kendi hayatlarını kendilerinin yaşadığını hatırlattı. Yine kim bilir ne kadar uyumuş ve bir akşam vakti uyanıvermiştim. Cemre

yanımdaki koltukta oturmuş, resimlerime bakıyordu. O zamana kadar, ilgilenmiyor göründüğü resimlerimi ona bıkmadan usanmadan göstermeye hep devam etmiştim. Ben resimlerimi Cemre'nin karşısında yapardım, o beni sesini çıkarmadan izlerdi. O bana hiç karşılık vermese de ben Cemre'ye her sabah uyandığında ısrarla "Günaydın!" demekten hiç vazgeçmemiştim. O akşam uyandığımdaysa hiçbir şey söylemedim. Açık gözlerimi Cemre'ye dikmekten başka bir şey yapmadım. Ama bu sefer Cemre bana baktı, ve ona her sabah gülümsediğim gibi gülümseyerek, "Günaydın," dedi. Yerimden doğruldum. O zaman Cemre'nin baktığı resmin, Bahar'ın Cemre'nin şimdi gülümsediği gibi gülümseyen resmi olduğunu gördüm. Ani bir zonklama şakaklarımı yıkadı. Cemre'yi elinden kaptığım gibi tutup Ferit Beyler'in, ışıkları yeni yanmış dev hücresine götürdüm. İçeri öyle hızlı dalmış olacağım ki, Ferit Bey'in ölmüş ablasının resmi başında dikildikleri yerden ikisi de başlarını hayretle bana çevirdiler.

"Bu çocuk ölü değil," dedim. "Her gün fotoğraflarına baktığınız, haklarında konuştuğunuz, aranızda olmadıklarını kabul edemediğiniz, zihninizden bir türlü silip atamadığınız insanlar, çoktan öldüler; ama bu çocuk yaşıyor! Onların artık size, ilginize ihtiyaçları yok; ama Cemre'nin var!"

Hiç kıpırdamadan yüzüme bakıyorlardı. Reha'nın da içeri girmiş, arkamda duruyor olduğunu ancak susunca fark edebildim. Sinirlerim bir anda boşalıvermişti. Reha ne hissettiğimi anlamış olacak ki, sadece, "Gidelim," dedi. "Evet," diye yanıt verdim; "Gidelim."

Gizli Özne anlatıyor

Bihter evin içinde koşarken Kemal'in ona salondan "Koşma!" diye seslenen sesini ilk kez duyduğunda çok şaşırmıştı. Kemal sonradan bu sözü "Ben sana 'Koş, ama estetik koş,' demek istemiştim," diye açıkladığındaysa ne söyleyeceğini bilemedi. Ona estetik şekilde koşmasını tavsiye edenin, nasıl bir halet-i ruhiye içinde koştuğunu anlayan tek kişiyle aynı kimse olduğuna inanamadı.

Fakat Kemal'in "Koşma!"ları gün geçtikçe hem şekil, hem içerik itibarıyla genişledi, şiddetlendi; ve sonunda Bihter'in bildiği en ezici "Koşma ulan! Manyaak!!! Mannyaaakkk!!!"lara kadar vardı.

"Bunu nasıl söylersin?" dedi Bihter gözlerinden inen yaşları tutamayarak. "Sen bir psikiyatristsin, istem dışı olduğunu bildiğin bir hareket için bir insana nasıl manyak dersin?"

"Manyaksın da ondan!" dedi Kemal. "Bu kadar hasta gördüm, senin gibisine rastlamadım. Ne olduğun belli değil ki! Kim varmış böyle koşan, bir tane örnek daha bile bulamıyorum! Ne epilepsisin, ne başka bir şey. Ne ilaç fayda ediyor, ne telkin, ne zorlama! Kimseninkine benzemi-

yor derdin. Hasta bile değilsin sen. Sadece, manyaksın."

"Ben koşunca benimle birlikte koşacağını söylemiştin," dedi Bihter ağlamaya devam ederek. "Sana her şeyi bütün açıklığıyla anlatmıştım, koşmamın mükemmel olduğunu söylemiştin."

"Bu kadar rahatsız edici olabileceğini düşünememişim," diye cevapladı Kemal. "Sürekli olunca dayanılmıyormuş."

Bihter o zaman anladı ki doktor olmak başka, koca olmak başkadır.

Fakat asıl sorun Bihter'in hamile olduğunu anlamasıyla başladı. Bihter olduğu yerden fırladıktan sonra birden içinde ayrı bir can daha taşıdığını hatırlayarak elini karnına götürüyor, fakat çoğu zaman fazla süratli olduğundan yavaşça durmayı başaramıyordu. İki eli karnında koşmak Bihter'de kısa zamanda yerleşmiş bir alışkanlık haline geldi. Buna rağmen Bihter gerçeğe vaktinde uyanamadığından, ara ara etrafa tehlike teşkil edecek kadar sert çarpmayı da önleyemiyordu.

Bihter olacakları önceden anlamış gibi gergindi.

Revnâ anlatıyor

Senai Bilir'le görüşmek istediğimizi söylediğimizde görevli kız hemen "Tarihçi olan mı?" diye sormuştu. O zaman sorunun bir alay taşıyıp taşımadığını anlayamamıştım. Bizi götürdükleri odada saçları darmadağın, üstü başı perişan, ama sesi ve hareketleri gayet sakin bir adam ciddiyetle "Okurum musunuz?" diye sorduğunda da bunun bir deli zırvası olabileceğinden şüphelenmiştim. Fakat hemen yanı başındaki rafta "Senai Bilir" imzalı bir düzine kitabı görünce gözlerime inanamadım. Üstelik bunlar göz gezdirebildiğim kadarıyla sağlam yayınevlerince basılmış, hem aklı başında birinin elinden çıkmışa benzeyen, tezleri sağlam kaynaklara dayanan ve bildik kalemlerce övülmüş kitaplardı.

Senai Bey sessiz ve dalgındı; ama halinde yadırganabilecek bir tuhaflık veya aşırılık yoktu. Tavırları gayet makuldü. Ağır, ancak mantıklı konuşuyordu. Onun etrafında birçok deliyle birlikte neden burada yatıyor olduğunu anlayamamıştım. Öyle kendi halinde bir adamdı ki, bize ziyaretimizi açıklayabilecek başka bir sebep sormadı bile. Bense onu başka her şeyi unutmuşçasına izliyordum.

Bir ara hemşire kız yanına yaklaştı ve eline bir bardak suyla birkaç hapı gelişigüzel tutuşturduktan sonra çocuk azarlar gibi "İç şunu!" dedi. Farkında olmadan ayağa fırlayıvermişim. "Ben de hemşireyim," gibi anlamsız bir şey söyleyecektim ki Reha beni elimden tuttu, kulağıma usulca, "Sırası değil," diye fısıldadı. O ise her şeyi olağan karşılar görünen bir sükûnetin içinde suyunu içiyordu.

"Ne dersin," diye sordu Reha; "Konuyu açacak mıyız?"

"Hayır," dedim, "Şimdi değil. Lütfen hemen gidelim buradan."

Kalbim küt küt atıyordu.

Gizli Özne anlatıyor

Kemal'in erkek kardeşi Kenan Bihterler'de kalıyordu. Bihter bir akşam, ara ara yaptığı gibi fişlerdeki tutarları bir deftere kaydediyordu.

"Ne yapıyorsun?" diye sordu Kenan.

"Masraflarımızı hesaplıyorum," diye cevapladı Bihter.

"Neden?"

"Ne kadar harcadığımızın kaydını tutmak için."

"Niye yapıyorsun böyle saçma bir şeyi?"

"Bütçemizin üzerine çıkmayalım diye."

Buz gibi bir sessizlik oldu. Kenan cevaptan çok rahatsız olmuştu. Olduğu yerde doğruldu, "Bir erkeğe, bir erkeğe asla böyle bir şey söylenmez. Erkek adamın ağırına gider ona 'Senin bütçen her şeye yetmeyebilir' demek!" dedi öfkeyle. Bihter şaşırmıştı. Çünkü evli oldukları tüm bu aylar boyunca masraflarını bir kenara yazıp harcamalarını o toplama göre düzenlemek Kemal'le birlikte kararlaştırıp uyguladıkları bir şeydi. Kemal'in de Bihter'in de ayda ne kadar kazandığı belliydi. Başka konulardan konuşmaya devam ettiler. Kemal ara ara söze gülümseyerek katılmayı sürdürüyordu. Bihter bir ara boş tabakları götürmek için

mutfağa doğru seyredince o da her zamanki kibar tebessümüyle izin isteyerek kalktı; ama söylediği gibi tuvalete gitmek yerine Bihter'in peşinden mutfağa geldi. Bihter şaşırarak "Ne oluyor?" diye sordu. Çünkü Kemal'in yüzünde o zamana kadar görmediği bir ifade vardı. "Benimle gel," dedi Kemal.

Bihter'i elinden tutarak evin arka tarafındaki merdivenlerden usulca terasa çıkardı. Orada boş bir sandalyenin üstüne oturttu. Ve Bihter'in duymuş olduğu en sakin, en yumuşak sesiyle "Şimdi gözlerini kapat," dedi; "Gözlerini kapat ve sakın sesini çıkarma."

Rüzgâr, sesi karanlığı tırmalar gibi tiz çıkan nefesini yüzlerinde dolaştırıyordu. Bihter ne olduğunu anlayamadı. Bihter ne olacağını da anlamadı; ama ürkmüştü. Gözlerini kapattı. Nefesi tutularak bekledi.

Bihter o zaman sert bir yüzeyi yanaklarında hissetti. Yüzey Bihter'in ince yanaklarına dokundu, dokundu; ve giderek keskinleşen sayısız sivri uçlarını Bihter'in iki yanağında da iyice gezdirdikten sonra birden durdu.

Bihter artık bittiğinden emin olduktan sonra göz kapaklarını ağır ağır araladı: Evet; Kemal ne zamandır kesmediği sakalını Bihter'in fazla hassas olduğunu bildiği teninde onu ince ince yırtana kadar sürtmüştü.

Bihter söyleyecek, yapacak şey bulamadı. Olduğu yere kaskatı çivilenmişti. İçini altüst eden karmakarışık duygularla kıpırdamaksızın Kemal'e bakıyordu. Kemal sadece gülümsüyordu. Yine o sakin, yumuşak sesle Bihter'e "Bir daha sakın, ama sakın bir başkasının yanında böyle abuk sabuk konuşma," dedi. "Sana şimdilik çok küçük bir ceza veriyorum. Ama sonraki sefere cezan daha büyük olacak."

Tekrar gülümsedikten sonra dimdik omuzlarını sallayarak indiği merdivenlerde kayboldu. Bihter oturduğu yerde kalakalmıştı. Saçlarını yalayan rüzgâr karanlık çöktükçe hırçınlaşıyordu. Ya da Bihter'e öyle geldi.

Revnâ anlatıyor

O gün okuldan eve döndüğümde ilk kez Ferit Bey'le Nevzat'ı salonda otururlarken buldum. Üstelik Perihan Hanım da yanlarındaydı.

"Seninle önemli bir meseleyi konuşmak istiyoruz," dediler.

Sonunda Ferit Bey söze "Bir süredir Cemre'nin istikbali, eğitimi üstünde tartışıyoruz," diye başladı; "Onu özel bir okula yollamaya karar verdik. Doktorunun ne zamandır tavsiye ettiği bir yatılı okul vardı zaten. Geçenlerde gidip gördük. Gayet hoşumuza gitti. Cemre gibi çocuklarla gece gündüz ilgileniyorlar yakından."

Perihan Hanım öyle duygulanmıştı ki ağlıyordu.

"Düşündük, taşındık. Okulun eğitim masraflarını karşılayabilmek için Yanık Köşk'ü satmaya karar verdik. Eh, burası bize çok büyük. Hem eski, yanık. Artık pek işe yaramaz. Araziyi satın alıp yerine lunapark yapmak isteyen biri vardı zaten. 'Peki,' dedik sonunda. Elimize geçen parayla kendimize bir daire satın almayı düşünüyoruz. Eğitim masraflarından arta kalan buna rahat rahat yetiyor."

Neden bilmiyorum, bu evde geçirdiğim onca seneden

sonra ben de çok duygulanmıştım. Perihan Hanım'la birbirimize sarılıp ağladık.

O gece sevincimden geç saate kadar uyuyamadım. Tam dalmak üzereydim ki pencereme atılan bir taşla yataktan fırladım. Seray pencerenin altında dikilmiş, aşağı inmem için işaret edip duruyordu.

"Ne işin var bu saatte burada?" dedim.

"Bırak şimdi saati," diye seslendi; "Hemen aşağı gel!"

Çok öfkeliydi. Hırsını yoldan çıkarmak ister gibi hızlı hızlı yürüyor, burnundan soluyarak konuşuyordu. Anlam veremediğim, ipe sapa gelmez şeyler söylüyordu nedense.

"Deli bu kadın! Akşam, semtinin yakınından geçiyordum. Bir uğrayayım da düşüncesi hâlâ değişmiş mi değişmemiş mi öğreneyim dedim. Yok! Saatlerce konuştum, ikna edemedim. Tutturmuş; o benim kızımın kitabı, davayı geri çekmeyeceğim diyor! Ne söylesem fayda etmedi."

"Defter de kitap da benim sorumluluğumda. Suçu üstüne alan benim. Reha bir avukatla görüşecekti dün. Sen boş ver davayı. Hem... Bakarsın, mesele hallolur bir şekilde. Defterin anneme ait olduğunu kanıtlarım belki... Yani... O kadının 'Revnâ' dediği sözde üvey kızının benim annem olduğunu..."

"Hayır! Boş veremem! Kadın bana neler neler dedi, biliyor musun? Birkaç şey soracak oldum üvey kızına dair. 'Amacın nedir?' dedi!"

Yanık Köşk'ün arkasındaki küçük mezarlığın kıyısından geçiyorduk. Seray yol üstünde gördüğü büyük bir taşın üzerine çıktı ve kollarını iki yana açarak var gücüyle bağırdı:

"Amacım, Türkiye Cumhuriyeti'nin bölünmez bütünlü-

ğünü kötü emellerime alet ederek bölmek, yıkmak, parçalamak ve düşmanlara yedirmektir!"

"Delirdin mi!" dedim kısık bir sesle. "Neler saçmalıyorsun? Hem de bu saatte!"

"Amacım," diye bağırdı, "Türk istiklali ve cumhuriyetini ilelebet yok etmek, yerine dünyanın en gelişmiş Yarasaları Rehabilitasyon Merkezi'ni kurmaktır!"

"Ne yapıyorsunuz siz burada?!" diye bağıran bekçi önümüze dikildi.

"Memleketi yıkıyoruz!" dedi Seray hiç istifini bozmadan.

"Seray, yalvarırım kendine gel!" diye inledim. "Ne oldu bu gece sana böyle?"

Gizli Özne anlatıyor

Bihter terasta oturduğu yerde kalakalmıştı. Karanlık çöktükçe hırçınlaşan rüzgâr saçlarını karıştırıyordu. Ama Bihter ne üstüne perde perde inen akşamı görüyor, ne soğuk kolları bedenini arzuyla saran rüzgârı duyuyordu. Bihter kim bilir ne kadar zaman orada öyle, taş kesilmiş hissizlik gibi oturdu. Neden sonra rüzgârın ani bir tokadıyla kendine geldiğinde, yüzünde keskin bir sızı fark etti. Ellerini yüzüne götürdü. Yanakları gözlerinden inmiş yaşlarla sırılsıklamdı. Parmaklarının uçları gözyaşına karışmış kan damlalarıyla kıpkırmızı oldu.

"Hayır, isteyerek yapmış olamaz!" diye geçirdi içinden Bihter; "Kanatacağını bilseydi yapmazdı. Yapmazdı!"

Bihter ani bir şangırtıyla kendine geldi. Farkında olmadan koşarak pencereye hızla çarpmış ve pencere camını baştan başa kırmıştı. Kana bulanmış ellerinden cam kırıklarını dikkatle çekip çıkardı. "Hayır, bu kanın hepsi yüzümden bulaşmış olamaz" diye düşündü. "Ellerimi cam kırıkları kesti. Cam kırıkları kesti!"

"Belki de yanaklarımdan kan sızdığını görmedi," diye geçirdi içinden Bihter; "Kanadığını görseydi yapmazdı.

Görmedi."

Çizilmiş yüzü gözlerinden boşanan yaşlarla ıslandıkça sızlıyordu. Ama Bihter akan yaşlarını durduramadı. "Kanadığını fark edemedi," diye söylendi kendi kendine tekrar; "Kanattığını..." Bihter duvara öyle sert çarptı ki ancak kendi etrafında bir kez dönerek durabildi. Daha çarptığı yerden kayıp düşmeden elini karnına götürdü. "Aman Allah'ım, ne yapıyorum ben?" diye düşündü, "Durmalı durmalı durmalı durmalıyım." Ama kendisine durması gerektiğini söylerken bile çoktan hızlanmış, koşarcasına yürüyor olduğunu fark etti. "Dur diyorum! Dur!" diye azarladı kendini. İçindeki duygular öyle yoğundu ki kendisine bir türlü hâkim olamıyordu. Üzüntü, şaşkınlık, hayâl kırıklığı, öfke, pişmanlık... Hepsi aynı anda coşmuş, dışarı taşabilmek için isyan ediyordu. "İnsanın acısından yerinde duramaması böyle bir şey herhalde," diye düşündü Bihter, "Parmağı kesilince elini tutup sallaması... Evet, bu: acımdan yerimde duramıyorum! Ama yok, durmam lazım. Hem... kanamadı belki de aslında. Ben kanadı sandım. Tabii, öyle oldu. Kan falan yok. Kan yok. Kan hiçç..." Bihter kendisini bir anda, tutunacak hiçbir yanı yöresi olmayan bir boşluğun içinde buldu. Ayağı fazla süratliyken kaydığından mı, yoksa vücudu ona fazla ağır gelen hisleri artık taşıyamadığından mı nedir, bir türlü toparlanamadı, ve cansız bir yük gibi öteye beriye çarparak merdivenlerden aşağı yuvarlandı.

Kısa bir süre sonra karnında korkunç bir sancıyla kendisine geldiğinde, beyninde bir ses hâlâ "Kan yok..." diye sayıklıyordu. Bihter kendisini hareket etmeye zorladı. O zaman nerdeyse bir kan gölünün içinde yattığını fark

etti. Kan bu sefer bacaklarının arasından sızıyordu. Alay edercesine "Kan yok!" diye haykırmaya devam ediyordu beynindeki ses. Bihter acısından sesini bile çıkaramadan kasılıp kalmıştı. "Herhalde can çekişiyorum," diye düşündü; "Ölmek üzere olmalıyım." Etrafta yardım isteyebilecek kimsecikler yoktu. Bihter teras aralığında, herkesten uzaktaydı.

Bihter'in parmakları herhalde onunla birlikte düşüp parçalanmış bir saksının yerde yatan çiçeğine dokundu. Bihter acısından çiçeği avucunda paramparça etti.

Revnâ anlatıyor

O sabah Reha içeri girer girmez atıldım: "Reha, inanamazsın gece olanlara! Seray gece yarısı sokağın ortasında saçma sapan sözlerle mahalleyi ayağa kaldırdı! Bekçi de onu alıp nezarethaneye götürdü!"

Reha nedense çok ciddiydi. Söylediklerim onu hiç telaşlandırmadı.

"Mahalle nasıl ayağa kalktı?" diye sordu heyecansız bir ilgiyle. "Evlerin ışıkları yandı mı, insanlar pencerelere çıktılar mı? Toplananlar, sabah hâlâ bu konuyu konuşanlar oldu mu? Ferit Bey'le Nevzat da duydular mı olayı mesela?"

Reha'da garip bir hal vardı. Gözlerindeki kıpırtısız ciddiyete de, sorularındaki alaysız tuhaflığa da bir anlam verememiştim.

"Hayır," dedim. "Bunlar olacak kadar uzun sürmedi çünkü. Seray daha ikinci cümlesini bitirmeden bekçiyi karşımızda bulduk. Hem, saat de çok geçti. Herkes uykudaydı. Dışarıda yalnız Seray'la ikimiz vardık."

"Madem iki kişiydiniz, neden sadece Seray'ı götürdü bekçi? Nasıl oldu da seni bıraktı?"

"Bekçi beni de götürmek istedi, ama Seray razı olmadı. 'Onun suçu yok, bağıran bir tek bendim.' diye üsteledi."

"Bekçi de 'Peki,' dedi yani, öyle mi?"

Reha'nın yüzüne çivili ifade içeri girdiğinden beri daha hiç oynamamıştı.

"Neyin var bugün?" dedim şaşkınlıkla; "Neler oluyor?"

Reha beni ellerimden tutup oturttu.

"Bu sabah Serayların evini tarif ettiğin yere gittim, Revnâ. Senin, arkadaşının evi diye anlattığın yer, çoktan terk edilmiş bir barakaydı. İçinde eski araç gereçler, kavanozlar, odunlardan başka bir şey yoktu. Bana inanmalısın, Revnâ; ne Seray, ne kardeşleri... Hiçbiri gerçek değil."

Gizli Özne anlatıyor

Bihter bütün gün hareketsiz yatıyordu. Aslında çoktan iyileşmişti, ama yorganın altından çıkıp hayata karışmaya cesareti yoktu. Yorgan Bihter'in vücudunu hayattan ayıran, hayattan koruyan bir çeşit sığınaktı. Bihter yorganı sanki hayatın üstüne çekiyor ve böylece hayatı yorganın arkasına hapsetmiş oluyordu.

Çünkü yorganın Bihter'in herkesi bir araya hapsettiği arkasında, doğmadan ölmüş bir bebek vardı. Bihter ne zaman gözlerini kapatsa onun soğuk toprak altında üşüyen minik bedenini görüyor ve titriyordu. Ne zaman yağmur yağsa Bihter'in boş kolları yorganın altında çırpınıyordu. Yazın ortasıydı. Bihter hep, ama hep üşüyor, yorganın altından bir türlü çıkamıyordu.

Eve geldiğinde Bihter'i her zamanki gibi yatakta bulduğu bir akşam Kemal de sırtını dönerek bir süre yatağın öbür ucunda oturdu. Sonra birden ayağa kalktı, ve çıkardığı ceketini odanın bir tarafına rastgele fırlattıktan sonra "Yeter be!" diye bağırdı. "Ne zaman gelsem yataktasın. Bıktım artık! Bir bebeğe bile sahip çıkamadın. Küçücük, masum bir bebek senin yüzünden hayatından oldu. Bir

insanın yaşam hakkını elinden aldın. Zaten çok hayırsız bir elin var. Her şeyi kırıyorsun. Hiçbir şey teslim edilmez sana. Babaannen elli yıllık fincanı bırakır, onu bile çarpar kırarsın. Kolların, bacakların çizik dolu. Ne diye bela aldım seni başıma, bilmiyorum! Ne rahatmışım meğer önceden."

Bihter kıpırdamaksızın yatmaya devam etti. Hep, ama hep, üşüyordu.

Revnâ anlatıyor

"Saçmalama Reha!" diyerek güldüm; "Bir yanlışlık olmalı mutlaka."

"Hayır, Revnâ, artık eminim," dedi; "Ne zamandır şüpheleniyordum zaten. Bugün hiç kuşkum kalmadı artık. Seray, ailesi, açılan dava, görüştüğünüz kadın, *Mavi Pelerinli Kız*'ın ünlü olması; hiçbiri, hiçbiri gerçek değil. Hem, bir düşünsene, bu anlattıklarından hangi biri kulağa makul geliyor ki? Yok Seray diye bir kız varmış, yok topalmış, çok fakirmiş ama yine de rahat, mutlu yaşıyormuş. Altı kardeşlermiş; beşi: Ayhan, Seray, Erhan, Melda, Eray! Beşinin de birbirinden sıradışı özellikleri varmış. Yok küçücük bir yayınevinde basılan bir kitap birden o kadar ünlü olmuş ki, telifi bile paylaşılamamış, biri dava açmış. Olacak şey mi Türkiye'de? Defterin *Mavi Pelerinli Kız* ismiyle basıldı, tamam, şahidim; ama ne ünlü oldu ne de hakkında dava açıldı. Bütün dosyaları incelettim Revnâ, yok böyle bir dava! Okulda Seray'ın kaydı yok; hiç olmamış! Bunların hepsi senin hayâl gücünün ürünü."

"Bu saydıkların gerçekten de o kadar mantıksız mı? Diyelim ki öyle... O zaman... etrafımızda ne kadar şey

mantıklı ki bunların da mantıklı olması gereksin? Senin beni onca insan içinde gelip bulman çok mu mantıklı? Üç yaşında bir çocuğun günlerce bir ölüyle yalnız kalması... Çok mu mantıklı? Ferit Bey'le Nevzat'ın köstebekler gibi gizli saklı yaşaması, Cemre'nin suskunluğu, attığı her adım efsane olan kusursuz bir kadın; bütün bir Yanık Köşk hikâyesi, çok mu mantıklı? Gördüğün kaç şeyin mantıklı gerekçeleri oldu bugüne kadar?"

"Seni bu hayâllere itenin de bu ev, Yanık Köşk olduğunu düşünüyorum zaten. Bu anlattıkların... Bu her köşesi yanık, kocaman, sessiz, taştan ev, bu çıplak duvarlar arasında hâlâ geziniyorlarmış hissi veren eski insanların hayaletleri, Ferit Bey'le Nevzat'ın onları ikide bir hortlatan geçmiş takıntıları, burada yaşanmış yangın, ölmüş onca insan, yalnızlığın bu eski evin her taşına attığı imzası, bıraktığı silinmez lekeleri... Elinde bavuluyla kim gelip bunların ortasına tek başına yerleşse zihni ona tuhaf oyunlar oynamaya başlardı herhalde. Yanık Köşk'e girince aklıma hangi satırlar geliyor, biliyor musun: 'Bu ev bir tabut. Tabut olduğunu görmezden gelebilmek için onu kocaman inşa ettin, ama o bu ev hâlâ bir tabut; ve dünyanın bütün perdeleri, tabloları, lambaları bile bunu değiştiremez.' Sanrılara davetiye çıkarmak bu, Revnâ! Senin zaten çocukluğundan kalan korkularını kışkırtmak için bulunmaz fırsat! Hemen eşyalarını toplayıp gel, bir an önce çıkıp gidelim bu garip evden. Seni bir süre için küçük, güvenli bir yere yerleştireyim."

"Bunca şeyin sanrıdan ibaret olduğunu nasıl bu kadar rahat söylersin?!"

"Başka bir açıklama bulamıyorum da ondan. Yüz kişinin yüzü de ortada bir dava olmadığını söylüyor, ama sen hâlâ

geçerli kanıtların bulunduğu hususunda ısrar ediyorsan, buna başka ne isim verebilirim ki? Belki de böyle olması kaçınılmazdı Revnâ. Yaşamının hassas bir dönemindeydin ve belki de hayat birden, fazla üstüne geldi. Önce Seray'ı canlandırdın zihninde, çünkü önünde böyle bir örneğe ihtiyacın vardı: Senden daha zor şartlar altında, ama tüm yükümlülüklerinin üstesinden başarıyla gelen, sağlam, neşeli bir karakter çizdi zihnin sana; ondan güç alabilmen, ona baktıkça kendine güvenebilmen için. Öyle çok istedin ki böyle birinin var olmasını, sonunda gerçekten inandın ona. Onun sadece bir hayâl olduğunu kabul etmen senin de başarılı olabileceğine inanmanı zorlaştıracaktı. Seray'ın yaşam mücadelesindeki parlak zaferi sana ümit veriyordu. Hem, çok yalnızdın. Etrafında böyle senin gibi, genç, ama hayatının bütün sorumluluğunu tek başına omuzlamış kimsen yoktu. Sana destek olacak birini aradın. Seray gibi bir arkadaş istedin kendine. Kendinde görmek istediğin tüm yeteneklerle donattın onu sonra. Ama nedense hiçbirimiz göremedik bir türlü şu arkadaşını. Ne zaman buluşacak olsak ya bir işi çıktı, ya hastalanacağı tuttu, ya vapuru kaçırdı. Bunca senedir nerede bu kız Revnâ? *Mavi Pelerinli Kız* davasıysa bence sadece, ailene, geçmişe dair, seni çok korkutan, bu yüzden bastırmaya çalıştığın merakın, suçluluğun basit bir dışavurumu. Başından atmak istediğin defteri kitaplaştırmak seni çok rahatsız etti. Defterin, kimliğini bilmediğin sahibiniyse bir türlü aklından çıkaramadın. Korkuların sonunda düş gücünde dava şeklinde açığa çıktı."

"Başkası adına açıklamalar uydurmak ne kadar kolay. Hem kulağa da ne kadar inandırıcı geliyor. Malzemeleri yan yana dizince araya sebepler sıkıştırmak çok da işten olma-

sa gerek. Dilediğimiz parçaları bir araya getirerek istediğimiz insan için istediğimiz senaryoyu üretebiliriz o zaman. Bu saydıkların ancak Seray'la yakınlaşmamızı sağlayan nedenler olabilir. Yoksa, yok Seray'a ihtiyacım olduğunu, yok onu önce zihnen canlandırdığımı, canlandırmadığımı, ancak ben bilebilirim. Ben Seray'ı hayâlimde kurmadım; o, eti ve kemiğiyle ayağıma geldi. Hiçbirinizle rastlaşamamasına gelince, bu, Seray gibi bir sürü küçük işle meşgul her insan için olağan bir durumdur herhalde. Okulda kaydı olmayışını, evlerini metruk bir baraka halinde bulmanı, evet, alışılmış yollarla açıklayamam. Ama hayat, açıklaması zaten olmayan öyle çok şeyle dolu ki! Seray belki bizim gibi bir insan değil, ama hayâl de değil. Bunu nasıl bildiğimi açıklayamıyorum. Geceleri duyduğum seslerin normal olmadığını da nasıl bildiğimi, Senai Bey'in bunca kitabı nasıl yazdığını, niye bir akıl hastanesinde kalmaya mecbur olduğunu, bana kadar ulaşmış mavi kutunun eşyalarını, bu evde yaşayanların hayatlarını, Perihan Hanım'ın maharetli parmaklarını, ve şimdi aklıma gelmeyen daha pek çok şeyi de açıklayamadığım gibi... Sen şimdi bunların her birine kendince makul bir isim koyuyor, benim yaşamış olduğum tüm bu tecrübelere de 'halüsinasyon' deyip geçiyor, böylece işini bitirmiş oluyorsun, öyle mi? Bana sorarsan bu, kolaya kaçmak. Niye kendini bir kez benim yerime koyup da önce anlamayı, Seray'ın varlığına başka açılardan bakmayı, yaşadıklarımın başka boyutlarda nasıl durduğunu düşünmeyi denemiyorsun? 'Ya Seray yoksa?' çok da karmaşık bir soru değil; ama 'Ya Seray varsa?'"

"Çok sarsıldığın için böyle konuşuyorsun. Kendimi tutamadım, gerçeği öyle ani söyledim ki kabullenemedin daha."

"Bilakis. Kendimi hiç bu kadar güçlü hissetmemiştim. Şu an zayıf olan, sarsılmış olan, sensin bence. O çok güvendiğin 'gerçek'in tek olduğundan nasıl bu kadar emin olabiliyorsun?"

"Bir doktor olarak, böyle bir durumda başka bir açıklamayı kabul edebilmem mümkün değil."

"Bunu sen mi söylüyorsun? Bana metafizikten bahseden, diğer boyutlarla, rüyalarla, kara deliklerle ilgili hikâyeler anlatan, beni altıncı hisse inandırmaya çalışan sen değil miydin hep? 'Kalp' doktoru olduğun şimdi mi aklına geldi?"

"Onlar başka, Revnâ. Anlatmış olduğum şeylere şimdi de katılıyorum. Ama senin durumun için geçerli değil hiçbiri. Sen şimdi kendini, durumunu, tıbbı yadsımak uğruna bunlara sığınıyorsun, hepsi bu."

"Tıp, demek! Tıp benim Seray'a nasıl baktığını nereden bilsin?"

"Olağanüstü görünen her şeyin tıpta da önünde sonunda bir açıklaması var elbet; olmak zorunda. Sanrı gören çok hasta senin şu söylediklerini söylüyor. Şimdi böyle bir tepki veriyor olman doğal."

"Ya 'evrensel zihin'?"

"Bir nevi telepatik etkileşim. Beyin dalgalarının aynı anda uyarılması belki?"

"Ya 'genetik hafıza'? Hissi kablel vuku?"

"Bunları yadsımıyorum. Bunlar da bilimin varlığı gibi varlar. Onları bilimi yadsımadan, bilimi kullanarak açıklayabilirim ben. Alternatif bilimin kimi parçaları zamanla bilimin doğal parçaları haline gelecek."

"İyi o zaman. Seni Yanık Köşk'e çağıranın, eline adre-

si ulaştıranın kim olduğu hâlâ meçhul. Hayatımızda öyle çok şey belirsiz ki bu da onların arasında kaybolup gitmişti çoktan. Seray'ı ona ihtiyacım olduğu için uydurduğum düşünülürse, seni de benzer ihtiyaçlardan çıkarıp uydurduğuma rahatça inanılabilir sanıyorum. Belki sen de yoksun, seni de uydurdum. Eline Yanık Köşk'ün adresini düş gücüm yolladı."

"Yok daha neler. Kendinde değilsin sen."

"Yoo, neden? Haydi, cevap ver o zaman: Senai Bilir'in bir zamanlar yattığı kliniğin adını, senin olmadığını iddia ettiğin kadının ağzından nasıl oldu da öğrenebildik peki? O ismi de mi ben uydurdum?"

"..."

"Beni o kadına götüren Seray'dı. Ama Senai Bilir'i ikimiz de gördük. Onun da hayâl ürünü olduğunu söyleyemeyeceksin herhalde..."

"Bunun bir açıklaması mutlaka olmalı..."

Ayağa kalktı.

"Şimdi eşyalarını topla ve bir yere ayrılma. Onu alıp hemen döneceğim. İki saat içinde burada olurum."

"'O' dediğin kim?"

Gözlerime bakmak için arkasını döndü: "Baban."

Gizli Özne anlatıyor

Bihter geri dönmeyi gururuna yediremiyordu. O yıllarda bir kadının

"Saatlerdir seni dinliyorum kapının arkasından. Kendi kendine konuşuyorsun!"

"Kendi kendime konuşmuyorum; onlara Bihter'i anlatıyorum!"

"Yahu, Bihter zaten sensin!"

"Ben Bihter değilim Kemal. Yüzümdeki kırışıklıklara bak; yetmişimi geçtim! Bu yorgun eller Bihter'in beyaz, lekesiz ve pürüzsüz elleriyle nasıl aynı olabilir? Korkak, çekingen, güvensiz bir kızdı Bihter. Acemiydi. Benim Bihter'le aynı insan olduğumu kim söyleyebilir? Bizim onunla aramızda isim benzerliğinden başka hiçbir ortak bağımız kalmadı artık."

"Bihter'i olduğundan öyle başka anlattın ki. Bihter hiçbir zaman öyle saf, korkak, kişiliksiz bir kız olmadı. Son derece hassas, zeki, duyarlı, nazikti Bihter. Evet, kimseyi incitmezdi. Ama iç dünyasında sapasağlamdı. Senin anlattığın gibi zayıf değildi. Her haliyle gayet aklı başında, ne yaptığını bilen, cesur, hatta gözüpek, kararlı bir genç kızdı

o. Zarafeti, inceliği onu kırılgan göstermiş olabilir, ama çok insanınkinden güçlü bir kişiliği vardı."

"Belki haklısın. Ama ben yine de artık o Bihter değilim. Sen de o Kemal değilsin."

"Bihter... Ben o Kemal değilim. Evet, ben de psikiyatristim. Evet, benim de ismim Kemal. Ama bu sadece bir tesadüf. Binlerce psikiyatrist, yüz binlerce Kemal, Kemal isminde de yüzlerce psikiyatrist var. Neden beni sana eziyet eden o adamla karıştırıyorsun? Sen o Kemal'i bıraktın... Unutuyor musun? Neden benden de o Kemal'mişim gibi korkuyorsun hâlâ? O acı tecrübenin etkisi neden bana her baktığında diriliyor? Bu önyargıların neden geçmedi? Bir kere, tarihleri de yanlış anlattın. Kemal'le evlendiğinizde yirmi iki yaşındaydın sen. Ne mal olduğunu çabuk anladın, çok geçmeden terk ettin onu. İkiyüzlü, sahtekâr bir oğlandı Kemal. Siz ayrıldıktan sonra fakülteden de atılmıştı. Diplomasını elinden aldılar. Bir bankada memurluk yaptı yıllarca. Söylediğin gibi doktor olamadı hiç. Revnâ'ya rastladığında da o yaşlardaydın. Şimdi de söylediğin yaşta değilsin. Onu da yanlış anlattın... Her şeyi abarttığını söylerlerken pek de haksız sayılmazlar. Revnâ, evet, hoş bir insandı, farklı bir insandı; ama anlattığın gibi biri sayılmazdı. İçerideki genç kız, Revnâ'dan daha tatlı bir Revnâ. Hem, babaannenle ilgili söylediklerin de doğru değil. Senin hiç babaannen olmadı Bihter. Babaannen, baban iki buçuk yaşındayken ölmüş. Onu baban bile tanıyamamış ki sen tanıyabilesin. Çiçekçi'de Kız Kulesi'ne bakan bir evde oturduğunuz, senin kahve pişirip babaannene taşıdığın; hep yalan. Seni hep tanıyordum, oradaydım. Hayran olarak anlattığın hiç kimse senin kadar muhteşem değildi.

Unutuyor musun, Bihter? Sen otuzlarındayken evlendik. Seni asla incitmedim, söylediğin gibi biri olmadım. Sana her zaman hayrandım ben. Her zaman. Reha doğdu. Bizim oğlumuzdu Reha. Onu birlikte büyüttük. Ben o Kemal değilim Bihter. Ama sen Bihter'sin. Hâlâ aynı Bihter'sin hem de. Benim sevdiğim, âşık olduğum Bihter. 'Bihter şöyleydi, Bihter böyleydi' diye kendini suçlamaktan vazgeç artık... 'Ben' de artık. 'Bihter' deme. Başına gelmiş her şeyi olduğu gibi kabul et."

"Bir kadın, çocuğu doğunca yeniden doğar, Kemal. Başka biri olur. Bense bir anneydim, ama artık bir anne değilim."

Bazen, bir filmin birkaç saniye süren ilk planında, ekranın ne olduğunu anlayamadığınız bembeyaz bir dekorla kaplandığını görürsünüz. Bunun uçsuz bucaksız bir pamuk tarlası veya gökyüzünde toplanmış bulut kümelerinden bir görüntü olabileceği fikrine kapılırsınız. Filmin sizi birazdan doğal bir çevrede gezintiye çıkaracağına kanaat edersiniz. Fakat sonra kare değişir ve siz birden farkına varırsınız ki, sizin az önce pamuk tarlası ya da bulut kümesi sandığınız o "beyaz" şey, aslında büyük bir otelin restoran masalarından birinin üstünde çay fincanının yanına iliştirilmiş kumaş bir peçetenin yakından çekilmiş görüntüsünden başka bir şey değildir. Şaşırırsınız.

*

Yüksek katlar üstündeki bir balkonun demir parmaklıklarından, metrelerce aşağıdaki zemine baktığınızı hayâl edin. Yerle aranızdaki mesafe ne kadar uzak olursa olsun, siz emniyetli parmaklıklara vücudunuzun bütün ağırlığıyla yaslanın, ve bulunduğunuz yüksekliği zihninizde ölçmeye çalışın. Aşağısının korkunç uzaklığına konsantre

olduğunuz anda biri çıkıp, güvenle dayandığınız parmaklıkların aslında var olmadığını söylese, müthiş bir duygu bocalamasına düşersiniz birden. Dehşete kapılırsınız.

*

Bazense tek bir varlık etrafında uzayıp giden sebepsiz uzlaşmazlıklar vardır. Az önce restoran masasında rastladığınız "peçete"ye, biri çıkar, "Bu bir peçete değil, bir kumaş parçası!" der. Bir fabrika işçisi "işlenmiş pamuk" diye kestirip atar. Bir başkası, belki bir temizlikçi "toz bezi" diye tutturur. Aralarındaki tartışma öyle hararetlenir ki sonunda evlilikler yıkılır, insanlar birbirine girer, savaşlar çıkar, kan dökülür, çocuklar babasız kalır. Halbuki "o" hep aynı "peçete", aynı "kumaş parçası", aynı "işlenmiş pamuk", eskidiğinde aynı "toz bezi"dir.

*

İşte, ömrünüz boyunca hep dayandığınızı sandığınız demir parmaklıkların aslında hiç var olmadığını keşfetmek, o zamana kadarki tüm inancınızın sarsıldığı andır. Biri, üzerinde durduğunuz zemini ayaklarınızın altından çekip almış gibidir. Bir anda zeminsiz bulursunuz kendinizi. Afallarsınız. Belki bir an kabul etmek istemezsiniz. Ama sonra o boşluktan, kendi zemininizi inşa edersiniz. Yeniden, ama dipdiri, doğarsınız.

*

Bir de, çok nadir olarak, kimsenin isim veremedikleri vardır. Bildikleri hiçbir şeye benzetemezler "o"nu. Bir isim koyamazlar. Halbuki isim koymak, insanoğlunun ilk alışkan-

lıklarındandır. Bu benzetemeyiş bu yüzden canlarını sıkar. "O"nu ya bir yolunu bulup yadsır, ya benzetebildikleri en yakın şeyle isimlendirme sevdasına tutulur, ya da, kolayını bulup kötüler, "o"nun bir hastalık, bir tür delilik olduğunu söyleyip geçerler. Sizi anlamıyorlarsa "deli" oluverirsiniz gözlerinde hemen. Çünkü "deli" olmak, aslında, kimseye benzememek demektir.

*

Yeni Cami'nin önündeki banklardan birinde yanımda valizimle tek başıma oturuyordum. Saat henüz öyle erkendi ki etrafta, uzaktan tek tük geçenleri saymazsak, güvercinlerden başka kimsecikler yoktu. Gidecek hiçbir yerim yoktu. Tanıdığım hiçbir yakınım yoktu. Hayatla bağı bulunan bir tek dayanağım bile kalmamıştı. Ve ben ne yapacağımı hiç bilmeden, yanımda valizimle tek başıma, Yeni Cami'nin önündeki banklardan birinde hareketsizce oturuyordum. Sabah ayrı, Yeni Cami ayrı, Kız Kulesi ayrı, ben ayrıydım. Hayatımı kaybedince kurulabilecek bütün cümlelerimi de kaybetmiştim. Sözcüklerim sanki bir anda yok olmuştu. O an tek sözcük vardı; o da "bilmiyorum"du.

*

Ben yıllarca Bihter'in içinde yaşadım. Onu kimsenin tanımadığı gibi tanırım. Beni Kız Kulesi'ni gören hücreme hapsettiğinde de, herkes onu terk ettiğinde de, bir doğum masasında son nefesini verirken de, yanından bir an için olsun ayrılmadım. Bihter hep, yanlış toprağa düşmüş, kendi ikliminden uzakta yeşermiş yabani bir bitki gibi hissetti kendini. Anlaşılmamak üzere yaratıldığından şüphelendi-

ği zamanlar oldu. Bir gün Bihter'in annesiyle çarşıdayken eski bir komşularına rastladıklarını hatırlıyorum. Kadın laf arasında annesine "En kibar, en sessiz, en hanımefendi zaten her zaman senin kızındı," demişti. Bihter'e kimse fark etmese de çok hüzünlü bir cümle gibi gelmişti bu. Cümle zaten, onun aslında ne olduğunu kimse fark etmediği için hüzünlüydü. Bir çocuk bahçesinin yanından geçerken veya teneffüs vakti bir ilkokul binasından içeri girdiğinde de gözleri doluyordu Bihter'in. Bahçelerde, hele parmaklıklar arkasındaki okul bahçelerinde çocukların oyun oynamasını neşeli bir şey zannetmenin kendisi hüzünlü değil de neydi?

*

Bir şafak vakti sonrası yanımda valizimle Yeni Cami önündeki meydanda tek başıma oturuyordum. Gidecek hiçbir yerim yoktu. İçime buzlu bir sessizlik oturmuştu. Donmuş hislerimden uyanmaya çalışıyordum.

*

Bihter çok zamanlar, kimseye anlatamayacağını artık öğrendiği derdini düşünerek elleri cebinde, insanların arasında dolaştı. Bihter çok zamanlar, elleri cebinde, dalgın, insanların arasında dolaşırken fark edemeden hızlandı, fark edemeden o insanlara çarptı. O insanlar çok zamanlar, Bihter'i terslediler, azarladılar. Bihter her terslendiğinde durdu. Her terslendiğinde düşündü. Bihter her düşündüğünde tekrar hızlandı, tekrar çarptı. Tekrar azarlandı. Bihter çarptığı insanlara derdini anlatacak bir yol aradı. Bulamadı.

*

Bir şafak sonrası yanımda valizimle Yeni Cami meydanında bir bankta tek başıma oturuyordum. İçimde bir şeyler üşüyordu. Bir şafak sonrası Yeni Cami meydanında bir bankta yalnızdım. Reha ölmüştü. Babam ölmüştü. Seray yoktu.

İçimde bir şeyler üşüyordu. Yanık Köşk çoktan satılmıştı.

*

Anlatsan, anlatamazdın Bihter. Onlar öyle çok ve sen öyle tektin ki... Açıklanabilecek, paylaşılabilecek bir özrün yoktu senin. Gerçek bir epilepsi hastası olsan ve yerlerde nöbet geçirsen, o zaman "epilepsi" der, anlayış gösterirlerdi. Sara nöbeti nedir bilirlerdi, anlarlardı çünkü. Böyle azarlanmazdın en azından. Ama derdini en açık, en net kelimelerle ifade ettiğin insanlar bile anlamaya yanaşmadılar seni. Kelimeler onlara yetmedi. Öz baban bile... Yıllarca "Fark e-de-mi- yo-rum! Fark e-de-mi-yo-rum!" diye suratına bas bas bağırdığın baban, doktor epilepsi olabileceğini söyledikten sonra, gayet içten "Koşarken farkında olmadığını niye bana hiç söylemedin?" diye sormadı mı? Onlar anlamamaya baştan yeminliydiler. Bir doktor, bir hukukçu, bir mühendis onaylamadıkça, bir isim vermedikçe, kelimeleri duymaz, sadece işitirlerdi.

Bihter yine olduğu yerden fırlayıp koştu. Yeni Cami meydanında güvercinler korkarak hep birden uçuştular. Bihter *fark ettiği* yerde kalakaldı. Güvercinler bile ondan ürkmüş, onu anlamamışlardı. Bir akşam vakti Bihter güvercinsiz bir Yeni Cami meydanında yalnızdı. Güvercinlerin üzerine koşmuş, onları ürkütmüştü.

*

Bir sabah vakti etrafta güvercinlerden başka kimsenin olmadığı bir Yeni Cami meydanında yalnızdım. Reha yaklaşık bir ay önce, babamı alıp getirmek üzere Yanık Köşk'ten çıkmış ve bir daha dönmemişti. Reha'nın yanında babamla kullandığı arabasında kaza geçirdiğini öğrendiğimde inanamamıştım. Bana Reha'nın ters yola girdiğini söylemişlerdi. Reha fevkalade dikkatli bir şofördü. Ters yola girmek gibi bir hatayı hiç yapmazdı ki!

*

Duvarlar, Bihter. Koşarken duvarlara çarpıyordun, ya da, onlar senin koşarken duvarlara çarptığını zannediyorlardı. Halbuki koşarken senin için duvarlar yoktu. Sen koşarken duvarlar olmadığı için böyle mutluydun. Okullarda, ülkelerde, toplumlarda insanlar kendilerine hayalî duvarlar çiziyorlar ve sonra o duvarlar gerçekten de varmış gibi hareket ediyorlar, onların bu hayalî duvarlarını görmeyenlere kimseye kızmadıkları gibi kızıyorlardı. O duvarlar yoktu Bihter. Yoktu.

*

Duvarlar, Reha; hep seninle dört duvar arasında kalabilmeyi düşledim. Evliliğe ait tek düşüm "dört duvar"a aynı anda sahip olabilmekti. Benim hiç duvarlarım olmadı; seninle hep dışında kaldığım o duvarların ilk kez içine girecektim.

*

Seni hep kendilerine benzetmek istediler, Bihter. Onlara benzemedikçe seni sevmediler, sevemediler. Sözlerine bu yüzden kulak vermediler. İsteklerine aldırmadılar.

Senin için beğendikleri gelinlik kumaşını keserlerken, sana içinde bir şeyi kesiyorlarmış gibi geldi. Sanki kumaş yerine ruhunu kat kat katlayıp poşetin içine koydular, paketlediler. Zaten gelinlikler de birer paket, önce yüce ataerkil Tanrı'ya, sonra o Tanrı üzerinden damada sunulan hediye paketleriydi. Gelinlikleri ruhsuz mankenler taşırdı, gelinliğin içinde kim olduğu hiç önemli değildi. Gelinlik giymiş kızlar bir güne mahsus kraliçe, bir güne mahsus soytarıydı. Nitekim bu ikisi aynı şeydir; kraliyet ailesi bir halkın en pahalı eğlencesidir. Sahneye bazen, taç giyen bir kraliçe, bazen soytarı, bazen de gelinlik denen o tuhaf soytarı kıyafeti içinde hediyelik kızlar çıkarır, eğlenirler.

Sunaklarda tanrılara törenle kurban edilen kızlara da böyle beyazlar giydirirler.

*

Fransız dantelinden bir gelinlik giyecektim, Reha. Sana modellerde gördüğüm genç kızlar gibi beyazlar içinde gelecektim. Gerçek bir "ev"e taşınacaktım, "ev"li olacaktım, "onlar"ın arasına karışacaktım. Olmadı... Manifaturacılarda gelinlik kumaşı bakan genç kızlara rastlıyorum şimdi. Benim hiç alamadığım Fransız dantellerinden kestiriyor bazıları. "Boyu nasıl olacak?" diye soruyor tezgâhtar kız. "Kuyruğu var mı?" diyor. Kızın kol ölçüsünü alıyorlar. Ben senin nerede olduğunu düşünüyor, düşünüyor ve susuyorum.

*

Seni öldürmek istediler Bihter, bilmeden. Sırf var olabilmek için terk etmek zorunda kaldın onları. Neden "herkes" gibi var olamadığını kimse anlamadı. Yine anlatamadın.

Kırgınlık desen kırgınlık değil... Dargınlık desen dargınlık değil... Bir şey ki ancak kendisine benzer.

Dönmek istersin de dönemezsin bazen. Bir gün dönebileceğini sanırsın giderken. Bırakamadıklarını bir dosta emanet edersin bu yüzden. Bir gün mutlaka dönüp geri alacağını söylerken tereddüt etmezsin. Ama bir bakarsın ki, geride kalmış hepsi. Boğazına bir çıkmaz düğümlenir. Dönmek istersin de dönemezsin bazen. Yollar kilitlenir.

*

İçimde ince, ipince bir şey var Reha; isimsiz. Öyle ki yolda ince bir kız görsem elimde olmadan kopuyor içim.

İçimdeki ince şey inceliyor, en ince yerinden kopuyor, kopuyor; hem, sadece kopmuyor; inceldikçe kırılıp kırılıp da duruyor sanki. Dün, bana avucundan su içirdiğin eski çeşmenin önünden geçtim. İncecik şey içimde birden parçalanıp tuzparça oldu, yere döküldü. Çok inceldim, Reha. Oturduğum çay bahçelerinde baş başa konuşan, gülüşen çiftler görüyorum. Çocukları oluyor, onları büyütüyorlar, ve sonra benim yaşımdaki evlatların da yanında anne babaları oluyor ve bu böyle sürüp gidiyor. Benim dışımda herkes "aile", herkes "kalabalık". Tuz buz olmuş parçalarımı ezip geçiyor hepsi; kırıldıkça kırılıyorum.

Çaresi yok, Reha: İnceldikçe inceliyorum.

*

Bihter gidiyordu ve Bihter'in kulaklarında "dul kadın öyküleri" uğuldanıyordu bir yandan. O öyküleri sana da anlattılar mı bilmem, ama ben bazılarını babaannenden dinledim. "Bir kadın vardı," demişti babaannen bana, "Gü-

zeldi, duldu, ama iffetsiz değildi. Neşeliydi sadece biraz. Şen şakraktı; şakayı, kahkahayı severdi, o kadar. İçinde kötülük yoktu. Nasıl olduysa söylentiler çıktı mahallede hakkında. Aslı yoktu hiçbirinin. Ama bir kadın dulsa, birazcık da neşeliyse, önüne geçilemezdi böyle şeylerin. Olan oldu. Ağabeyleri 'Seni gezmeye çıkaracağız' diyerek dağa götürdüler kadını. Orada kadını canlı canlı kestiler; kollarını, bacaklarını parça parça doğrayıp gömdüler. En küçük ağabeyi delirdi kardeşini dağda kestikten sonra. Mahallenin Deli Esat'ı oldu."

Olay bin dokuz yüzlerde geçiyordu ve babaannen bunu bana bin sekiz yüzlü yıllarda anlatmıştı Bihter.

*

Yolda, benim hiç doğurmadığım çocuklara hamile kadınlar görüyorum, Reha. Hiçbirini dünyaya benim getirmediğim çocuklar, gittiğim her yerde üzerime üzerime geliyorlar. Ne zaman bir arabanın ön koltuğuna otursam, önümüzde giden kamyonetin arkasına doluşmuş rengârenk çocuklar gözümü alıyorlar. Kendimi bir tramvaya atsam, arka vagonun camı önüne oturmuş küçük bir çocuk sürekli bana gülümsüyor. Çocuklar beklediğim kuyruklarda bana bakıyorlar, alışveriş ettiğim marketlerde eteğime yapışıyorlar, önünden geçtiğim pencerelerde bana el sallıyorlar. Bunalıyorum, Reha. Nereye kaçsam peşimden geliyorlar. Bütün çocuklar sana benziyor. Hepsinin yüzünde senden bir şey var.

*

Dul bir kadını ıssız bir dağa götürüp kesmişler. Vücudunu

parçalara bölüp birer birer gömmüşler. Bihter evlendikten sonra yıllarca can çekişmiş. Bir teras merdiveninde bir bebek kaybetmiş. Hem düzelmemiş, hem ölmemiş.

*

İşte Reha, senin doğduğun an, artık Bihter'in ölüp, benim doğduğum andı. Bihter ömrü boyunca bana hamile kaldı. Doğmak içinse seni beklemişim meğer. Sen, Reha, benim zaferimsin. Bebeğini koşarken kaybetmeye yazgılı Bihter'in, doğurduğu çocuksun. Benim oğlumsun.

*

İşte Reha, senin öldüğün an, benim tüm bu geleceğimi, ailemi, çocuklarımı, "ev"imi kaybettiğim andı.

*

Geçmişimdin, Reha. Seninle doğmuştum. Seninle yaşamıştım. Seninle büyümüştüm.

Sen doğduktan sonra anladım ki ben annelik, korumakla eşanlamlı bir büyüyüş, bir güçleniştir. Annelik, çok üşüyen Bihter'in acıdan, soğuktan, hayattan korunmak için sarındığı yorganlar gibidir. Anneler, sadece, korurlar: açlıktan, soğuktan, pislikten, pasaklılıktan, kötülükten, bilgisizlikten... Ve korumaktan başka şey düşünmezler. Annelik artık avutulmak değil, avutmaktır. Başka kollara sığınmak değil, sığınılmaktır.

*

Çok erken bir saatte Yeni Cami önünde tek başıma oturuyordum. Yarıda kalmıştım, henüz tamamlanmamıştım.

Geçmişimle geleceğim bir arabanın içinde yan yana can vermişlerdi; ben sağdım.

Çok düşündüm Reha; uzun geceler boyu düşündüm. Birlikte olduğumuz zaman boyunca ben hep, bir şeyleri tamamlamak için uğraşmıştım: Haklıydın, eksik geçmişimi geleceğimle tamamlamaya çalışıyordum. Bir ressam olarak kabul edilişimi tamamlamaya çalışıyordum. Hayâlim "tamam" olarak evlenmekti seninle. Ailenle, "tamam" olduktan sonra tanışmaktı. Ama bunu, böyle bir ölümü, bu kadar ani, hem de bir trafik kazasında, hiç beklemiyordum Reha. Ben senin için hep başka ölümler düşlemiştim. Kocaman bir cibinlikli yatağın ipek çarşafları üstünde günlerce hasta yatacaktın önce sen. Ben gece gündüz, yiyip içmeden, başında oturacaktım, ellerini tutacaktım. Uzun uzun bakışacaktık seninle. Uzun uzun vedalaşacaktık. Bakışmadan, vedalaşmadan, ipek çarşaflar olmadan, ölmeyecektin sen.

Çok yarıda kaldım, Reha. Bekârlıkla evlilik arasında bir yere sıkıştım; tamamlanamadım. O çok özendiğim "ev"lere tam girmek üzereyken, bir ayağım eşikte, kalakaldım. Nişanlıyken de ölünebileceğini düşünememişim hiç. İsmim bile tamamlanamadı, Reha. İlk kez gerçek bir soyadım olacaktı; olmadı. İsmim yarım kaldı.

Verilecek cevaplarla birlikte gittin. Ters yola nasıl girdiğini bile açıklayacak fırsatın olmadı. Ama sonra, ansızın, anladım Reha: Hangi hayat tamamlanabilmiş ki bizimkisi tamamlanacaktı? Kendini tamamlayabilmiş kim vardı? Kim bütün sorularına cevap bulduktan sonra ölmüştü?

Anladım; gerçeğe dair tüm düşüncelerimiz birer kuruntudan ibaretmiş. Meğer hayat "ansızın"la eşanlamlıymış. Boynunda fular, başında şapka, ağzında piposu olan

ressamlar, eskimiş dantel yakalar, ipek çarşaflar; hepsi aslında yalanmış. Tek gerçek varmış; o da "şu an"mış.

*

Aynı genetik şifre hep aynı insanı vermeyebilir. Bir doktor çok emin olduğu teşhisinde yanılabilir. Hayâl sandıklarımız gerçek, gerçekse hayâl olmasın? Ölümün rengi siyah değil, turuncu olabilir.

*

Gerçek diye bir şey zaten yokmuş Reha; anladım. Doğum yok; ben varım. Ölüm yok; sen varsın. Kendimin farkına seninle ve yokluğunla nihayet vardım. Ölüme korkumu tanıyınca varlığımın bilgisine nihayet ulaştım.

Yıllar boyu yaşanmış olanlar bir kitapta bazen ancak birkaç cümleye denk gelir. Sonra birkaç saat, hatta belki birkaç dakika, birkaç saniye geçer; sayfalar doldukça doluverir. Hayat her zaman, geçen zaman demek değildir. Ölüm ipek çarşaflarda değil, turuncu bir ev kıyafetinde gelebilir.

*

Çünkü, Reha, gerçeğin, bize kompozisyon derslerinde öğretildiği gibi giriş, gelişme, sonuç bölümleri olmaz. Gerçek hayatta, romanlardaki gibi, sorulan tüm sorular sonunda cevaplanmaz. Hayatta açıklayamadıklarımız, açıklayabildiklerimizden katbekat fazladır.

*

Gerçeğe ne zaman, nerede, nasıl rastlarsınız belli olmaz. Dev panolar onlarca rengârenk afişle günlerce bas bas bağırır; siz-

se raflardan birinin arkasına gelişigüzel atılmış minicik bir filme takılırsınız, arka arkaya defalarca başa sarıp izlersiniz onu. Siz onu büyük mağazaların cafcaflı vitrinlerinde ararsınız; o sizi aniden boşalan yağmurdan kaçmak için girdiğiniz bir ara sokakta, saçağına sığındığınız küçücük bir kuyumcu vitrininde gelir bulur. Gerçeğin peşinden koşulmaz. Ancak imkânsızlığına erdiğiniz vakit o sizi bulur yakalar.

*

Hayat çok tuhaf, Reha. Büyük bir kâğıt fabrikasında kâğıtlar sebebi bilinmez bir yangında tutuşur. Yüz seksen yıllık bir köşk yanar, insanlar ölür, iş hayatı sona erer, aile faciası yaşanır. Başka bir yerde yalnızca küçük bir kız çocuğu yanar. Onun ölümü çok daha fazla acı verir.

*

Hayatın içinde artık, anlayamadığımız bir hayatı daha hissediyorum, Reha. En muhteşem şeyler kapalı yerlerde saklanıyor. Toprağın altında nasıl filizlendiğini göremediğimiz tohum... Sanki tüm gücünü onu göremeyişimizden alıyor. En güzel şeyler gözlerimizden uzakta oluyor. Senin gibi... Hamilelik gibi... Yeniden doğmak gibi... Neden bilmiyorum, acıyla ve güzellikle yeniden, yeniden doğuyorum. Acım güzelliğime, güzelliğim acıma karışıyor.

*

Bu dünyada "tamam" olan hiçbir şey zaten yok, Reha. Hayat hiç tamamlanmıyor. Kimse tamamlanamıyor. Ve anladım; burada öyle "tamam" yerler de yok, aslında o "ev"ler de yok, Reha. Kimse burada "ait" kalamıyor.

*

Bütün masalların aslında çok hazin olduğunu anladım artık. Ormanda terk edilen Pamuk Prenses'in düştüğü dehşet, herkesçe dışlanan Çirkin Ördek Yavrusu'nun yalnızlığı, tekrarlana tekrarlana onların acısını çoktan unutmuş kelimelerde saklanmalarına rağmen, çok dokunaklı geliyor şimdi kulaklarıma, Reha. Bu neşeli şarkılar eskiden de bu kadar hüzünlü müydü diye merak ediyorum neşeli gazinoların önünden geçerken.

Yoksun, Reha. Varlığım, annelik demek. Yokluğunda Bihterleşiyor muyum dersin? Yokluğundan başka biri olarak mı doğuyorum yeniden, yoksa tutamadığım, Bihter'in gözyaşları mı?

Değişen ben miyim, yoksa zaman mı?

*

Bir sabahtı. Yeni Cami önündeki bir bankta yanımda valizimle tek başıma oturuyordum. İçimde bir şeyler üşüyordu. Donmuş hislerimden uyanmaya çalışıyordum.

Bir sabahtı. Üşüyordum. Valizimi yavaşça açtım. O güne dek hep kutusunda sakladığım mavi pelerini çıkararak üstüme giydim.

Oturduğum yerden kalktım. Ve valizimi elime aldım.

Cam kırıklarının ortasında gözlerimiz kapalı kalakalmıştık.

"Dalmışım," diye söylenerek toparlandı Revnâ birden. Tekrar cam kırıklarının üstüne eğildi.

"Bir fincan daha sütlü kahve ister misiniz?"

"Evet," dedim; "Lütfen."

Gözlerimizin tam içine bakarak gülümsedik.

Yazarın Notu

Gizli Özne'yi yazmaya yirmi yaşında başladım. Kitabı kaleme almaya başladıktan sonra hayatıma giren talihsiz bir olay nedeniyle yazım sürecine bir süre ara vermek zorunda kalsam da kitabın karmaşık kurgu örgüsü zihnimde en baştan şekillenmişti ve kitabı tamamladığım Haziran 2003'te henüz yirmi dört yaşımı doldurmamıştım. Kısacası *Gizli Özne*, ilk romanım olmamakla birlikte acemilik eserim; ve şimdi 2018'de *Gizli Özne*'yi İthaki'de yeni baskıya hazırlarken romanın orijinalindeki bu ilk acemiliği muhafaza etmek istedim. Nitekim acemilik, romanın da konusuydu. Bihter -her ne kadar acemiliği tartışılır olsa da- acemi olduğuna kendisini inandırmış, belki okuru da inandıran bir karakterdi; "Yirmi beş yaşında, görüp geçirmiş, olgun bir kadın" olduğunu beyan eden Revnâ ise ara ara, benim o zaman da toy bulduğum, eleştirdiğim, nitekim eleştirdiğimi hikâye yoluyla göstermek istediğim bir hayat bakışıyla konuşuyordu. Bu yeni baskıda, var olan romanı değiştirmedim; ancak mesela bölüm başlarına hangi anlatıcının konuştuğunu ilave ederek, romanın okura karmaşık gelmiş sarmal kurgusunun orijinal mahiyetini biraz daha

açık hale getirmeye çalıştım, özellikle gizli kapaklı tasarlanmış hikâyenin kimi kısımlarını daha görünür yaptım. *Gizli Özne*'yi yazarken olduğum yazardan bu kadar yıl aradan sonra öyle uzaklaşmışım ki bu elden geçirme işi bana kendi yazdığım metni yeniden okuyor olmaktan ziyade sanki ben bir editörmüşüm de benden ayrı bir yazarın şahsî tercihlerine mümkün mertebe saygılı kalarak metni ona müdahale etmeden okunur kılma kaygısı taşıyormuşum hissini verdi.

Bihter bugün hâlâ koşuyor. Muhtemel ki bir gün siz de Türkiye ya da dünya sokaklarında bir köşede, tren beklerken ya da yemek yediğiniz restoranın tuvaletinde Bihter'e koşarken rastgelirsiniz. Bu kez, Bihter'in hikâyesinin koşmaya dair kısımlarının gerçek olduğunun okur tarafından bilinerek okunmasını istedim; çünkü, bu farkındalığın bizi bir çocuğun zihninin nasıl çalıştığı üzerine daha bilinçli düşündürmesi bir yana, okurun bu kitapta okurken eleştirdiği kötülüklerden azade olmadığının farkına varmasını arzu ediyorum. Ben dahil olmak üzere hiçbirimiz Bihter'le aynı okula giden bir çocuk olduğumuz takdirde onu yargılamayacağımızın garantisini veremeyiz, ki her gün hiç farkında olmadan yargılayıp durduğumuz insanlar bunun kanıtı. Yargılayıcılığımızın ayrımına dahi varmadan yargılayıcıyız. Nitekim evde ve okulda hiç kimse, Bihter'e yaptıkları kötülüğü toplu olarak yaptıklarının farkında değil. Toplu kötülükler, en kolay, en yaygın kötülüklerdir; bireyin kendi payına düşen kötülüğü yadsımasına olanak tanırlar. Kötülük yapılan kişi, sonradan bu insanlardan hangi birine gitse o, kötülüğün suçlusu olarak başkalarını işaret edecek ve kendi yaptıklarının sorumluluğunu almayarak mağduru aynı kötülükle ikinci kez baş başa bırakacaktır.

Çocukların zihni bizimki gibi çalışmaz. Bir çocuğun düşünme biçimi, her birimiz farkında olmadan çocuğa nasıl düşüneceğini öğretiyorsak öyle şekillenir. Biri gelip çocuğumuzun iznini önemsemeden onu öpüyor, kucaklıyor, çocuğa bir şekilde dokunuyorsa ve biz sessiz kalıyorsak bu, çocuğa bunun normal olduğunu, isteyenin gelip istediği gibi çocuğun bedenine dokunabileceğini söylemektir. Böyle bir çocuk, bizim bedenimize dokunamayacağını, ama isteyenin onun bedenine istediği şekilde dokunabileceğini, onun bedeninin özerk bir varlığı olmadığını öğrenir ve biri gelip ona çok rahatsız olduğu biçimlerde dokunduğunda buna karşı çıkma hakkı olduğunu akıl dahi edemez. Çocuğun kendisine yapılan herhangi bir şeyin doğru ya da yanlış olduğunu sorgulayabilmesi için, bizim çocuğa ona yapılan şeylerin doğru ya da yanlış olduğunu sorgulamasını öğretmemiz gerekir. Ona nasıl davranacağımızı evde kendisine hiç sormadığımız, danışmadığımız çocuk, bir başkasının ona davranış biçimine nasıl eleştirel bakabilir?

Ayrıntı Akademi'de yaptığımız Psikoloji atölyelerinden birinde anne-babaları eleştirmemden çok rahatsız olan gencecik bir kız arada yanıma geldi ve anne-babaları eleştirebileceğimiz tek konunun cinsel taciz olduğunu, ortada bir cinsel taciz hikâyesi olmadığı müddetçe, anne-baba her ne yapmış olursa olsun bunu çocuğun iyiliği için yaptığından haklı olduğunu söyledi. Kendisine cevap olarak, anne-baba dışında biri çocuğa cinsel tacizde bulunuyorsa bunun suçlusunun da zaten anne-baba olduğunu söylediğimde bu sözümden dehşete kapıldı. Çocuk her zaman, bizim öngöremediğimiz tehlikelere maruz kalabilir. Ama bu durumda çocuğun davranışları muhakkak değişecek-

tir. Çocuğumuzu tanımak zorundayız. Çocuğunu tanıyan anne-baba, çocuğunun başına bir şey geldiğini anlar. Nitekim çocuğunu tanımama, ne hissettiğini bilmeme, anlayamama, anne-babanın en büyük suçudur. Bu suçun önemli bir yönünü, mağduriyeti doğal olarak bir şekilde davranışlarına yansıyan çocuğu problemli olarak görme, sadece sonuç olan bu sözde "problem"i düzeltmeye çalışma oluşturur. Çocuğunu problemli görme, anne-babanın anne-babalığında ne ölçüde problemli olduğunun en sarih kanıtıdır. Problemli çocuklar, problemli öğrenciler yoktur; problemli aileler, problemli öğretmenler ve çok problemli toplumlar, çok problemli okullar vardır.

Cinsel tacizin cinsel olmayan onlarca şekli bulunur. Cinsel taciz her zaman dokunarak olmaz; hiç aklımıza gelmeyen şekillerde de olur. Bihter'in bu kitapta maruz kaldığı, klasik anlamda cinsel taciz değil belki, ama içeriğinde direkt olarak cinsellik bulunmasa da yoğun şekilde cinsel bir taciz. 1986 doğumlu bir erkek arkadaşım bana geçenlerde, çocukken televizyonda bir öpüşme sahnesi çıktığında dayısının elleriyle onun gözlerini kapattığını, bugün bir öpüşme sahnesi gördüğünde hâlâ terlediğini, rahatsız olduğunu, istediği halde kızlarla öpüşemediğini anlattı. Öpüşme sahnesi var diye çocuğun gözlerini kapatmak, çocuğu küçük düşürücü bir hareket olması bir yana, son derece cinsel bir tacizdir. Bu şekilde çocuğa öpüşmenin yanlış bir şey olduğu fikrini aşılamak çocukta tabii ki -dayısının zannettiği gibi "evlenmek"le geçmeyen- kalıcı bir cinsel hasar bırakacaktır. Bir sözün, davranışın, çocuğun cinselliğine zarar vermesi ona "cinsel taciz", "cinsel istismar" diyebilmemiz için yeterli. Bihter'e hiç kimse "o şekilde" dokunma-

mış olabilir; ama bir çocuğun farkında olmadan koşmaya başlayabilecek kadar bedenine yabancılaşması, bedenin acı yüküyle baş edebilmek için psişenin böyle yöntemler bulmaya mecbur kalması, Bihter'in hikâyesinin arkasında, benim bildiğim bütün taciz ve tecavüz hikâyelerinden daha ağır bir cinsel travma olduğunun tartışmasız ispatı. Nitekim normal şartlar altında böyle sıradışı bir istemsiz koşmanın bir süre sonra amacını tamamlayarak kendiliğinden kaybolmasını beklerdik. Bihter'in koşmasının kalıcı olması, onlarca yıl sonra hâlâ değişmeden devam etmesi, koşmayı ortaya çıkaran nedenlerin koşmadan sonra da artarak devam etmesinden ve şiddeti ve ısrarlı tekrarı nedeniyle psişede kalıcı olacak kadar derin bir iz bırakmasından kaynaklanıyor. Çok yazık ki bu, insanın trajedisinin de bir örneği. Ruhumuzun bizi iyileştirmek için ortaya çıkardığı yöntemlerin her birine "bozukluk", "hastalık" gözüyle bakılıyor ve bu iyileşmeler dört yandan baltalanıyor. Bihter'in içindeki yabani atı yaratanların Bihter'i bizzat kendilerinin yarattıkları bu attan dolayı cezalandırarak var olan durumu daha da vahimleştirmesi, aile, toplum ve birey psikolojisi arasındaki kısır döngünün klasik bir temsili. Maalesef bugün dahi psikoloji ve psikiyatri otoriteleri ve temsilcileri de bu kısır döngüden muaf değiller. Atı hep birlikte yaratanlarla atın varlığından dolayı Bihter'i cezalandıranların aynı kişiler olması asla tesadüf değil. Hatta yakından bakarsanız, bütün dünya düzeninin burada bahsettiğim kısır döngü üzerine kurulu olduğunu göreceksiniz.

Bihter'in evde neler yaşamış olabileceğini okur olarak hiçbirimiz bilmiyoruz. Ama, okuduğumuzda akıl almaz gibi görünmesine rağmen her gün bilmeden onlarcası-

nın içinde yaşadığımız bu gerçek hikâye bize evrensel bir psikolojik hakikati bir kez daha vurguluyor: Evde mağdur olan çocuk, dışarıda da mağdur olmasını öğrenir. Biz çocuğa suçlu olduğunu öğretirsek, dışarıda da herkes kendi suçluluk hissindeki suçu ona kolayca yükler, yakıştırır. Suçlu olduğuna inandırdığımız kişi kadar, isnad edilen suçu almaya müsait kişi kadar iyi bir suç paratoneri yoktur ve bu döngü böyle devam eder. Çocuğa yaklaşırken başkalarının sözlerini, perspektiflerini, eleştirilerini ne kadar ciddiye alıyorsak çocuğun suç paratonerliği de o kadar artacaktır. Kendimizden bağımsızlaştıramadığımız ve biz de kendisine yaklaşırken sosyal kaygılarımızdan bağımsızsızlaşamadığımız çocuk, duygularında ve düşüncelerinde özerk, otonom, "ayrı" bir birey olamaz.

Ne kendimizi ne bir başkasını yargılamamız, "olabileceğimiz ben" olan, kendimizden yaratacağımız yeni kendimizin potansiyeli olan içimizdeki çocuğa doğru yaklaşabilmemiz dileğiyle.

Nihan Kaya
Nisan 2018

GİZLİ ÖZNE

NİHAN KAYA

"Hasta çocuklar yoktur, hasta aileler ve hasta toplumlar vardır!"

Matemli bir evde bir çift kahve fincanı kırılır ve biri genç, biri yaşlı iki kadının zihninde iki farklı geçmiş canlanır. Şaibeli bir şekilde hayatını kaybeden Reha'nın nişanlısı Revnâ, yetiştirme yurdunda büyümüştür ve üç yaşında yaşadığı korkunç deneyimi geçmişinden kaçarak unutmaya çabalıyor, yüzleşemediklerinin bedelini nöbet geçirerek ödüyordur. Oğlu Reha'yı ansızın kaybeden ve "Gizli Özne"nin anlattığı Bihter'se bir ailenin içinde büyümenin ağırlığını doktorların çözemediği bir yöntemle hafifletecektir.

Biri ait olmak, diğeri kendisi olmak isteyen, yolları hiç beklenmedik şekilde kesişen bu iki kadın için aşk, aile, evlilik, hayat çok farklı anlamlara gelir.

Nihan Kaya'nın ses getirmiş romanı *Gizli Özne* gözden geçirilerek tekrar yayımlanırken, yazar aşkı, aileyi, evliliği ve hayatı kendine has üslubuyla iki farklı bakış açısıyla ele alıp sorgulamaktan da kaçınmıyor.

"Bihter gelinliğinin etekleri çamurlu sokakları süpürürken bunları düşünüyordu. Üzerindeki gelinlikten gelin olduğu anlaşılan bir genç kız, tek başına beklediği İETT durağından otobüse bindi. Beyaz bir gelinliğin kabarık bir eteği, bir İETT otobüsünün dar basamaklarına sığmadı. Bir gelinlik kuyruğu süründüğü bir otobüs zemininde tozlandı. Bir otobüste bütün yolcuların gözü, içeriye yalnız binen bir geline takıldı."

/ithakiyayinlari
/ithakiyayinlari
/ithakiyayinlari
ithaki

www.ithaki.com.tr

İnternet satış:
www.iknokta.com

9 786053 758235